

Biblioteka Politechniki Krakowskiej

100000301138

SOUPIS

PAMÁTEK HISTORICKÝCH A UMĚLECKÝCH

V KRÁLOVSTVÍ ČESKÉM

OD PRAVĚKU DO POČÁTKU XIX. STOLETÍ.

VYDÁVÁ

ARCHAEOLOGICKÁ KOMMISSE

PŘI ČESKÉ AKADEMII CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA

PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ

ŘÍZENÍM SVÉHO PŘEDSEDY

JOSEFA HLÁVKY.

III.

POLITICKÝ OKRES SEDLČANSKÝ.

NAPSALI

DR. A. PODLAHA A ED. ŠITTLER.

V PRAZE 1898.

NÁKLadem ARCHAEOLOGICKÉ KOMMISSE PŘI ČESKÉ AKADEMII CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

Vyňatek z proslovu

k Soupisu památek historických a uměleckých v království Českém.

Království Českému pro polohu a přirozené bohatství jeho připadla v dějinách střední Evropy od pravěku vynikající úloha po stránce nejen politické ale i kulturní. Již od časů prvního osídlení nalézáme v Čechách stopy zámožnosti a vkusu, stopy cizích vlivů, které přes přirozené ohraničení země přece tam vnikaly a pak přechásto samostatně se vytvářely. Nebylo motivu v politickém, duševním a uměleckém životě střední Evropy, který by nebyl nalezl v Čechách ozvěny neb i samostatného rozvoje, a jako letopisy hlásají obšírně doby slávy a úpadku politického i duševního, tak i památky umění na všech stranách země živě svědčí o kulturním rozvoji tohoto království i občasném jeho poklesnutí.

Dějiny politické i literární od doby Kosmovy měly své pěstitele i čtenáře; než i to, co umělou rukou, domácí či cizí, bylo vytvořeno, nezůstalo bez povšimnutí. Teprve naší době náleží však zásluha, že soustavněji bádala v oboru historicko-uměleckém; zejména sluší tu věnovati vzpomínku Hebrovi, který se svými soudruhy soustavně popsal stavitelské památky historické, dále Mikovcovi a Zapovi, kteří pozornost obrátili na památky umělecké, konečně Wocelovi, který se prohloubil v minulost předhistorickou. R. 1854 založen při *Museu království Českého Archaeologický Sbor*, středisko to zájmu o minulost tohoto království, a »Památky archaeologické«, později i časopis »Method« staly se orgánem pro historii umění výtvarného v Čechách.

Když pak zahájila svou činnost *Česká Akademie pro vědy, slovesnost a umění*, zřízena při ní na základě § 2. lit. e) stanov, pak §§ 18. a 50. jednacího řádu *Archaeologická kommise* k vědeckému zkoumání v oboru památek uměleckých, historických, písemných i slovesných, jakož i k ochraně těchto památek. Tím založena jest organizace aktivní s určitým účelem, probádání království České v příčině památek umění výtvarného, stanovití, které Památky stavitelské, sochařské, malířské, zlatnické, konvářské a j. dotud se

SOUPIS

PAMÁTEK HISTORICKÝCH A UMĚLECKÝCH

V KRÁLOVSTVÍ ČESKÉM

OD PRAVĚKU DO POČÁTKU XIX. STOLETÍ.

VYDÁVÁ

ARCHAEOLOGICKÁ KOMMISSE
PŘI ČESKÉ AKADEMII CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ

ŘÍZENÍM SVÉHO PŘEDSEDY

JOSEFA HLÁVKY.

III.

POLITICKÝ OKRES SEDLČANSKÝ.

NAPSALI

DR. A. PODLAHA A ED. ŠITTLER.

V PRAZE 1898.

NÁKLADEM ARCHAEOLOGICKÉ KOMMISSE PŘI ČESKÉ AKADEMII CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

SOUPIS

PAMÁTEK HISTORICKÝCH A UMĚLECKÝCH

V POLITICKÉM OKRESU

SEDLČANSKÉM.

NAPSALI

DR. A. PODLAHA A ED. ŠITTLER.

SE 4 TABULKAMI, 141 VYOBRAZENÍMI A 22 ZNAČKAMI V TEXTU.

V PRAZE 1898.

NÁKLADEM ARCHAEOLOGICKÉ KOMISSE PŘI ČESKÉ AKADEMII CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

III-307273

~~III 18906~~

Tiskl Alois Wiesner v Praze.

3PK-3-266/2018
Akc. Nr. 1/53

PŘEDMLUVA.

Svěřený sobě soupis památek polit. okresu Sedlčanského vykonali jsme během prázdnin r. 1897. Při výzkumu svém setkávali jsme se všude s příkladnou ochotou a účinnou pomocí, jež značnou měrou usnadňovaly práci nezřídka svízelnou.

Vynikajících zásluh o dílo naše získali sobě zejména pánové:

Č. Habart, učitel v Jesenici, výborný fotograf-amateur, jenž konal s námi cestu po západní polovici okresu a vše, čeho třeba bylo, v krajině té fotografoval, nadto i některé půdorysy vyměřil, a i jinak hojně cenných služeb přátelských horlivě nám prokázal;

V. Mokráček, odborný učitel měšťanské školy v Sedlčanech, kterýž se vzornou zevrubností vyměřil i nakreslil půdorys, řez i detailly chrámu Sedlčanského;

Dr. Č. Pinsker, advokát ve Voticích, jehož bohatá sbírka výborných fotografických snímků z okolí Votického byla nám k dispozici;

B. Zürchauer, ředitel velkostatku Chlumeckého, jemuž děkujeme za mistrně provedené fotografické snímky ze Skryšova, Červeného Hrádku a Vys. Chlumce, jakož i za půdorys tohoto hradu;

J. Peltan, učitel v Jankově, který obětavě vyměřil půdorys kostelů v Jankově, Ratměřicích a Bedřichovicích.

Všem těmto pánům, k jichž ochotě i vlastenecká obětavost a nezištnost se pojila, vzdáváme vroucí svoje díky za platné jejich služby, kteréž prokázali věci záslužné.

Kromě toho však ještě přemnohým jiným jednotlivcům zavazání jsme k vděčným díkům za laskavou benevolenci a pomoc, kterou usnadnili nám práci naši; jsou to zejména urození, slovnití a veledůstojní pánové, jakož i urozené a velectěné dámy:

baronka Amélie Nadherná z Borutína, pí. A. Blašková, choť velkostatkáře v Mitrovicích, baron Jan Mladota ze Solopisk, hrabě z Aichelburku v Neustupově, šlech. Doer ve Smilkově, p. Marian Rombald ve Vodlochovicích, p. J. Nachlinger ve Zvěstově, Viktor Porák ryt. de Varna,

c. k. okr. hejtman Em. Wirth, c. k. školní inspektor P. Vepřek, purkmistr města Sedlčan Vil. Holoubek, okr. starosta F. Macháček, purkmistr města Votic, V. Penk,

k. a. vikáři Jan Roškot a Fr. Vojáček,

Frant. Šilha, farář a Ferd. Sudek, kaplan v Arnoštovicích, J. Bucek, lesník v Bedřichovicích, Jos. Budil, farář v Borotíně, A. Dolejší, učitel v Drachkově, Fr. Hrachovec, farář v Dublovicích, Vác. Zelenka, farář a V. Jirků, říd. učitel v Kosově Hoře, Fr. Blažek, farář v Krásné Hoře, Ant. Černický, farář na Chlumu, Fr. Svobodný, farář a Em. Hrubý, říd. učitel v Jankově, Ant. Lego, farář v Jesenici, V. Smetana, farář v Kamýku, L. Nerad, učitel v Martinicích, Fr. Zelenka, farář v Nechvalicích, Voj. Harmach, farář v Neustupově, J. Machoň, říd. učitel v Olbramovicích, Boh. Zahradník, L. Laburda a F. Svátek, učitelové v Ouběnicích, Vác. Jílek, farář v Petrovicích, V. Turinský, farář a A. Snopek, kaplan v Prčici, Fr. Dressler, děkan, J. Baxa, správce musea a K. Pejša, katecheta v Sedlčanech, J. Mottl, farář a V. Kindl, kaplan v Sedlci, V. Brzek, farář ve Skrýšově, Norb. Košatecký, farář ve Střezmíří, J. Horák, farář ve Šlapánově, J. Krchov, kaplan v Bystřici, Frant. Kozelek, farář a F. Říha, učitel v Červ. Újezdě, R. Stefal, říditel velkostatku ve Vlčkovicích, K. Chochole, farář ve Vojkově, A. Urbanides, farář, P. T. Štikar, kvardián, J. Vlček, městský důchodní ve Voticích a mnozí jiní.

Potřebné výkresy dle náčrtků našich zhotovili pp. R. Vanderlind a Al. Martínek.

V Praze, dne 15. března 1898.

Dr. A. Podlaha.

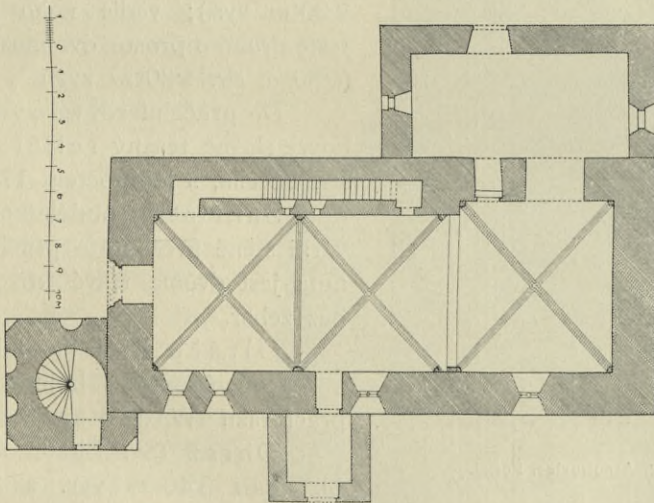
Ed. Šittler.

Arnošovice.

Vlasák A. N.: Okres Votický, 49 sq. — Fiala E. v Mittheilungen d. Central-Com. Neue Folge XVIII. (1892) str. 32—34.

KOSTEL SV. ŠIMONA A JUDY již r. 1352 jako farní připomínaný. Původní stavba přechodního slohu z XIII. stol. Roku 1732. přistavěna k jihozápadnímu rohu hranolová věž na místě dřevěné zvonice opodál stávavší. Sakristie pochází z téže doby. R. 1892 celá stavba E. Fialou podle plánů F. Ohmanna a R. Krieghamera nově upravena.

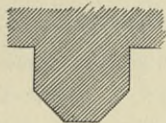
Původní stavba — orientovaná — skládá se ze tří čtverců, kamenem do kříže zaklenutých, zvenčí nijak nerozčleněných. Východní čtverec $6 \cdot 80 \text{ m}^2$ (včítána i síla vítězného oblouku) tvoří presbytář, druhé dva

Obr. 1. Arnošovice. Půdorys kostela (před opravou r. 1892.).

pak v jedno spojené ($11 \cdot 40 \text{ m}$ dl., $6 \cdot 20 \text{ m}$ šir.) loď. Klenba (9 m vys.) opatřena mohutnými žebry (polovina osmibokého hranolu), při koncích v krátký jehlanec přiosťřenými. Klenbová pole oddělena jsou žebry (obr. 2.) ve značně stlačeném segmentu přepnutými; žebro oddělující presbytář od lodi jest neprofilováno a zastupuje obvyklý vítězný oblouk. Okrouhlé svorníky ozdobeny růžicemi z listů zakulacených, lžicovitě vyhloubených.

V severní stěně lodi, 2,40 m silné, zřízeno schodiště, 0,80 m šir., 9,90 m dl., z lodi na emporu vedoucí, plochými kameny na místě klenby přeložené, a dvěma střílnovými okénky do lodi prolomenými osvětlené. Ostatní stěny jsou 1,75 m silné.

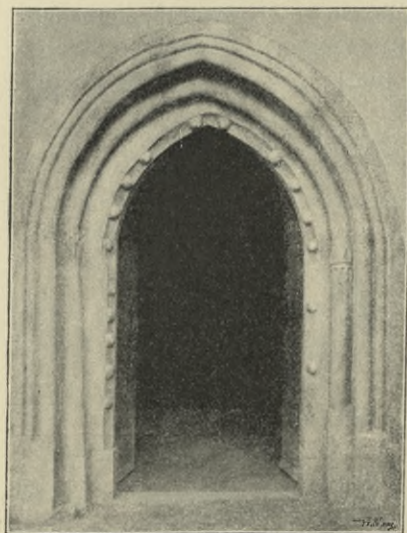
Obr. 2. Arnoštovice.
Profil žebra.

Portál, v záp. průčelí, hrotitý, (2,45 m vys., 1,23 m šir.), obložený kamenným ostěním z červeného pískovce o jednom pravouhlém ústupku. Vnitřní hrana má hluboký žlábek, v němž jsou nasazeny kulové bobule; zevnitřní hrana jest hruškovitě profilována a dvojnásobným žlábkem obroubena. Do ústupku vložen válcovitý sloupec (prům. 0,13 m) o hrubé trnožové patce se zbytky ostrých rohových

hran, a s primitivní hlavicí, lžicovitými listy nastřněné, nad nimiž válec pokračuje. Po levé straně jsou lžicovité listy proti sobě postaveny. (Obr. 3.)

Druhý portál, původně v jižní stěně, nyní pak při sakristii osazený, obložen dvojnásobným válcovitým pažením s hrubou trnožovou patkou.

Oknům, v osách klenby prolomeným, dostalo se ve XIV. stol., kdy i zvětšena byla, gotické kružby z pískovce (obr. 4.): dvojnásobný na hranách žlábkovaný dvojnásobný a nad ním křížová růžice. Původní formu i velikost zachovalo si okénko po jižní straně empory: jest hrotité, bez kružby (0,37 m šir., 2,30 m vys.); vedle něho prolomeno ještě druhé o prosté dvounosé záklence. (0,50 m šir. 1,80 m vys.)

Obr. 3. Arnoštovice. Portál.

Do průčelní zdi věže vsazen z pískovce slušně tesaný reliefový znak Fr. Pecelia, s letopočtem 1732.

Sakristie obdélníková, k severní stěně presbytáře přiléhající, sklenuta jest dvěma travé křížové klenby bez žeber.

Oltáře tři i kazatelna, slušné barokové úpravy s hojnou sošnickou prací rázu Widemanova († 1756).

Obraz (Sv. Šimon a Juda) na hl. oltáři 3,40 m vys. a 1,65 m šir.

sytého, temně sladěného koloritu, maloval na plátně Vavřinec Spitzer, v Praze r. 1753.

Křtitelnice cínová na třech nohách, 1,28 m vys., 0,44 m v průměru, z prostředka XVIII. stol.

Věčná lampa stříbrná; obložená tepaným prolamovaným ornamentem, obklopujícím tři kartušové tepané obrázky sv. Víta, Jana Nep. a Jana Evang. Ucha z tepaných zahnutých listův, na nichž nasazeno po andílčí hlavičce. Prvá pol. XVIII. stol. Beze značek.

V sakristii pěkná zpovědnice dubová: na bohatě profilované střeše socha Marie Magd. (bol výrazně podán) se dvěma andílký (z druhé pol. XVIII. stol.) Tamtéž na paramentní skříni dubové sochy, 1·50 *m* vys., sv. Ludmily a sv. Štěpána z konce XVII. stol.: střízlivý postoj, záhyby rouch mistrně podány.

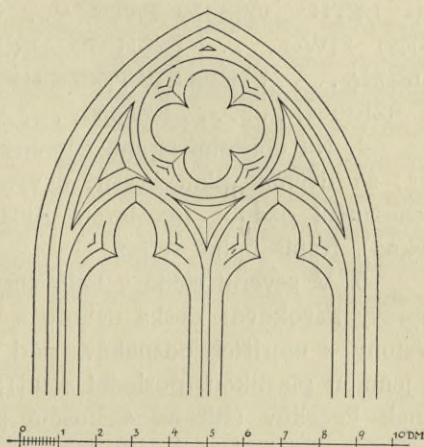
Z venčí na zdi kostelní za hlavním oltářem kovaný kříž, 2·55 *m* vys., s bývalé věžní báně, dovedná práce z 2. pol. XVIII. stol.; před vchodem do sakristie jiný, náhrobní kříž, s kapličkovou deskou pro nápis, prostší, z 1. pol. XVIII. stol.

Náhrobníky: 1. V sínci před jižním vchodem, vápencový; z nemělého gotického písma, značně otřelého, čitelné pouze: letja **CCCCXX** fenšo g . . . | uxozem mladýka | se šmilowafira . . .

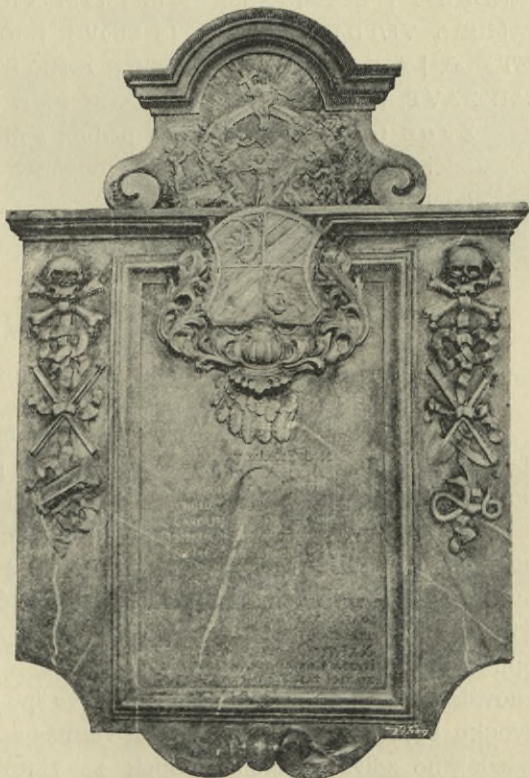
2. V presbytáři při vchodu do sakristie červený mramor 2·03 *m* vys., 1·00 *m* šir. s pěkně pracovaným znakem ve věnci z vázaného listí vavřínového. Nad ním nápis:

LETHA 1567 W SOBOTU P'D NEDE | LI PROWODNI USNUL G'T W PANU | KRYSTU UROZENY A STATECZNY | RYTIRZ PAN SMIL Z HODIEIO | WA A NA LHOTIETICYCH A RZE | PICZIJ U WIEKU SWEM W 71 LETE | TUTO TIELO GEHO ODP CZIJ | WA WZKRZISSENIJ SWEHO | Z MRTWÝCH SLAWNEHO A BYTU | S PANEM BOHEM OCZEKAWA.

3. Po druhé straně vchodu 2·02 *m* vys., 1·11 *m* šir. pendantpředešlého, stejné úpravy, již valně otřený. Ná-

Obr. 4. Arnoštovice. Kružba.

Obr. 5. Arnoštovice. Náhrobník Peceliův. (1·17 *m* vys.)

pis: LETHA 1568 W PATEK . . . | OBRACENI SWATE | KONALA
GEST ŽIWO | TECH 70. UROZEŇA | NEMYSSLE PANI MAN-
ZIELKA | HO A STATECZNEHO RY | SMILA Z HODIEJOWA |
A RZEPICIJ | RZISSE Ve znaku kolmý pás.

4. Na epištolní straně červený mramorový kámen 1·75 *m* vys., 0·86 *m* šir., se dvěma velmi krásně u vysokém reliefu řezanými znaky v bohaté renesanční ozdobě (na levém Řičanský trojlist, na pravém Talberské lekno). Nápis úplně setřen.

5. V severní stěně v lodi, červený mramor, 1·77 *m* vys., 1·13 *m* šir., úpravy barokové: deska nahoře s římsou, dole vykrajovaná, po stranách festony z umrlčích odznakův, nad ní štítek římsou a volutami ohraničený s jemnou plastikou (poslední soud); uprostřed v plastickém rámci zkácený znak Peceliův (štít na 4 kosmá pole dělený, v nichž příčná souběžná břevna a polovice dvojhavého orla střídavě se opakují) a nápis: STA VIATOR LEGE ET LVGE! | JACET NON PROCVL AB HOC MARMORE | DIGNVS CEDRO IMO COELO | PERILLVSTRIS DOMINVS FRANCISCVS | CAROLVS PECELI DE ADLERSHEIM | DOMINVS IN SMILKAW ET PETROWITZ. | AVLA CÆSAREA CONSILIARIVM, | JVDICIVM CAMERA-TICVVM FEVDALE | ET PROVINCIALE MINVS | MAGNVM ASSESOREM PERDIDIT. | BOEMIA MERITISSIVM VICECAMERARIVM | ILLVSTRIS FAMILIA VLTIMVĚ STEMĀTIS SIDVS. | 10. X. BRIS ANNO 1734. OBIT. ÆT: 66. | ABI VIATOR ET SPLENDORE SŠTORVĚ FVLGENIT | GRATV-LARE AVT VT FVLGĚAT PRECARE (obr. 5).

Zv on 0·76 *m* v prům. bez ozdob, s minuskulovým řádkovým opisem (při konci porušeným): † h̄er ꝛ rampana * fuřa ꝛ rřt * ad honorem ꝛ die ꝛ rř ꝛ řancrři * . . . řimon

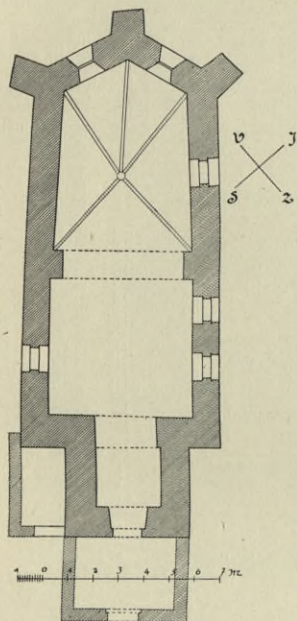
Bedřichovice.

Vlasák, Okr. Vot. 92 sq.

KOSTEL SV. VAVŘINCE, filiální (r. 1350 farní), velmi zajímavá stavba, značně k jihovýchodu odchýlená, z posledního období románského slohu, s nemnohými předzvěstmi gotiky; pozdějších oprav poměrně málo.

Věž čtvercová, ve svrchním patře dvěma řadama podvojných okének po všech čtyřech stranách prolomená, nese dřevěné, prkny pažené a stanovou, šindelem pobíjenou střechou přikryté patro 3·75 *m* vys., 5·30 *m* šir., 4·95 *m* dl. Okna 1·53 *m* vysoká, 1·42 *m* široká, lánaným kamenem opukovým ve dvojím půlkruhu zaklenutá, a sloupkem dělená (obr. 8.). Zachovala se všechna (až na jediné, jižní [ve spodní řadě], jež k vůli vyvěšenému zvonku bylo vylámáno); jsou však vesměs zadržena. Po částečném odstranění pozdějšího zdiva objeven sloupek ze žlutého jemného pískovce, 0·15 *m* v průměru, osmihranný, na hranolové patce (0·18 *m*², 0·10 *m* vys.) stojící,

0,62 m vysoký a kostkovou hlavicí řezanou, 0,13m³ zakončený. Hlavice ozdobena jest na rozích lidskými tvářemi; prostoru mezi nimi vyplňují stonky zpod tváří vzhůru k sobě vybíhající, dvakrát dvojnásobným uzlem převázané a převislým listem čtyrlaločným zakončené. Hlavice směrem k lodi zdají se býti bez řezby; jsou též krychlové, s rohy na spodních hranách šikmo sříznutými. Náběžníky v 0,56 m se rozšiřující, 0,22 m silné, 0,32 m vysoké, jsou rovněž sříznuty. Zdivo jest 1,00 m silné; zdivo okna ustupuje v něm o 0,30 m (na vnitřní straně). V prvním patře i v přízemí jest věž v celé šířce do lodi otevřena; otvor zaklenut pravidelným půlkruhem

Obr. 6. a 7. Bedřichovice. Kostel.

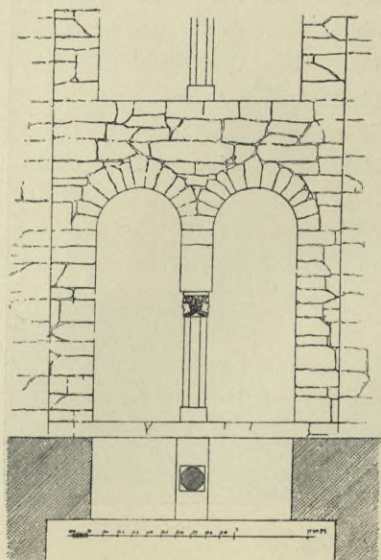
u výši 2,45 m. Přízemní kobka, kterouž vede jediný vchod do kostela, jest valenou klenbou půlkruhovou překlenuta. Původní portál vylámán; zbytky jeho ostění, jež zhotoveno bylo z červeného pískovce a na rovně sříznuté hraně bobulemi (0,10 m od sebe vzdálenými, 0,05 m) v průměru hojně bylo posázeno, slouží nyní za schody do věže v novějším přístavku před vchodem do kostela upravené.

Lodě skoro krychlová, 5,60 m dlouhá, při věži 5,89 m, při presbytáři 5,73 m široká, 5,45 m vysoká, přikryta jest rákosovaným stropem.

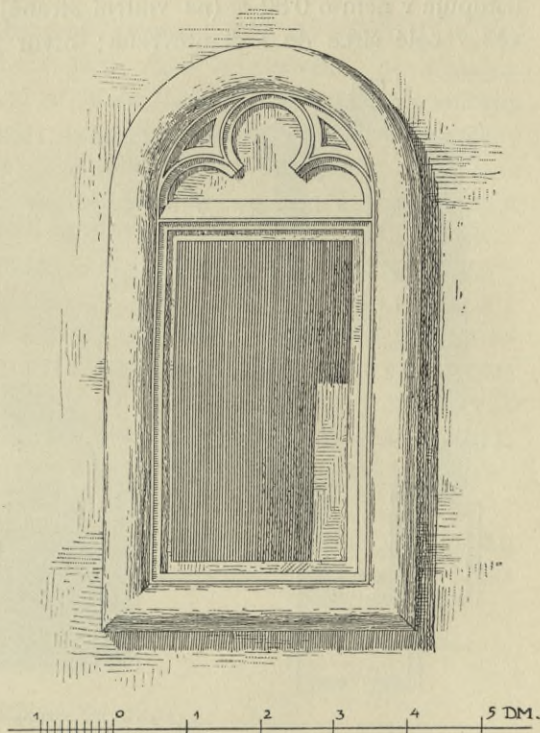
Empory původně nebylo. Do věže chodilo se zvenčí dveřmi v západním průčelí věže ve výši prvního patra prolomenými, nyní 1,95 m vys., 1,07 m šir. v půlkruhu sklenutými. Původní ostění vylomeno.

Vítězný oblouk, ve výši 5,05 m ostře přelomeným obloukem zaklenutý, bez profilů, 1,07 m silný. Hrany jsou z přitesaného červeného pískovce.

Presbytář nepravidelný pětiúhelník, kamenem do hrubých žeber zaklenutý. Délka jižní a severní stěny 6·10 *m*, šířka při vítězném oblouku 5·60 *m*, při konci 4·90 *m*. Zakončen jest dvěma stranami v tupém úhlu proti sobě vzpříčenými, 2·80 *m* dlouhými. Rohy jsou zvenčí opřeny třemi nízkými nepravidelnými (1·20 *m* šir.) opěráky. Žebra z červeného pískovce 0·15 *m* šir., 0·26 *m* ze klenby vystupující, na hranách rovně sříznutá. Konsolky jsou hrubé, oblé, prstencem svrchu ovinuté.

Obr. 8. Bedřichovice. Okno ve věži.

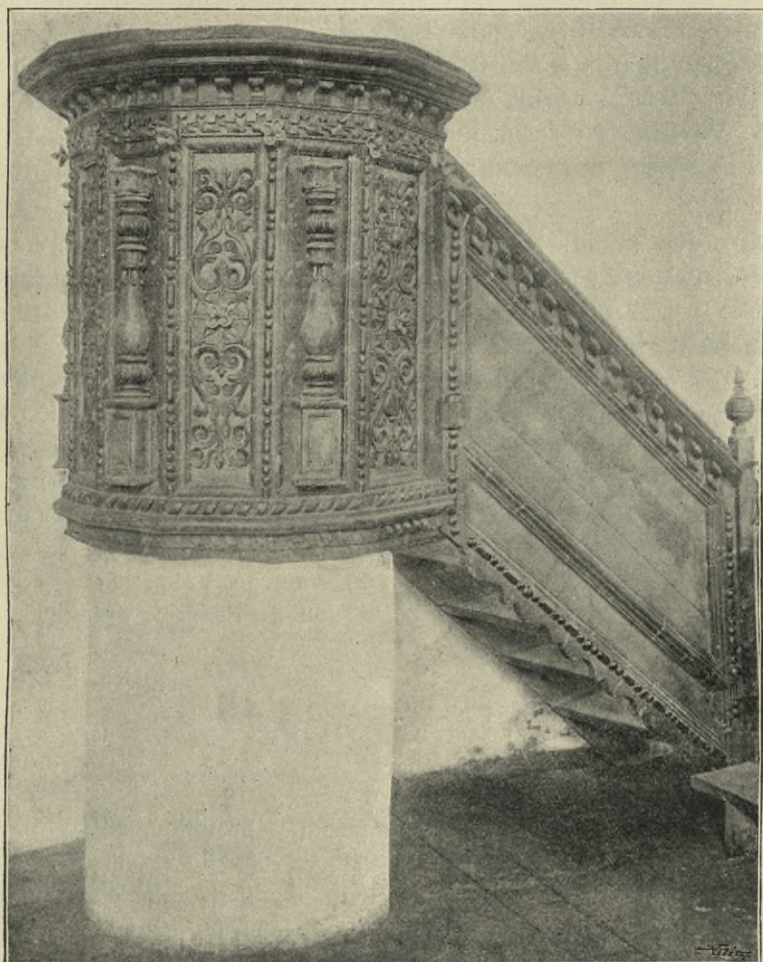
Obr. 9. Bedřichovice. Sanktuář.

Při evangelijní straně vložen jest do stěny sanktuářík, velmi přesně z jediného kusu žlutošedého pískovce tesaný, bohužel valně poškozený. Obdélníková schránka, 0·25 *m* hluboká, 0·25 *m* široká a 0·43 *m* vysoká, obložena jest oblou lištnou 0·085 *m* šir., na vnitřní straně žlábkem orámovanou. Lištna je nahoře půlkruhově zaklenuta, obklopujíc drobný tympanon, ozdobený polovicí zaokrouhleného čtyřlístu na hranách žlábkovaného (obr. 9.).

Zdivo celé stavby, ze šedého lamaného vápence se skládající, jest hrubé, značně nerovné, pod věží a v presbytáři 1·20 *m*, v lodi 1·00 *m* šir.

Okna původního tvaru zachovala se dvě, a to v kosých stranách kněžiště; jsou 0·67 *m* široká, 1·84 *m* vys., 2·35 *m* nad zemí, půlkruhem překlenutá dovnitř i zvenčí špaletovaná. Třetí okno v presbytáři (po straně epištolní) jakož i všechna tři v lodi mají úpravu novou, segmentovou.

Klenba presbytáře jest pomalovaná necennými freskami křiklavých barev, život sv. Vavřince znázorňujícími. Podepsán: »Pinxit Martinus Wavra 1764.« V lodi je strop ozdoben freskovou malbou, téhož způsobu, znázorňující apotheosu sv. Vavřince.

Obr. 10. Bedřichovice. Kazatelna.

Hlavní oltář: velmi ušlechtilé řezané bohatý rám barokových rozvilin, andílky, nástroje umučení nesoucími, hojně posetý. Na ušlechtilé řmsované predelle stojí dva velice dovedně řezané košíčky s hojnými květinami. Také tumba jest ladně profilována. Po stranách stojí dva andělé 1'60 m vys., nejvýš pak nad obrazem se vznáší socha Kristova, paprsky ozářená. Velice pěkná práce z poč. XVIII. stol.

Postranní oltář, obstojné střízlivé dílo z 2. pol. XVII. stol., ozdobené několika slušnými soškami a dobrým obrazem na plátně, velmi porušeným (1·45 *m* vys., 1·03 *m* šir.).

Kazatelna renesanční (konec XVII. stol.): na podezdívce 14úhelníkový hranol (1·02 *m* vysoký), bohatě řimsovaný. Stěny střídavě 0·20 *m* a 0·21 *m* široké ozdobeny jsou střídavě krouženým sloupkem a náplní s nasazenou řezbou. Římsy podloženy zubořezem (obr. 10.).

Zvony: 1. 0·64 *m* šir., 0·62 *m* vys.; při koruně renesančně stilisovaný drobný vlys: ženské masky, od nichž se rozvínují větévky s listy. Na pláští relief sv. Vavřince s rožněm, pod ním nápis:

THOMAS GLEIXNER ME FECIT
ANNO 1652.

Na druhé straně: G. M. WYSOCZE VROZENEMU | PANV. PANV. IANOWI STARSSY | MV Z TALLVMBERGKA NA IANKO | WIE POSTVPICZYCH BEDRZICHO | WICZYCH. G: M: C: RADDIE. Pod tím znak Talberský (lekno).

2. 0·52 *m* prům., 0·49 *m* vys.; nahoře týž vlys, jako u předešlého, na plášti slušný relief — skupina pod křížem — ve vavřínovém věnečku; na druhé straně opět znak Talberský a letopočet 1652.

3. 0·25 *m* prům., 0·23 *m* výš. Při koruně opis: LETA 1729 * LIL JAN BRIKNER W STARIM MIESTIE PRASKIM. Hojně (nezřetelné) otisky pamětních mincí.

Východně pod kostelem tvrziště rozmetené. Val značné výšky dosud z části zachován. Příkop napájen byl vodou z přilehlého rybníka.

Beztahov.

Heber, Burgen I, 225 — Vlasák, Okr. Vot. 26.

TVRZ. Jižně při dvorci mohutnou okrouhlou zdí a hlubokým příkopem obehnané zbytky tvrze při hrázi velikého rybníka, nyní zrušeného. V pozůstalých zdech upravena nyní obydlí dvorské čeládky. Klenby jsou valené, většinou z cihel. Tvrz zbudována na sklonku 16. stol. nepochybně rytířem Mikulášem z Řičan († 1591).

Bolechovice.

Vlasák, Okres Sedlčanský 108.

ZÁMEK jednoduché barokní jednopatrové stavení obdélníkové, jehož střed jako risalit povystupuje, se skrovnými ozdobami architektonickými.

V přízemní sni v pravo od vchodu uvnitř renesanční dvéře z r. 1623. Dvéře samy ozdobeny vkusným prostým kováním. Pažení po-

stranní ozdobena jsou pilastry s jonskými hlavicemi a s dřítkem dolů se zužujícím. Pažení nade dveřmi ozdobeno dvěma řadami zubořezův a vkusnými intarsiemi.

V jiné přízemní síni (v levo od vchodu) renesanční skříň: ve středu karyatýda ženská; po stranách po jedné karyatýdě mužské jakožto hlavice pilastrů, jichž dřívky tvoří list akanthový. Křídla dveří ozdobena jsou v hořejší části okřídlenou hlavičkou andílčí a stylovaným dvojhlavým orlem; v dolejší části hlavou lví. Hořejší vlys okrášlen po stranách okřídlenou hlavou andílčí, uprostřed ornamentem rostlinným.

V hořejším patře něco nábytku rokokového a empírového; jmenovitě empírové křeslo s lvími hlavami a tlapami; pod podpěradly ženské sfingy.

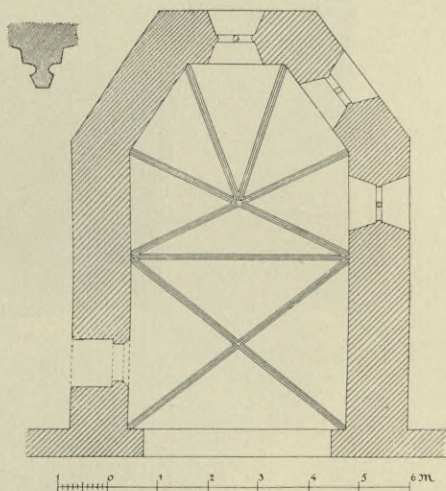
KAPLE SV. JANA NEP., zbudovaná r. 1775. Půdorys vytvořen třemi stlačenými segmenty, konstruovanými nad třemi stranami (východní, severní a jižní) pravidelného čtverce; strana západní, třemi rovnými stranami nepravidelného osmiúhelníka ukončená, tvoří průčelí ozdobené nejhořeji polokruhově prohnutou římsou, nad níž stojí socha sv. Jana Nep. Hořejší část segmentovitě sklenutého portálu ozdobena barokním římsovím s dvojitým znakem v barokní kartuši uprostřed. Nad vchodem, jakož i uprostřed bočních zdí veliká okna segmentem překlenutá. Mansardová střecha uprostřed s lucernovitou vížkou s pěkně pracovanou kovovou makovicí empírovou (vkusně tepané guirlandy kolem, nejvýše pěkná korunka).

Uvnitř zdařilé fresko na klenbě: Hospodin zjevuje se Mojžíšovi v keři ohnivém. Dobrá perspektiva, zajímavé krajinné romantické pozadí.

Pozoruhodná rokoková katedrální.

Na hlavním oltáři obraz sv.

Jana Nep. Almužníka, manýrou Raabovou provedený (nedávným přemalováním původní ráz poněkud setřen).

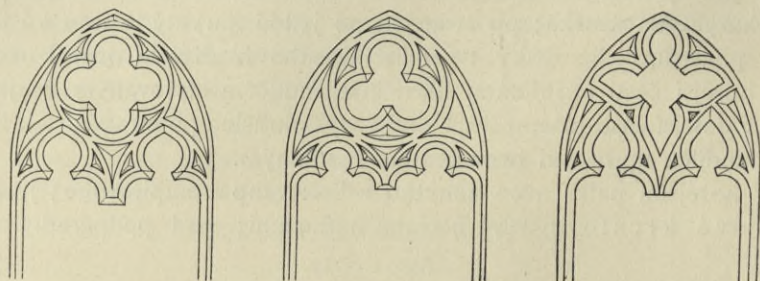
Obr. 11. Borotín. Půdorys kněžiště kostela.

Borotín.

Schaller, XIV., 153; Sommer X., 70; Trajer, Beschreib. 638; Vlasák, Okr. Sedlecký 118; Sedláček, Místop sl. 47.

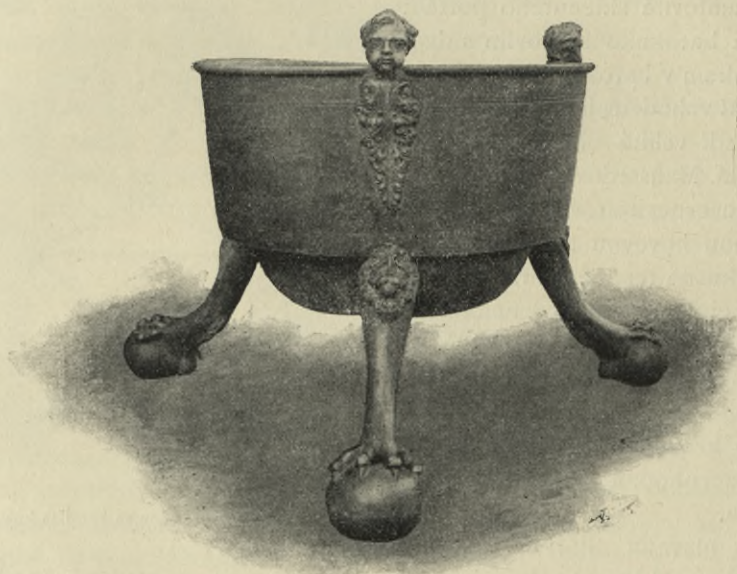
KOSTEL NANEBEVSTOUPENÍ PÁNĚ, původně gotický, vyhořel r. 1863, načež obnoven.

Presbytář gotický, původní: pět stran pravidelného osmiúhelníka a jedno obdélníkové klenbové pole. Výška 6·55 *m*. Klenba opatřena žebry, jež počínají se 4·19 *m* od země. Patky klenbových žebrov tvoří samy konce

Obr. 12. Borotín. Kružby v kostele.

žebrov kuželovitě sříznuté; toliko u žebrov za oltářem jsou oblé patky o dvou ústupcích bez ozdob. Vítězný oblouk do špičky klenutý, 5·52 *m* vysoký. Ve třech oknech presbytáře gotické kružby (obr. 12).

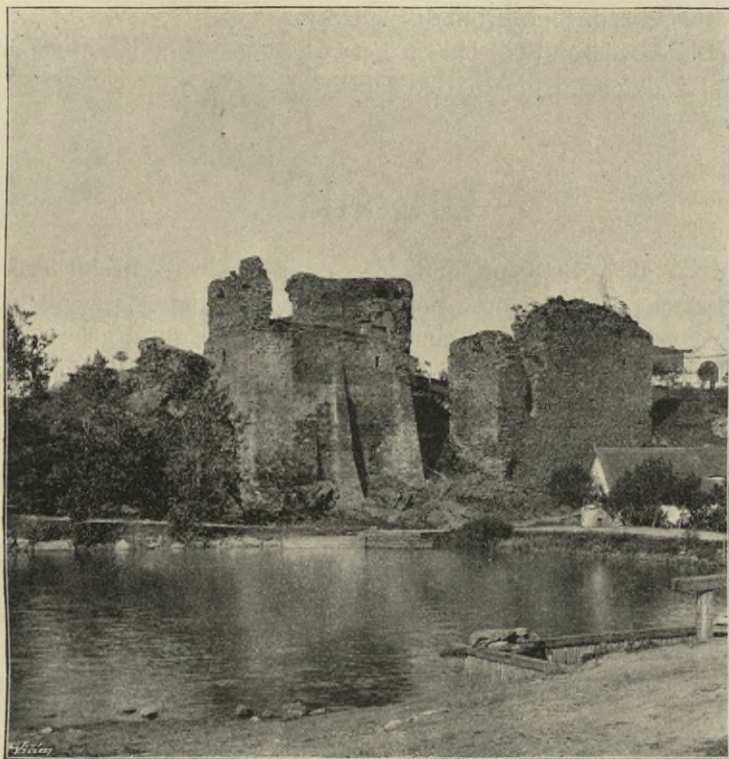
Obr. 13. Borotín. Křtitelnice.

Do sakristie vede gotický vchod do špičky sklenutý 1·85 *m* vys., při vnějších hranách šikmo sříznutý.

V levé zdi lodi gotický portál 2·45 *m* vys., 1·78 *m* šir., do špičky sklenutý, na vnějších hranách šikmo sříznutý.

Křtitelnice cínová spočívající na třech nohách (lví hlavy přecházející v tlapy, jež v drápech kouli svírají); na prostém kotlíku dvě (původně tři — jedna chybí) andělčí hlavinky dole v akantový list vyběhající (obr. 13.).

HRAD v rozvalinách. Zbytky zdiva bez architektonických ozdob, jež vesměs již vzaly za své. Viz zevrubný popis a půdorys v Sedláčkových »Hradech« VII., 196 a 197 (obr. 14.).

Obr. 14. Borotín. Hrad.

Buchov.

Vlasák, Okr. Vot. 75.

TVRZIŠTĚ obklopené rybníkem. Tvrz v XV. stol. připomínaná beze stopy zanikla.

Dobrohošť.

Vlasák, Okres Sedlčanský 109.

ZÁMEK jednopatrové staveníčko s dvojitou střechou a lucernovitou vížkou bez architektonických ozdob. Nad vchodem vystupuje v mírném segmentu arkýřovitý výstupek (domácí kaple) s dvěma malými okrouhlými okénky po stranách; na omítce jeho znatelný stopy freskové malby barokní (Panna Marie s anděly), z níž nejlépe zachovala se část hořejší s barokním malovaným rámcem a pak barokní kartuše nade dveřmi.

Doubravice.

Vlasák, Okres Sedlčanský 51.

Z bývalé tvrze zdejší, jež stávala v místech nynějšího statku čís. 3., nezachovaly se žádné pozoruhodné zbytky.

V čísle 4. nalezen byl hliněný kachel ozdobený labutí ve znakovém štítu (nyní v okresním museu Sedlčanském).

Drachkov.

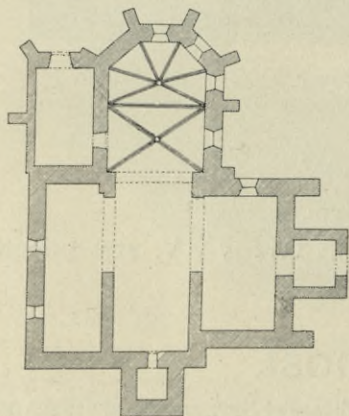
TVRZ již r. 1318 připomínaná, na povýšeném břehu rybníka, na jejíž základech nynější dvorec postaven. Zbytky sklepův, zasypané.

Na návsi zvonička čtyřhranná štíhlou jehlanovou střechou s lucernou přikrytá; uvnitř soška sv. Václava 0·90 m vys., slušná; obě z konce XVII. stol.

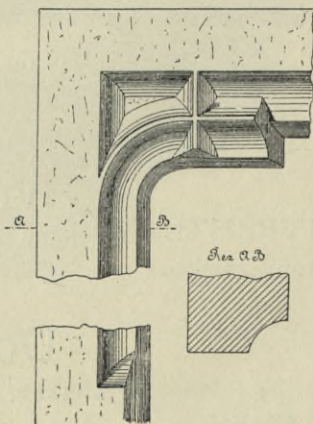
Dublovice.

Schaller, Topographie, VIII., 211. — Sommer, Das Königreich Böhmen XVI., 171. — Ant. Norb. Vlasák, Okres Sedlčanský, str. 90–92.

KOSTEL NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE (farní), připomíná se již r. 1350. Poslední oprava r. 1878, kdy nová věž ke kostelu přistavěna.

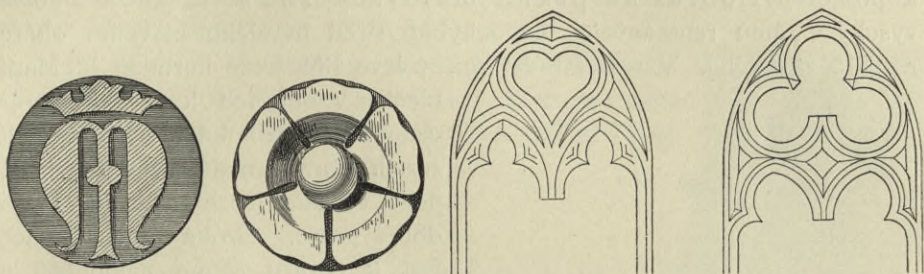
Obr. 15. Dublovice. Půdorys kostela.

Obr. 16. Dublovice. Ostění dveří do sínce.

Presbytář pětiboký a ze dvou klenbových polí se skládající jest goticky sklenut. Ve svorníku nad oltářem jest v kameni vytesané korunované \mathfrak{M} , ve svorníku druhého klenbového pole pětistá růže (obr. 17.).

Presbytář osvětlen jest čtyřmi okny s gotickými kružbami (obr. 18.). Goticky sklenutý vítězný oblouk neprofilovaný odděluje presbytář od lodí. Podobné oblouky přepínají dvě poboční strany čtvercové části hlavní lodí,

Obr. 17. a 18. Dublovice. Svorníky. Kružba v oknech.

k níž se s obou stran připojují obdélníkové lodí postranní, třemi okny osvětlené, v nichž jsou jednoduché kružby gotické. Loď hlavní i obě postranní mají strop rovný.

Dvěře do sakristie, do sínice a do spodní kobky věžní vedoucí jsou goticky profilovanou pažbou opatřeny (obr. 16.).

Hlavní oltář jest slušná baroková práce z počátku XVIII. století (pochází prý z chrámu na Zderaze v Praze). Dva točité a dva hladké sloupy s korintskými hlavicemi a několik pilastrů podpírá bohaté kladí, na němž uprostřed spočívá nástavec (do předu nakloněný), v němž plasticky znázorněna Nejsvětější Trojice Boží při soudu posledním.

Na oltáři Brandlův obraz, znázorňující Krista P. na kříži; u paty kříže v pravo klečí Marie Magdalská. Krásná práce držená v hlubokých stínech. Zejména zdařilá jest

Obr. 19. Dublovice. Kalich. (0·28 m vys.)

modelace těla Kristova. Na levé straně obrazu na zemi pod kulem do země u kříže vraženým podpis Brandlův:

*Petrus Brandt
pexit*

Na hudebním kůru připevněn na stěně (popukáný a poškozený) obraz na prkně malovaný 1·52 m široký a 1·80 m vysoký v rámu renesančním, nepochybně střed bývalého hlavního oltáře r. 1615 zřízeného. V pravo Bůh Syn, v levo Bůh Otec korunují P. Marii

klečící v oblacích k diváku obrácenou. Nahoře holubice. V dolejších rozích obrazu malé výjevy nějaké, jichž význam nelze rozluštit. Dostí dobrá práce. Široká plocha rámce jest k obrazu šikmo nakloněna a pěkným ornamentem ozdobena; na užším rovném kraji vkusný zubořez.

V kostele na stěně zavěšen veliký obraz sv. Jeronyma na poušti (kopie podle Rubense), darovaný sem r. 1802 ze zámku Třebnického.

Křtitelnice cínová 1·16 m vysoká; dolejšek má podobu vzhůru obráceného zvonu. Spocívá na třech nohách, jež mají podobu dvojí hlavy nad sebou: svrchu zvířecí, pod ní vousatá lidská, jež vybíhá v nohu opatřenou drápy. Víko šestiboký jehlan (obr. 20.).

Kalich stříbrný a pozlacený 0·28 m vys. z r. 1732 (obr. 19.). Značka:

Náhrobní kámen v zemi za oltářem (na levé straně), v polovici dřevěnou stavbou oltáře zakryt, se znakem Krčínovým a nápisem (got. minuskule): *Letſha Panie*

1597 umrzela Panna Maryana dcera vrozeného a šlatterného Rytíře Pana Jakuba Krzyna z Gelczan a Sedlczan a na Sedlczanech a na Nowém Hrádku nad Krzpenicemi a Wobdenichy w Pánu Bohu odporczywá.

Zvony. 1. 0·86 m vys., 1·06 m v prům., s obrazem P. Marie v řasnatém oděvu a s nápisem gotickou minuskulí provedeným:

anno domini millesimo quingentesimo quarto haec campana est consumata ad honorem dei omnipotentis et beate Marie virginis.

2. 0·80 m vys., 0·905 m v prům., s obrazem sv. Cyrilla a Methoděje a s nápisem opačně psaným gotickou minuskulí:

Obr. 20. Dublovice. Křtitelnice (1·16 m vys.).

anno domini mcccclxvi fusa est campana in honorem sanctorum pontificum cixilli et methudii.

3. 0·70 *m* vys., 0·81 *m* v prům., s obrazem sv. Mikuláše a s nápisem latinskou majuskulí: TENTO ZVON GEST SLIT KE CTI A CHVALE PANV BOHV A SW. MIKULÁŠI LÉTA MDXLVI.

Při cestě do Sedlčan na místě »u kostelíka« zvaném (stával tu kostel Nanebevstoupení Páně za císaře Josefa II. zrušený a zbořený) nízký křížek (baba) 74 *cm* vys., přič. ram. 44 *cm* (obr. 21.).

Heřmaničky.

Vlasák, Okres Votický 61.

ZÁMEČEK ve špýchar proměněný, bezvýznamný.

Vedle něho tvrziště okrouhlým valem a přkopem obklopené.

Obr. 21. Dubovice.
Kamenný kříž.

Hora Kosova.

KOSTEL SV. BARTOLOMĚJE, již r. 1350 připomínaný, jest hrubá, orientovaná, obdélníková stavba, pozdějšími opravami starobylého rázu svého úplně pozbavená. Nejstarší část, nynější presbytář, jest lichoběžník k východu zúžený, 13·15 *m* dlouhý, 5·35 *m* a 4·10 *m* široký, bez klenby. Při severní stěně — společné — 1·35 *m* silné, stojí věž, z níž vede do kostela vchod, 2·00 *m* vys. a 0·84 *m* šir., lomeným obloukem zaklenutý s ostěním kamenným na straně do kostela rovně sříznutým. Kostel k západu prodloužený postrádá úplně uměleckého významu. Zvenčí dostalo se mu jakož i věži chudé úpravy barokové. Vnitřní úprava moderní.

Křtitelnice cínová: zvonový kotlík na třech spárových nohách, ve vousaté hlavy knížecí čepicí kryté přecházejících; víko značně vzedmuté vystupujícími oblínami krásšené a drobným křížkem na profilovaném kuželi zakončené. Výška spodku 0·74 *m*, víka s křížkem 0·58 *m*. Na kotlíku (0·505 *m* prům.) rozestaveny dvakrát se opakující reliefové postavy (0·175 *m* vys.) sv. Petra s klíči, sv. Jakuba s kyjem, ostře modelované, a dva znaky: Vrtbovský (troje parohy) a Říčanský (srdcovitý trojlíst). Při okrajích po nápisovém pásku: (nahore) * LETA · PANIE · 15 · 90 TA · KRZTI · TEDLNICE · GT: VDIELANA · DO CHRAMV · PAE: (dole:) ZA VRO · ZENEHO PANA · PANA · HANVSSE · Z RI · CAN A NA WOGKOWIE. Zhotovil IAN IRADECKI KONVAZ (obr. 22.).

Monstrance, 0·49 *m* vys., ranný barok. Noha oválového průřezu, ze zclacené mědi, tepaná: rostlinný ornament (listy, květy, ovoce) markantně

v hrubých konturách vystupující; na přední straně nasazena destička stříbřená s vyrytým znakem (býk) a písmeny: WSHZF; na obrubě vyryto: »*Wenceslaus et Anna Maria Halanek in Honorem S: Bartholomei obtulit. Dominus in Kosova Hora. Añ o 1689.* Ořech hruškovitý hladký. Schránka oválná s dvojnásobnými plamenovými paprsky ze zlacené mosazi, na nich nasazeny ze stříbra tepané dvě andílčí hlavičky, snopky a ovoce. Značka: kombinace z písmen B T F.

Obr. 22. Hora Kosová. Křtitelnice (0·74 m vys.).

Svícný: 1. bronzové kroužené: 0·40 m vys. (dva) a 0·21 m vys. (též dva), z konce XVI. stol.

2. cínové lité 0·31—0·41 vys. na trojbokých ornamentových nohách, z konce XVII. stol.

3. dřevěné (dva) 1·60 m vysoké, bohatě řezané, pěkně komponované, z poč. XVIII. stol.

Mešní roucho barokové 1·00 m dlouhé, 0·70 m široké, z červeného aksamitu (prostředek šedomodrá aksamit); po celé ploše rozkládá se bohatý stylisovaný listový ornament sříbrem mírně vypukle vyšíty.

Na zadní straně proti dolejší obrubě korunovaný znak. Kresbou i technikou vynikající práce XVIII. stol. (obr. 23.).

Stejným znakem opatřen i celý parament (kasule, dalmatiky i pluviál) ze stříbrného brokátu, v němž vetkána jest stříbrem bohatá spleť barevně konturovaných květů a listů barokně stilisovaných.

Obr. 23. Hora Kosova. Mešní roucho (1·00 m vys.).

Zvony: 1. průměr 1·12 m, výška 1·03 m (i s uchy pletencovými).
Dvouřádkový, minuskulový nápis přerušen jest (valně již otřelým) kruhovým medailonkem obsahujícím reliefní poprsí Madony s Ježíškem.

Anno ꝛ domini ꝛ milessimo ꝛ quincentesimo ꝛ XXXII ꝛ illa ꝛ
campana ꝛ fusa ꝛ est ꝛ in ꝛ domo ꝛ magistri ꝛ bartholomei ꝛ in ꝛ nova ꝛ
Civitat ꝛ pragenci 2. řádka:

ꝛ rit ꝛ laus ꝛ deo ꝛ patri ꝛ omnipotenti ꝛ et ꝛ beate ꝛ marie ꝛ
semper ꝛ virginis ꝛ et ꝛ omnibus ꝛ sanctis ꝛ veni ꝛ sancte ꝛ spiritus ꝛ

reple § tuorum § Corda x fide. x Na plášti hrubé reliefs (0·15 *m* vys.) sv. Jakuba a sv. Pavla.

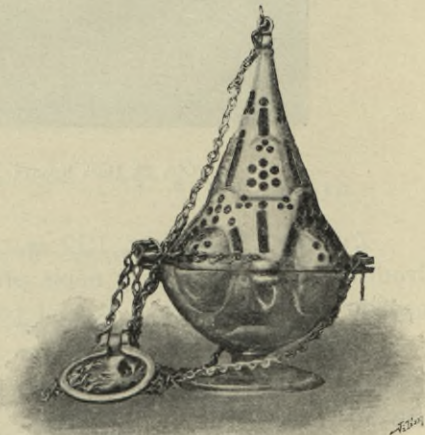
2. průměr 0·77 *m* z r. 1576, K. Bellmannem v Praze r. 1833 přelítý; relief sv. Bartoloměje (0·23 *m*) odlit ze zvonu původního.

Stolice zvonův z min. stol. dubová dovedně pracovaná. Trámce hojně lidovými kolářskými ornamenty zdobeny.

ZÁMEK renesanční stavba XVI. stol. při potoce, nyní jednopatrová (původně vyšší), přestavbami úplně pokazená, s novodobým chudým průčelím. Čtvercové nádvoří obstupují křídla (původně čtyři, nyní toliko tři); přízemí proti jihu a východu jest úzkou arkádovou chodbou otevřeno; severní křídlo nese uprostřed poněkud do dvorce povystupující věž čtyrhannou. Přízemí a jedna světnice nad podjezdem zaklenuty většinou do kříže s výsečí nad dveřmi a okny. Na omítce prvního patra patrna zabilená rustika. Na nynějším (přistaveném) schodišti barokní kopie Madonny Svatohorské, z kostela sem přenešená, z lipového dřeva 1·12 *m* vys.

V **SYNAGOZE** na záclonách zlaté, vypuklé, mřížkové vyšívání z konce XVII. a z poč. XVIII. stol.: kytice z vás vyrůstající. Bronzové lustry 0·82 *m* a 0·74 *m* v průměru, bramené ze XVII. a XVIII. stol.

HŘBITOVNÍ KOSTELÍK SV. MICHALA: z poč. XVIII. stol. čtvercová loď 7·20 *m* dl., 6·20 *m* šir., prkny krytá má po každé straně po dvou lunetových oknech. Presbytářik 3·60 *m* dlouhý je zakončen 3 hranami osmiúhelníka. V průčelí štít římsami zdobený a při něm drobná lucernová věžka plechem pobitá. Nad vchodem novodobý znak. Vnitřní úprava bezcenná až na dvě slušně řezané sochy při hlavním oltáři sv. Michala a Rafaela (1·35 *m* vys.). Na dřevěných svícnech letopočet 1726.

Obr. 25. Hora Krásná. Kaditelnice (0·22 *m* vys.).

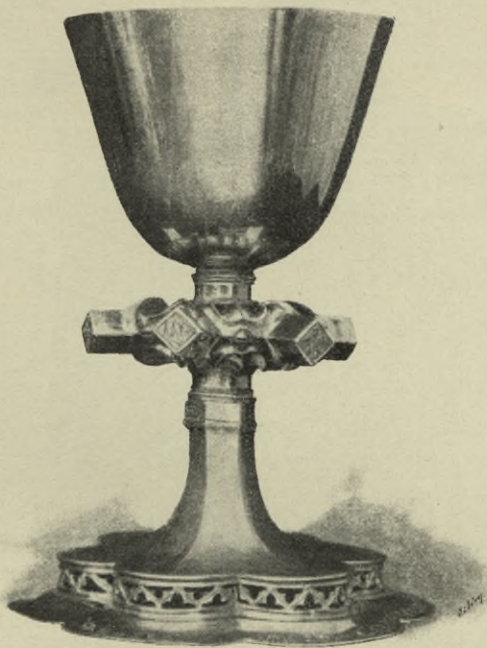
Hora Krásná.

Schaller VIII., 216; Sommer XVI., 173; Vlasák 81.

FARNÍ CHRÁM SV. MIKULÁŠE. Starobylý kostel sesul se r. 1839; r. 1850--1855 vystavěn nynější prostranný sice, ale bezslohový chrám. Z původní stavby nic se nezachovalo.

Kaditelnice mosazná gotická (22 cm vys.): svršek osmiboký jehlanec prolamovaný. Začátek XV. stol. (obr. 25.).

Kalich 1. V šestilaločné ploché obrubě spodní stojí kolmo goticky prolamovaná galerijka; podstavec přechází šesti mírně prohnutými lupeny ve stvol obklíčený široce rozloženým ořechem rotulemi prostoupeným. Na třech spodních prohnutých srdcovitých ploškách nodu vkusné rytinky (rostlinné motivy stilisované). Na kosočtverečných ploškách, tvořících konce rotulí, střídavě růžice a gotická písmena. Číše konicá. (Obr. 26.) Výška 16·5 cm, šířka číše 9·5 cm. Na plochem okraji nohy nápis: KOSTELA · KRASNOHOR-SKEHO · LETA · 1 · 6 · 3 · 6 ·

Obr. 26. Hora Krásná. Kalich (0·165 m vys.).

Kalich 2. barokový, stříbrný, částečně zlacený 25 cm vys., kupa 9 cm šir. Na šestilupenné vypuklé noze vytepaný andílčí hlavy, srdce hořící s vetknutým křížem, beránek a j. Na prolamovaně pracovaném koši kupy monogram Kristův a Mariánský. Prvá pol. XVIII. stol. Značka:

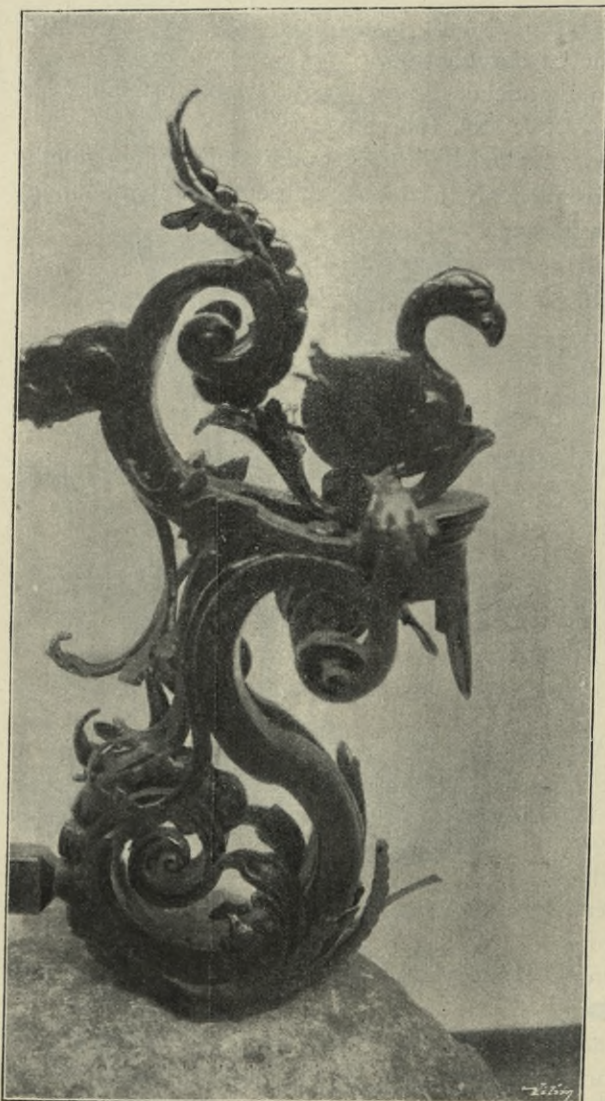
Ciborium mosazné 19·5 vys., kupa 9·5 cm šir. Šestilupenná noha vypuklými (obhroublými) ornamenty pokrytá. Na kupě kolkolem dvouřádkový nápis:

FIERI FECIT PRÆNOBILIS AC GENEROSVS D: TOBIAS
WENCESLAVS GELINEK *P* *T* *CAPITANEVS* *CLVMECENSIS
ANNO 1721.

Monstrance z mosazného plechu 50 cm vys. paprsková; po stranách střední části v pravo P. Maria, v levo sv. Josef, nahoře Bůh Otec, dole holubice. Na noze andílčí hlavy. Provedení slabé. Na spodu nohy nápis:

NAKLADEM POCZTIWY OBCZE GRASNAHORSKY DIELANA A. 1727.

Cínové svícny oltářní trojnožné na postranních noh pěkným ornamentem pokryté; největší z nich (56 cm vys.) označen jest v oválových štítcích takto:

Obr. 27 Hrádek Červený. Klepadlo.

FRANCISCVS ANTONIVS FRANK FVDIT PRAGAE.

Pod tím barokový ornament s motivem »Božího oka«. Na zadní straně kříž s Ukřižovaným, v pravo P. Maria, v levo sv. Jan. Při dolejších okraji jednoduchý ornament. Na přední straně polovypouklý obraz sv. Mikuláše. Pod ním čtyřřádkový nápis:

Lampička cínová s třemi uchy pro závěsné řetízky; na vydutém kotlíčku pěkně modelované hlavy andělů. Z r. 1702.

Obraz sv. Mikuláše malovaný r. 1792. Dobrá práce.

Obraz »P. Ježíš v Emausích« na plátně, poprsní postavy; dobrá malba z I. pol. XVIII. století.

Baroková socha sv. Jana dřevěná na oltáři postranním.

Socha Zmrtvých vstavšího Spasitele, pěkně modelovaná, z konce XVII. stol. (nyní v museu Akademie křesťanské v Praze).

Zvon 1. 54 cm v prům., 46 cm vys. Kolem hořejšího kraje gotický minuskulový nápis (viz připojené faksimile jeho na (obr. 24.).

Na plášti 15 cm vysoké polovypukliny sv. Petra a sv. Matouše.

Zvon 2. průměr 92 cm, výška 71 cm. Kolem hořejšího okraje nápis:

LETA PANIE 1582 TENTO ZWON Z NAKLADV
 OBCZE ZDEGSSYHO MESTYSE KRASNE HORY
 ZGEDNANY GEST BYL A NYNI ZASE LETA 1770
 Z NAKLADV CHRAMV PANIE ZDEGSSIHO PRZELIT GEST.

Hrádek Červený.

Heber, Burgen VI, 224 (s vyobr.) — Vlasák, Okres Sedlčansky 145—151.

ZÁMEK. Ze starobylé tvrze zbylo toliko zdivo některých částí (zejména dvou mohutných věží); jinak vše zmodernisováno.

Renaisanční klepadlo ve vratech hlavní brány: motivy rostlinné s-ovitě stočené; v hořejší části pták v zobáku klíč držící. Velice vkusná práce XVII. stol. (Obr. 27.)

Barokní rameno železné trojhranné ve středu s křížem a s odznaky umučení; kolem pěkně komponovaný ornament (roh hojnosti, z něhož hrozny vycházejí a j.); nahoře blánka nápisová (nápis nečitelný). Vkusná práce XVIII. stol.

Relief dřevěný: Sv. Vít obklopený dvěma lvy. Výborná skulptura barokní. Pozůstatek oltáře kdysi z Pražského dómu Svatovítského odstraněného. (Obr. 28.)

Z bohatého a velice zajímavého nábytku zasluhují zmínky: krásná renaisanční skříň (ve výplních dveřních intarsie představující Spasitele a sv. Pavla; kování kolem zámku tepaná a rytá), dále skříň rokoková a empírový psací stůl.

Mimo to jest tu několik pěkných rámců barokních a empírových a hojně cínových nádob (baňky z r. 1662, 1680) a mn. j.

Obr. 28. Hrádek Červený. «Sv. Vít, řezba ve dřevě.

Hřbet Kozí.

Heber Burgen V., 163 (s pohledem a půdorysem). — Vlasák, Sedlčansko 127—131.

Zbytky hradu v XV. stol. zbořeného na ostrohu, jež potok Mastník obtéká. Na severní straně dvě rovnoběžné zdi 4·50 *m* od sebe vzdálené jsou snad zbytky bývalé brány. Na jihovýchodu zdívo rohového stavení. Dosud zachované zdívo jest 1·60 *m* silné a 5—9 *m* vysoké.

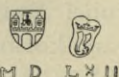
Obr. 29. Chlum. Křtitelnice. (0·91 *m* vys.)

Chlum.

CHRÁM SV. VÁC-LAVA (farní), připomínaný r. 1356, r. 1707 přestavěný a 1790 »renovovaný«, jest prostá obdélníková stavba s čtvercovým presbytářem, i nejeví nižádné architektonické zvláštnosti.* V průčelí mohutná (7·55 *m* široká) věž o dvou poschodích s cibulovitou bání z r. 1790. Z původní stavby zachovalo se jen zdívo presbytáře (s jehož klenby však při »opravách« gotická žebra byla sesekána a klenba uvnitř zakulacena) a vítězný oblouk (rozpjatí jeho obnáší 4 *m* 55 *cm*) neprofilovaný do špičky sklenutý. Okna vesměs změněna v jednoduchá obdélníková.

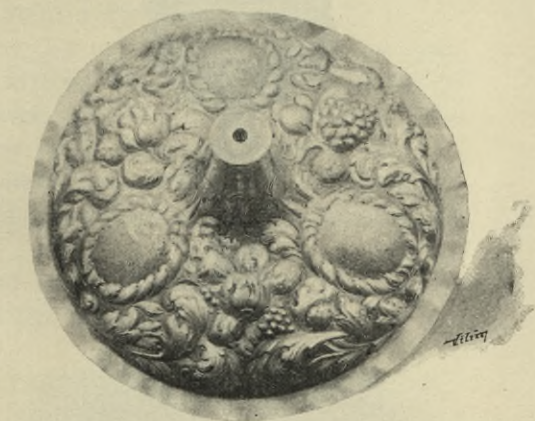
Křtitelnice cínová (výška i s víkem 91 *cm*, průměr kotlu 38·5 *cm*) o třech nohách v podobě vousatých hlav mužských držících ru-

kama dlouhý vous a vyběhajících v nohy drápky opatřené. Na čele jedné z noh značka a letopočet:

*) V pamětní knize farní líčí se starý kostel těmito slovy: »Byl hluboký, že se šlo do něj po 2 i 3 stupních, studený, tmavý. Kolem okolo byl popsán vnitř i zevnitř písmenami gotickými: vypsána totiž místa z písem sv. poučující. Měl úzká, ale dlouhá okna... presbyterium bylo na způsob kuppy sklenuto.«

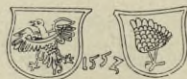
Kotlík má podobu vzhůru obráceného zvonu; při hořejším i dolejším okraji jeho nápis ozdobnou minuskulí gotickou provedený (nerozluštitelný — patrně jen ornamentální). Na plášti malé sloupky s dětskými karyatydami, nesoucí arkády v nízkém segmentu prohnuté. Na každé straně po třech arkádách, pod nimiž krásně modelované polovypukliny (celkem šest obrázků), znázorňující tyto výjevy: 1. Kristus P. na hoře Olivetské, 2. Kristus P. před nejvyšším knězem; 3. Kristus P. klesá pod křížem; 4. Kristus trnovou korunou korunován; 5. Kristus P. na kříži (s třemi postavami pod křížem); 6. Kristus z mrtvých vstává s korouhví v ruce šlape na hada svinujícího se kolem nohy jeho. Mezi arkadami nahoře medaillonky odznaků čtyř evangelistů (dva a dva na každé straně). Na obou bocích kotlu po hlavě lví s kruhem v tlamě. Při hořejším kraji tři pěkně modelované

Obr. 30. Chlum. Ciborium. (0·25 m vys.)

hlavy s plochými birety jakožto přídržovadla víka (na svrchní straně biretu jedné z hlav letopočet 1562). Víko osmiboký prohnutý jehlan se sploštěným knoflíkem nahoře (nad ním nalézalo se prý z cínu lité sousoší představující sv. Jana Křtitele, an Ježíše křtí). Pod dolejším okrajem jehlanu kolmá osmiboká hranolovitá obruba s polovypuklými obrázky; nad ní věnec z gotických lilí. Pořad obrázků: Stvoření světa, Kain a Abel, Jonáš, Sen Jakobův; tyto obrázky dvakrát se opakují. Jsou vesměs výborně komponovány a modelovány. Na plochem okruhu víka nápis: DO CHLVMV K SVATEMV WACZLAWV LETA PANA KRYSTA MDLXII IAN MRKWYCZKA DIELAL MIE · DANO ZA NY VIII KOP A XX GROSSŮV MALICH WAZII L LIBER MATIEG NEWLYDA Z RAZAN GAROLIM AVSTCZKY. (Ubr. 29.)

Svícen na paschál 66 *cm* vys., mosazný massivní, jednoduše profilovaný s třemi plochými prstenci kolem pně. Na prstenci prostředním znaky:

Mezi znaky dole letopočet 1552. A nad nimi na stonku písmena: ZWZA ECZS.

Ciborium ze stříbra tepané; ornament rostlinný na noze a kupě; značky:

Výška 26 *cm*, šířka číšky 13 *cm*. Na třech oválových vypuklých ploškách nohy nápisy:

IST AVF
GEOFFERT
WORDEN VON
DEM WOHL
EDLEN

GEMALIN
FRIEDERICH
HORA VON
OTZEDLOW
ITZ DERO

GEMALIN
CATHARINAE
GEBORNE
STRAKIN DE
N. 7. OCTOB
1688.

Velmi pěkná práce z r. 1688. (Obr. 30.)

Kalich stříbrný barokový 25 *cm* vys., kupa 9 *cm* šir. Kupa s markantní profilací a ozdobou rostlinnou (snopky klasů, hrozny vína, ratolesti květinové. (Obr. 31.)

Značka:

Monstrance

paprsková, baroková, stříbrná, pozlacená. Nahoře korunka s křížkem; pod střední schránkou na Nejsvětější sv. Václav. Po stranách střední části snopky obilné, pod nimi hrozny. Výška 59·5 *cm*, šířka 29 *cm*.

Barokový stojan na malé svíčky pěkně ze železa kutý 1 m 56 *cm* vys. Prvá pol. XVIII. stol.

Stříbrná lampa před postranním oltářem baroková, prolamovaná.

Obr. 31. Chlum. Kalich. (0·25 *m* vys.)

V lodi chrámové na pravé stěně zavěšen jest obraz, jenž visíval na hlavním oltáři, nyní oříznutím zmenšený a lakováním poškozený: Sv. Václav na koni mezi dvěma anděly, an pokořenému Radislavovi odpouští. Maloval jej Václav Reiner. Jest to pare obrazu visícího na oltáři sv. Václava v levé boční lodi chrámu sv. Jiljí v Praze.

Socha sv. Felix a přede zdí kostel obklopující. Světec kleče drží na pravém kolenu Ježíška. Pěkná baroková práce.

Zvon 1. 49 *cm* v prům., 39 *cm* vys.; kolem hořejšího okraje nápis gotickými minuskulemi: *anno m m cccc d xi d magister bartholomeus m me m fecit m in m nou m**)

2. průměr 1.17 *m*, výška 93 *cm*; u hořejšího okraje dvouřádkový nápis:

TENTO ZWON GEST PRZELIWANI NAKLADEM ZADVSSI CHLVM-SKEHO SWATEHO WACLAWA KE CTI A SLAWIE SS. APOSTOLVW PETRA A PAWLA

LETA 1715 PANIE MNIE LIL ZACHARIASS DIETRICH MIES-TIAN NOWEHO MIESTA PRASKEHO.

Pod tím karyatydové ornamenty ko kolem.

Na plášti dva erby, pod nimiž nápis:

ZA PANOWANI WRCHNOSTI NALZOWSKI WISOCE VROZENEHO PANA FRANTISSKA ANTONINA KONASE SWOBODNEHO PANA A PANIRA Z WIDRZI TEZ WI: VROZENE PANI PANI IOZEFI KONSTANTIE KONASOWI ROZENI FRANTSSMONTOWI S FRANKENFELDU.

Po stranách polovypukliny sv. Petra a Pavla.

3. průměr 92 *cm*, výška 96.5 *cm* (i s uchy). Na přední straně polovypuklina: kříž s Ukřižovaným, pod křížem Matka Boží, z obou stran po jednom andělu na barokovém podstavci stojícím a nástroje umučení Páně držícím. Po obou stranách dále po jedné postavě mučedníka ve zbroji starořímského vojína s palmovou ratolestí v ruce. Kolem hořejšího okraje barokní ornament, pod nímž do trojúhelníku komponované okrasy na plášti samém. V kartuši pod křížem nápis:

LAUDATE DOMINVM OMNES GENTES
LAUDATE EVM OMNES POPULI.

Při dolejších okrajích:

DIVINO AVXILIO FVDIT ME VITUS DIETRICH NEO- PRAGÆ AO 1765.

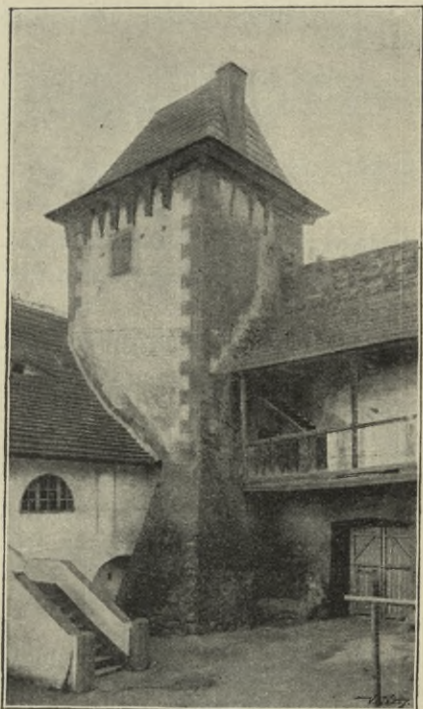
Po stranách barokové okrasy.

Na zadní straně uprostřed znak s podpisem FIDELITER ET CONSTANTER, po stranách nápisy:

IOHAN: WENZL D'ASTFELD
FREYHER VON VIDRZY
VICE LAND-KAMMERER
IN DER ZEIT DES KRIEGS
GEVEŠENER KAY: KÖN:
OBRISTER KRIGS: COMISSARI
DAN ADMINISTRATOR VON
GLATZ UND SCHLESIEEN.

VERMÄHLT MIT
IOSEPHA VON TEMPIS
DEN XIV JENNER MDCCL
DEREN KINDER
IOSEPHA GEB. DEN X APRIL
1751
XAVERI GEB DEN XV JUNII
1756

*) Doplňiti dlužno patrně: »nova civitate Pragensi,« což zvonář pro nedostatek místa vynechati musil.

Obr. 32. Chlumec Vysoký. Hradební věž.

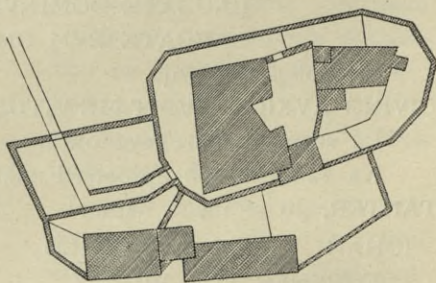
gotický vchod jednoduše profilovaný (v šikmo sříznuté ploše polokruhový žlábek) k úzké prostoře podél zdi ke zmíněné nárožní čtyřhranné věži se táhnoucí. V severovýchodním přístavku čtyřhranná věž s cibulovou šindelovou bání; v ní zvon nepřístupný. Ve druhém poschodí prostičká místnost upravená v kapli, v níž není nic pozoruhodného. Vnitřní prostory hradní nadmíru střízlivě zařízené, ničím nepoutají. V jihovýchodní zřícené části hradu zřítí lze zbytky kleneb a kamenných ostění oken a dveří.

IOHAN DURSCHBEK PFARER
VENZL VOPASEK CAPLAN
IGNATI FORST VERWALTER.

Chlumec Vysoký.

Vlasák, Sedlčansko 56—67.

HRAD má málo architektonicky pozoruhodných památek. V jihozápadním rohu čtyřhranná věž s dřevěnými krakorcí pod šindelovou střechou (obr. 33.). Ve vysoké zdi k věži této přiléhající do špice sklenutá brána s hranami šikmo sříznutými. V dolejší části vysokého hlavního stavení několik úzkých gotických okének (nepochybně střílen). Nádvoří průčelí oživeno bývalo druhdy dvojí loggií nad sebou (nyní zazděnou) a ozdobeno sgrafitovou rustikou, jejíž nepatrné stopy dosud jsou patrné. Z nádvoří vede

Obr. 33. Chlumec Vysoký. Situační plán.

Chotětice.

Vlasák, Okres Votický 62 sq.

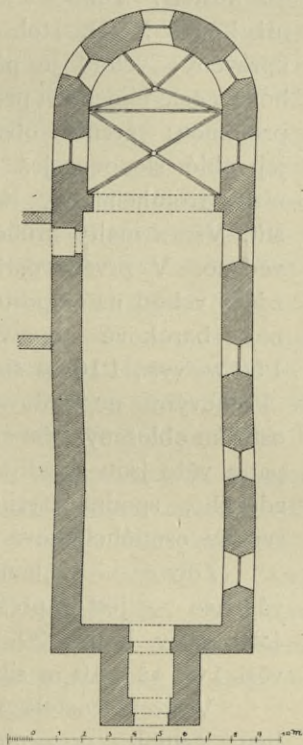
TVRZ, již ve XIV. stol. připomínaná, zanikla v XVII. stol. beze stopy. Stávala nepochybně tam, kde nyní panský ovčín vystaven.

Jankov.

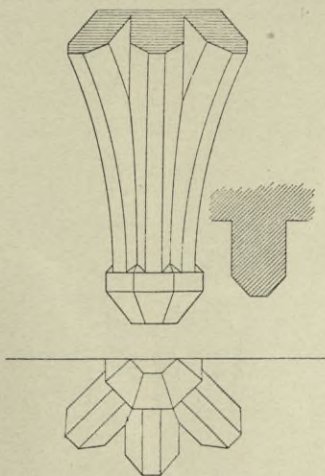
Vlasák, Okr. Vot. 75. sq.

KOSTEL SV. JANA KŘTITELE, již roku 1350 připomínaný, jednoduchá, orientovaná stavba ze XIII. stol. Četné opravy na sklonku XVII. stol., kdy též sakristie při severovýchodním rohu lodi a oratoř přistavěny. Svrchní patra věže z r. 1819.

Presbytář jest půlkruhovou absidou (poloměr 2·65 *m*) v celé šířce budovy zakončen. Sklenut jest cihlovou výsečovou klenbou do žeber ka-

Obr. 34. Jankov. Půdorys kostela.

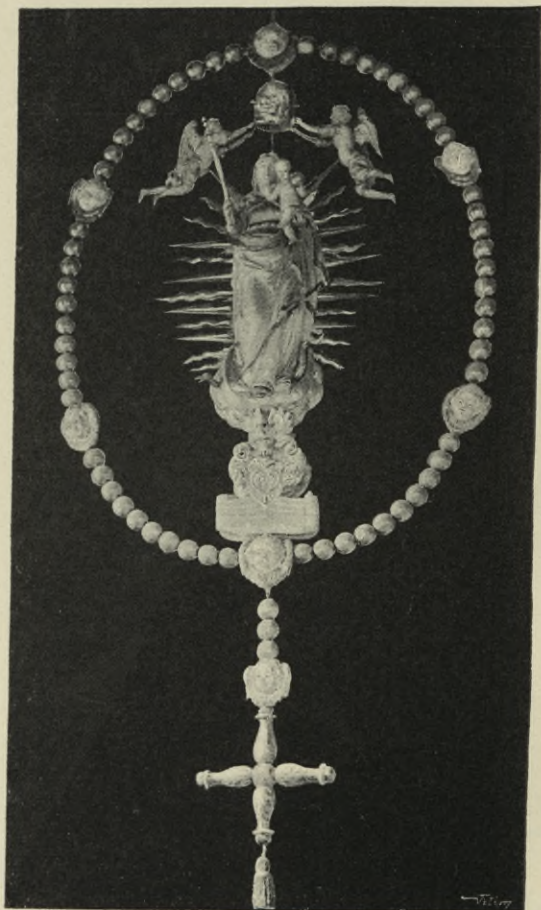
Obr. 35. Jankov. Žebra klenby.

menných. Klenba, ve dvou kruhových hladkých svornících se sbíhajících, tvoří zprvu obdélníkové (7·30 *m* šir., 3·40 *m* dlouhé) pole, v polokruhu pak polovici šestiúhelníku. Žebra, 3·50 *m* od země se počínající, na komolých jehlancích osazená, 0·14 *m* silná, 0·20 *m* z klenby vysedající, jsou na hranách rovně sířznuta. Tam, kde obě klenbová pole k sobě přiléhají, vycházejí žebra ze společné jehlancové konsoly. (Obr. 35.) Vyšpaletovaná okna jsou polokruhově sklenuta, v pozdější době porozšířena (šířka 0·95 *m*, výška 2·68 *m* nad podlahou 3·15 *m*).

Vítězný oblouk 0·65 *m* silný překlenut jest polokruhem vypínajícím se do výše 6·10 *m* nad zemí.

Lod obdélníková ze tří čtvercových travé (5·60 m²) složená, 7·45 m vysoká, rákosovaným plochým stropem krytá. Čtyři okna v jižní zdi jsou téžé úpravy jako v presbytáři.

Vchod do sakristie obložen jest prostým románským ostěním z červeného pískovce 2·00 m vys., 0·90 m šir., na vnější hraně ploše sříznutým.

Obr. 36. Jankov. Socha Madony z r. 1655.

S prostřed stropu v lodi visí na železné tyči socha Madony s neoděným dítěm, 1·40 m vys. plameny ozářená. (Socha jest dvojnásobná; obě jsou stejného provedení — zády k sobě připojené). Stojí na půlměsíci v obláčku; dva andílci nesou nad hlavou její korunu. Pod sochou znak (rovněž oboustranný) Talmberský (lekno) s nápisovou blankou, jež hlásá,

VĚŽ v průčelí kostela, hranolová, původně toliko o jednom poschodí; přízemní kobkou (1·80 m²) vchází se do kostela. Vchod i klenba při konci XVII. stol. nově upraveny: vchod je půlkruhově v celé téměř šíři prostory prolomen; zvenčí obstupují jej oblé sloupce, jež nesou nízký trojúhelníkový římsový štít. Vše z malty hrubě provedeno. V prvním patře vzděný vchod na emporu (rovněž barokově upravenou), 1·50 m vys., 1·10 m šir. půlkruhovým neprofilovaným ostěním obložený. Obě svrchní patra věže jsou ze zdiva hrazděného, spodní čtyřhranné, svrchní osmiúhelníkové.

Zdivo — z lámaného vápence — jest v presbytáři 1·40 m, v lodi 1·20 m, ve věži 1·00 až 1·10 m silné.

Vnitřek kostela vyzdoben četnou pozoruhodnou prací řezbářskou. Po stěnách lodi rozestaveny jsou na pěkných konsolách, jež mají po-

že udělali dal tento obraz »ke cti a slávě Boží též P. Marie . . . Jan starší z Talamberka, ten čas na Jankově leta 1655«. Sochu i znak obklopuje veliký růženec oválový (2'60 m délky) ze dřeva, proložený místo desátkův okřídlenými hlavičkami. I zde řezba vyniká — nehledě k bizarrnosti uspořádání — jak úpravou tak i provedením. Jest to dílo v Čechách svého způsobu snad jediné. (Obr. 36.)

Oltáře 1. Na hlavním oltáři vykrajovaná rokoková deska, dosti střízlivě zlacenými ozdobami posetá, nese uprostřed zasklený výklenek, v němž stojí staré, z 1. polov. XVI. stol. pocházející sousoší sv. Anny s Ježíškem (0'82 m vys.) a P. Marie (0'75 m vys.). Klidná posa, genrovité podání Ježíška po jablku sahajícího, krojově zajímavá roucha širokých, bohatě rozložených záhybův, sluší tomuto dílu velmi pěkně. Nad tímto sousoším umístěna pěkná rokoková socha sv. Jana Křtitele a po stranách oltáře podobné dvě (1'45 m vys.) sochy sv. Filipa a Jakuba;

2. při vchodu do sakristie: barokové, plošně řezané rozviliny (2'50 m šir.) obemykají oválové medailonky s obrázky sv. Pomocníkův. Místo dolních čtyř obrázků vsunuta rokoková zasklená skříňka s voskovou podobou sv. Jana Nep. (obr. 38.);

3. naproti předešlému: na stole oltářním »Pietà«, nad níž slušný krucifix v živ. velikosti; po stranách pak sochy sv. Augustina a jiného světce biskupa, prostřední ceny.

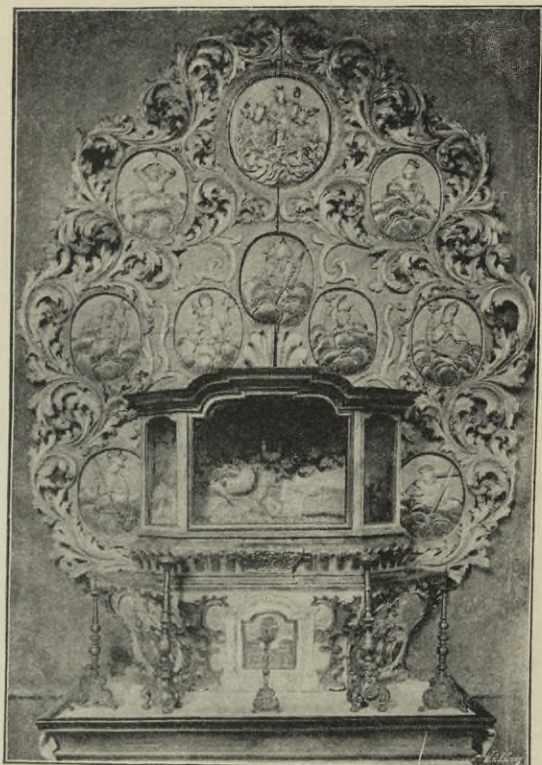
Řezba: »Snímání s kříže« 0'35 m šir., 0'52 m vys. ze zimostrázu na lipové destičce, značné umělecké ceny, měkce podaná z 1. pol. XVIII. stol. (Obr. 37.)

Na chrámových dveřích zachovala se románská bronzová ozdoba střední: primitivně modelovaná lví hlava s kruhem v tlamě (nyní v zemském museu). Srvn. J. Koula v Pam. archeol. a místop. díl XV. (1892) str. 250. (Obr. 39.)

Křtitelna cínová, zvonové formy (0'35 m průměr) na třech brádáčových nohách (z polovice ulomených). Na kotlíku jemně vryté dva znaky

Obr. 37. Jankov. »Snímání s kříže«, řezba ve dřevě.
(0'52 m vys.)

Obr. 38. Jankov. Postranní oltář

plocha pokryta jest symetricky rozloženými kyticemi pestře hedvábím vyšitými. Vkusná práce lidového rázu.

3. podobné úpravy, s červeným pásem hedvábím uprostřed, na němž kytice vyšity jsou (toliko v obrysech) zlatým dracounem.

4. plátěné, ozdobené černým hedvábím vyšitými kyticemi lidového stylu a monogramy: IHS MRA renesančními věnečky obklopenými.

Vnitřek svatostánku vyložen jest hedvábnu modrou šátkou, na níž vyšit jest zlatými cetkami věnec z růžic a nápis hlásající, že ozdobu tuto pořídil Jan nejstarší z Talmberka r. 1658.

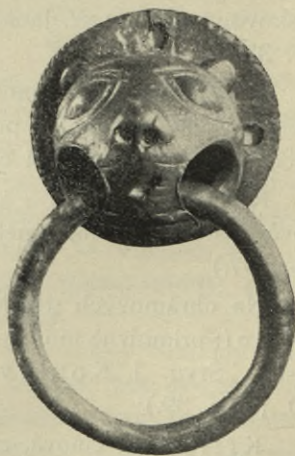
Zvony. 1. 0·90 *m* průměr, 0·85 *m* výška, rokokově vyzdobený s reliefem sv. Kateřiny (0·25 *m* vys.) a P. Marie (0·28 *m* vys.). Pod nimi (dvojdílný) nápis:

Jiřího z Talmberka (1586 až 1618) a manželky jeho Elišky Lobkovické v renesančních věncích, nad nimi písmena: G · Z · S · T — E · T · Z · L.

Mešní roucha ze XVII. stol., nyní v musejních sbírkách křesťanské Akademie v Praze:

1. renesančně stilisované nesouvislé květy a větévky, vystříhané z různobarevných hedvábných látek, našity jsou roztroušeně po celé ploše ornátu z červeně zabarveného plátna zhotoveného, a jsou zlatými šňůrkami obroubeny. Uprostřed nich obraz Madony v celé postavě na půlměsíci stojící, s rukama sepjatýma, toutéž aplikační technikou vytvořený.

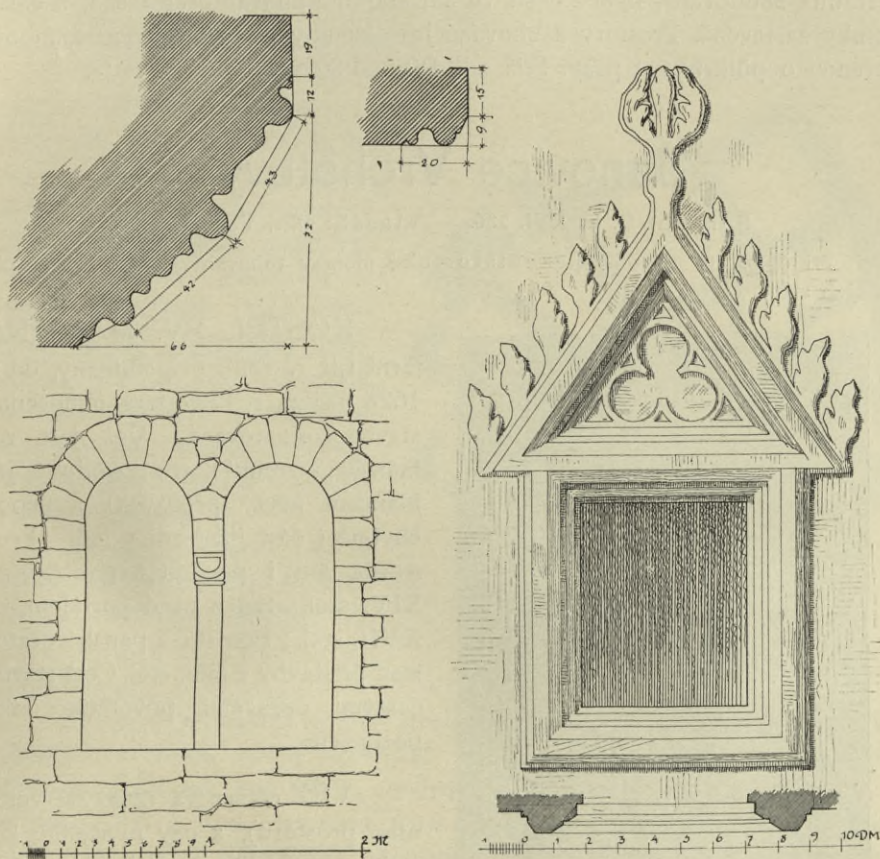
2. z jemného nebarveného plátna; celá jeho

Obr. 39. Jankov. Ozdoba dveří.

VIRGINIS ABS MACVLA CELEBRES EGO CONCINO LAUDES
 ID CUIPIENS MECUM MUNDUS ET ASTRA CANANT.
 EN CATHARINA VOCOR NAM ET ME IENUIT CATHARINA
 MEI AT CURATOR BETRUS AB HERTL FUIT.

Při obrubě rokokově stilisovaná listová ozdoba a nápis:
 JOHANN GEORG KÜHNER GOSS MICH IN PRAG 1760.

Obr. 40. Janovice. Kostel: profily portálův, okno ve věži, sanktuář.

2. průměr 0·70 m, výška 0·67 m; při koruně střízlivá ozdoba z listův; na plášti nízký relief sv. Anny s P. Marií a Ježíškem, pod nímž v rokokovém orámování: P. JOSEPH METELKA SACERDOS ECCLESIAS | TICVS PAROCHIALIVM ADMINISTRATOR | IOANNES SEBASTIANIDES ÆCONOMIÆ DIRECTOR. | FVDIT IOANNES DIETRICH NEŮ PRAGÆ ANNO 1753.

Na protějšku znak (pták, ruka s mečem a dvě hvězdy) a stejně upravený nápis: SVB PATRONATV ILLVSTRISSIMI DOMINI DOMI | NI PHILIPPI LIBERI BARONIS DE STERNTHAL DOMI | NI IN IANKOV RATMNIERSITZ ET BESDRSRCHO: WICZ.

Při obrubě opakuje se maska v listových kartuších.

3. 0'55 *m* průměr, 0'50 *m* výška; na plášti relief sv. Floriana, týž znak jako na předešlém, a letopočet: Aô: 1753.

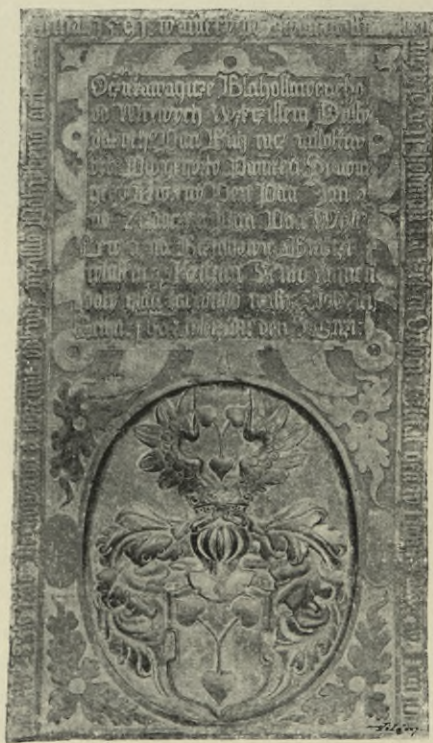
Na farních dveřích barokovým tepáním (listový ornament) ozdobený zámeček a klepadlo, slušná práce z počátku XVIII. stol.

TVRZ značné rozsáhlosti v XVI. stol. pod hrází velikého rybníka »Hradu« zbudovaná, nyní z části ve škrobárnu a lihovar přestavěná, z části domky zastavěná. Prostory zachované jsou klenuty na přič valenou klenbou opřenou o půlkruhové pásy. Síla zdí 1'00—1'80 *m*.

Janovice Vrchotovy.

Sommer O. C. XVI. 136. — Vlasák: Okr. Vot. 35. 59.

Při č. p. 10. nalezeny praehistorické úlomky tuhaných nádob hrubých, tlustých stěn.

Obr. 41. Janovice. Náhrobek Mikuláše z Řičan (1'85 *m* vys.).

nyní vylámána až na obě východní, z nichž hořejší zcela, dolejší z polovice zazděno. Sloupek pečlivě pracovaný má patku (nyní zcela otlučena) opukovou 0'075 *m* vys.; dřík z červeného pískovce jest oblý, do výše

KOSTEL SV. MARTINA

farní (již r. 1352 připomínaný, od r. 1624 filiální, r. 1787 fara obnovena), stavba orientovaná. Věž jest románská, (svrchní patro novodobý, jehlancem krytý přístavek), a nepochybně i část jižní zdi v lodi Prostorová loď i presbytář gotický ze XIV. stol. Síňec před portálem ze XVII. stol.; sakristie a panská oratoř jsou přístavby z min. stol. Celá stavba častými opravami původního rázu pozbavena.

VĚŽ čtvercová (2'20 *m*² vnitřního prostoru), z osy nynějšího kostela značně k jihu vychýlená, z vrstveného zdiva (v přízemí 1'20 *m*, ve svrchním patře 0'65 *m* silného). Byla původně na všech stranách prolomena dvěma řadama podvojných okének, sloupkem dělených 1'60 *m* šir., 1'78 *m* vys., tesanou žulou po stranách obložených, zaklenutých podvojným polokruhem, opukou obloženým. Jsou

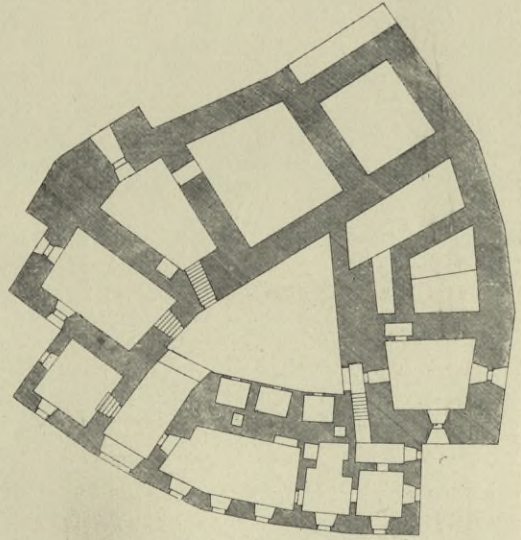
se nezúžující (0·19 *m* v prům. 0·80 *m* vys.) s hlavíci kostkovou (0·21 *m*³), primitivně vyřubovaným půlkruhem zdobenou, s obým 0·025 *m* šir. podbrádkovým prstenem (obr. 40.).

Loď: pravidelný obdélník 10·66 *m* šir, 15 *m* dlouhý, ve výši 7·70 *m* rovným trámovým stropem přikrytý (dříve byl strop vysoko vzedmutý, prkenný, zrcadlovou klenbu nápodobující). Po každé straně tři půlkruhem zaklenutá okna, r. 1845 nově upravená.

Empora novější na dvou pilířích 0·72 *m*², třemi oblouky nesená.

Vchod od severu, obdélníkový 1·33 *m* šir., 2·40 *m* vys., obložený ostěním kamenným, 0·14 *m* silným, při vnější straně rýhovaným; v hořejších koutech pěkné výplně, jichž profil vytvořen dvojím obloukem a dvojím žlábečkem. Nad vchodem hladký segmentový tympanon 0·70 *m* vys. Špaleta, v hrot zaklenutá, rozestupuje se na venek ve 2·62 *m* šířky, a je oživena hojnými oblouky i žlábkami (obr. 40.).

Vítězný oblouk 1·03 *m* silný, 5·30 *m* šir., 7·70 *m* vys., hrotitě zaklenutý, spočívá na trnoži, 0·52 *m* vys., 0·16 *m* vystupujícím.

Obr. 42. Janovice. Půdorys zámku.

Presbytář končí se pěti stranami (2·70 *m* dl.) pravidelného osmiúhelníka, v rozích zevně opěrnými pilíři o jednom ústupku opatřenými. Klenba kamenná, jejíž žebra ve dvou okrouhlých hladkých svornících se sbíhají. Žebra jsou hranolová, 0·18 *cm* silná, 0·22 *m* z klenby vysedající, na hranách mírně žlábkovaná, při koncích místo konsol jehlancově sříznutá. Okna jsou podobně upravena jako okna v lodi.

Uprostřed severní stěny presbytáře vchod do sakristie (0·82 *m* šir., 2·00 *m* vys.) v hrot sklenutý, s žulovým ostěním 0·25 *m*², jež na straně profilováno jest dvěma oblouky, žlábkem dělenými (obr. 40.).

Ve stěně severovýchodní kamenné sanktuarium: obdélníková schránka (0·50 *m* šir., 0·65 *m* vys.), kamenným rámcem opatřená, vybíhá nahore v trojúhelníkový štítek, (0·70 *m* vys.), jehož boky posázeny jsou po pěti hrubě v žule vytesanými plochými got. listy; na vrcholu nalézá se hrubě nastfněná fiála (0·55 *m* vys., 0·30 *m* šir.). Trojúhelníkový tympanon ozdoben jest trojlístem kruhovým. Dvířka schrány tvoří kosmo křížené pruty s nanýtovanými 5tilistými růžičkami (obr. 40.).

Na hlavním oltáři povšimnutí zasluhuje vkusně řezaný rám z bohatých rozvilin akantových komponovaný (poč. XVIII. stol.).

V lodi velmi slušný oltářík barokový: nad vydutou tumbou ladný tabernákl, za ním kříž, po stranách sochy P. Marie a sv. Jana v živ. velikosti.

Obr. 43. Janovice (zámek). Tabulový obraz. (0·75 m vys.)

Výraz tváře realisticky podán, drapování rouch bravurní. Úhledná práce z prostředka XVIII. stol.

Obraz na plátně malovaný »Klanění se sv. Tří Králů,« kopie asi v XVII. stol. podle staré předlohy rázu Dürerova zhotovená.

Křtitelnice cínová, 0·72 m vys., na třech kozích nožkách spočívající a na kotlíku dvěma lvími hlavami s kruhy v tlamách ozdobená; slabá práce z první pol. XVII. stol.

Zvony: 1. 0·78 m v prům.; při koruně opis (zkomolený):

✠ Anno domini milēzimo cccc c vii giegies funaif rampanam iſtam in nomine sancti petre ed paulē.

Na plášti reliefy sv. Petra a Pavla (0·14 m vys.), při nich nápisy „*paule ora pro nobis*“ „*petre ora pr nobis*.“

2. 0·68 m v prům.; nahoře trojnásobnou čarou ohraničený vlys listů kolem rovného stonku se vinoucích. Na plášti: otisk medailie Jáchymovské (na rubu poprsí Ferdinanda I., na líci výjev u studnice Jakubovy); mimo to dva drobné reliefy znázorňující obrácení sv. Pavla a svatbu v Káni Galilejské. Při okraji věnec drobných lístkův, přerušovaný medailonem (antická hlava ve věnečku). Nejdoleji vyryt nápis:

Briccius Pragensis Auxilio Diwino fecit Me.

Náhrobníky vesměs z červeného mramoru, slušně umělecky vypravené, do stěn presbytáře vsazené:

Obr. 44. Janovice (zámek). Tabulové obrazy (0·60 m vys.).

1. 0·90 m vys., 1·85 m šir. V horní polovici renesančně orámovaná tabule s nápisem:

„Letha Pañe 1611: w pa | tek na den swate Marty we | tzyj hodiny
na nozj umčela Aro | žena Pani Pani Dorssila Rjččan | ska z Malowicz
Pozustala wdowa | po urozenem Panu Panu Mikulasso^u | z Rjččan a na
Bestahowě, a tuto po | hrjžbena gřt w nadě^u giste Blahoslawene^u | z mrtwyh

Obr. 45. Janovice (zámek). Kuté rameno závěsné. (1·55 m dl.)

wzkryšlení“: Dole pěkně pracovaný Malovecký znak v okrouhlém čtyřlístu bohatě po heraldicku zdobený.

2. 1·03 m šir., 1·85 m vys. Nápis v plochem rámci vytesaný zní:

Letha 1591. w auterch po Swatem ffrantisku | mezi 10. a 11. hodinau
na Celem Orlogi. Usnul gest w Panu Arozym Pan Pan | Mikulass z Rjččan

a na Beztahowie | Gehožto Tielo tuto Pochowan a do zemie odkudž přišlo
Pohřbĕno gest: (nápis pokračuje na tabuli v horní polovici náhrobníku):
Oczekawagieze Blahoslawe | neho od Mrtwých Wzkříšsenij dussij | pak geh^o
Pan Buh racy milostiw | bystj. Pro gehožto Panitku Sýnowe geho Urozenj
Pan Pan Jan a | na Zasadcze a Pan Pan Wýlle | Lew a na Beztahowie
Bratrzi | własnĭ z Rżiczjan Tento kamen | dalj gšau na tomto mistie Položiti |
Letŕha 1603. w strĕdu den S^{to}
Girzi. Pod tím krásně pracowaný
znak Řičanský (obr. 41.).

Obr. 46. Janovice (zámek). Soška sv. Markéty (0·70 vys.).

3. 1·92 *m* vys., 1·03 *m* šir.:
reliefová postava ženská na prsou
růzi držící; pod hlavou poduška,
u nohou znak. Nápis na okraji
kamene:

„Letŕha 1599. w auterej den
pamatky S^{to} Mist | ra Jana z Hu-
synce a mistra Geronyma umr-
žela urozena Pani Pani Anna
Rżiczjan | ſka z Rynberŕska a
z Šwihowa na Krżessiczych | Man-
želka urozĕ P^a P^a Býkmu^a
B Rżicza^a na Krżessiczych a tutu od-
porziwa w panu.

4. 1·93 *m* vys., 1·02 *m* šir.:
vypouklý obraz rytře v brnění
s přílbicí v jedné, s mečem v druhé
ruce. V pravém dolejším rohu
štítek se znakem Řičanským, v ostat-
ních rozích štítky prázdne. Nápis

Letŕha 1597 w sobotu přjed pa-
matk^ĭ | narozĕnij Pana Krista ži-
woſ swug dokonal wieku ſwego 72 | liſie ſarži Urozenj P. P. Býkmund |
z Rżiczjan na Krżessiczych a tutu pochowan gest očĕkawage z mrtwidy wſt.

5. 2·10 *m* vys., 1·06 *m* šir.: mladistvá ženská postava s rukama skříže-
nýmá. U pravé nohy znak. Nápis:

Letŕha panie Tiſhycého pĕſiſte^o wo | ſumdesate^o druhe^o Ten patek po
S. Šſmonu a Gudowi umrela gĕt urozĕ | na paⁱ paⁱ Anna Rżicza^a ſka
z | kowic a na Krżessiczych a tutu gĕt pochow^a P. B. rač dussĭ gegi
mi: by:

6. na hřbitově o zed' sínce opřený empirový z pískovce tesaný jehlanec
1·50 *m* vys. na podélném hranolovém podstavci 0·85 *m* vys. s empirovými
ozdobami. (Františka Arnošta hrab. Vrtby † 1791);

7. vedle předešlého náhrobník Barbory Schrenkové roz. Vrtbové
(† 1790). O empirově upravený jehlan opírá se postava muže v kroji

tehdejší doby, držící desku s německým rozvláchným nápisem; k němu tulí se dvě děcka. Sochy z pískovce tesané, podány naturalisticky věrně a velice měkce. Velmi dobrá práce. Podpis autorův poškozen, nečitelný.

ZÁMEK. Nepravidelný trojhran dvoupatrových budov obestupuje skrovné nádvoří, do něhož se dvěma podjezdy vchází. Přes široký příkop, dosud téměř zcela zachovaný, vedou klenuté mosty (na jižní straně most o dvou obloucích z r. 1704). Přízemí i sklepy, z mohutného zdiva zbudované, opatřeny jsou valenou klenbou s výseky; ostění dveří kamenná obdélníková s výplněmi v hořejších rozích. Půdorys na obr. 42.

Nynější budova zřízena na konci XVI. stol., při čemž patrně zachována stará dispozice, a snad i staršího zdiva z části upotřebeno. Okolo roku 1760 obdržel zámek rokokovou, v první pol. tohoto století pak zevně gotickou úpravu. Na prostorném schodišti hojně kartušové ozdoby a drobné sošky: personifikace venkovských prací (vinařství, rolnictví, zahradnictví, lovu). Na stropěch schodiště dekorativní malby Frant. Dallingera z r. 1762 (v 1. poschodí skupina dívek u pramene, ve 2. honba); rovněž i stěny schodiště touže rukou rokokovými motivy omalovány.

Gobelín (poškozený) s obrazem Alexandra v klassické zbroji se lvem zápasícího a nápisem:

ALEXANDER PER ANIMI SVI MAGNITVDINEM SVPERAT LEONEM.
(XVII. stol.)

Kamna rokoková v jídelně bíle polévaná hravých forem: nahoře dva puttí a rokoková kartuše.

Ve sbírce polévaných kachlů ze XVII. i XVIII. stol. zmínky zasluhuje žlutě polévaná náplň rokokových kamen s reliefem sv. Josefa při práci; výrobek ten označen jménem: A. Kilian 1763.

Z hojného nábytku barokního a empírového uvádíme skříň řezbami bohatě ozdobenou z r. 1717. a hodiny na černém leštěném stojanu, empírovými z kovu tepanými okrasami ozdobeném. Zhotovil *Josef Graff* v Praze.

Obr. 47. Janovice (zámek). Soška »Vzkříšení« (0·70 m vys.).

V obrazárně zámecké hojně obrazů XVII. a XVIII. stol. (hlavně portrétů) nestejně ceny. Z doby starší zastoupena toliko prvá polovice XVI. stol. deskovými obrazy ze skládacího oltáře pocházejícími. Na prostředním obraze (0·75 *m* vys., 0·52 *m* šir.): P. Maria, sv. Jan a

Obr. 48. Janovice (zámek). Kalich (0·245 *m* vys.).

sv. Jeroným, jenž pokle-
kajícího donátora před-
vádí, stojí před křížem
kosmo v rohu postave-
ným, vzhůru k Ukřížo-
vanému pohlízejíce. Na
čtyřech bočních křídlech
(0·37 *m* šir., 0·60 *m* vys.)
po obou stranách oje-
dinělé postavy světců a
světic, po většině na po-
zadí z části zlaceném,
z části jako koberec upra-
veném (obr. 43. a 44.).

V nádvoří vkusně
kuté rameno závěsné
(1·55 *m* dlouhé): ladně
zprohýbané pruty jsou
roztepány v listy a ma-
skarony. Při konci bo-
hatá kytice listů a květů
liliových. Velmi dobrá
práce z poč. XVII. stol.
(obr. 45.).

KAPLE SV. JANA

NEP. k zámku přista-
vená v pol. XVIII. stol.,
obdélník dvěma segmen-
tovými okny osvětlený.
Na rovném stropě malba
»Apotheosa sv. Jana,«

v rozích evangelisté v rokokových kartuších, prostřední ceny. Na hlavním oltáři, slušně ze dřeva řezaném, nalézají se po stranách svatostánku na velikých volutách sedící sochy sv. Ludmily a bl. Hroznaty v živ. velikosti. Na drobném oltáříku vedlejším výborně řezaný listový rámeček z konce XVII. stol. (vavřínový pletenec bohatým akantovým listovím obložený; nad ním drobný křížek se dvěma letícími andělky) 2·20 *m* široký, 1·60 *m* vysoký. V oratoři při kapli několik sošek barokových, z nichž nejlepší »sv. Markéta« a »Vzkříšení« (0·70 *m* vys.) (obr. 46. a 47.).

Kalich ze zlaceného stříbra, 0·245 *m* vys., tepaným bohatým ornamentem listovým ozdobený (na oválových medailoncích vytepany: hlava Kristova, odznaky umučení a monogramy mariánské). Dovedná práce z poč. XVIII. stol. (obr. 48.)

Nad vchodem do nádvoří před zámkem dvojitý znak Vratislavský a Netvořský dovedně v pískovci tesaný s letopisem 1618. a nápisem nad znaky: WLADISLAW WRATISLAW Z MITROWITZ A NA NELZIEGOWICZYCH. ANNA WRATISLAWOWA ROZENA NETWORZSKA Z BRZIZY.

V průčelí dvorského stavení (v levo před vchodem do nádvoří) velký dvojnásobek ze XVII. stol. pod společnou hraběcí korunou, z mramoru zarůžovělého uměle tesaný a pod ním na bláncích nápisy: pod znakem Vrtbovským (troje parohy) FERDINANDVS FRANCISCVS LEOPOLDVS COMES DE WRTBY († 1750), pod znakem Radkovským (dvě sekery křížem přeložené) CATHARINA CONSTANTIA COMITISSA DE WRTBY NATA RADCOWCZOWIANA DE MIROWICZ († 1684.)

FARA r. 1787. z kostelíka sv. Máří Magd. upravená; bezvýznamná stavba z první pol. XVIII. stol.

Na zahrádce jižně před školou nalezeny v ssutinách starého zdiva gotické kachle nepolované, slídou rozmělněnou posypávané, s vtačenými reliefovými podobami zvířat.

Jesenice.

Schaller. o. c. VIII., 212. — Sommer, XVI., 175. — Vlasák, Sedlčansko 99—100; — J. Nechvíle v »Methodu« XIV, 53.

FARNÍ CHRÁM NAROZENÍ PANNY MARIE. Stavba původně gotická, z níž až do r. 1799 zachoval se presbytář goticky sklenutý, jak na současném plánu lze viděti. R. 1617 přistavěna věž, zvýšeny zdi lodí, stěny malbami a nápisy na omítce ozdobeny. Starobylá tato stavba zbořena (kromě věže, jež dosud stojí) r. 1799, načež provedena nynější střízlivá budova. Presbytář překlenutý širokým valeným pásem vybíhá vzadu v segmentovitou mělkou konchu, v předu pak prodloužen jest čtvercovým polem ploskou klenbou krytým a v levo dvěma segmentovitě sklenutými okny osvětleným. Prostý, v nízký segment stlačený pás klenbový tvoří vítězný oblouk (6·40 *m* šir.). Loď (10·05 *m* šir.), rovným stropem krytá a dvěma okny z každé strany osvětlená, postrádá vši architektonické výzdoby. Nábytek chrámový vesměs moderní; toliko na kazatelně některé řezby pocházejí z doby barokní. Také i Raabův pěkný obraz, druhdy hlavní oltář zdobivší, nahražen diletantskou kopií.

Uvnitř kostela v jižní zdi obdélníkový náhrobník z červeného mramoru, 2·34 *m* vys., 1·03 *m* šir. Postava rytíře téměř v životní velikosti v plném odění, jehož krunýř ozdoben pěkným stilisovaným ornamentem

rostlinným. Po obou stranách hlavy po erbu. Nahoře nad hlavou na obdélkové ploše nápis:

LETHA PAÑIE SPASENI NASSEHO 1580 W SOBOTV, DEN S. BARTHOLOMIEGI, VROZENY A STATECZNI RYTIRZ, PAN IAN NEISTARSSI CZERNIN Z CHUDIENIC NA ÑEDRAHOWICZICH A DSSTNY, TOHO CZASV HAYTMAN KRAGE WLTAWSKIHO RROSTRZEDKEM SMRTI TETO CZIASNE S TOHOTO BYDNEHO SWIETA A PLACZTIWEHO AVDOLY SKRZE NESTIHLE MILOSRDENSTWI BOZY K SLAWIE WIECZNE GEST WIKROCZIL.

Rytíř klade pravou ruku na přlbi, vedle na hranolovém podstavci ležící. Na hořejší šikmé římse podstavce čte se: LETA 1607; na podstavci samém nápis:

VROZENY A ST-
RI P. DIWISS ČE-
Z CHV. A NA NE. G
M. C. RADA A SAVCE
ZEM. DAL. G. TENTO
KAMEN. NA PAMATK.
RODIČV SWICH VDE-
LAT A DO CHRAMV TO-
HOTO, KDE. GEGICH
TIELA ODPOCIWA
GI. PŘIWEST

Dole na obdélkové ploše pak nápis (pokračování hořejšího):

GAK TIELO GEHO, TAK TAKI PANII MARIGANI CIERNINOWÆ ROZENÆ Z RZICIAN PANIJ MANZIELKY GEHO DO DNE SAVDNEHO K SPASITEDLNEMU Z MRTWICH WSTANI W NADIEGI BOZI TV ODPOCIWAGICZ OZIEAKAWAGIJ.

Ve zdi sínce kostelního zalděn vně náhrobní kámen z opuky tesaný 2'24 *m* vys., 0'97 *m* šir. Trojhranný štít hořejší vyplněn znakem, od něhož na obě strany vyvíjí se listoví. V hlavní obdélkové ploše rytíř před křížem klečící. Pod náhrobním tímto kamenem jiný obdélný, 0'59 *m* vys. a 1'23 *m* šir., necelý (na pravé straně chybí kus se znakem). V levo znak s leknem. Uprostřed nápis:

Swaty Jan w XI kap. Ga sem wskrzišeni y život, kdož věřjí we mne by pak umřel wsk poslednj den ga . . .

Kalich č. 1. barokový, stříbrný, pozlacený (25 *cm* vys.); noha i kupa velice vypuklými profily barokními rozvrženy ve tři pole, v nichž po dvou andělích hlavinkách; nodus litý císlovaný. Polovice XVIII. stol. Značky:

Kalich č. 2. (25 *cm* vys.) barokní, zlacený s postříbřenými ozdobami; na nodu ve třech listových věncích polovypuklá poprsí Panny Marie, sv. Jana Nep. a sv. Jeronýma; mezi věnečky guirlandy květové.

Košíček kupy prolamovaný: okřídlené andělčí hlavinky, s jichž křídel splývají na stuhách guirlandy květinové. Značka:

Kalich č. 3. (30 *cm* vys.) stříbrný, pozlacený s rostlinným dekorem (víno a klasy) na noze i kupě; nodus mušlový. Na noze a na kupě po 3 na emailu malovaných obrázcích. Z r.1803.

Monstrance barokní 56 *cm* vys., paprsková; střed barokně zprohybaný rámeček, po jehož stranách andělé, nahoře Bůh Otec; na noze klasy a hrozny. Dobrá práce z r. 1749 (dle inventáře).

Zvon 0'61 *m* vys., 0'87 *m* šir. Kolem hořejšího kraje pás skládající se z karyatyd mužských z obou stran ve vinutiny přecházejících. Na plášti kříž s korpusem o sobě litým a připájeným; na zadní straně obdélníková rámcová kartuše s nápisem:

VOX · MEA · VOX · VITE · VOS · VOCO
AD · SACRA · VENITE
THOMAS · IAROSSH · BRVNENSIS
AVXILIO · DIVINO · ME · FUDIT
M · D · L.

Při dolejší okraji úzký pásek s ladně vinoucím se ornamentem rostlinným, do něhož vkomponovány výjevy honební: jelen štvaný dvěma psy, naproti němu zajíc štvaný psem, za nímž lovec s rapírem v ruce.

Sanktusník 0'15 *m* vys., 0'17 *m* šir.; při hořejším okraji pruh 5 *cm* široký se čtyřmi různými výjevy spolu splývajícími, z nichž některé se opakují: 1. stvoření Evy, 2. Bůh dává prarodičům zákaz, aby nejedli se stromu zapovězeného, 3. Adam a Eva jedí se stromu, 4. vyhnání jich z ráje. Krásně modelované reliefy z pol. XVI. stol.

Jetřichovice.

Schaller o. c. VIII, 204. — Sommer XVI, 161. — Vlasák, Okr. Sedlecký. 57 sq.— Ottovy Čechy VIII, 66—67.

ZÁMEK, původně zcela prostá jednopatrová budova chudé barokní výstavnosti, umělecky úplně bezvýznamná, byla v prostředku tohoto století po anglicku zgotisována.

Z bohaté kdysi umělecké sbírky po smrti posledního majitele Jana Kaňky († 1865.) dostalo se odkazem 19 obrazů sbírce Rudolfské v Praze (mezi nimi zastoupeni jsou mistři: Petr Bout, Dierick Bouts, Brueghel, Cranach, Furini, Holbein a j.). Ale i nyní ještě dosti obsáhlá obrazárna chová mnohé cenné malby na plátně, plechu, i porculánu. Zvláštní zmínky zasluhují velké obrazy: »sv. Jan Křtitel«, »Dobytí Troje«, »Zkáza Sodomy«, »Rodina Páně«, jakož i dvě krásné krajinomalby, patrně hollandského původu.

Z hojného nábytku uvádíme zrcadlo v barokně řezaném rámcí prokládaném zrcadlovými destičkami, do nichž jsou vbroušeny různé ornamenty; zrcadlo empírové, jehož lištový rám ozdoben jest drobnými, na dřevě malovanými obrázky.

V rozsáhlém parku, nyní po anglicku upraveném, stojí po různu pěkné pískovcové sochy z konce min. století, rázu Platzerova: »Herkules« v životní velikosti výborně modelovaný, personifikace »Zimy« — stařec s krápníkovými vlasy a svazkem polének — jakož i četné hravé puttí.

Opodál (východně od zámku) stávala od počátku XVIII. stol. KAPLE BOLESTNÉ P. MARIE, r. 1854 zbořená, na jejímž místě vystavěna kaple nová. Z původního kostelíka zachoval se toliko oltářní obraz na dřevěné desce půlkruhové, 2 m vys., 1'75 m šir., malovaný: P. Maria bolestná vznáší se sedíc na oblacích, kolem ní postavy čtrnácti sv. Pomocníkův. Slušná, značně zapustlá práce nesignovaná, z konce XVII. stol.

Kamýk nad Vltavou.

Schaller VIII., 215; Sommer XVI., 172; Vlasák 87—88; Sedláček, Míst. sl. str. 278 čís. 46 a str. 398.; Světozor III. (1869) str. 269 s vyobr.

FARNÍ KOSTEL NAROZENÍ P. MARIE, o němž činí se zmínka r. 1350, vyhořel r. 1775. Pamětní kniha farní líčí chrám před požárem těmito slovy: »Chrám r. 1775 pohořelý měl tentýž skoro býti a tak vyhlížeti, jako nynější, kromě že měl malovaný, strakatě kvítkováný strop dřevěný, prkenný, a stěny zděné tytéž nynější bílé, několika kamennými sochami ve zdi a se zdi zároveň zadělanými — na způsob starobylých rytířů — ozdobené, a pak že nynější věž — zkrácená — tehdáž celá pěkným bílým plechem pobitá asi o tři lokte vyšší byla.« Vyhořelý kostel dostavěn byl r. 1787. Ze starého kostela zbylo toliko zdivo, dále goticky sklenutý presbytář*) a goticky sklenutý vchod do sakristie.

Presbytář obdélníkový, 6·21 m široký a 8·20 m dlouhý, překlenut jest křížovou klenbou, jejíž žebra z konsol (2·25 m nad podlahou kostelní umístěných) vybíhající v hladkém svorníku se křížují. Okno v zadní stěně ellipsoidní, ve stěnách bočních obdélníkové, segmentem překlenuté. Podobná okna (tři na každé straně) v lodi obdélníkové, jež rovným rákosovým, vápnem nahozeným stropem jest kryta. V průčelí nízká věž s baňatou, šindelem krytou střechou. Zevnějšek architektonicky nevzhledný.

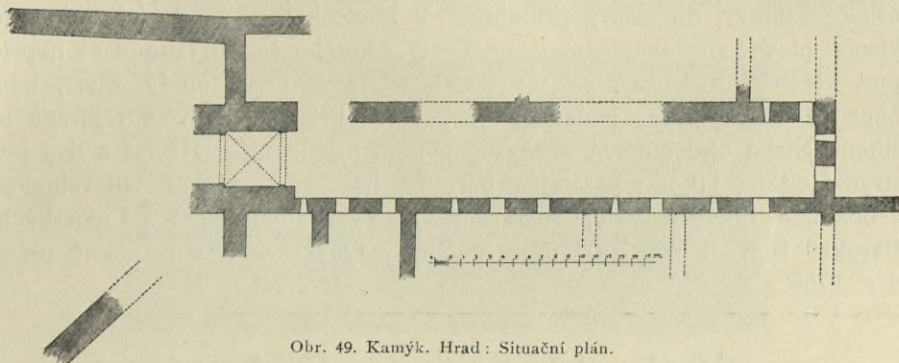
Gotický portálek ve zdi hřbitovní (západní strana), nyní za zděný. Patrna jsou kamenná žulová futra hořejší, mírně prohnutá a do špice se sbíhající. Na otlučeném a sešlém povrchu jejich znatelný stopy jakýchsi ozdob.

Prostý barokový oltář — dle pamětní knihy z kteréhosi kláštera malostranského pocházející — ničím nevyniká.

*) »Staroklenuté presbyterium« dí farní kniha pamětní.

V sakristii obraz sv. Antonína z r. 1689; obstojně provedená malba, nyní již stářím sešlá.

MANSKÝ DŮM na pravém břehu Vltavy. Mansardová střecha šindelová, na ní dřevěná vřzka s cibulovitým šindelovým krytem; vysoký komín s římsou.

Obr. 49. Kamýk. Hrad: Situační plán.

PEČETIDLO MĚSTSKÉ, mosazné s držadlem; opis: »Sigillum opidi Lampriensis.« Svrchu nápis »Martin Skala 1649.«

Západně od městečka rozsáhlé **HRADIŠTĚ**; na východním jeho konci středověký **HRAD »HUNEC«** ve zříceninách. Na západní straně zřícenin patrný jsou zbytky brány, v nichž i části křížové klenby a kamenné pažení ještě se zachovaly. Odtud k východu táhne se podlouhlé stavení, v jehož zdech pozorovati lze několik oken do špičky sklenutých bez kamenného pažení. Zdivo jest vesměs nevázané, spojované maltou. K západu před zříceninami v polích propadlina; jsouť v místech těch nepochybně sklepy nebo chodby podzemní. (Situační plán obr. 49.)

Klimětica.

Na rozcestí těsně při vesnici slušný žulový kříž z r. 1711.: na hranolovém, římsovaném podstavci oblý sloup s pakorintskou hlavicí, na níž vzpřímen drobný rovnoramenný křížek do imitované skalky vsazený. Výška c. 5.00 m.

Klokočov.

Vlasák. Okr. Vot. 49.

TVRZ zaniklá, jejíž rozmetané základy západně pod nynější samotou při hrázi velikého bývalého rybníka jsou patrný. Zřícené zdi její rozebrány před 30 lety na stavivo.

Kniovice, Knihovice (Knovíz.)

Pam. arch. XVI., 820; Vlasák, Sedlčansko 122—123.

ZÁMEK, střízlivé stavení bez architektonické zdo by a bez starobylé úpravy vnitřní.

KAPLE SV. JOSEFA naproti zámku, r. 1730 vystavěná. Půdorys osmiúhelníkový, do elipsy protáhlý. V koutech liseny, od nichž jdou po klenbě ploché probíhající se pásy. Pruty z kutého železa táhnou se napříč pod klenbou a křížují se uprostřed. K severu podlouhlý sánek, nad nímž vížka hranolová s jehlancovitou helmicí. Průčelí střízlivé s trojhranným štítem. Nízká obdélníková okna segmentem překlenutá. Hlavní a dva postranní oltáře, jakož i kazatelna, barokní, bezcenné. Uvnitř nad vchodem v obstojné dřevěné kartuši malované znaky Franchimontů a Lipovských. Barokní loďka na kadidlo s delfinovitým podstavcem pěkné práce z r. 1755.

Kolo Hořejší a Dolejší.

Valy dvou hradišť v lese »Dejbrí« nad Vltavou (naproti Cholínu).

Kouty.

Heber: Burgen V., 177 (s vyobr.) — A. N. Vlasák: Okr. Vot. 58 sq.

ZŘÍCENINY bývalé neveliké tvrze v nížině pode dvorem, obehnané širokým příkopem, jenž nyní proměněn v rybník. Zbytky mohutných zdí 1·50 m silných strmí dosud do výše prvního patra. Zbytek ploché klenby, úlomky fasetovaných žulových ostění, plochým obloukem překlenuté špalety nízkých skoro čtvercových oken a dveří svědčí o vzniku stavby v periodě renesanční. Opuštěná tvrz rozmetena r. 1813. z rozkazu vrchnostenských úředníkův. (Pam. kniha fary Arnoštovické.)

Krašovice.

O bývalé tvrzi zdejší viz A. N. Vlasák: Okr. Sedlč. 83—84.

Křenovice.

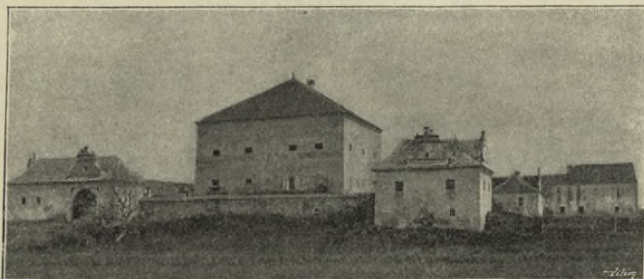
Vlasák: Okr. Vot. 47, sqt.

Zřícená TVRZ na srázném břehu potoku »Mastníka« při emfiteusovaném dvorci, v XVI. stol. často připomínaná, okrouhlým příkopem a valem dosud obehnaná. Dodnes patrna kobka, valeně překlenutá, nyní za sklep používaná.

Křepenice.

Schaller, III. 211. Heber: Burgen V., 171 (s vyobr.) — Vlasák 131—135.

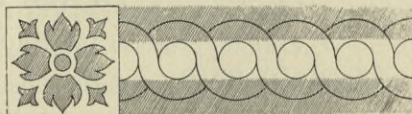
KRČINOVA TVRZ r. 1584 dostavěná, nyní ve špýchar proměněná. (Obr. 50.) Kolkolem hradební zeď pravidelný čtverec tvořící. V rozích úhledná nízká stavení s renesančními štíty, sgraffitovou rustikou ozdobená. K jednomu z těchto stavení přiléhá brána, k níž vede kamenný most o dvou

Obr. 50. Křepeň. Krčínova tvrz.

obloučích. Uprostřed hlavní stavení hradní. Jest to mohutná stavba o jednom poschodí podoby čtverce, jehož strana měří 18·72 m. Tloušťka zdí obnáší 1·11 m; výška budovy 10·60 m; výška síně v přízemí 4·25 m; výška horního patra 5·10. Okna jsou zazděna až na malý otvor podlouhlý. V přízemí i v prvním poschodí trémový strop. Trémce přízemního stropu jsou ozdobeny malovaným ornamentem pletencovým (obr. 51.). Stěny 3. s. hořejších ozdobeny malbami na omítce.

Nad vchodem do síně prvé jest kartuše ovocem ozdobená; na stěnách obrovské postavy. Rozeznati lze postavu ozbrojence držícího v pravé ruce oštěp, v levé uschlou větev, dvě postavy králů, jakousi obludu a j. Kolem oken a dveří kolečkový vzor. V síni druhé jest zřetelný sokl ovocného vzoru, dále pololežící oděná postava ženská a několik erbů (pětilistá růže a j.). V síni třetí postavy obrů a pilastry s ověšenými guirlandy. Malby tyto jsou vesměs velice sešlé. Zevnější stěny ozdobeny jsou sgraffitovou rustikou. Nad vchodem nápis »FESTINA. Jakub Krčín z Helczan A Da Selczianech A Křepeň 1584°.

Obr. 51. Křepeň. Ozdoba trémového stropu.

nápis »FESTINA. Jakub Krčín z Helczan A Da Selczianech A Křepeň 1584°.

Křešice.

Vlasák: Okr. Vot. 43.

TVRZ zdejší stávala při nynějším dvorci. Zanikla ve válce třicetileté.

Kuní.

Vlasák, Sedlčansko 113.

TVRZ, již ve XIV. stol. připomínaná, zanikla nyní úplně. Stávala — soudě dle zbytků porůznu nalezených — uprostřed vesnice. Jižně před vesnicí při cestě z Kuníčku »varta«, opevněné návrší skrovné rozlohy.

Kvasejovice.

O bývalé tvrzi zdejší viz Vlasák, Okres Sedlecký 52.

Kvaštov u Mitrovic.

Vlasák, Sedlecko 100.

Bývalá TVRZ stála na poli pod nynějším ovčínem těsně při cestě naproti dvorci. Zbytky její před dvěma lety rozmeteny, a sklepy zasypány.

Květuš.

Arch. Pam. IX. 277. Vlasák, Sedlecko 156, Sedláček, Hrady a zámky VII, 210—211.

Stávala tu TVRZ, jejíž zbytky ještě r. 1765 viděti bylo.

Lhota Starcova.

Vlasák, Sedlecko 154, Sedláček, Hrady a zámky VII, 210

Starobylá TVRZ zdejší zpustla během prvé pol. XVIII. stol. a připomíná se r. 1765 jakožto »zámeček svalený«.

Lhotka.

Vlasák: Sedlčansko 51.

Nádoba rázu jihočeských mohyl tu v zemi nalezená hořejší průměr $11\frac{1}{2}$ cm); má na vypuklé části věnec z teček a pod ním vždy v jisté vzdálenosti po čtyřech svislých vrypech.

Liběnice (Libenice).

Schaller: VII, 223. — Sommer: XVI, 151. — Vlasák: Sedlecko 108.

V obytném stavení ve dvorci zachovaly se dosud zbytky bývalé TVRZE výstavnosti z doby Rudolfovy: valená klenba mezi pásy; ve sklepě kamenné žulové ostění s kamennými výplněmi v hořejších rozích.

Lidkovice. (Bažanty.)

Schaller o. c. VIII, 204. — Sommer, o. c. XVI, 146. — Vlasák: Sedlecko 40.

ZÁMEČEK na návrší v XVII. stol. založený, v r. 1869. obnovený, postrádá úplně umělecké zajímavosti. Na stodole drobný, z pískovce tesaný znak (tři růžičky na příčném břevně).

Lovčice.

Heber: Burgen VI., 227. — Vlasák, Sedlčansko 108.

TVRZ, jednopatrové stavení z lámaného kamene bez ozdob architektonických; dolejší místností klenuté valenou klenbou. Celek přikryt doškovou střechou, vnitřek rozdělen v několik příbytků chudiny. Dle pam. knihy Sedlecké byla již r. 1770 na spadnutí*) Tehdy v ní byla také kaple.

Malkovice.

Při dvorci zdejším stávala TVRZ, o níž viz Vlasák, Okres Sedlecký 53.

Sv. Marek u Chlumce.

KAPLE SV. MARKA, zrušená, nyní myslivna: obdélníkové stavení s presbytářem o pěti stranách pravidelného osmiúhelníka. V průčelí vysoký štít trojhranný se širší prohnutou podezdívkou po stranách. Jinak beze vsí architektonické ozdoby. Zbudována byla (dle zápisu v graduálu v Sedlci chovaném) roku 1549.

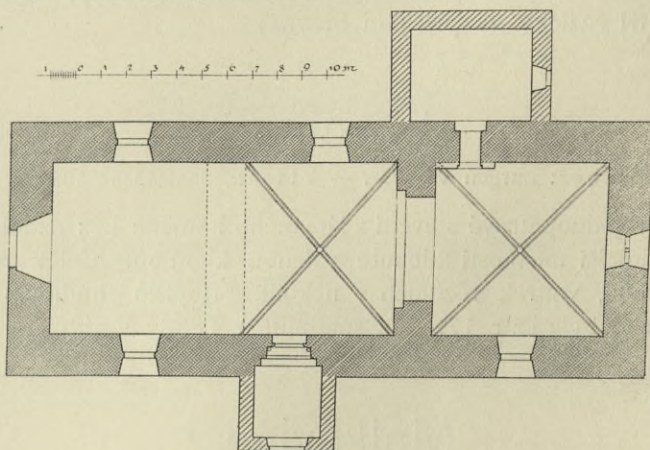
Martinice.

Vlasák: Okr. Votický, 26 sq.

TVRZIŠTĚ, těsně na severovýchod při kostele, »Hradiště« zvané, obehnané mohutným kruhovým valem a příkopem, jímž potok protéká. Při rozebírání ssutin udeřeno na základy bývalé tvrze. V hojném popelu nalezeny zbytky nádob, dílem i ornamentovaných, z nichž jedna ozdobena gotickými minuskulemi, hojně slité železné náradí a úlomek zvonku. Na sousedním »Dvořišti« udeřeno na zděný sklep a nalezen bronzový úlomek třemenu, dráček, stříbrný kroužek a železná sekýra.

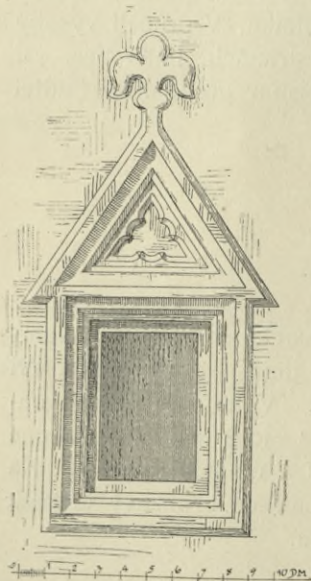
*) »ruinae proxima«.

KOSTEL NANEBEVZETÍ P. MARIE, filiální, r. 1352. mezi farními připomínaný, obehnaný hrubou ellipsoidovou zdí hřbitovní, vystaven jest přechodným slohem ve stol. XIII. Obdélníková orientovaná budova složena jest ze tří travé čtvercových, stejných rozměrů, kterážto dispozice však zvenčí ničím patrna není. (Obr. 52.)

Obr. 52. Martinice: Púdorys kostela.

Východní travé $6\cdot90\ m^2$ jest kněžištěm. Osvětleno jest třemi okny $2\cdot64\ m$ vys., $1\cdot06\ m$ šir., jež byla po goticku upravena a opatřena žulovým, ostěním mírně žlábkovaným s kružbou; kružba jest nyní vylámána až na nepatrné zbytky v okně průčelním. Ve východní stěně — ke straně epistolní posunuto — vloženo jest do zdi sanktuarium obdélníkové (obr. 53.), obložené žlábkovaným ostěním kamenným, jež nad ním tvoří trojúhelníkový štít, zakončený plochou lilii. V severní stěně prolomen jest vchod ($1\cdot00\ m$ šir.) segmentem překlenutý, obložený zvenčí pěkným, hruškovitě na hraně profilovaným ostěním o jediném ústupku ze zarudlého pískovce tesaným, které se nahoře po goticku svírá ve hrot. Kněžiště sklenuto jest křížem do mohutných hranolových žeber, $0\cdot20\ m$ šir., $0\cdot30\ m$ z klenby vynikajících, půl-osmiúhelníkových, jež jsou při koncích sříznuta v krátký jehlanec. Žebra sbíhají se v kruhový svorník, na němž jest vysekána tvář Kristova (bez svatozáře) s prameny vlasův nad čelem rozdělených a po obou stranách tváře splývajících.

Obr. 53. Martinice. Sanktuář.

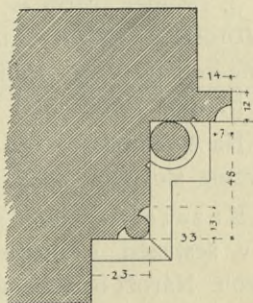
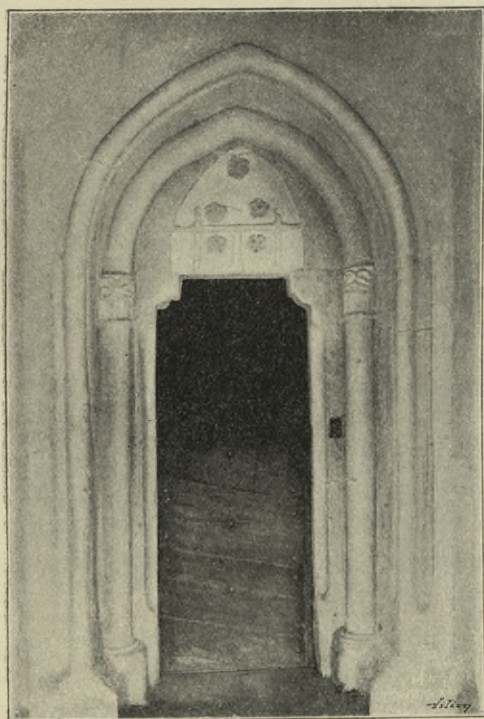
Triumfální oblouk $7\cdot00\ m$ vys., $5\ 10\ m$ šir., $1\ 52\ m$ silný, na způsob mohutného čtyř-

hranného pilíře o jednom ústupku, ke zdi přiloženého zbudovaný, zaklenut jest půlkruhem. Záklenka nasazena jest na prosté římsě, ze žlábků a krycí desky složené.

Loď čtvercová, stejných rozměrův a výšky jako kněžiště, má dvě okna proti sobě v ose klenby prolomená, kamenné obruby nyní zbavená a nahoře zaokrouhlená. Klenba jest téhož způsobu, jako v kněžišti, jenž jsou žebra z části odsekána.

V jižním boku prolomen jest zajímavý portál rázu přechodního. (obr. 54.) Chodba jeho i zde překlenuta jest segmentem. Vchod sám jest obdélníkový,

na svislých hranách žlábkovaný, 2,00 m vys., 0,77 m šir.; nadpraží podloženo jest výplněmi, oble profilovanými. Na tympanonu, 0,81 m vys., nápodobena jest padací mříž, pruty a růžicemi pobíjená. Vnější špaleta tvoří jediný ústupek se silným šikmě ohraněným patníkem, a zaklenuta jest lomeným obloukem. Hrana jest profilována válcovitě. Do pravo-

Obr. 54. Martinice. Portál kostela.

úhlého koutu vsazen válcovitý sloupek na oblé patce, jenž jest místo hlavice ozdoben primitivním, stuhovým šmyčkářským nenepodobným ornamentem. Nad hlavici válcový dřív pokračuje, vzpínaje se nad tympanonem v hrot. Portál tento, nyní obílený jest též z červeného pískovce.

Zadní travé, rovněž kvadratické a dvěma okny osvětlené, nemělo původně klenby. Bylo teprve při konci 16. stol. opatřeno klenbou s výseky nad okny. Zdivo jest v tomto travé v polovici výše kostela po obou stranách slabší. Byla to nepochybně mohutná čtvercová věž, o dvou poschodích do chrámu otevřených, trámovými stropy a dřevěným svrchním patrem opatřená, čemuž nasvědčuje i omítnuté zdivo nad prostředním pasem

klenby nynější lodě dosud patrné. Vchod průčelní, obdélníkový, jest novějšího původu. Při něm zasazena do zdi původní kropenka ze žuly v podobě čtyřlístu vysekaná.

Při severní straně kněžiště přistavěna pozdější sakristie čtvercová, nízkou křížovou klenbou bez žeber opatřená.

Na hladké střeše taškami kryté v západním konci nasazena dřevěná plechem obijená jehlancová věžka, v níž visí tři zvony:

1. 0·78 *m* v prům., s pletencovými uchy, ozdoben jest na plášti reliefem sv. Václava a nese při koruně dvouřádkový nápis:

✠ Anno ✠ domini ✠ millesimo ✠ CCCC ✠ xxxii ✠ qui ✠ me ✠ fecit ✠
 mathias ✠ nomen ✠ habet ✠ in ✠ nova ✠ civita
 te ✠ pragensi ✠ ex ✠ hoc ✠ laus ✠ deo ✠ patri ✠ omnipotenti ✠ et ✠
 beate ✠ marie ✠ semper ✠ virginis ✠ et ✠ omnibus. *)

2. 0·52 *m* v prům. ozdobený barokovými ornamenty, křížem, jež anděl objímá, a nápisem:

Deq pokog za dnũv nassych žadneho gineho by bogoval za Pane Bože nass	(Kříž.)	Hospodine neboť nemame na světě kdož nas gedině ty sam Hssemohaurj.
---	---------	---

Po druhé straně relief »Zvěstování«; pod ním ANNO 1760.

3. průměr 0·165 *m*, výška 0·12 *m*. Při koruně opis: SLIT GEST OD WONDRZEGE LETA M.D.L.XVI. Na plášti slušně po anticku modelované drobné reliefy Víry, Naděje a Lásky a nápis (na protějšku): SMILVG SE NAD | NAMI PANE SMI | LVG SE NAD NAMI.

Na hlavním oltáři pěkný široký rám rozvilincový z poč. 18. stol. se dvěma slušnými sochami sv. Jana Nep. a sv. Jakuba.

Kazatelna velmi slušná, z 2. pol. XVII. stol., dřevěná. Sestrojena est v šestistěn s oblým, prohnutým dnem, zakončeným pěkně řezanou hruškou. Nároží ozdobena jsou kroucenými sloupky s korintskými hlavicemi, postranice pak vyřezávaným listovým. Střecha, oble klenutá, korunována jest pěknou vásou.

Drobné v a r h a n y vloženy jsou do skříně barokové, rozvilinovou řezbou ozdobené.

V sakristii hrubá, neozdobná kamenná štoudev se stopami nečitelného nápisu.

Zbytky bývalého skládacího oltáře jsou nyní uloženy v zemském Museu.

Při sakristii na zdi zvonek zcela prostý, na jehož dřevěné hlavě letopočet: 1550.

*) Doplniti sluší: »sanctis ejus«.

Osm cínových svícňův, litých, na trojbokých podstavcích s orlími spáry, rostlinným dekorem ozdobených z poč. XVIII. stol.

Věčná lampa cínová; místo uch tři dětské hlavy s rameny spirálovitě stočenými, z téže doby.

Monstrance 0'49 m vys., stříbřená a zlacená mosaz, sluncového tvaru, s plameny, klasy a révou okolo schránky. Na noze čtyřlísté hrubě tepané andílčí hlavy, a písmena: PI. JUST. Beze značky. Konec XVII. stol.

Pod osadou jihuzápadně v krásném pohorském údolí při rybníku »Mastníku« ZDĚNÝ MOST o dvou půlkruhových obloucích, na němž korunovaný znak Vrtbovský, hrubými rysy do kamene vrytý, a písmena: FERD: F. C. W.*) 1709. Vedle stojí zděný pilíř, téhož roku postavený, v jehož výklenku umístěn slušně řezaný soudobý relief Madonny s Ježíškem, věncem orámovaný.

Měštice. (Měšetice.)

Schaller, o. c. VIII, 217. — Sommer, XVI. — Vlasák, Sedlecko 39.

Ve dvorci čp. 24. obytné stavení jest patrně zbytkem jedné z obou TVRŽÍ již v XVI. stol. tu připomínaných. Těsně při něm na parcelle 668. shledává se skromné, značným kruhovým příkopem opevněné staveniště.

Druhá TVRŽ stávala nepochybně v místech nynějšího pivovaru. Zachovaly se z ní sklepy kamenem do půlkruhu zaklenuté. V průčelí sousedního domu osazena rokoková z pískovce tesaná kartuše se dvěma znaky: půl koně (Malovecký) a půl vola!

Mezné.

Vlasák, Okr. Sedlčanský, 108.

Jižně od vesnice na oblém vysokém sloupu nízký starobylý křížek; na hranolovém podstavci sloupu letopočet 1716.

Milhostice.

Schaller, VII., 223. — Sommer, XVI., 155. — Vlasák, Sedlecko 110.

ZÁMEK, hranolová jednopatrová budova, mansardovou střechou krytá, s lucernovitou vížkou. Z vnitřní — velmi chudé — úpravy zasluhují zmínky: dvě rokokové vásy dřevěné, jakož i putti s rohem hojnosti květinami

*) Ferdinandus Felix Comes Wrtby.

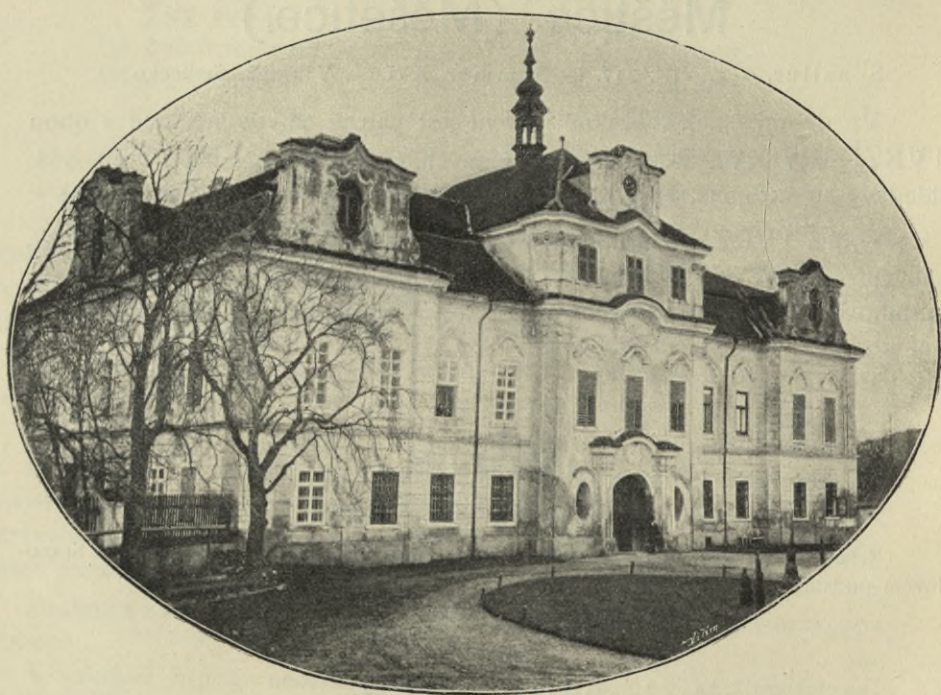
naplněným na schodišti; dále rokokové hodiny s vysokým stojanem z výkládaného dřeva, signované: *Josef Bayer*, a konečně slušná empírová kamna válcová (2·15 m vys.), s vásou nahoře.

Při západní stěně přistavěna prostá KAPLE SV. JANA NEP. čtvercová (s otupenými rohy) r. 1804 zrušená. Nácíní přeneseno do Střezmíře.

Mitrovice Nové.

Watterich, Handwörterbuch der Landeskunde des Königr. Böhm. 39 a násl. — Schaller VIII. 205. — Sommer XVI. — Vlasák. Sedlecko 42. sq. — Ottovy Čechy VIII, 66.

ZÁMEK, bohatá barokní budova, podle zápisu v makovici věžky nalezeného, r. 1736. dokončená, v rovině položená, rozsáhlým, po francouzském způsobu upraveným parkem obklopená. Jednopatrové průčelí oživeno

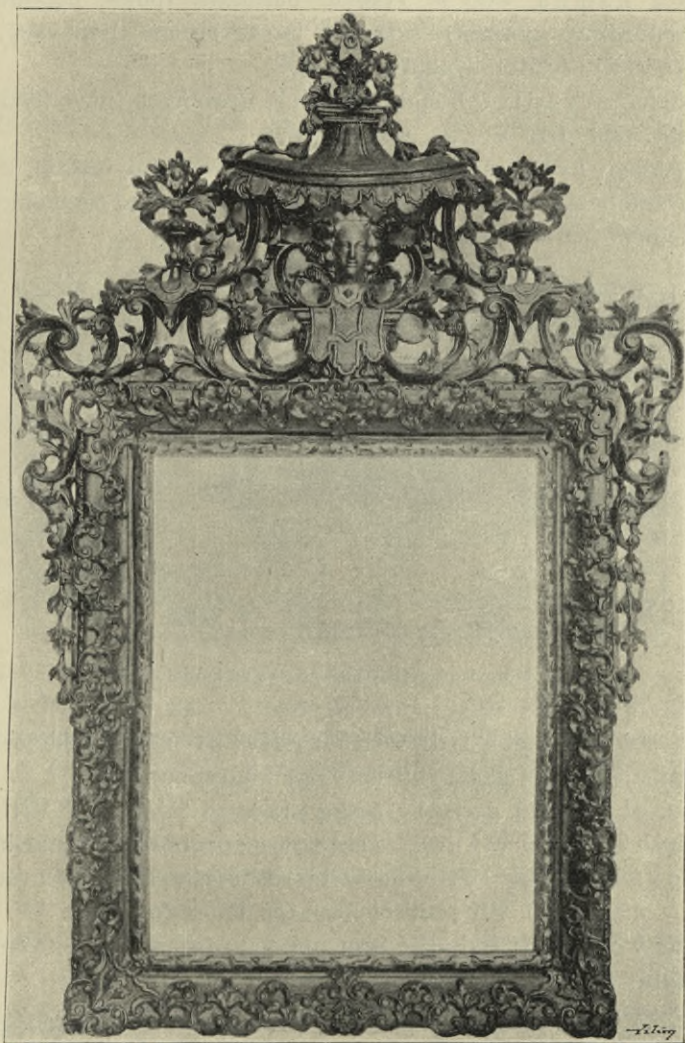

Obr. 55. Mitrovice Nové. Zámek.

uprostřed risalitem o jedno patro zvýšeným; po bocích křídla jednopatrová. Střechy mansardové, taškami kryté, hojnými vikýři s prohybanými římsami, jakož i lucernová věžka uprostřed budovy dodávají celku značné malebnosti. Obdélníková okna zdobena jsou velmi pěkně profilovaným prohybaným římsovím, na němž (v průčelí budovy) nasazeny jsou rozmanitě

modelované barokní ženské maskarony. Přízemí hladce kvádrováno. Prostorný průjezd kryt ellipsovitou valenou klenbou na čtyřech pilířích spočívající. (Obr. 55.)

Vnitřní úprava až na nepatrné změny zachována dosud ve stavu původním.

Obr. 56. Mitrovice Nové (Zámek). Zrcadlový rámec (1,75 m vys.).

Schodiště, prolamovaným kamenným zábradlím ohražené, zdobí pěkné putti a vásy ze dřeva vyřezané. Nad ním, jakož i nad předsíní v prostředním risalitu, nápodobena jest z omítnutých prken kupolová klenba bohatou nástěnnou malbou dosti značné ceny umělecké okrášlená. Malba představuje bohaté sloupořadí, ballustrádou a vásami hojně zdobené, v jehož

výklencích se spatřují četné allegorické sochy (personifikace jednotlivých děl světa a pod.) Perspektiva správná, kolorit poněkud příliš sytý (zvláště červeň), což arci zavinila teprve později neumělá ruka restaurátora.

V jídelně plochý strop ozdoben rovněž pěknou malbou («Zeus žehná bohyni žní»), a štětcem nápodobenou stukkaturou.

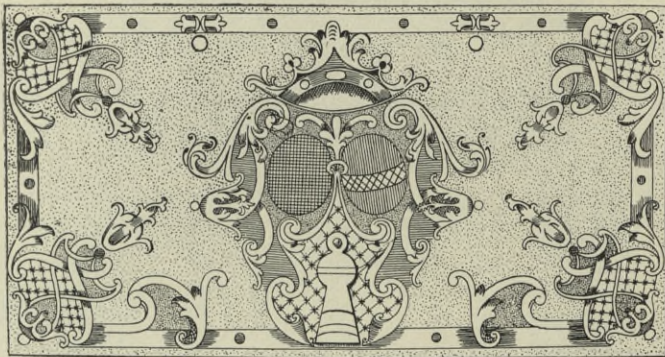
Tamtéž kamna 4·00 m vysoká, baroková (polev nápodobuje zažloutlý a šedozelený mramor); skleněný lustr bohatě pracovaný.

Z nábytku zvláště vynikají:

dvě stejná zrcadla v bohatě řezaných, dřevěných, původně zlacených rámcích (obr. 56.), 1·75 m vys., 0·95 m šir.;

dva (stejně) hrací stolky s bohatou barokovou řezbou, a

dýhovaná baroková kredence s ozdobně tepaným zámek (Faunova hlava v pěkném listoví, měkce podaná).

Obr. 57. Mitrovice Nové. (Zámek.) Rytba na kování dveřním.

Četná sbírka českého lidového vyšívání (některé jihočeské pleny zvláště vynikají krásně sladěnými barvami i kresbou).

Pěkné skleněné pokály české práce ze XVII. a XVIII. stol.

Modrý talíř ze XVII. stol., velmi vkusně ozdobený, domácího původu.

Cínová konvice rytá (uprostřed rostlinného ornamentování obrázek císařovny v majestátu). Při porušené značce letopočet 167x.

Zámky u dveří mosazné jsou pěknou rozmanitě stilisovanou rytbou krášleny (obr. 57.).

V KAPLI, z pokojíku upravené, drobný oltářík, sličných rokokových tvarů, se soškou sv. Antonína.

Mitrovice Staré.

Schaler, VIII., 205. — Vlasák, Sedlecko 42.

Jižně pod nynějším dvorcem pod hrází rybníka staré TVRZIŠTĚ tu kde stojí nyní chalupa čís. 4., při jejíž stavbě přišlo se na silné, vápnem spojované zdivo.

Ve dvoře obytné stavení bývalého skrovného ZÁMEČKU, dle klenby křížové a půlkruhového ostění z pol. XVII. stol. Při přestavbě nalezen kachel ze XVII. stol., čtvercový (17 cm^2), na němž ve slabých jen obrysech znatelná dvě poprsí k sobě obrácená, mezi nimiž štítek se znakem pěti-listé růže.

Modlíkov.

Pohanské pohřebiště (?), nález popelnic r. 1893 při stavbě hospodářských stavení u čísel 3. a 9.

Nadějkov.

Schaller, XIV., 155. — Sommer, X., 62. — Trajer, Beschreib. 657. — Vlasák, Okr. Sedlecký 153—154. — Sedláček, Hrady a zámky VII., 208—210. — Ottovy Čechy VIII., 68 a 70.

FARNÍ KOSTEL NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE, vystavěný v letech 1695—1702 na místě menší svatyně. Zevnějšek strážlivý, toliko lesenami s římsovými hlavicemi oživený. Presbytář čtvercový ($5\cdot30\text{ m}$ šir.), překlenutý křížovou klenbou s plochými žebry, vystupujícími v koutech z pilířů ozdobných římsovým a zubořezem.

Vítězný oblouk polokruhově sklenutý; nahoře na straně k lodi znak v kameni vytesaný (v pravém poli půlměsíc, v levém tři hvězdy vertikálně pod sebou), s letopočtem 1695.

Lod' ($7\cdot75\text{ m}$ šir., $17\cdot40\text{ m}$ dlouhá) o třech klenbových polích s křížovými klenbami a plochými širokými žebry; pilíře přístěnné s jednoduchými hlavicemi ze římsové se zubořezem vespod. Okna velmi široká segmentem překlenutá.

Baroková kazatelna u pravé stěny lodi; řečniště ozdobeno kartuší a vyřezávanými polovypuklinami čtyř sv. evangelistů. Obstojná práce XVIII. stol.

Kamenné poprsí Ant. sv. p. Feuersteina z Feuersteinbergu ve výklenku levé stěny lodní. V životní velikosti v kroji té doby; hlava parukou pokrytá a vavřínovým věncem obepjatá. Podstavec jednoduchý hranol, na jehož přední straně nápis:

HEROI CIVI PHILANTHROPO HOSPI-
TALISSIMO, PATRI PAVPERVM:
ANTONIO L. B. DE FEVERSTEIN
SUPR. REI TORMENTARIAE PRAEFECTO
THERESIANO MAGNAE CRVCIS EQVITI
SUPR. CONS. MILIT. AVL. CONSILIAR. INTI-
MO, NADEICOVIENSI QVONDAM DYNAS-

TAE AVVNCVLO SVO
 DIE XXVI IAN. MDCCLXXX DENATO
 POSTERITATIS MONVMENTVM POSVIT
 EX PATRE NEPOS
 GRATVS HAERES
 ANTONIVS COMES DE FEVERSTEIN
 SVPREMVS EXCVBIARVM PRAEFECTVS
 ORDINIS EQV. S. WENCESLAI EQVES.

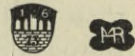
Obraz Srdce Páně, 33 *cm* šir., 41 *cm* vys., oválovitý, na levém postranním oltáři. Na plátně malovaný, poprsí; velmi dobrá práce minulého století. Kolorit jasný, pósa zdařilá. Manýra Raabova — snad jeho práce.

Obr. 58. Nadějkov. Svícen
 (1'80 *m* vys.).

Obraz P. Marie v sakristii, zdařilá kopie (v dolejších partiích přemalováním poškozená) z poč. XVIII. stol. obrazu P. Marie na Chlumku.

Kalich stříbrný, pozlacený (21'5 *cm* vys., 9 *cm* šířka kupy). Košíček práce prolamovaná: andílčí poprsí, z nichž listové ornamenty se vyvíjejí. Ořech lité ciselovaný. Na noze vytepána poprsí andílků s rukama přes prsa složenými; značka:

Loďka na kadidlo (16'5 *cm* vys.) s podstavcem v podobě delřina pěkná baroková práce.

Veliké svícny před oltářem, cínové, 1'30 *m* vys. Trojboké nohy, na jichž trojhranných barokně zprohybaných plochách dekor rostlinný: uprostřed medaillonek, nad ním okřídlená andílčí hlavinka. V medailloncích znaky hr. Dejma a manželky jeho a nápis W. I. H. D. Ž. (Wácslav Ignác Hrabě Dejma ze Střítěže) Ao 1736. Na vydutém pni tři hlavy andílků. (Obr. 58.)

Zvon 1., průměr 66 *cm*, výška 49 *cm*. Při hořejším okraji 8 *cm* široký ozdobný pás: nejhořejši perlovec, pod ním faunovité karyatýdy z nichž bodlákový ornament se vyvíjí. Na plášti Feueršteinský znak a nápis:

HANC CAMPANAM ANTONIVS LB. A FEVERSTEIN ET FEVERSTEINSBERG SVPREMVS VIGILIARVM PRAEFECTVS S. C. MAIES. CONIVNCTVS CVM IOANNA COMITISSA A STERNBERG ET PROLIBVS FRANCISCO ET ANTONIO AD HANC AEDEM SS. TRINITATIS NADEIKOVII CONSECRATAM TAMQVAM DOMINVS ET PATRONVS HVIVS BONI ANNO 1791 FIERI FECIT.

Na druhé straně pláště polovypuklina Nejsv. Trojice a nápis:

HAEC CAMPANA FUSA EST A WENCESLAO FRANK AERI FVSORE
CAESAREO PRAGAE A. 1791.

Při dolejších okraji prostý ornament z drobných akantových lupének.

Zvon 2. 36 cm vys., 49 cm šir. Při hořejším okraji stylisované listoví. Na plášti též znak, jako nad vítězným obloukem v kostele, a nad ním nápis: A. D. 1728. Na druhé straně polovypuklina sv. Víta.

Zvon 3. 28 cm vys., 38 cm šir. Při hořejší obrubě barokový ornament, na plášti polovypuklina sv. Barbory. Při dolejších okraji letopočet 1743.

ZÁMEK, jednoduché stavení jednopatrové s mansardovou střechou a nízkou vížkou; zbytek bašty původní tvrze rytířské.

KŘÍŽEK V POLÍCH, 10 minut záp. od Nadějkova na »Stračím vrchu« při rozcestí, na hranicích obcí a býv. panství (mezník?), 65 cm vys., 43 cm šir., na ramenech prohnutý, se skratkou IHS po jedné straně a s nečitelným nápisem na straně druhé.

Nalžovice.

Schaller VIII, 189. — Sommer XVI, — Vlasák, Sedlčansko 119—122. — Rolnické listy roč. X: »Památní místa v okolí Nalžovic, Kňovic Radíče a Vosečan« od Maxa Kováře.

ZÁMEK, ve 2. pol. XVIII. stol. vystavěný, jednopatrové stavení s mansardovou střechou a nízkou vížkou. Okapní římsa nad bočními stranami segmentovitě vypnutá. Jinak bez ozdob architektonických.

KAPLE BOLESTNÉ P. MARIE, vystavěná roku 1690 poblíž zámku, vyhořela r. 1823; na nynější stavbě (z r. 1858) nezachovalo se nic ze stavby původní. Ve výklenku nad oltářem dřevěné sousoší: Panna Maria držící na klíně mrtvé tělo Kristovo (1.20 m vys.); dobrá práce z druhé pol. XVII. stol.

Monstrance paprsková, baroková, stříbrná, 59 cm vys., 29 cm šir. (Obr. 59.) Nad střední částí malý baldachynek. Kolem schránky na Nejsvětější obláčky a paprsky; za nimi mřížka v barokovém rámci; v předu dva andělkové s růžicemi v rukou. V pozadí veliké paprsky soustředné. Pod středem polovypukle tepaná postava sedící P. Marie s mrtvým tělem P. Ježíše na klíně (dle sousoší nad oltářem). Noha, bohatě tepaná, pokryta jest mušlemi barokními rozvilinami, *růžemi, andělkými hlavami atd. Značka:

Obr. 59. Nalžovice. Monstrance.
(0.59 m vys.)

MK

Nedrahovice.

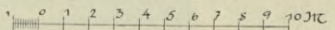
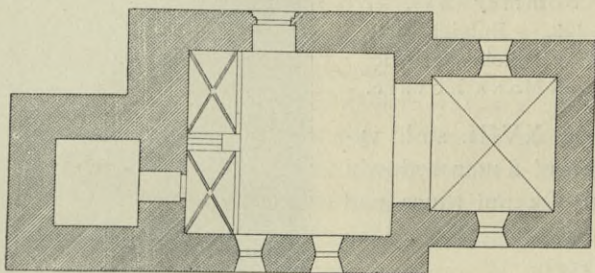
Vlasák, Okr. Sedlčanský, str. 101—102.

V severovýchodním rohu poplužního dvora zdivo bývalé TVRZE. Zachoval se dosud vchod do sklepa obloukem sklenutý (1'45 *m* vys., 0'85 *m* šir.), se šikmo sříznutou vnější hranou. K severní straně ve zdi 3 zbytky oken s kamennými ostěňmi po stranách.

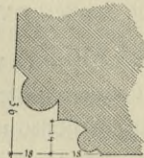
Nechvalice.

Schaller, VIII., 214. — Sommer XVI., 174. — Vlasák, Okr. Sedlčanský 71. — Roškot, Method V., 16 a 95. — Jos. Nechvíle, Method XIV., 54.

FARNÍ KOSTEL SV. MIKULÁŠE, původně románský, později zgotisovaný. Poslední oprava r. 1890. Z původní stavby románské zachovalo se mohutné zdivo celé stavby (býval to nepochybně románský kostel s chorem pravoúhlým) a zazděné podvojně okno (1'44 *m* šir.) ve východní zdi třetího patra věže, z něho viditelné jest kamenné sedlo, dva polokruhové kamenné svršky okének a kvádry po obou stranách dolejší části oken. V ostatních třech zdech románská okénka úplně byla vylámana; toliko oba zmíněné dolejší kvádry se zachovaly, udávajíc šířku bývalých oken.

Obr. 60. Nechvalice. Půdorys kostela.

Obr. 61. Nechvalice.
Profil portálu.

Presbytář čtvercový překlenut křížovou klenbou bez žeber. Počátek klenby od podlahy chrámové 2'40 *m*. Okna moderní, toliko za oltářem zachovalo se okno (nyní zabedněné) nízké, hrotitým obloukem zaklenuté.

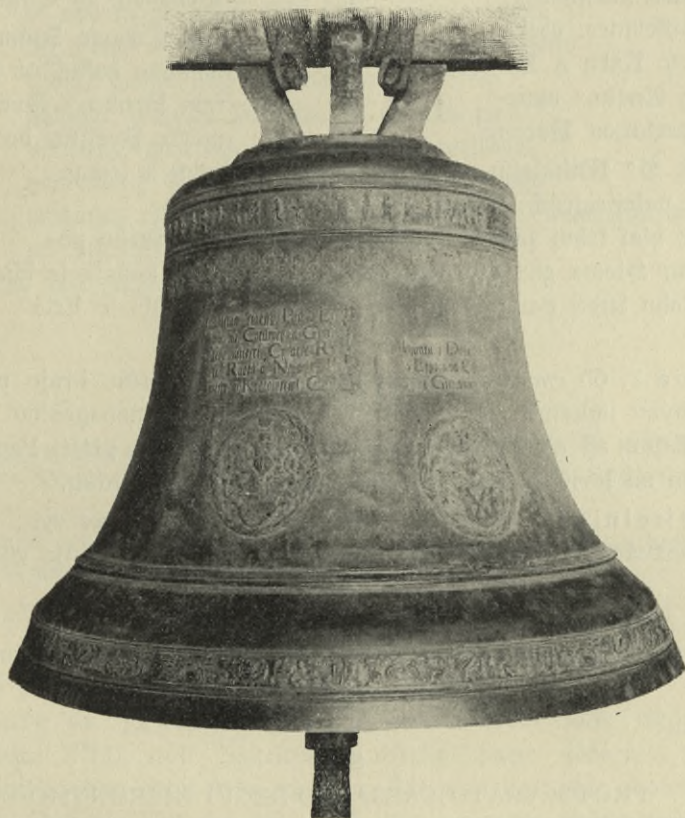
Vítězný oblouk do špice sklenutý.

Pod kruchtou z mohutného (1'13 *m* vys., 80 *cm* šir.), na hranách sříznutého pilíře středního, vystupují v předu dva polokruhové oblouky k bočním stěnám lodi chrámové, k zadní stěně pak oblouk lomený a dvě klenby křížové se žebry v hladkém svorníku se protínajícími (počátek klenby od podlahy chrámové 1'07 *m*).

Věž původně o 3 poschodích, r. 1853 o jedno poschodí zvýšená. Síla zdi v přízemí 1'85 *m*, ve 3. patře 1'12 *m*. V přízemí kobka sklenutá

valenou klenbou — bývalá sakristie. Z kruchty na věž gotické dvéře (1·84 *m* vys., 0·68 *m* šir.) s neprofilovaným ostěním do špice sklenutým. Ve třetím patře zmíněné okno románské.

Gotický portál v pravé zdi lodi chrámové, 2·38 *m* vys. a 1·37 *m* šir., do špice sklenutý, dvěma polokruhovými pruty a polovičním žlábkem profilovaný (obr. 61.)

Obr. 62. Nechvalice. Zvon z r. 1575. (0·83 *m* vys.)

Zvon 1. 83 *cm* vys., 1·08 *cm* prům. (Obr. 62.) V hořejším pásu (6 *cm* šir.) devatero Mus v podobě dětských geniů v obdélníkových polích vždy po třech; u každé jméno drobnými písmenkami provedené (na př. genius na zeměkouli kružítkem vyměřující s nápisem VRANIA, genius mezi jakousi věží a stavbou stojící s knihami a listinami na zemi s nápisem CLIO atd.) Pod tím věnec akantových listů převislých. Nápis:

Ladislaw Starší Pan z Lobkovic na Chlumci a Gistebnici jeho milosti Cisarze Rym-ské Radca a Nejvyšší Hofmistr w Kralowstwi Czeskem.

Johanka z Dube a z Typpu na Chlumci a Gistebnici etc.

Níže znaky obou ve věncích. Při dolejší okraji zvonu pás 3 *cm* šir s výjevy ze života hospodářského (uprostřed znamení raka, dále následující výjevy: sekání obilí, dojení, stříhání ovcí, což vše stále se opakuje kolkolem). Vzadu relief sv. Mikuláše s gotickou berlou v ruce pravé, s rozevřenou knihou s třemi jablčky v levici. Po obou stranách reliefu nápis:

S dovolenjm wysore vro-
Ladislawa starššého z
ri a Gitebnicy. Geho
škého etc Rady a Dej-
lowstwj Czeske° umie-
z Cynperku w Nowem

(Relief sv. Mikuláše.)

zene° Pana Pana
Lobkowic na Chlum-
míti Císarze Rzym-
wysššého hofmistra Kra-
nim Brykcy° Zwonarze
mieste Prazské do Nech-

walic k S° Mikulassj nakladem wšsedy Wsadnich k temuž
kostelu naležiegjých. Zwon gest udielan, Aby lyde
oslyššyr hlaf tehoz zvonu k Chwalenj gmena Božského po-
slauchánj Slowa ge° a k Modlytbam swatým do kostela se scha-
zeli z toho budiž panu Bohu Cžest a Chwala. Štalo se leta
1575.

Zvon 2. 65 *cm* vys., 83 *cm* šir. Kolem hořejšího kraje nápis mezi jednoduchými linkami: Anno domini millesimo cccc nonagesimo sexto hoc opus conflatum est ad laudem deo patri omnipotentis. Na plášti Panna Maria s Ježíškem na levici, v pravici držíc žezlo. Jinak bez ozdob.

Křtitelnice cínová i s křížkem na víku 51 *cm* vys., kotlík na nízkých nožkách; na kotlíku dvě lví hlavy s kruhy. Nápis na víku:

FONS
BAPTISMALIS
NEO-ERECTAE PAROCHIAE ECCLESIAE
NECHVALICENSIS.

Na kotlíku:

SVB
PROTOCVRATO CAESAREO-REGIO HIERONYMO
JOSEPHO CHLVMCZANSKIJ EQVITE DE PRZESTAWLK
ET CHLVMCZAN QVONDAM LEVATI MONASTERIJ AD
S. WENCESLAVM NEO- (Erb.) PRAGAE ORD. S. AVGVSTINI
DISCALCEATORVM SUB PRIORE PROCVRATVS.
A. D. MDCCL XXXVIII.

Dvěře železem pobité, dřívě u staré podvěžní sakristie, nyní u dveří ze hřbitova do nové sakristie vedoucích (XV. stol.).

Epitafium dřevěné v sínci před gotickým portálem, 98 *cm* vys. i šir. Po stranách kanellované pilířky s rovnými římsovými hlavicemi, na hoře jednoduchá římsa pěti krakorečky (z nichž jeden chybí) podepřená. Obrazová tabule rozdělena horizontálně ve dvě podlouhlá pole. Pole hořejší rozděleno jest opět na dvě; v pravo jest Zmrtvýchvstání Páně, v levo Kristus Pán na kříži, v pozadí město, v popředí P. Maria a sv. Jan. Za P. Marií

dvě klečící pacholátka v bílých rubáších. V poli dolejším po obou stranách erby (v pravo bílý kůň; nad erbem písmena I H, v levo žluté příční břevno, písmena A W); uprostřed nápis:

Uetza panie 1602 dwa synarz-
kome Drozeho pana Clebranta
hoffa s kanforowa hegtmana panstwij
Chlumecky° a Gissebnicky° totij: Krystoff
w sobotu po božim těle Běhu žiwota sweho
Tryj dny a po nem w ponděli Zdeněk Běhu
žiwota sweho šest dnj magicy oba dwa
hoffowe, gakožto Bližency, w Krystu pa'u
uřiuwffe, gšau teđ pred Wltarzem welikym
pochowanj, Geginžto dussem pan Buh wffe-
moħaucy raz milostiw byti a slawneho k slawě swé wěč-
né wzkryšsenj popržitij.

Malba nad řemeslnost' nevyrikající.

Neustupov.

Schaller, o. c. XIV., 32 sq. — Vlasák, Okr. Vot., 66 sq. — Vil. Dokoupil, v »Methodu« XV., 24 sq. (s ilustrac.); — »Lumír« IX. (1859). — A. Sedláček o. c. VII., 289 sq. (s vyobrazeními Vil. Dokoupila).

V okolí nalezena nádobka rázu praehistorického, baňatá, s hrdlem značně zúženým. V majetku pana poštmistra Shejbala v Neustupově.

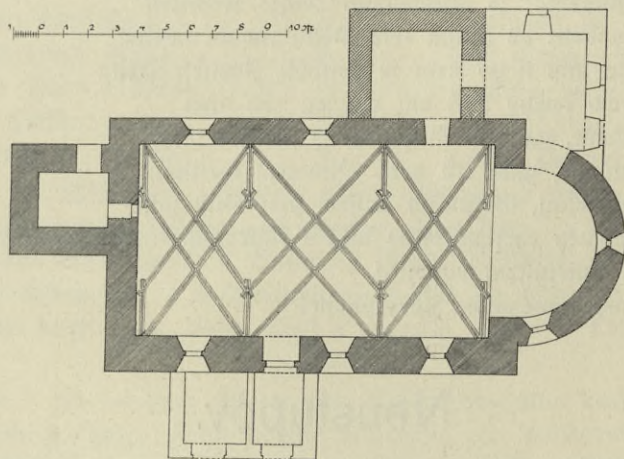
KOSTEL NANEBEVZETÍ P. MARIE, připomínaný již r. 1350 jako farní. Stavba orientovaná poslední periody románské z vrstveného, lámaného zdiva, s některými detaily gotisujícími.

Kaple sv. Jana, přistavěná k severní stěně lodi, jakož i klenba lodi z konce XVII. stol. Sakristie a svrchní patro věže z r. 1757., kdy též románská okna věžní byla zazděna. Báňovitý kryt věže zhotovil r. 1768 tesař Jan Kadař z Květuše. R. 1773 věž v nynější zbědované podobu upravena. Zdivo jest nyní zvenčí omítnuto; nelze proto zjistiti původní podobu říms a ozdob. Na jihozápadním rohu patrně červené rustikování: dvojnásobnou páskou na přič rýhovanou obroubené obdélníky, vodorovně kladené.

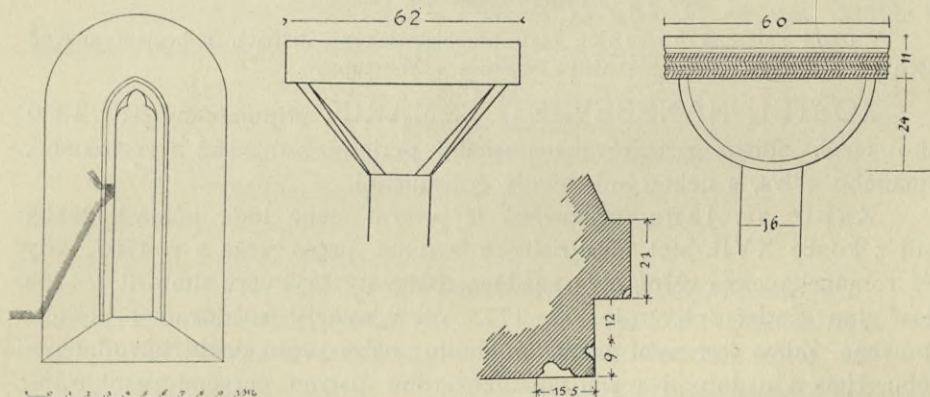
Dřevěný krytý most, jenž spojoval ještě r. 1890 kostel se zámekem, nyní snesen.

Věž hranolová při západním průčelí, z osy stavební na sever vyšínutá. V řízemí kobka 2·66 m², střílnou osvětlená, z části zasypaná, původně do kříže překlenutá. Vchod ve společné (1·15 m silné) zdi věže i lodi, nyní zazděný, 0·63 m šir., z části zasypaný, jest pravidelným půlkruhem překlenut. V prvém patře (zdivo ustupuje o 0·26 m), rovněž střílnou osvětleném, jsou dva otvory nyní zazděné, od severu a do lodi, 2·80 m vys., 1·00 m šir., pů-

vodně prostým, půlkruhem zaklenutým žulovým ostěním obložené. V druhém patře opět střílnové okénko a půlkruhový vchod do podstřeší. Svrchní patro prolomeno dvěma řadami potrojných okének románských $0\cdot60\text{ m}$ nad sebou osazených. Síla zdiva $0\cdot75\text{ m}$. Okna $1\cdot60\text{ m}$ vys., $2\cdot37\text{ m}$ šir., tesanou žulou obložená, mají trojnásobnou půlkruhovou záklenku a po dvou sloupcích z červeného pískovce. Mají-li sloupky patky, nelze zjistiti. Dříky

Obr. 63. Neustupov. Půdorys kostela.

Obr. 64. Neustupov. Kostel: Okénko v apsidě, hlavice v oknech věžních, profil portálu.

oblé, $0\cdot16\text{ m}$ v prům., poněkud se zúžující, $0\cdot82\text{ m}$ vys., nemají hlavice. Na místě nich různě tvořené a po způsobu hlavice zdobené náběžníky. Pokud patrno, opakuje se nejčastěji úseč kruhové desky vztýčené, $0\cdot14\text{ m}$ vys., $0\cdot50\text{ cm}$ šir., neprofilovanou deskou $0\cdot08\text{ m}$ silnou, po stranách o $0\cdot035\text{ m}$ přesahující, přikrytý. Jednou jest krycí deska třemi řadami kosmých, v první a třetí řadě na pravo, v druhé na levo vedených zásekův ozdobena. Jiný náběžník má formu převráceného, na dřík nasazeného komolého jehlance s vhloubenými zářezy na hranách. (Obr. 64.)

Lod' 14·20 *m* dlouhá, 7·85 *m* široká, původně plochým stropem (o 1·50 *m* výše nad nynější klenbou) krytá, má 5 oken, nepravidelně rozložených, r. 1875 zgotisovaných. Původní okénko — při stropu — úzké, půlkruhem zaklenuté, silně špaletované (špaleta 0·90 *m* šir.), zachovalo se, zvenčí jsou zazděno, na severní straně, klenbou lodi zpola zakryto. Klenba lodi valená, s výseky nad okny, z cihel, nese z omítky nápodobená trojúhelníková žebra a činí tak dojem bohaté klenby síťové.

Vítězný oblouk původní, kvádry obložený, neprofilovaný, spatřuje se 1·00 *m* nad nynější klenbou v podstřeší. Jest pravidelným půlkruhem překlenut.

Apsida kamenem v konchu zaklenutá (prům. 3·25 *m*), zachovala si původní okénko na východní straně, 1·25 *m* vys., 0·22 *m* šir., obložené 0·065 *m* silným dvounosým ostěním — na venek fačetovaným — z červeného pískovce. Špaleta polokruhem zaklenutá měří — shodně s okénkem v lodi — 1·80 *m* výšky, 0·90 *m* šířky. (Obr. 64.)

Vchod v jižní stěně lodi, obdélníkový, s pěknými okrouhle profilovanými rohovými náplněmi, obepjat jest hrotitým hruškovitým ostěním 3·18 *m* vys., 1·58 *m* šir., jež nad vchodem tvoří tympanon. Vyobr. viz v »Methodu« l. c. 28. obr. 6, profil na obr. 64.

Na dveřích zámek 0·22 *m* vys., 0·29 *m* šir., s bohatě zdobenou velikou klikou, okrášlený nanýtovanými vysekávanými štítky a růžicemi; hrubá práce ze XVII. stol. (Obraz viz v »Hradech« l. c. 288.)

Vnitřní úprava rokoková z druhé pol. XVIII. stol.

Na hlavním oltáři (patrně odjinud přeneseném a zkomoleném) diletantská moderní kopie obrazu »Nanebevzetí P. Marie« z r. 1762.

Na postranních oltářích baldachýn vkusné úpravy, ve dřevě nápodobený, tvoří pozadí jednak (novému) oltářnímu obrazu (na straně epistolní), jednak vysokému kříži (na straně evang.). Pod křížem na pozadí hojně zlacenou řezbou ozdobeném visí slušný na mědi malovaný obrázek Millesimovské (ve Vilémově chované) Madonny, ve stříbrném, pěkně tepaném rámcí (0·42 *m* vys., 0·30 *m* šir.). Vzdemuté tumby obou oltářů jsou vkusně profilovány.

Obr. 65. Neustupov. Křtitelnice.

Kazatelna na zdi severní visící jest prostá sice, ale sličná, slohem oltářům příbuzná.

Na prosté sluncové monstranci z konce XVII. stol., s pěkně tepanými okřídlenými hlavičkami, jest zavěšen vkusný zlatý šperk prolamovaný s rytým znakem.

Kasule. 1. bílá se zbytky barokového vyšívání z prostředka XVIII. stol.: květy vystřihané z původní látky a našité na látku novou. 2. zelená s pruhem podobně vyšitým.

Zbytek antependia oltářního, totiž plátno, na němž krásný pás lidového rázu mřížkováním vyšit, ze XVII. stol.

Křtitelnice cínová: zvonový kotlík 0·425 *m* v prům., 0·32 *m* vys., na třech ptačími drápy opatřených, v bradaté masky přecházejících, 0·37 *m* vys. nohách. Na plášti naletované znaky: Kaplírů, Vidláků a Malovců, jakož dva železné kruhy ve lvích tlamkách. Tři hlavy ve vojenských přílbicích přidržují ploské víko, z něhož vyrůstá na oblém dřívku drobný křížek (do výše 0·52 *m*). Na okraji víka poškozený vrytý nápis věnovací (majuskulový): „Leta Páně 1611. tato křtitelnice jest udělána za panování urozeného a statečného rytíře, pana Kašpara Kaplře ze Sulevic, Jeho Milosti císaře římského rada a purkrabí kraje Hradeckého, a urozené paní Evy Kaplřové ze Slavkova a urozené paní Alžběty Kaplřové z Malovic a toho času ouředníka pana Jana Nákladem vši osady toho záduší.“ Hrubá práce. Obr. 65.

Dva páry bronzových svícňů kroužených, pěkné profilace, 0·36 *m* a 0·39 *m* vys., ze XVI. stol.

Zvony: 1. 0·98 *m* v prům.; při koruně dvouřádkový opis: „Anno domini 1548 ista campana fusa est ad laudem dei omnipotentis | et beate marie virginis et omnibus sanctis per me magistrum statislavum.“ Na plášti relief světice a dobře modelovaný hautrelief Kristovy hlavy.

2. 0·85 *m* v prům., s opisem: „Letja Pánie MDLVIII sluj gest tento zvon w miestie Benezsowie.“ Za ozdobu má na plášti drobné reliefky obdélníkové, vedle sebe kladené: dámy s dítkami, rytíře; doleji: štěstěny s rohem hojnosti a kyticí, genia a opět dámy s dítkami.

3. v sanktusové vížce, z r. 1785, s obrázkem sv. Barbory a písmenami: I. W. K.

4. tamtéž s obrázkem sv. Prokopa z XVIII. stol.

Náhrobníky velmi četné: 1. z červeného mramoru 2·18 *m* vys. 1·12 *m* šir. se dvěma pěkně řezanými znaky (Kaplírův a Malovcův) v oválném, stuhami opleteném věnci z listů vavřínových — Petra Kaplře ze Sulevic († 1576). Obr. 66.

2. opukový 1·45 *m*² s reliefy tří dítek, synáčků Petra Kaplře, v bohatých sukénkách, hrubá práce z r. 1575.

3. žulový 1·27 *m* vys., 0·60 *m* šir., na orámované desce hrubými obrysy naznačená polopostava rytíře opřeného o štít; jest to Jan Vidlák Radimský ze Slavkova († 1559).

4. žulový, 1,64 *m* vys., 0,74 *m* šir.; pěkně tesaný znak (dvě pára pštrosí a dva kvítky nad korunou) Anny Malovcové z Nespěrova († 1560).

5. z červeného mramoru, 1,77 *m* vys., 0,95 *m* šir., s reliefem ženské postavy (celé en face), chabě modelované, se znakovým štítkem u nohou (Eliška ze Slavkova † 1554).

6. z červeného mramoru, 1,65 *m* vys., 0,80 *m* šir., se slušně provedeným znakem Maloveckým v hojných heraldických ozdobách. (Eliška Slavkovská z Malovic † 1584.)

7. žulový, 1,30 *m* vys., 0,60 *m* šir., stejné úpravy jako č. 3. (Zdeněk Vidlák ze Slavkova, † 1562.)

8. z hrubé žuly, 1,34 *m* vys., 0,83 *m* šir., se znakem Nespěrovským; zcela pokažený, z r. 1587.

9. žulový, 1,58 *m* vys., 0,74 *m* šir. (Kuneš Vidlák † 1563.)

10. opukový, 1,59 *m* vys., 0,76 *m* šir. se znakem Vidláků z r. 1545., valně porušený.

Nápisy náhrobníků viz v »Metodu« l. c. a vyobrazení některých z nich v »Hradech« l. c. 285 sq.

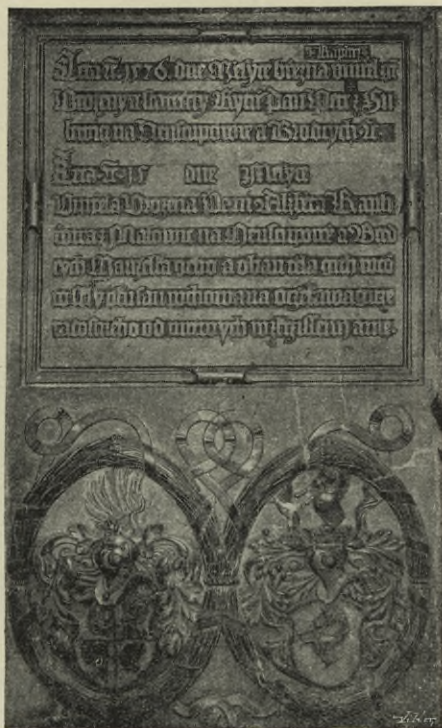
ZÁMEK, jednopatrová budova do pravého úhlu stavěná, z konce XVI. stol. Vnějšík stavitelsky nejlepší chudý a bezvýznamný. V zadním křídle zajímavá loggie (proti jihu) ušlechtilých forem, na oblých sloupcích spočívající a žebrovou štíhlou klenbou na obdélníky dělenou přikrytá. Ve sklepech několik kamenných ostění z doby Rudolfské. (Vyobr. viz v »Hradech« l. c. 282.)

PEČETIDLO na obecním úřadě, hrubé mosazné ze XVII. stol., 35 *mm* průměr, se znakem městským.

Obděnice, Obidenice.

Schaller, VIII., 217. — Sommer, XVI., 174. — Vlása k, Okr. Sedlčanský 74—77. Ottovy Čechy VIII, 145 (s vyobr. kostela před poslední opravou.)

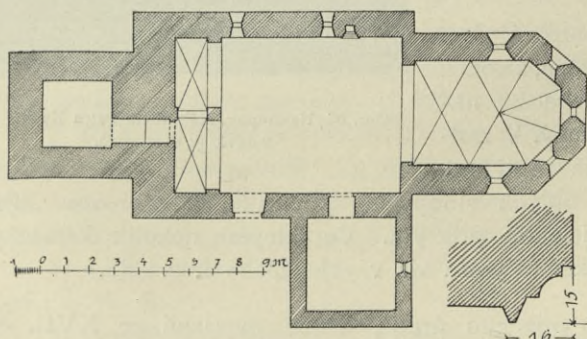
KOSTEL NANEBEVZETÍ PANNY MARIE (nyní filiální, kdysi farní). Stavba původně románská, z níž zachovalo se zdivo lodí, věž a kruchta.

Obr. 66. Neustupov. Náhrobník Petra Kaplíře ze Sulevic (2,18 *m* vys.).

V době pozdně gotické presbytář přestavěn. R. 1603. některé opravy. R. 1894—96 poslední obnova a úprava.

Presbytář gotický, pět stran pravidelného osmiúhelníka. Okna goticky do špice sklenutá bez kružeb. Rohy vnějšku jakož i obložení okenní

Obr. 67. Obděníce. Kostel: Pohled, půdorys a profil sanktuáře.

a nízkou helmicí opatřená, byla později nepřiměřenou přístavbou o patro zvýšena. Ve druhém poschodí na všech stranách podvojná okna románská, oblým sloupkem na dvě rozdělená (obr. 68.).

Na stěnách chrámových objeveny byly při poslední opravě malby nevelké sice ceny umělecké, přece však rázem svým zajímavé. Vznikly při úpravě Krčínově r. 1603. (Byly zase po znalcově prozkoumání zabíleny.*)

*) Malby tyto, provedené al' fresco, pokrývají stěny presbytáře pod okny, kdež se spatřují vyobrazeny v životní velikosti stojící postavy sv. Apoštolův, sv. Jana Křtitele

maltovou rustikou ozdobeny. Křížová klenba bez žeber v plochém svorníku se sbíhající. K pětiúhelnému poli přiléhá obdélníkové pole křížovou klenbou bez svorníku překlenuté. Na této klenbě v římsovitě profilovaném rámci malovaný erb Krčínův s nápisem: Jakub Krčín z Orlčjan a z Sedlcjan 1603.

Patky klenbové 4·48 m nad podlahou: akanthový list dolů obrácený (při poslední opravě dle zbytků starých patek z poč. XVII. stol. přidělány). Klenba presbytáře 7·13 m nad podlahou. Vítězný oblouk polokruhový, 6·68 m vysoký.

Věž původně dvoupatrová a svrchu dřevěným patrem s podsebitím

Sanktuarium v pravé stěně lodi chrámové, ve výši 1·20 m nad podlahou. Obdélníková schránka nyní bez dvířek (41 cm hluboká, 1·92 vys., 72 šir.), s rovnoúhelnou rámcovou obrubou profilovanou, 16 cm širokou (obr. 67.)

Kruchta kamenná. Pilíř čtverhranný bez trnože s římsou (šikmo sříznutá deska) nese dva oblouky a klenbu bez žeber. Poprsní zeď kruchty ozdobena u hořejšího kraje profilovanou římsou a uprostřed nad pilířem massivním čtvercovým výstupkem.

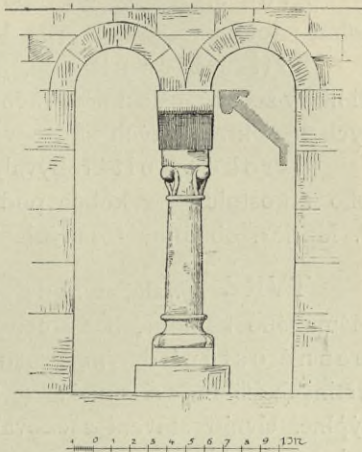
Náhrobní deska Krčínova, do pravé stěny presbytáře zazděná, 1·405 m vys., 1·94 m šir. (obr. 69.) Na okraji nápis:

Anno domini . . . obiit nobilis et strenuus vir Iakobus Krčín de Gelčan et Sedlčan, Sedlčanar civitatis, novi castelli Krčíniani et arcis Wobdenicensis dominus; anima ejus gaudet in coelo corpus requiescat in sancta pace.

Obr. 69. Obděnice. Náhrobník Jakuba Krčina z Jelčan (1·405 m vys.).

a rytíře sedícího pod stromem a vzhůru k nim pohlížejícího. V lodi ozdobena toliko stěna severní mezi okny obrazem v nadživotní velikosti, představujícím nepochybně sv. Kryštofa. Ostatní plocha stěn, žlutě tónovaná, ozdobena byla černí napsanými texty z Písma a červenými hvězdicemi. Po obou stranách klenbových hran v presbytáři vymalován jest hrubý kyticový ornament, z něhož střídavě vynikají tři jablíčka a hrozný, nad nimiž stojí po ptáku — papoušku. Orámování oken provedeno vlysem stilisovaných akantových listů. Strop, prkenný, pomalován byl pestrými květy na hnědé půdě.

Obr. 68. Obděnice. Románské okénko ve věži.

V dolejší části střední plochy mistrně tesaný znak Krčínův, v hořejší části nápis:

Amice ne fratri tuo invidias; quiescit liber, tutus, tandem aeternus. Non perdidit lucem, imo securiorem et Clarissimam sortitus est. Non vexat illum libi-

do nec avaritia, nec Divitiarum cura neque paupertatis metus, nec aures ejus verberantur Convitiis; sed omnia rerum Naturae Bonarum summo gaudio et tranquillitate recepit omnique beatitudine fruitur: quapropter fere felicem Invidia, nullum dementia.

Zvon 1. 66 cm vys., 83 cm v průměru; kolem hořejšího okraje nápis: Anno domini millesimo Cccc nonagesimo Quarto hoc opus conflatum est per magistrum georgium. Na plášti v předu polovypuklina sv. Kateřiny.

Zvon 2. 53 cm vys., 65 cm šir. Kolem hořejší části pás s obou stran akantovými lupeny

ozdobený. Nápis: ANNO 1701 VETERO PRAGAE ME FVDIT ANTONIVS SCHÖNFELDT. Na plášti čtyři poprsní medaillonky sv. evangelistů.

Zvon 3. 44 *cm* vys., 53 *cm* šir., zevnějškem předešlému zcela podobný; toliko letopočet jest: 1702.

Křtitelnice cínová, 84 *cm* vysoká (bez víka). U hořejšího kraje tři hlavy ženské, ušlechtilé pracované. Nohy jsou nahoře na způsob korunovaných hlav královských sformovány. Ostatek velice prostý. Konec XVI. stol.

Barokový oltář bývalý, při poslední opravě odstraněný. Trosky jeho v kostnici a v kobce pod věží: veliká skupina 14 soch »Nanebevzetí P. Marie«, obstojně řezaných.

TVRZ bývalá, nyní na několik pop. čísel rozdělená. Klenutá brána z lánaného kamene, bez architektonických ozdob. Ve vedlejším stavení kamenné ostění dveřní, pravouhelné, při vnitřním okraji v hořejších dvou třetinách šikmo sříznuté; v hořejších koutech trojúhelníkové kamenné výplně. Uvnitř stavení zachovala se dosud křížová klenba bez žeber. Staré poloseskuté sklepy. Na straně západní příkop ve skále vylámaný, z něhož vede zasutá chodba směrem pod kostel.

Olbramovice.

Schaller, o. c. VIII. 199. — Vlasák, Okr. Vot. 29 sq. — Lehner, v »Methodu« XIV., 111 sq. (s vyobrazením)

Na poli č. parc. 13. nalezen vrtaný mlát (v Českém museu).

KOSTEL VŠECH SVATÝCH filiální (r. 1350 mezi farními). Původně stavba románská, ze které zbyla pouze věž, nyní bahnovitou střechou přikrytá. Loď, apsidou zakončená, okolo r. 1866 stržena a prostornější stavbou, opět apsidou zakončenou — úplně bezvýznamnou — nahrazena.

Věž hranolová, z lánaného kamene, prolomena jest ve svrchním patře po všech stranách dvěma řadama podvojných okének, sloupkem dělených, hrubé práce. Hrany zdíva, 1·14 *m* silného, obloženy jsou tesanou žulou; i sloupky, náběžníky a polokruhové záklenky jsou žulové. Sloupky jsou různě formovány: dřík jest nejčastěji oblý, 0·15 *m* v prům., nasazený na obdélníkovém podstavci, 0·28 *m* dl., 0·15 *m* vys., 0·16 *m* šir., jehož rohy jsou šikmo sraženy. Dvě okna mají po sloupku osmihranném, 0·16 *m* v prům. Hlavice nejčastěji schází anebo ji tvoří hrubá krychle 0·15 *m*³, úplně bez ozdob. Náběžníky 0·63 *m* dlouhé, 0·32 *m* vys. jsou šikmou plochou sříznuté. Přízemní kobka dvěma střílnami osvětlená, zaklenuta jest kamenem půlkruhovou valbou na příč osy kostela. Vchod původního tvaru se nezachoval.

Svršek kamenné křtitelny (0·55 *m* vys., 0·71 průměr) žulové: devítiúhelníkový hranol ke spodu v komolý jehlanec sříznutý (vyobr. viz v »Methodu, I. c.); dole oblý dřík, v podlaze ukrytý.

Obr. 70. Olbramovice. Mešní roucho (1.04 m vys.)

Oltář hlavní, dosti slušných, architektonicky uspořádaných barokových tvarů z konce XVII. stol., přenešený sem z kláštera sv. Jakuba v Praze.

Původní obraz Všech Svatých v rámci z vavřínového pletence umělecky bezvýznamný, visí nyní nad vchodem do sakristie.

Mešní roucho gotické z XV. stol.: na modrém aksamitu, žlutým vhloubeným vzorkem granátového jablka bohatě ozdobeném, našit kříž, 0·18 *cm* široký, figurálně vyšívaný. Půda je svismo vlnitými zlatými, do fialova naběhlými nitěmi pošita. Uprostřed obraz Ukřižovaného na hnědém oblém pni. Pod křížem P. Maria v tmavomodrém rouše a světlejším plášti a sv. Jan v hněděčerveném, zeleně podšitém šatě. Nad hlavou na duhovém obláčku poprsí Boha Otce žehnajícího; po stranách poprsí sv. Petra v hněděčerveném a sv. Pavla v žlutozeleném rouše. Pod křížem obraz sv. Prokopa s drakem, v červeném plášti, modrém rouše a hnědé kápi. Vyšívání, hrubým kolínským stehem provedené, jest velmi dobře zachováno. Nyní jest kasule tato basovitě přistřížena, 1·04 *m* dlouhá, 0·70 *m* široká (obr. 70.).

Mešní konvičky — zlacená měď — pěkných střízlivých forem, 0·115 *m* vys., z 1. pol. XVIII. stol.; podnos, též zlacená měď, hrubě vytepaným barokovým ornamentem na dně zdobený; prohybaný okraj je profilován (z prostředka XVIII. stol.).

Ve zdi hřbitovní část žulového náhrobníku, 0·75 *m* širokého; na něm hrubě tesaný relief: ženská postava v kroji XVII. stol. s rukama na prsou sepjatýma.

Zvony: 1. 0·80 *m* v prům. — někdejší původní zvon *Matěje Špice* z r. 1545 — přelitý Bellmannem.

2. průměr 0·68 *m*, 0·65 *m* výška (s uchy). Při koruně opis: FRANZ · JOSEPH · KÜHNER · GOSS MICH IN PRAG ANNO 1801 rokokovými visílými listy orámovaný. Na plášti reliefy: Bolestné P. Marie a znak Vrtbovský, pod nímž v půlkruhu dvojřádkový nápis: FRANZ : ADAM · GRAF : WRTTBI : LIESS MICH ÜBER | GISSEN IN PRAG ANNO 1801.

3. v lucerně nedostupný, gotický.

Při dvoře staré TVRZIŠTĚ, obehnané příkopem a valem — v rybník, jenž dosud »Příkop« se nazývá, proměněnými. Ve dvorci obytné stavení jednopatrové, rustikované (kosmo dělené obdélníky škrabány jsou do šedé malty a stínovány), se zbytkem vysokého renesančního štítu — pozůstatek to panského obydlí ze XVI. stol.

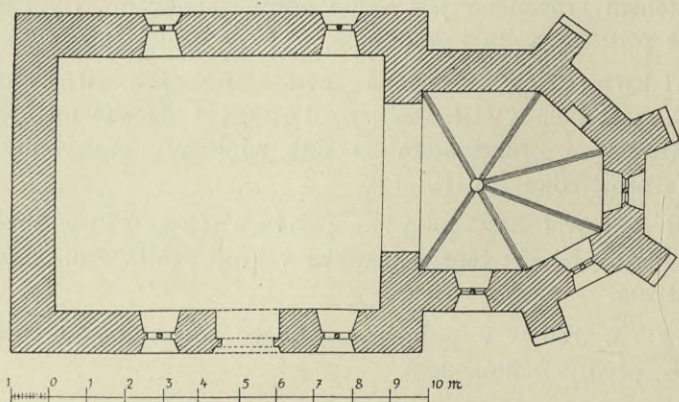
Při něm u silnice »Kalvarie«: u tří dřevěných křížů pískovcové sochy P. Marie a sv. Jana, pěkně pracované, z r. 1706, na žulových hranolových podstavcích. Z balustrády (profilované sloupce římsami spojené) zbyla jen malá část.

Oldřichovec.

Vlasák: Okr. Vot. 74. — Vilém Dokoupil v »Methodu« XVI. 26 sq. (s ilustracemi).

KOSTEL SV. HAVLA (1350 farní), filialní k Neustupovu, úměrná, drobná stavba z lámaného kamene uprostřed hřbitova na návrší při bývalém tvrzišti, bez věže; presbytář ranní gotikou v 1. pol. XIV. stol. zbudovaný při lodi nepochybně románské. Celek r. 1897 svědomitě v původním slohu opraven.

Kněžiště z pěti hran nepravidelného osmiúhelníka sestrojené (hrana měří uvnitř 2·40 m), k nimž přidáno příčné travée, zaklenuto jest u výši 6·00 m hrotitou klenbou, osazenou v hranolových, fasetovaných žebrech, sbíhajících se v kruhovém svorníku, na němž jsou dva gotické klíče zkřížené vytesány. Původní klenba, kdysi zřícená, při poslední opravě obnovena, při

Obr. 71. Oldřichovec. Půdorys kostela.

čemž použito původního svorníku a žebra doplněna. Druhý svorník — stejné úpravy — zazděn jest ve zdi kovárný při silnici. Zvenčí opřeny jsou rohy presbytáře opěrnými pilíři, 0·75 m sil., o jednom ústupku.

Lodě, skoro čtvercová (7·00 m šir., 8·50 m dl., 6·00 vys.), přeložená rovným, rákosovaným stropem, oddělena jest od presbytáře hrotitým vítězným obloukem, 0·98 cm silným, 5·00 m vysokým, 3·40 m šir.; profilování pochází z nynější opravy.

Vchod jediný, uprostřed jižní stěny, obložen jednoduchým hrotitým ostěním (2·50 m vys, 1·40 m šir.) hruškovitě profilovaným. Zdivo v lodi 1·10 m silné.

Okna (v lodi po dvou proti sobě, v presbytáři toliko tři — na jih a na východ) mají jednoduchou kružbu, dle zbytkův původních nyní všude doplněnou: podvojný, žlábkovaný trojlist, ve výseku nad nimi žlábkovaný kruh.

V severozápadní hraně presbytáře vloženo gotické sanktuarium Janovickému podobné (srv. obr. 40.): obdélníková schránka (1·00/0·70 m)

jednoduchou povystouplou, na vnitřní hraně žlábkovanou lištnou ohražená, nese nasazený trojúhelníkový štít 0·62 *m* vys., podobnou lištnou obroubený; po každé straně vyrůstá z této lištny pět plochých, hrubě tesaných gotických listů, z nichž vrchní dva se dotýkají, tvoříce tak kalichovitou fiálu. Vnitřní plocha trojúhelníka vyplněna žlábkovaným trojlístem.

Z bývalého barokového oltáře, r. 1782 zhotoveného (nyní odstraněn a nahražen novodobým), zbyly slušně řezané sochy as 1·20 *m* vys.: sv. Havla sv. Václava a sv. Floriana a dvě drobnější sv. Šebastiána a sv. Rocha — po stěnách rozvěšené.

Na hřbitově pohozen prostý, žulový, goticky profilovaný, hranolový podstavec (nepochybně bývalé křtitelnice).

Osečany.

Schaller: VIII., 87. — Sommer: XVI., 116. — Vlasák: Sedlčansko 157—158.

ZÁMEK na strmém břehu potoku »Mastníka«, střízlivá stavba na zevnějšku bez architektonických ozdob. V saloně na stěnách tapety na plátně malované, z druhé pol. XVIII. stol., nedávno K. Javůrkem obnovené, znázorňují: 1. společnost na pokraji háje pod sochou Dianinou, 2. zámek se stafáží, 3. výjev z vojenského tábora a j.

V levém křídle zámku **KAPLE SV. ANNY**. Po obou stranách portálu s o c h y sv. Linharta a sv. Felixe. Nade dveřmi kaple nápisová kartuše a dva znaky, vesměs z kamene tesané. Prostičkový vnitřek oživen toliko pilastry s římsovými hlavicemi; klenba jest valená.

V polích nedaleko Osečan pěkná baroková socha sv. Jana Nep. (světec, ruce maje rozestřeny, klečí na oblacích.) Na hranolovém podstavci znaková kartuše, nad níž hraběcí koruna. Sochu postaviti dal Jan Jiří Bechyně z Lažan, jenž v letech 1720—1725 byl pánem na Osečanech.

Otradovice Bílé (Neustupovské).

Vlasák: Okr. Vot. 72.

TVRZIŠTĚ, východně při dvorci pod hrází značného rybníka »Komorý«, se zbytky zdíva, obehnané v okruhu valem a příkopem.

Ve dvorci jižní pořadí budov jest zbytek zámku v XVII. stol. vzniklého, z něhož se zachovalo prostorné přízemí, klenbou na příč valenou půlkruhovými pasy opřenou, zaklenuté.

Otradovice Červené (Jankovské).

Vlasák: Okr. Vot., 87.

Podě dvorem na zahradě při č. p. 2. zbytky skrovné TVRZE původně velkým rybníkem do kola obklíččené. Nalezeny tu (kromě některých nádob,

Obr. 72. Otradovice Červené. Úlomek kachlu.
(0,126 m vys.)

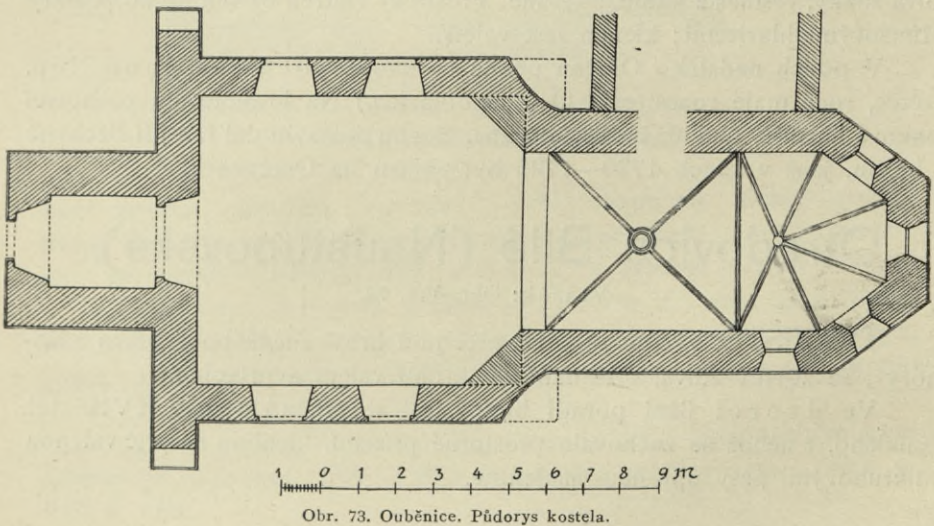
klíčův a pod.) úlomky gotických kachlů z první polovice XV. stol. (obr. 72.), nepolévaných, na nichž jsou v hrubém reliéfu vypořádání zbrojnoši v zajímavém oděvu, s cepy a kušemi do boje táhnoucí.

Ouběnice (Alběnice, Úběnice).

Schaller, o. c. 85. — Heber, F. A. o. c. I. 225. — Vlasák, Okr. Vot. 100 sq.

KOSTEL SV. MARKÉTY, farní (r. 1350 farní, v XVI. stol. filiální, od r. 1819 lokalie, od r. 1856 opět farní), orientovaný. Věž a loď románská, kněžiště ranná gotika. V XVIII. stol. přistavěna sakristie a kostel barokově upraven. Poslední opravy v čase nejnovějším.

VĚŽ z vrstveného, 1,10 m silného, ve svrchních patrech ustupujícího zdiva, pečlivě sdělaného z červenavého pískovce. V přízemí vchod do kostela, později upravovaný. V prvním patře se strany jižní vchod do věže

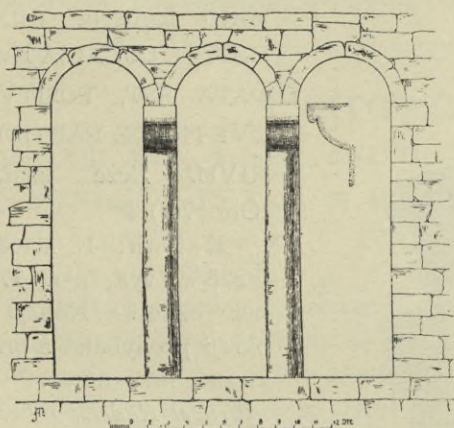

Obr. 73. Ouběnice. Půdorys kostela.

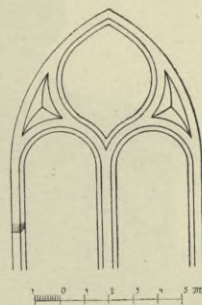
po schodech zvenčí upravených, sekanou žulou obložený a půlkruhem zaklenutý, 2,90 m vys., 1,15 m šir. Hrany hladké; tam kde záklenka počíná, přehrazen jest otvor žulovou sekanou deskou, 0,17 m silnou, na dvě. Z věže vede stejně upravený vchod — o 0,15 m užší i nižší — na emporu, nyní barokovou.

Ve svrchním patře — třetím — $3\cdot05\text{ m}^2$, po všech stranách potrojná okénka, dvěma sloupky dělená, třemi půlkruhy zaklenutá, $2\cdot00\text{ m}$ široká, $1\cdot73\text{ m}$ vysoká, přitesaným šedým pískovcem obložená. Zachováno toliko jediné — východní (obr. 74.). Sloupky nemají hlavic ani patek; jsou oblé, dole $0\cdot19\text{ m}$ v průměru nahoru se zúžující v $0\cdot175\text{ m}$. Výška $1\cdot23\text{ m}$. Náběžníky tvoří půlkruhové desky, Neustupovským podobné, $0\cdot50\text{ m}$ v průměru, $0\cdot175\text{ m}$ silné; v čelech jsou sesíleny po každé straně o $0\cdot06\text{ m}$ silnou, $0\cdot10\text{ m}$ vysokou destičku, jejíž spodní hrany jsou zakulaceny. Síla zdí v oknech $0\cdot64\text{ m}$. Prostřední patro osvětleno obdélníkovou střílnou ($0\cdot10\text{ m}$ šir., $0\cdot90\text{ m}$ vys.).

Loď skoro krychlová: $8\cdot60\text{ m}$ dlouhá, $7\cdot80\text{ m}$ široká, $7\cdot36\text{ m}$ vysoká, rákosovaným stropem krytá. Síla zdí $1\cdot00\text{ m}$. Východní rohy při úpravě

Obr. 74. Ouběnice. Románské okno ve věži.

Obr. 75. Ouběnice. Kružba v oknech presbytáře.

v min. stol. segmentovitě sříznuty. Stěny, zvenčí hladké, ozdobeny uvnitř jednoduchými pilastry z malty (tři po každé straně). Okna, $4\cdot25\text{ m}$ od podlahy — po každé straně dvě — jsou nyní rozšířena, půlkruhem zakončena ($1\cdot77\text{ m}$ výška, $1\cdot14\text{ m}$ šířka).

Západní zeď, lodi i věži společná, opřena jest příporami o jednom ústupku, $1\cdot20\text{ m}$ silnými.

Vítězný oblouk půlkruhový, $0\cdot62\text{ m}$ široký.

Kněžiště, před něj vsunut čtvercový chor ($5\cdot00\text{ m}^2$), jest zakončeno pěti stranami pravidelného osmiúhelníku, $2\cdot20\text{ m}$ měřícími. Výseče kamenné klenby $7\cdot27\text{ m}$ vysoké opřeny jsou silnými žebry s hranami značně šikmo sříznutými, bez konsol. V choru sbíhají se žebra v kruhový světlík, $0\cdot40\text{ m}$ v průměru, v kněžišti pak v kruhový svorník, krásně sekaným verai-konem ozdobený. Okna jsou čtyři, slabě lomeným obloukem zaklenutá, po obou stranách špaletovaná, přesně v klenbových osách polygonu (severní chybí), $3\cdot50\text{ m}$ od podlahy, prolomená; výška $2\cdot70\text{ m}$, šířka $0\cdot75\text{ m}$. Kružba z nich vylámána; zbytky její, hrubě ze žuly pracované, na hranách rovně sřezávané, zazděny jsou v novém tarasu hřbitovním (obr. 75.).

Ve stěnu severovýchodní vložen jest drobný sanktuář, jehož profily však jsou dřevěným obedněním zakryty. Síla zdi v presbytáři 1·10 m.

Vnitřní úprava moderní.

Křtitelnice cínová, empirová: stojí na třech spárových karytydových nohách (pěkně modelované dětské hlavy) a jest pěknou soškou sv. Jana Křt.

Obr. 76. Ouběnice. Křtitelnice. (0·79 m vys.)

na plochem víku zakončena. Výška křtitelnice 0·54 m, sošky 0·25 m, průměr kotlíku 0·34 m. Na spodní straně víka vyryt chronogram (1819) PATRONO EXIMIO DOMINO IOANNE RIDEL HÆCCE LOCALIA FVNDATA EST, POSITVM QVE HOCCE BAPTISTE RIVM. Beze značky. (Obr. 76.)

Kalich: 1. zlacený, 0·225 m vys., z r. 1701, bez ozdob. Noha, na okraji prohybaná a profilovaná, nese nápis:

Wenzel Radetzky Freiherr von Radetz.

2. ze zlaceného stříbra, 0·22 m vys., ušlechtilé profilovaný. Na číši jemně vyryt oválový obrázek sv. Anny (0·037 m). Pod ním: E MI . Ao 1729. Punc pražský a značka **RR**

Zvony: 1. krásně upravený. Průměr 0·80 m, výška 0·83 m. Při koruně vlys 0·045 m široký, na němž se nepravidelně střídají

drobné reliefy: svatba v Káni, obrácení Šavlovo, milosrdný Samaritán a Vzkříšení Lazara. Pod nimi věnec akantových převislých listů. Na plášti reliefy: smrt s děckem v náručí, Ukřížovaný, »Zvěstování« v renes. věnečku, dva znaky a orámovaný nápis: »AVE etc.« Při okraji otisky mincí (Ferdinandovy a dvou Jáchymovských, letopočtem 1549 označených); v drobné pak štítové kartuši, při níž antičtí obrněnci na stráží stojí, čte se: BRICCIUS

PRAGENSIS AVXILIO DIVINO ME FECIT. ANNO DOMINI: MCCCCCLXVIII.
2. z r. 1410, Bellmannem přelítý.

Jižně při kostele stávala TVRZ, krytou dřevěnou chodbou s kostelem spojená, v jejíž rozvalinách nalezeno bylo stříbrné pečetidlo s majuskulovým opisem: S. DRZIKRAI FILII HROZNATE DE ALBENIC a znakem (vyobrazení viz u Vlasáka l. c.). Zbytky její byly při nedávném rozšiřování hřbitova rozebrány.⁴

Pačická hora.

Hradiště (nedokončené); srv. Sedláček Místop. slov. 276, čís. 50.

Petrovice.

Schaller, VIII., 221. — Sommer, XVI., 184. — Vlasák, Sedčansko 112—113.

KOSTEL SV. PETRA A PAVLA (již r. 1352. farní), orientovaná stavba původně gotická, r. 1721 v barokovém slohu přestavěná; průčelí a věž z r. 1778.

Presbytář původní, čtyřstranný, goticky sklenutý křížovou klenbou a žebry, jež v hladkém svorníku se sbíhají. Žebra klenby začínají se ve výši 83 *cm* od podlahy. Výška klenby (od podlahy ke svorníku) 5·90 *m*. Okna rozšířená (za oltářem okno elipsovitě, v jižní zdi obdélníkové, nízkým segmentem překlenuté).

V jižní zdi lodi chrámové gotický portál do špice sklenutý (2·41 *m* vys., 1·28 *m* šir.) s profilací skládající se ze dvou kružkovitých prutů, jednoho polokruhového a čtyř žlábků.

Vítězný oblouk, dříve jistě zašpičatělý, nyní barokně zprohýbaný.

Loď 20·79 *m* dlouhá, r. 1721 prodloužená a barokově upravená, osvětlena jest čtyřmi obdélníkovými, nízkým segmentem překlenutými okny. Strop rovný, ozdobený jednoduchým, barokně zprohýbaným rámcovitým římsovým z malty.

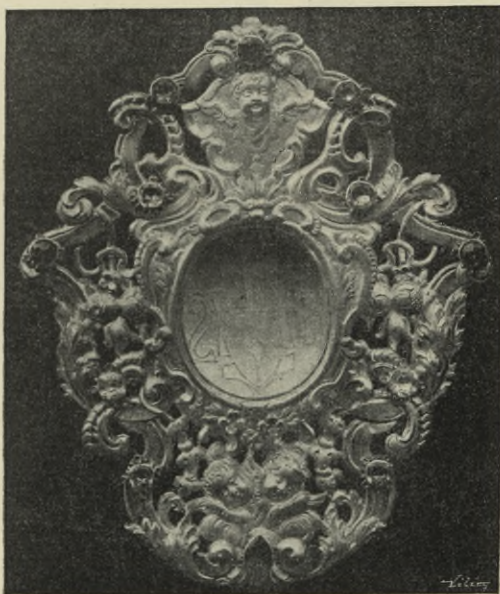
V průčelí věž do osnovy stavby pojatá. Průčelí rozděleno pilastry s rovnými římsovými hlavicemi ve tři díly, z nichž prostřední mírně v před vystupuje, spodní část věže tvoří a hlavní vchod obsahuje. Nad vchodem letopočet 1778. Výše okno vedoucí na kůr, překlenuté pažením uprostřed prohnutým. Nad římsou střední části segmentový architrav římsový, pak nízká rustika s elipsovitým oknem uprostřed a nad její římsou nejhořejší patro věže s pilastry po stranách a s římsou, jež uprostřed (pro hodiny) jest prohnuta. Helmice cibulovitá, šindelem krytá.

Ze starého oltáře, r. 1726 pořízeného, zbyl při obnově r. 1891 provedené bohatý barokový rámeček řezaný, obklopující nové sousoší. Stuhly stílisovaným lupením se vinoucí tvoří nad obrazem malou architektonickou

římsu. Oltářní obraz k němu maloval (podle inventáře) r. 1746 »Schmidl, malíř Bechyňský«. Představuje sv. Petra, an přichází návštěvou k sv. Pavlu za stolem sedícímu a písčícímu. Zpod příkrývky aksamitové, se stolu až k zemi splývající, vykukuje rozpuště drobný andělíček. Horní plocha obrazu oživena jest vznášejícími se andělky, kteří nesou odznaky mučednické. Obraz jest slušně malován manýrou Brandlovou.

Na stěně v lodi proti dveřím kříž s krásnou sochou Ukřížovaného, 1'00 *m* vys., z poč. XVIII. stol.

Varhany v úhledné barokové skříni z r. 1761.

Obr. 77. Petrovice. Relikviář (0'21 *m* vys.).

0'22 *m* vys.; číše i noha krouženy, ořech sploštělý, prostoupený kosočtverecnými pruty, litý. Prostá práce z konce XV. stol. (Nyní ve sbírkách křesť. Akademie v Praze.)

Relikviář stříbrný (obr. 77.) v podobě prolamované destičky, pěkně tepaným rostlinným ornamentem s andělíčky hlavičkami ozdobené (0'21 *m* vys., 0'17 *m* šir.), v koženém pouzdře, do něhož jsou vkusné zlacené ozdůbky vtlačeny. Beze značky. *)

Zvon 1'11 *m* šir. 0'88 *m* vys. Na plášti k východní straně polovypuklina sv. Petra. Nahoře kolkolem nápis ve dvou řádcích:

✠ Anno ✠ Domini ✠ millesimo ✠ Quincentesimo ✠ xxxii ✠ illa ✠ campana ✠ fusa ✠ est ✠ in ✠ domo ✠ magistrorum ✠ bartolomei ✠ in ✠ Nova ✠ Civitate ✠ pragensi ✠

*) Pořízen byl (dle inventáře) r. 1748 za 24 zl. 14 kr.

✠ ex ✠ quo ✠ laus ✠ deo ✠ patri ✠ omnipotenti ✠ et ✠ beate ✠ marie
 ✠ et ✠ virginis ✠ ✠ et ✠ omnibus ✠ sanctis ✠ veni ✠ sancte ✠ spiritus ✠
 ✠ reple ✠ fuorum ✠ Corde ✠ fidelium ✠

2. Umíráček, z r. 1747.

V presbytáři do bočních stěn vsazeny malé náhrobní desky mramorové dvou jezuitů r. 1646 tu zemřelých.

Figurálně vyšitý kříž z kasule mešní: uprostřed P. Maria s Ježíškem, nad ní poprsí sv. Voršily, pod ní dvě obdélníková pole vždy po dvou celých postavách světic obsahující; v příčném břevnu poprsí sv. Kateřiny a sv. Barbory. (Srvn. Method 1896, str. 31—33.) Stol. XV. (Nyní majetek Umělecko-průmyslového musea v Praze.)

Na náměstí drobná pískovcová socha sv. Václava v typickém brnění na oblém renesančním sloupu žulovém s hrubou korintskou hlavicí, z druhé pol. XVII. stol. Výška c. 3·00 m.

BÝVALÁ RESIDENCE JESUITSKÁ. Jednopatrové prosté stavení se zděnou věží ze stavby samé střechou vyčnívající a dvěma pilastry v rozích každé strany ozdobenou. Svršek věže cibulovitý, šindelem krytý.

ZÁMEK, prosté obdélníkové dvoupatrové stavení ze XVII. věku, r. 1887 přistavěním nárožních věží rozmnožené. Ve sklepech kamenná futra obdélníková s náplněmi v hořejších rozích.

Ve sbírce nádobí vyniká zejména hliněný džbán, domácího původu, nepolěvaný, ozdobený nasazovanými festony a kyticemi lidového rázu ze XVII. stol.

Plesiště (Plešiště).

Vlasák, Okr. Sedlčanský, str. 68.

TVRZ. Zbytky její ve statku čís. 1., tak zv. »Holanova turyň« (špýchar), dvoupatrové mohutné (8 m vys., 8·74 m šir.) čtvercové stavení bez ozdob architektonických. Síla zdiva dole 2·34 m, pod střechou 1·37 m. Z lomového kamene; rohy z tesaných kvádrů. Dolejší místnost klenutá: uprostřed neprofilovaný pás; z obou jeho stran po jedné valené klenbě.

Počepice.

Schaller VIII, 214; — Sommer XVI, 169. — Vlasák, Okr. Sedl. 54—55.

V zahradě čís. 28 nalezeny popelnice.

KOSTEL SV. JANA KŘTITELE (farní, již při r. 1352. farní)
 Stavba původně gotická, r. 1790 přestavěna.

Presbytář nízký nepravidelný čtyřúhelník křížovou klenbou, v hladkém svorníku se sbíhajícím, překlenutý. Žebra, spočívající na konsolách jehlancovitých

počínají se 1·84 *m* nad podlahou. Vítězný oblouk, goticky sklenutý, bez profilace, otvírá se v šířce 5 *m* a jest asi 6 *m* vysoký. Presbytář osvětlen dvěma okny, jež druhy bývala gotická, nyní rozšířená, obdélníková a segmentovitě zaklenutá. U zevního levého rohu presbytáře podpěrný pilíř. Na pravé stěně presbytáře nad vchodem do sakristie pod špicí klenby dva

Obt. 78. Počepice. Monstrance. (0·57 *m* vys.)

malované znaky v kartuších vedle sebe, dříve zabílené, nyní odkryté (v pravém znaku čáp, v levém štít na dvě vodorovně dělený, černožlutý) pod nimi nápis

Peter Počepiczku
s Počepiciz a na
Počepiciz.

Anna Počepic...
s Hanowa.

1553.

Vchod do sakristie gotický: ostěň pravoúhelné na hraně sříznuté; v koutech trojúhelníkové výplně.

Lod' chrámová, r. 1790 prodloužená, jest prostý obdélník, na levé straně třemi segmentem překlenutými okny osvětlený. Strop plochý rákosový ozdoben jest rámcovou, barokně zprohýbanou římsou; uprostřed v oválu znak Lobkovický.

Gotický portál v pravé zdi lodi chrámové, 1·27 *m* šir. a 2·38 *m* vys.; pažení profilované (dva hruškovité články a jeden polokruhový; mezi nimi polokruhové žlábký). Oltář barokní: dva sloupy korintské a několik spojených pilastrů nese kladí, na němž ve středu nad oltářním obrazem malá kartuše. Po obou stranách obrazu (nového) na barokních konsolách, šikmo k tabernákulu nachýlených, socha sv. Jana Nep. a bl. Jana Sarkandra. Po stranách nad vchody za oltář sochy sv. Martina a sv. Františka Xaverského — vesměs chatrného provedení.

Monstrance stříbrná, baroková, střed srdcovitý, obklopený rostlinným stylisovaným ornamentem, do nějž vkomponovány jsou čtyři okřídlené andělčí

hlavinky, holubice a nad tím Bůh Otec. Vzadu paprsky. Nodus litý cise-
laný: andělí okřídlené hlavičky, mezi nimi visí ovocné festonky. Na noze
dvě andělí hlavinky; ostatní dekor tvoří stylisované růžice a listy. Rozměry: 57 cm vys., 25 cm šir. (obr. 78.). Značky

Pa cifikál barokový v podobě kříže z mědi tepaný, stříbřený, částečně
zlacený, 37 cm vys., 21·5 cm šir.

Tři obrazy ze života sv. Stanislava Kostky (1. sv. přijímání
nemocného sv. Stanislava, 2. sv. Stanislav andělem vybidnut, aby vstoupil
do Tovaryšstva Ježíšova, 3. mládež
uctívá sv. Stanislava) na pravé
stěně lodi chrámové zavěšené, a
obraz »Sv. Karel Borromej-
ský podává sv. Aloisiovi
prvé sv. přijímání« na stěně
levé, vesměs na plátně malované.
Zdařilé (zejména první dva) výtvo-
ry Ignáce Raaba S. J. (nar. 1715, zemř.
1787). Pocházejí prý ze zrušeného
klášte-
ra Zbraslavského.

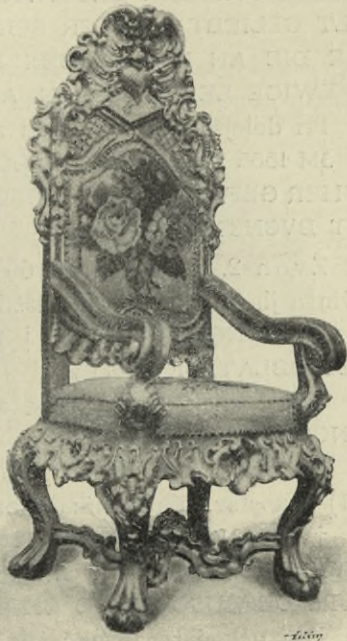
Obraz sv. Jana Křtitele,
nyní na hudebním choru zavěšený,
na plátně malovaný: sv. Jan Křt.
(postava po kolena) sedí, v pravé
svislé ruce volně drže hůl s ná-
pisem »Agnus Dei«, levou dolů
ukazuje. V levo dvě hlavy, ženská
a mužská. Kolorit přitmělý. Dobrá
práce z druhé polovice XVII. stol.

Obraz »Herodias nese
hlavu sv. Jana Křtitele« (nyní
v chodbě farní budovy visící) na
plátně malovaný, 61 cm šir., 85 cm vys.: Herodias nese na míse zsinlou
hlavu sv. Jana Křtitele; v pravo stařena ukazující na štatou hlavu, v levo
kat s mečem krví zbroceným (poprsní figury). Zdařilé dílo z druhé pol.
XVII. stol.

Křeslo pontifikální, pěkná baroková práce řezbářská (obr. 79.).
Ve střední části ze zprohýbaných lupenů vytvořené hořící srdce, šípem pro-
tknuté a na knize spočívající. Vzadu na sedadle vyřezáno jméno původcovo:

F. RVPERTVS A S. DOMINICO | FECIT A. D. | MDCCLXVI.

Křtitelnice cínová (52 cm vys.), kotlík dvakrát vydutý. Na víku
3 andělí hlavy bez křídel, jichž poprsí přiléhají k dolejší části křtitelnice.
Po stranách lví hlavy s kruhem v tlamě. Počátky noh na způsob karyatyd
zformované. Na víku skupina ze dřeva řezaná (poškozená): sv. Jan křtí
P. Ježíše.

Obr. 79. Počepice. Pontifikální křeslo v kostele.

Zvon 1. 1'04 *m* šir., 0'80 *m* vys. Uprostřed na plášti krucifix s volně připevněným litým korpusem (odchlíplé a sešlé), po stranách polovypukliny: v pravo sv. Václav, v levo sv. Sigmund, pěkně modelované. Kolem hořejška věnec s medaillonem, jež delfíni drží; v medaillonech střídavě poprsí muže se špaň. kloboukem na hlavě a poprsí dámy. Pod tím trojřádkový nápis:

S. JOHANNES IM III. CAP. VND WIE MOSES IN DER WYSTEN EINE SCHLANGE ERHOHET HAT ALSO DES MENSCHEN SON ERHOHET WERDEN AVFF DAS ALLE DIE AN IN GLAUBEN NICHT VERLOREN WERDEN SONDERN DAS EWIGE LEBEN HABEN. ALSO HAT GOTT DIE WELT GELIEBT DASS ER SEINEN EINGEBORNEN SON GAB AUFF DAS ALLE DIE AN IN GLAUBEN NICHT VERLOREN WERDEN SONDERN DAS EWIGE LEBEN HABEN. AMENN. Pod tím gotický liliovitý ornament.

Při dolejší okraji okruh z gotických lilí a nápis:

IM 1555 IAR GOTT ZU LOBEN VND EHREN PIN ICH DVRCH DAS VEYHER GEFLOSSEN. MAGISTER THOMAS IAROSCH ROMYSCHER MAYSTET BVCHSSEN GIESSER.

Zvon 2. 0'93 *m* šir., 0'60 *m* vys. Nahoře festony s květem slunečnicovým a jinými květy. Na plášti sv. Pavel na barokovém podstavci a podpis:

IN HONOREM DEI AC | SANCTI IOANNIS ET | PAULI | CAMPANA HAEC OBLATA FVNDITVR.

Vedle znak Lobkovický a podpis: † DIRIGENTE FERDINANDO | PRINCIPE | A LOBKOVICZ.

Po stranách na plášti polovypukliny: sv. Jan Kř. (pod ním letopočet 1761) a postava mučedníka s palmou v ruce. Kolem dolejšího okraje:

† JOHANN CHRISTIAN SCHVYNKE PRAGER ALTSTAEDTER BVRGER STVCK VND GLOCKEN GIESSER MEISTER † A FVLGVRE AC TEMPESTATE DEFENSOR ESTO CHRISTE.

Dva pěkné renaissanční k a c h l í k y v Počepicích nalezené jsou nyní uloženy v okr. museu Sedlčanském.

Podhájí Nalžejevické.

Hra diště nad potokem Nalžovickým. (Viz Heber's Burgen VI, 227; Sedláček Míst. slov. str. 276 čís. 52.)

Porešice.

Na zahradě čís. 19. mohly dosud neprozkoumané.

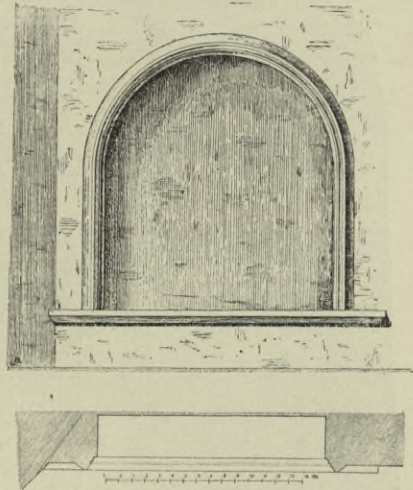
TVRZ. Brána zbořena r. 1894. Vysoké čtvercové stavení o jednom poschodí z lomového kamene (nyní sýpka) bez ozdob kamenických. K jihu a východu v prvním poschodí úzká střílnová okna.

Prčice.

Vlasák, Sedlecko 67—99. — Lehner v »Methodu« XIV. 113.

KOSTEL SV. VAVŘINCE, farní (již r. 1352 připomínáný), prostorná orientovaná budova z lámaného omítnutého zdiva. Na mohutné vysoké věži jakož i v zadní části lodi patrný jsou stopy románského slohu; ostatek ranná gotika. Sakristie bezvýznamný přístavek ze XVII. stol. Značnější stavební opravy z roku 1730, kdy byla i věž přistavována a nyníjší bání přikryta. Nejnovější opravy z r. 1887.

Věž v západním průčelí, v ose budovy vztýčená, čtvercová, má v přízemí kobku $3\cdot60\text{ m}^2$ valeně do půlkruhu překlenutou, přístupnou z vnitř kostela v choděm půlkruhově zaklenutým; vchod měří $1\cdot70\text{ m}$ na výšku, $0\cdot70\text{ m}$ na šíř. Prvé patro, nyní trámovým stropem na dvě rozdělené, jest opět valeně překlenuto. Přístupno jest z empory, na niž se vchází po schodech zevně při věži upravených. Obojí vchod, na emporu i z empory do věže, stejně jest upraven jako vchod do kobky přízemní. V druhém patře ustupuje zdivo — dosud $1\cdot45\text{ m}$ silné — o $0\cdot30\text{ m}$; stěny jsou tu prolomeny půlkruhovými okny $1\cdot50\text{ m}$ širokými i vysokými, z nichž severní jest nyní zazděno.

Obr. 80. Prčice. Kamenné sedadlo v kostele.

Loď obdélníková, $9\cdot15\text{ m}$ široká, $13\cdot20\text{ m}$ dlouhá, $11\cdot60\text{ m}$ vysoká, přikryta jest rovným, rákosovaným stropem, a osvětlena čtyřmi nově upravovanými štíhlými okny, z nichž patrně kružby vylámaný, $5\cdot70\text{ m}$ vys., $0\cdot85\text{ m}$ šir. Toliko nad emporou zachovalo se po obou stranách po okénku románském, $1\cdot05\text{ m}$ vys., $0\cdot20\text{ m}$ širokém, $4\cdot90\text{ m}$ nad podlahou, bez ostění, půlkruhově zaklenutém, jehož špaleta do vnitř i zevně rozevívá se na $1\cdot50\text{ m}$ výšky a $0\cdot62\text{ m}$ šířky. Síla zdiva v lodi $1\cdot10\text{ m}$.

Vítězný oblouk $8\cdot65\text{ m}$ široký i vysoký, $0\cdot85\text{ m}$ silný, na hranách rovně sříznutý, sklenut je ve hrot.

Velmi úměrné kněžiště, zevně kvádrovými opěráky o čtyřech ústupcích opatřené, $10\cdot60\text{ m}$ vysoké, skládá se z obdélníkového travě, $7\cdot10\text{ m}$ šir., $5\cdot60\text{ m}$ dl., a pěti stran nepravidelného osmiúhelníku, jehož strany měří $2\cdot40$ — $3\cdot60\text{ m}$. Okna, v osách klenby prolomená (k severu byla při budování sakristie zazděna), týchž rozměrův jako v lodi, jsou kružeb pozbavena. Klenba presbytáře (kamenná) spočívá na kamenných žebrech $0\cdot16\text{ m}$ širokých, $0\cdot20\text{ m}$ z klenby vystupujících, na hranách mírně žlábkovaných.

Žebra vyrůstají z konsol dílem okrášlených gotickými listy, dílem edno-
duše v jehlan přířznutých. Síla zdíva 1·25 m.

Po epištolní straně upraveno jest ve zdi presbytáře sedíle půlkruhem
překlenuté, na hraně kamennou povystupující lištnou, goticky profilovanou,
obložené (obr. 80.).

Oltáře (čtyři) i kazatelna jsou barokové; ničem zvláště nevynikají. Oltář hlavní i oba oltáře v lodi pořídil Jan Vít Malovec, jenž byl pánem na Prčici v letech 1725—1768.

Vedle vchodu do sakristie v úpravné, za-
sklené skříni barokové stojí krásná soška P. Marie 0·93 m vysoká (bez podstavce), ze dřeva řezaná. P. Maria vypo-
dobněna jest v celé postavě, stojíc levou, v před posunutou nohou na půlměsíci, a držíc na levé ruce neoděného, žehna-
jícího Ježíška, v pravici pak žezlo. Soška je zlacena; toliko inkarnát a vlasy jsou malovány barvami. Pojetí značně realistické, výraz velmi líbezný, úprava bohatého roucha mistrná. Vy-
nikající umělecké dílo z prostředka XVII. stol. (obr. 81.).

Obr. 81. Prčice. Socha Madonny.
(0·93 m vys.)

Po druhé straně vchodu nad novodobým oltářkem obraz sv. Barbory, zdařilá to kopie výborného italského díla, na plátně malovaná, svěžihá koloritu, 0·87 m vys., 0·63 m šir. za broušeným sklem v krásném barokovém rámcí zlaceném. Rámec tvoří plochá lištna, 0·15 m široká, prokládaná zrcadélky, v nichž jsou vbroušeny rostlinné, stylisované ornamenty. Nahoře jest bohatě řezaný štítový nástavec, 0·75 m vysoký, rovněž hojnými zrcadlovými ozdobami proložený a vkusnými maskarony okrášlený (obr. 82.). Počátek XVIII. stol.

Na protější stěně presbytáře dva pěkné obrazy z konce min. stol. na plátně malované, obdélníkové, 1·67 m vys., 1·13 m šir.: »Sv. Josef« (jemuž Ježíšek klade korunu na hlavu) a »sv. Anna« (učící P. Marii, kteréž anděl také věnec na hlavu pokládá). Pojetí klidné. Líbezná, dobře

propracovaná malba širokých forem, kolorit značně stlumený. Kostelu daroval Dr. Kaňka z Jetřichovic.

V sakristii renesanční obrázek nejsv. Trojice, 0·50 m šir., 0·69 m vys., malovaný na dřevěné desce pokryté silnou vrstvou rudě zlacené sádry,

z níž postavy obrazu poněkud (reliefovité) povystupují. Okolo postav věnce obláček paprskovitě ozářených, opět reliefovité zvýšených, v nichž se andílkové vznášejí. Zajímavá, ač umělecky slabá práce z prvé polovice XVII. stol.

Pacifikál, 0·35 *m* vys., ze zlacené mosazi; noha oválová, ve čtyřlíst dělená, ozdobena jest vkusným listovým ornamentem, naturalisticky podaným, a čtyřmi nanýtovanými tepanými obrázky: sv. Vojtěcha, sv. Jana Nep., sv. Antonína s Ježíškem a sv. Apoleny. Hruškový ořech nese prostý kříž s nanýtovanou soškou Ukřižovaného. Beze značky. Dobrá práce z konce XVII. stol.

Kalich stříbrný, zlacený, 0·22 *m* vys., ozdobený na noze i číši dosti jemně tepaným ornamentem (motivy akantového listu, v nějž vloženy jsou andílčí hlavinky a symboly umučení). Na obrubě tečkovaný nápis: NAKLADEM WACZLAWA IVSTA KATERZINI IVSTOWI A IACVBA IVSTA KAVPENI A 1689. Značky: znak pražský a

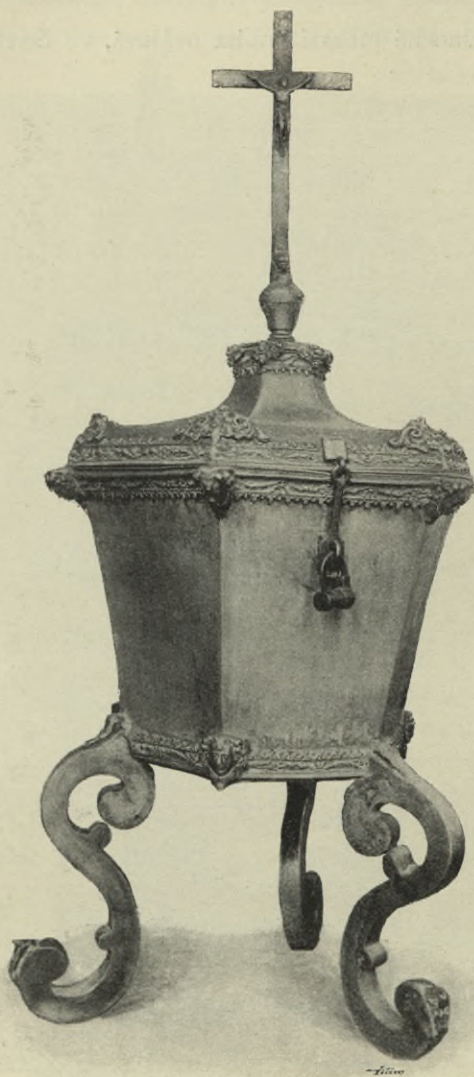
Obr. 82. Prčice. Obraz sv. Barbory. (1·77 *m* vys.)

Monstrance, ciboř a kalich ze zlacené mědi, slušně tepanými empirovými motivy ozdobené, z r. 1806.

Lampa cínová (0·55 *m* průměr baňky) před hlavním oltářem a 12 svícenů cínových (0·60—0·76 *m* vys.) na trojbokých nohách, empirové, slušných forem, koupeny r. 1818 v Praze.

Na skříni v sakristii oltářní křížek dřevěný, na pěkně profilovaném čtyřbokém podstavci, s obrazem Ukřižovaného z cínu ulitým, 0·20 *m* vys.;

na podstavci cínová destička s vyrytým nápisem: NAKLADEM WACZLAWA SLAWY | KA PEKARZE SAVSEDA | W MESTE TABO | RZE, SYN NEMECZKA MYNARZE | POD ROHOWEM A : D 1645.

Obr. 83. Prčice. Křtitelnice.

V sakristii chová se vojenský cep z XV. stol. na žerdi 1·45 *m* dlouhé, hadovitě železným obručem ovinuté. Biják oblý, k oběma koncům se zúžující, 0·40 *m* dlouhý, jest pobit třemi obruči; hřeby zabity jsou jenom s polovice a trčí silnými hroty na 1 *cm* ven; na povrchu bijáku napjaty jsou podél čtyři kroucené, silné dráty. Cep váží 1750 *g*.

Křtitelnice cínová, renesanční, ušlechtilě pracovaná (obr. 83.) . Šestiboký, na způsob komolého jehlance ustrojený džbeřík, 0·45 *m* v průměru, 0·34 *m* vysoký, stojí na třech s-ovitých nohách (0·30 *m* vys.). Vodorovné hrany jeho ozdobeny jsou vkusným věncem drobných festonkův, nároží pak velmi pěkně modelovanými ženskýmimaskami. Víko, ploché, vztyčuje se uprostřed a nese štíhlý, hladký kříž (výška i s křížem 0·55 *m*). I zde jsou vodorovné hrany krášleny festonovým věncem, nároží pak sličně

upravenou okřídlenou hlavičkou. Pod křížem na víku vyryt letopočet 1664, staroměstský znak a značka

Zvony: 1. 0·80 *m* průměr, 0·77 *m* výška (s uchy pletencovými), hrubě pracovaný. Při koruně dvouřádkový opis, akantovými listy obroubený:

LETHA · PANIE · M · DC III · TENTO ZWON
GEST SLIT · KE CZTI A · K SLAWE · BOZI · HANS
PAVR IAN KOPITLA

×NSKI MATH, : XXV CAP BDIETE NEB NEN-
WITE DNE ANI HOD · YAN ROKOS, YAROSS BENE-
DIKT STARSSI KOST

ELNIK

jenž pokračuje při okraji:

ZA KNIEZ ADAM BERKA WODNIANSKI TOHO CZIASW
FARARZ PRZICKI MATHAVSS : · YAN MVDROCH WACLAW
STEY WACLAW CZAPEK IAN KRAL GIRZIK KVZELKA DIRIK
SOBISSEK KATERZINA EMA MANZELKA | YAN SOBISSEK
YAN ZBANEK MIKVLASS PETR HAWL SWATEG DWOPAK
FILIP · IANS : ZAKONIK MIKULASS BOHDASKEG MATHAVSS
ZELENKA GAROLIM KRZIZV GIRZIK SKALNIK YMAN TV-
MOVEC YAN BECZWARZ ACLAW KRCEK.

Na plášti:

VROZENI A STATECZ | NI RITIRZ PAN HVM | PRECH
CZERNIN Z CHV | DIENIC A NA PRZICI | VROZENA PANI
EWA | WORACZICKA | ZDENIEK WORACZIC | KI S PABIENIC.

Zvon 2. 0·71 *m* v průměru, 0·70 *m* výšky (i s uchy hladkými), z prvé pol. XIV. stol., bez ozdob. Při koruně majuskulový nápis, dvojitou čarou opásaný, 0·05 *m* široký (obr. 84).

Náhrobníky: 1. pod kruchtou při severní stěně kostela, žulový, 1·64 *m* vys., 0·82 *m* šir., s reliefovým znakem Vrchoťickým (na štítu tři vodorovné pásy, nad helmici kohout); znakové pole jest hrubě nastíněným gotickým zaklenutím v podobě lomeného oblouku prohnutého ohraničeno. Při okraji rámcový nápis (poškozený), jenž pak v horní polovici nad znakem pokračuje:

. . . swat . . . | lukassij Ewãgelistu umrzet g̃t urożeny
Pan Stybor Wchoty | . . . a na Wr | chotyżnych w ofnuczku
hodynnu a pan Buoh raz̃ dussij | geyho miłosstnyw benty | leth mu
Bylo wosind | elaf a tuto g̃t pochowã *)

2. vedle předešlého, 1·70 *m* vys., 0·85 *m* šir., žulový, s renesanční znakovou kartuší. Nápis:

«Leta LXXVI (t. j. 1576) tu strz | edu przed smrtedlnu
nedely Amrzela Pany | ahyna Wchotyż | ka stropeżnyz tuto gest
we gmeno Boży pochowa | na Pan Buoh raz̃ dussij geyny mi-
łosstnyw bẽty.»

3. nejlépe zachovaný, z roku 1538, v severozápadním rohu podlahy, žulový, 1·57 *m* vys., 0·98 *m* šir.; nápisem orámovaná

*) Zemřel r. 1576.

Obr. 84. Prčice. Nápis na zvonu.

plocha upravena jest architektonicky (po goticku) jako dvojnosé okno prohnutým hrotitým obloukem zaklenuté, jehož pozadí jest panelováno. Znak jako při č. 1. Nápis:

Teſa 38 (t. j. 1538) w poďieli welikonoczní w hodinu na nocž a bylo teď de ſ. Giry pa Bymund Blautko^a ſwuy žiwot dokonal W prczicy w aute . . . welkonocž

4. v protějším rohu, žulový, 1'33 *m* dl., 0'76 *m* šir., s kartuší znakovou a nápisem:

1593. VMRZELA | PANNADOROTA WRCHOTICZKA · ZLAUT | KOWA
NA DEN OBIETOWANI PANNY MARIGE BYLA CZERA | PANA MIKO-
LASSE MLATSSYCHO WR | CHOTICZKŔO ZL | AVTKOWA.

Ostatní (počtem ještě tři), znakem Vrchotických označené, také žulové, mají nápisy již úplně otřelé.

Uprostřed lodi v podlaze zasazeny jsou mramorové náhrobníky: Jana Víta Malovce († 1769), Marie Anny Malovcové z Běšin († 1758), jakož i dva jiné — vesměs s nápisy úplně vyšlapanými.

Na HŘBITOVĚ vsazen do zdi náhrobník z červeného mramoru, 0'75 *m* vys., 0'48 *m* šir., pěkně pracovaný, s nápisem:

«Tuto geſt Pochowan ſyn Uro | ženeho a ſtatečneho rytíře Pa | na
Maximiliana Welemiſkyho | ž Welemiſlowſi A Urožene Panij | Katherzinij
rožene Wogkowske ž M | ilhoſticy A ž wogkowa který ſe Uelth | a Panie
1615 mrtwy narodil w de | witi Wedielich Po ſmrcti Pana w | cze ſwuh
Gehož tielo tufo odpocžywa | a wykryſſeni radoſtneho wczekawa.»

Pod nápisem znak: dva kamzíci vztýčení na skaliskách.

Nad hřbitovními dveřmi část pěkné mříže ze XVII. stol., ukované z oblých prutův pěkně vinutých a zakončené křížem.

Kříž náhrobní, 1'22 *m* vys., ze železa kutý, barokový, ozdobený listy a růžičkami.

Na NÁMĚSTÍ slušná pískovcová socha sv. Isidora, a druhá sv. Jana Nep., obě z prostředka XVIII. stol.

PEČETIDLA: městské, mosazné ze XVII. stol., 45 *mm* v průměru; cechovní ze XVII. až poč. XIX. stol.

HRAD Vítkovicův, rybníky opevněný, stával nepochybně na západním cípu města, pod nynějším zámkem, na povýšeném břehu potoka; na kterémžto místě zbudována v XVII. stol. TVRZ značné rozsáhlosti, jejíž přízemní prostory, umělecky nevýznamné, z větší části dodnes se zachovaly a k hospodářským účelům slouží.

MOST, vlastně mohutná zděná hráz se třemi průtoky, z lámaného zdiva pečlivě stavěná, spojuje Přeci se Sedlcem. Základní kámen k ní položen r. 1815. Ozdobena jest dvěma sochami, sv. Jana Nep. a sv.

Floriana, v nadživotní velikosti z pískovce vytesanými. Slušná práce (zejména sv. Florian). Podepsán: I. PLATZER. INVENIT ET LABORAVIT, MDCCCXVIII.

Při silnici k Mitrovicům »morová« KAPLE při r. 1680 vystavěná; prosté čtvercové staveníčko, s chudými štíty v průčelí i vzadu. Uvnitř cenný obraz na dřevě ze XVII. stol. 1·15 *m* vys., 0·74 *m* šir.: P. Maria Svato-horská, sv. Šebastian a sv. Roch, za nímž stojí anděl s otevřenou knihou, ve kteréž prosba za ochranu před morem napsána. V dolní části obrazu (porušené) přimalována ležící postava sv. Rosalie. Kresba (zejména střed-ních postav) správná, kolorit měkký, provedení detailní. Na stěně go-tická socha Madony 1·30 *m* vys. v celé postavě na měsíci stojící, s Ježíškem, jenž si pohrává s jablkem, na ruce. Hrubá sice, ale prostomilá práce z poč. XVI. stol.

Prosenice.

Vlasák: Okr. Sedlč. 153.

TVRZ zdejší, ve XIV. a XV. stol. připomínaná, nyní zaniklá, stávala při nynějším dvorci na strmém, pohorském sedle.

Příčov (Luhy Příčovy).

Vlasák, Sedlčansko 51—52.

ZÁMEK z minulého století, prosté jednopatrové stavení s barokním portálem na straně východní (v závěrném kamení klenby portálu lví hlava s kruhem v tlamě). V severním křídle kaple sv. Vojtěcha (vysvěcená r. 1716), zaujímavější přízemí i poschodí nad ním. Ze západní (zadní) strany zámku vchod do kaple se silnice; nad ním vytesaný relief andělův hlavy. Z vnitřní barokové úpravy nic zvláštní zmínky nezasluhuje. Nad celým zámkem mansardová střecha; nad kaplí hranolová vížka v jehlanec vy-bíhající. V ní dva zvony:

1. 0·54 *m* v průměru, 0·38 *m* vys., kolem hořejšího okraje barokní ornament. Nápis:

VROZENY A STATECZNY WLADIKA PAN FER-
DINAND IGNATIUS SCHÖNPFLVG MNIESTIENIN A RAD-
NIK SL. N. MIESTA PRASKEHO A PAN NA PRICZOWEICH
KE CZTI A CHWALE S. IANA NEPOMVCZKEHO A S.
FLORIANA TEN ZWON WE GMENV TIECH SWATICH
POSWIETITI A PRZI OBCZY PRICZOWSKE ZAWIESYTI DAL
DNE XVI MAGI

1712.

Na druhé straně polovypuklé obrazy sv. Jana Nep. a sv. Floriana.

2. 0·34 *m* v prům., 0·30 *m* vys., nahoře akanthový list a odlitky listů přirozených, na plášti polovypuklý obraz P. Marie a znak s opisem:

1722 F : I : V : GAMBSENBURG.

Obr. 85. Radíč. Socha sv. Vita.

úseči šikmo vzhůru sbíhavě jdoucími, střídavě rovnými a zakulacenými. Pod okapní římsou vlys s trojřezy (triglyfy) a trojúhelníkovými kapkami (stagony). Vízka úzká s baňatým vydutým, hranolovitým nástavcem pro cimbály a jehlancovitým hrotem. Nad průčelním vchodem pěkně kutá mříž s leto- počtem 1683. Veliký sál v prvním poschodí: kolem stropu štukatura (rostlinné vinutiny s mythologickými postavami z listoví vynikajícími). V tak zv. »Bolzanově« komnatě v rohu pěkná empírová kamna. Strop nárožního pokoje ozdoben malbou, únos nymfy znázorňující. V jiné síni strop štuca-

Radeč.

Vlasák: Sedlčansko 107.

Na jedné ze zahrad nalezeny r. 1889 pěkné hlíněné nepolévané kachle renesanční; na některých z nich jest poprsí muže v kroji XVI. stol., se řetězem na hrdle, na jiných poprsí dívky hrající na loutnu a mající před sebou flétnu a jinou ještě loutnu, nad hlavou pak nápis MVSICA, a na jiných konečně znak. (Nyní v museu král. Českého v Praze.)

Radíč.

Schaller: Topogr. VIII., 188. — Sommer: Das König. Böhm. XVI., 107. — Vlasák: Okr. Sedlčanský 124—126.

ZÁMEK vystavěný r. 1683 na místě staré tvrze. Budova jednopatrová; nad vysokými okny prvního patra rovné římsové s římsovými

turou rozdělený; v obdélníkovém středu namalován mythologický výjev; do rohů jdou kartuše s květinami; čtyři pole lichoběžníková mezi nimi obsahují krajinomalby, (také malba znázorňující zámek a kapli, jak vypadaly v první pol. XVII. stol.). Podobně vyzdobeny jsou stropy ještě dvou jiných síní. Štukatura i malby vesměs ze sklonku XVII. stol.

KAPLE P. MARIE, slušná stavba z konce XVII. stol. V průčelí 6·68 m širokém mezi dvěma korintskými hlavicemi a pilastry portál nahoře zahnutým římsovým a znakem v barokové kartuši ozdobený; hlavice sloupů a pilastrů nesou římsové a hranolovité nástavky, na nichž spočívá okapní římsa. Zděný štít průčelní s trojhranným svrškem a prohnutými postranicemi. Boční stěny rozčlankovány jsou pěti pilíři s hlavicemi. Nad malým čtvercovým presbytářem jehlancová vížka plechem pobitá. Uvnitř nízký presbytář prostě sklenutý. Nad lodí pseudogotická klenba s žebrovím.

SOCHA SV. VÍTA na mostě, pěkná baroková práce z r. 1713 (obr. 85.) Na podstavci znak s opisem:

VITVS DE SYBENI ORD. S. BEN. ABB. S. DE N SYRM PROTONOT APOS. F. F. ANO 1713.

SOCHA SV. JANA NEP. na mostě, slabší práce předešlé; na podstavci dva znaky a nápis ADVOCATI IN VITA AC MORTE. Na bočních stranách podstavce polovypukliny: sv. Šebastián a sv. Antonín.

Za Radíčí blízko Ostromeče při potoku Mastníku tak zvané **PSANÉ SKÁLY** s náboženskými nápisy ze XVII. stol., jež prý vyryli čeští Bratři v hornaté této krajině se skrývající. (Srovn. F. A. Slavík v Ottových Čechách VIII., 135).

Radešín (Radejšín).

Středověká **TVRZ** zdejší zanikla beze stopy. Viz o ní **Vlasák Sedlčansko 114.**

Ratměřice. (Ratmiřice.)

Vlasák: Voticko 90.

KOSTEL SV. HAVLA, filiální (r. 1352. farní), orientovaná drobná stavba z lámaného bělošedého vápence, vynikající libeznou úměrností, upravená po goticku ve XIV. stol., kdy ku starší románské lodi přistavěno polygonální kněžiště. R. 1858 celá stavba opravena. R. 1865. přistavěny (symmetricky po obou stranách presbytáře) panská oratoř a sakristie.

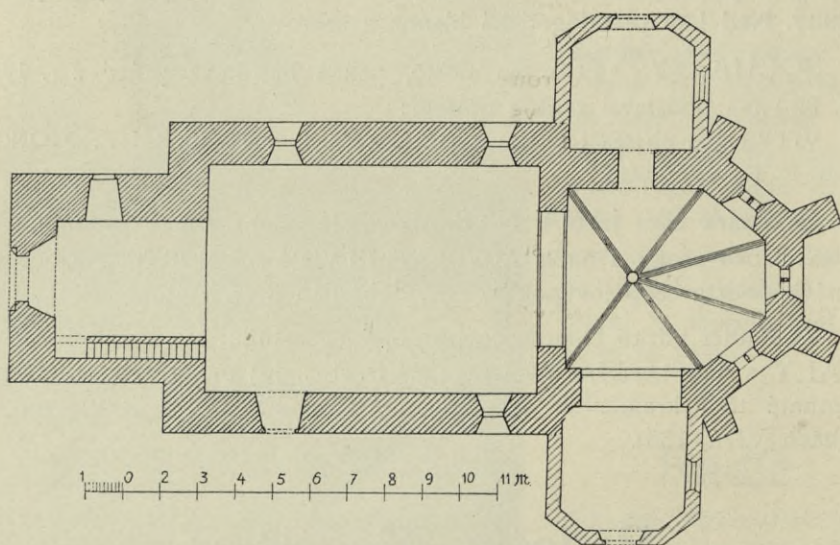
Věž v průčelí, čtvercová, jejíž spodní kobkou upraven r. 1858 vchod; má 3 patra a přikryta jest gotickou, plechem pobitou střechem z téhož roku

pocházející. Na vnitřní straně jižní stěny upraveno v síle zdi úzké schodiště na kruchtu.

Loď 8·90 *m* dlouhou, 6·20 *m* širokou, 6·00 *m* vysokou, přikrytou rovným omítnutým stropem prkenným, osvětlují dva páry oken, na obě strany špaletovaných, 0·60 *m* šir., vysoko při stropu založených, půlkruhovou záklenkou opatřených.

Gotický portálek, 2·11 *m* vys., 0·82 *m* šir., obložený (v lomeném oblouku) jednoduchým ostěním z červeného pískovce, jež jest na vnější hraně ploše sříznuto a ozdobeno půlkruhovým žlábkem, osazen jest nyní pod prvním oknem v jižní stěně lodi.

Empora, při poč XVIII. stol. upravená, opážena jest stěnou dřevěnou 1·30 *m* vys., ve prostřed ellipsovité do kostela vydutou, již krásí bohatě

Obr. 86 Ratměřice. Půdorys kostela.

řezané — nyní valně poškozené — barokové rozviliny z lipového dřeva, nebarvené, pěkně profilovanými lištnami orámované; uprostřed jest oválová znaková kartuš, korunovaná.

Vítězný oblouk ve výši 4·36 *m* lomeným obloukem zaklenutý, má hrany ploše sříznuté.

Kněžiště, opěráky 0·75 *m* silnými (o jednom ústupku) zvenčí opatřené, tvoří čtverec třemi stranami pravidelného osmiúhelníka prodloužený. Zaklenuto jest vápencem do žeber 0·15 *m* šir., 0·20 *m* z klenby vystupujících, na šikmě sříznutých hranách žlábkovných. Žebra, osazená na pěkných válcových konsolách (obr. 87.) 0·25 *m* vysokých, sbíhají se v jediném okrouhlém svorníku, stejně jako žebra profilovaném. Výška klenby 5·50 *m*.

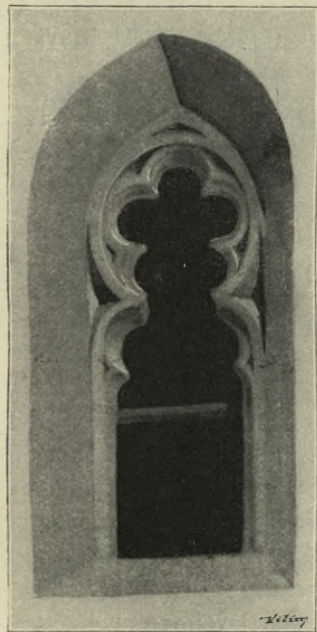
Ookna v kněžišti 0·65 *m* šir., 2·66 *m* vys. (špaleta rozvírá se po obou stranách na 3·15 *m* výšky a 1·08 *m* šířky), 2·00 *m* nad podlahou, ozdobena jsou gotickou kružbou (obr. 88.), nyní valně poškozenou.

Oltář, jediný, upravený z přeneseného sem odjinud většího oltáře, z 2. pol. XVII. stol. pocházejícího, ozdoben jest slušným obrazem na plátně 1·04 *m* šir., 1·60 *m* vys., představujícím sv. Havla, — jehož obletují andělkové nesoucí opatské insignie, — an se na oblacích vznáší a rukou vztaženou svěťence své Bohu odporoučí, a soškama sv. Petra a Pavla, dobré práce, 0·90 *cm* vys. Struktura oltáře rozdělena jest na dvě patra, označená římsovím, neseným dvěma páry sloupkův, ovinutých révou.

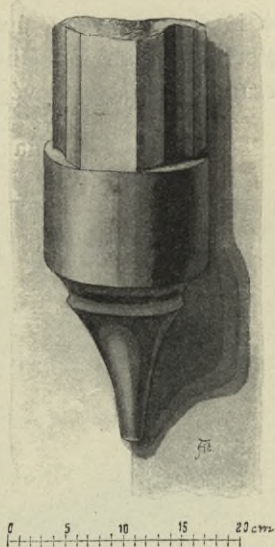
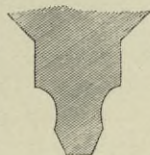
Kalich 0·20 *cm* vys. ze zlaceného stříbra, hladký, velmi ušlechtilé profilovaný. Konec XVII. stol. (Byl darován kostelu r. 1721. Frant. Arnoštem Tunklem.)

Svícný: dva bronzové, kroužené, pěkně profilované (0·29 *m* vys., 0·15 *m* průměr nohy), ze XVI. stol. a čtyři cínové na trojbokých hojně barokovým ornamentem ozdobených podstavcích z konce XVII. stol.

Zvony. 1. průměr: 0·90 *m*, výška: 0·87 *m*; ucha jsou formována v ženské hlavy kuklemi přikryté; při koruně

Obr. 88. Ratměřice. Zbytek kružby v kostelním okně

Obr. 87. Ratměřice. Konsola a profil žebra v kostele.

opis: ANNO 1768. GOŠS MICH IN PRAG IOHAN CHRISTAN SVNGKA., pod nápisem pnou se girlandy s květy slunečnicovými; na plášti relief, 0·21 *m* vys., opata v mitře, mnišské kápi a s berlou, u jehož nohou se spatřuje lev, na protější straně skupina pod křížem. Při okraji druhý nápis: RIA *) GRACIA PLENA DOMINVS TECVM BENEDICTA TV IN MVLIERIBVS BENEDICTVS FRVCTVS VENTERIS TVI

2. průměr: 0·65 *m*, výška: 0·58 *m*, hrubě pracovaný, se dvěma znaky na plášti a nápisem:

LETA 1612 TENTO ZWON GEST
SLYWAN K OHLASSOWANI SLO
WA BOZIHO NAKLADEM WSSY
OSADY WE WSY RATMIERZY
CICH A ZA SPRAWY TOHO
CZASV PANA SSIMONA
SSPRYNCLE AVRZED
NYKA NAHRADIE WLISSYMY A G S W
WLISSYMY

*) t. j. Maria.

Při znacích (sotva rozeznatelných) písmena I W — Z K.

ZÁMEK dle pamětní knihy fary Jankovské Rudolfem z Tallmberka († 1705.) vystavěný, úplně zmodernisován. Umělecký inventář v posledních letech odvezen do Uher. Na špýchaře do zdí zasazeny jsou z pískovce tesané znaky barokové.

TVRZIŠTĚ na »Habrovce«. Zdivo tvrze bylo při stavbě zámku Ratměřického rozmeteno a za stavivo použito.

Obr. 89. Sedlčany. Děkanský kostel.

Sedlčany.

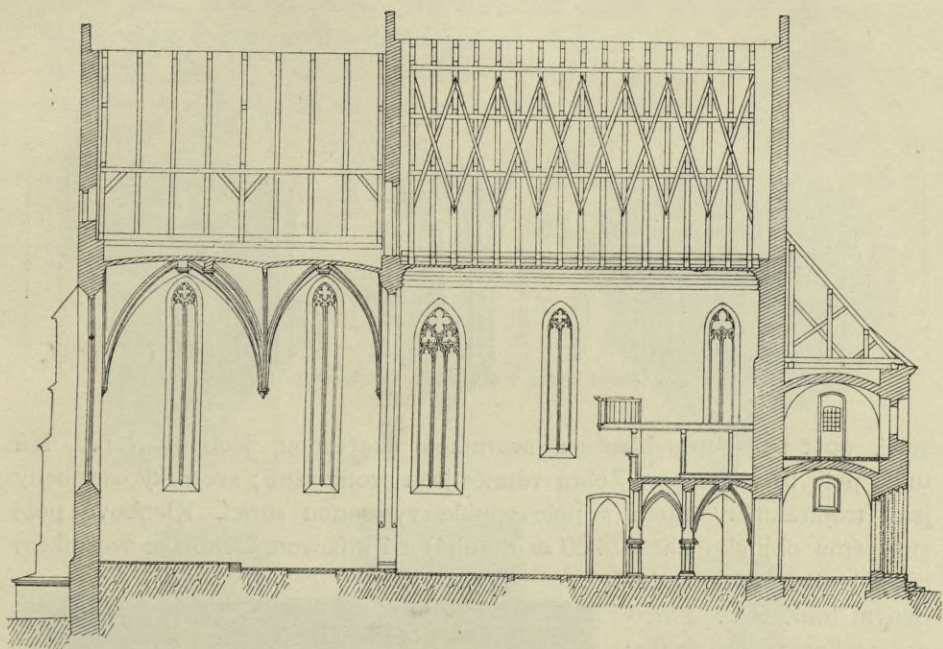
Sommer, XVI, 170.
Vlasák, Okr. Sedlčanský
12—51; Světozor VII.
(1873) str. 610.; Urbář
a Purkrechtní kniha
u berního úřadu; Pa-
mětní kniha na dě-
kanství; Neuwirth, 270

**DĚKANSKÝ
CHRÁM SV. MAR-
TINA**, orientovaná go-
tická stavba XIV. stol.

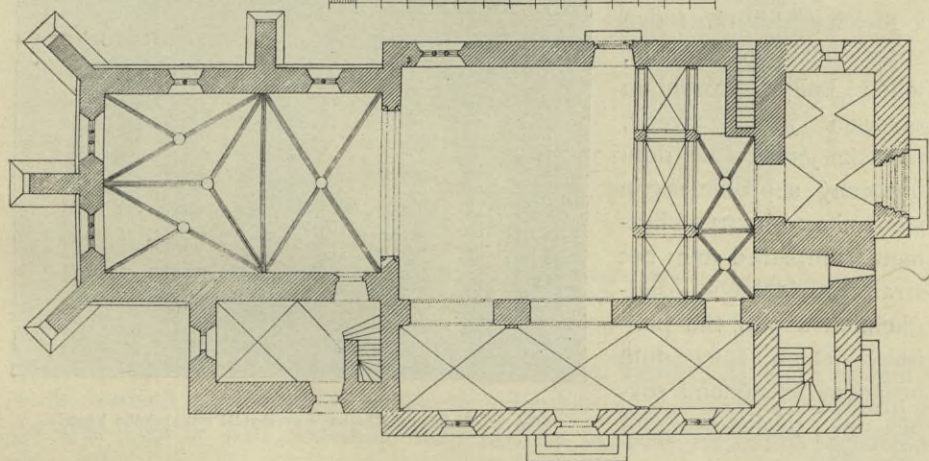
Presbytář obdel-
níkový 10·80 *m* dlouhý,
7 *m* široký, 11·55 *m*
vysoký. Východní zeď
je v rozích dvěma šik-
mými pilíři o 4 ústup-
cích a uprostřed jedním
pilířem o 5 ústupcích,
zeď pak jižní uprostřed
pilířem o 4 ústupcích

opřena. Kromě toho opatřeno zdivo presbytáře moderním zdivem na způsob trnože. Ve zdi východní dvě do špice sklenutá okna (bez ostění 7·50 *m* vysoká) s kružbami. Kružba pravého okna: nejvýš čtyřlíst, pod ním dva trojlísty a nejniž tři špičaté dvojnásé kružby; dva pruty dělicí okno na tré jsou nyní nahrazeny dřevem. Kružba okna levého: nejvýš čtyřlíst, pod ním dva šikmo proti sobě položené protáhlé čtyřlísty, nejdoleji tři špičaté dvojnásé kružby; místo kamenných prutů rovněž hrubě otesané klády. Ve zdi jižní dvě úzká okna gotická s kružbou stejnou: čtyřlíst, pod

ním dvě dvojnosé špičaté kružby; v okně blíže oltáře zachovala se hořejší třetina kamenného profilovaného prutu středního; u okna blíže k vítěznému oblouku jest kružba dřevěnou kládou až ke špičce okna sáhající naskrze

1 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 m.

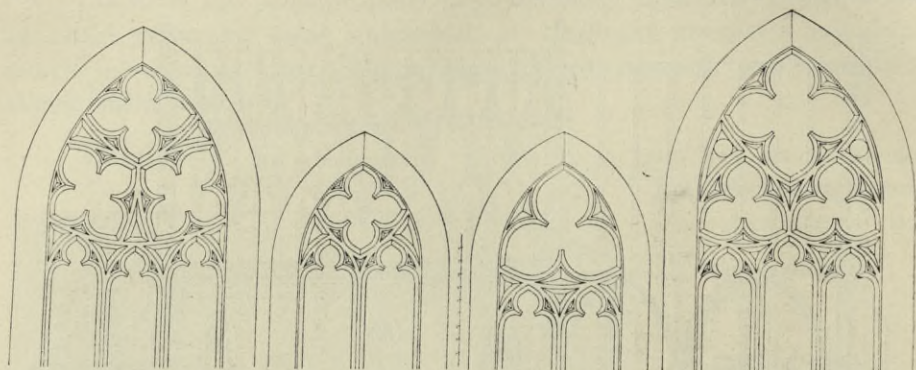

Obr. 90. Sedlčany. Pádorys a řez. kostela. (Kreslil V. Mokráček.)

proražena. V severní zdi, k níž sakristie přiléhá, není oken. (Vyobrazení kružeb v presbytáři i v lodi viz na obr. 91.)

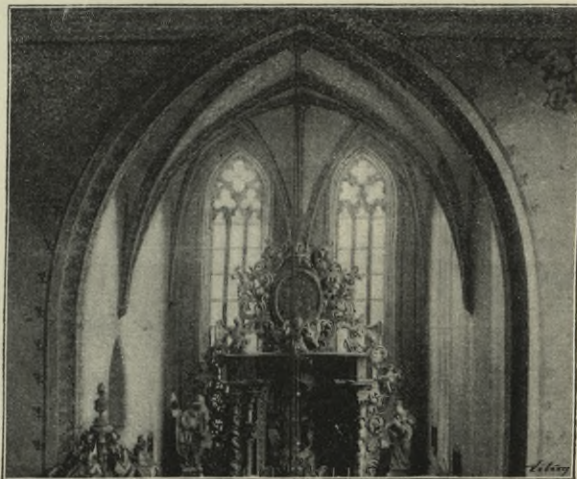
Presbytář opatřen klenbou o dvou hlavních, nestatečně velikých obdélníkových polích, žebrovým lomeným obloukem od sebe oddělených. Pole

nad oltářem, 6·20 *m* dlouhé, 7 *m* široké, rozděleno jest třemi ve svorník se sbíhajícími žebry (z nichž jedno ze středu zdi východní, obě druhá z obou postranních zdí vycházejí) na tři podružná pole, z nichž obě postranní, nej-

Obr. 91. Sedlčany. Okenní kružby v děkanském kostele. (Kreslil V. Mokráček.)

větší, opět trojžebrou klenbou, svorníkem uzavřenou, jsou opatřena. Má tudíž pole to tři středy. Žebra vesměs jsou profilována; svorníky ozdobeny jsou trojhranným štítem s polovypukle vytesanou růžicí. Klenbové pole vítěznému oblouku bližší (4·60 *m* dlouhé) má křížovou klenbu se svorníkem týmž způsobem ozdobeným (obr. 92.). Konsoly žebor (ve výši 6·60 *m* nad zemí) velmi vkusné; v rozích presbytáře: dvě strany nízkého hranolu, jehož boky okrouhlým otvorem jsou oživeny, pod tím jehlan špicí dolů obrácený s prolomenými stěnami a prohnutými hranami; uprostřed stěn: pět stran pravidelného osmiúhelníku a pod tím pětiboký jehlan špicí dolů obrácený se stěnami rovněž tak prolamovanými (obr. 93.).

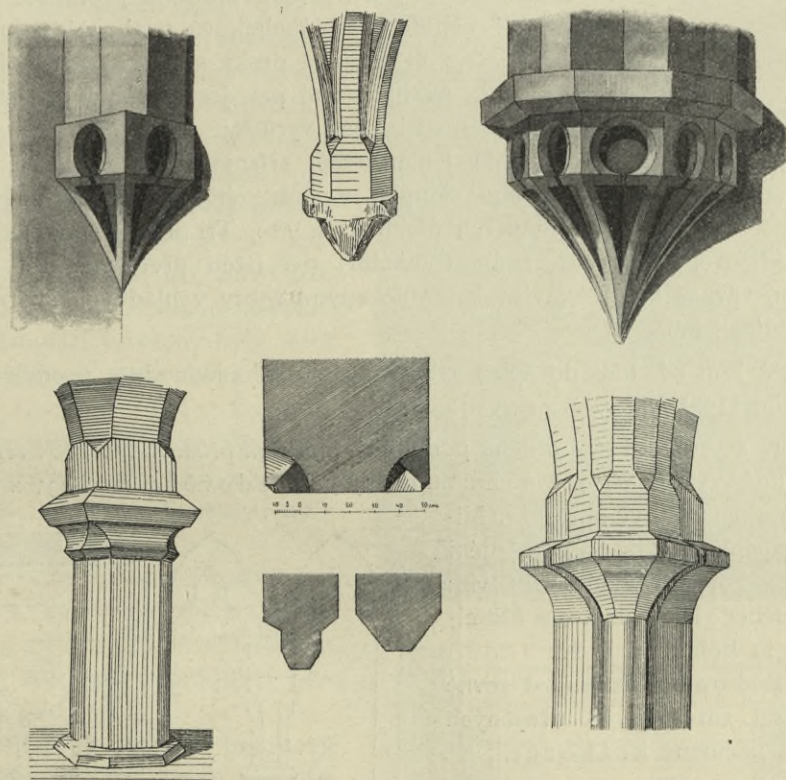

Obr. 92. Sedlčany. Klenba v presbytáři děkanského kostela.

Sakristie obdélníková, novější křížovou klenbou bez kružeb opatřená. Dvěře z presbytáře do sakristie, 2·01 *m* vys., 0·91 *m* šir., s rovným nadpražím, s goticky profilovaným kamenným pažením (obr. 94.) a s kamennými výplněmi v hořejších rozích.

Nad sakristií nyní oratoř, dvojím širokým do špice zaklenutým otvorem do presbytáře se otvírající, jindy kobka na skvosty chrámové (6·30 *m*

dlouhá, 3·23 *m* široká, 3·49 *m* vys.), křížovou klenbou o dvou polích opatřená. Profilovaná žebra klenby sbíhají se v hladkých kruhových svornících. Konsoly (0·74 *m* nad podlahou): nahoře nízký hranol, dole nepravidelný jehlan špicí dolů obrácený. Na východní straně do špice sklenuté okno bez kružby a bez profilovaného pažení, 0·96 *m* šir. (jest to vlastně půlka okna, jež jde až dolů do sakristie; z toho patrně, že původní vysoká místnost teprve později ve dvě patra byla rozdělena).

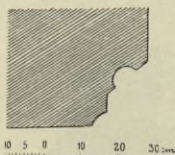
Obr. 93. Sedlčany. Děkaný chrám: konsoly žeber, profil vítězného oblouku, sloupy v podkruchtí, profily žeber v podkruchtí a v oratoři nad sakristií.

Vítězný oblouk, 5·62 *m* široký, 10·70 *m* vysoký, do špice sklenutý a na hranách čtvrtkruhovým žlábkem jednoduše profilovaný; paty oblouku do výše 1·35 *m* nad podlahou mají podobu hranolu na rozích nepatrně sříznutého (viz obr. 93.).

Loď obdélníková, 13·80 *m* dlouhá, 9·10 *m* široká a 12 *m* vys., rovným stropem krytá. V jižní zdi tři okna. Nejblíže k vítěznému oblouku široké gotické okno 6·90 *m* vys., 1·60 *m* šir., s kružbou téhož vzoru, jako pravé okno v presbytáři (místo prutů jsou i zde nemotorné dřevěné trámce). Kružba druhého okna, 5·50 *m* vys. a 0·90 *m* šir., skládá se ze čtyřlistu a z dvou neúplných trojlistů; místo kamenného prutu trámec. Kružba

třetího okna (na kruchtě): veliký trojlist, pod nímž dva menší neúplné; kružba tato jest opět uprostřed až do špice dřevěným kulem proražena.

Kruchta spočívá nyní na šesti klenbových polích (po třech za sebou) o čtyři sloupy uprostřed se opírajících. Původní jsou toliko tři klenbová pole z adní, kdežto část přední přistavěna teprve r. 1864. Sloupky části staré (i s hlavicí 1·39 m vys.) na osmiboké patce stojící, mají osmi-

Obr. 94. Sedlčany. Profil portálu do sakristie v děk. chrámu.

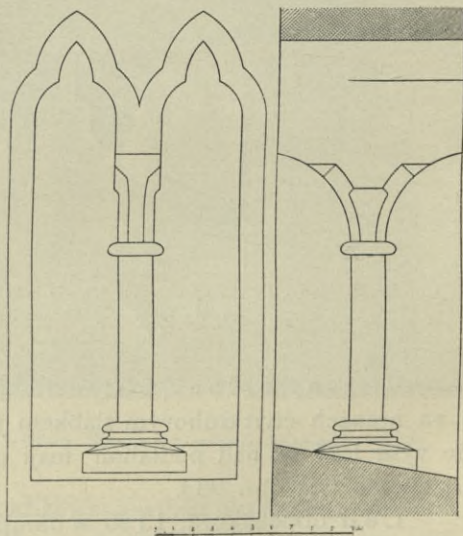
boký dřík, jehož strany nahoře v hlavicí se rozšiřují, a to tak, že vždy dva a dva střídavě protilehlé boky přecházejí nahoře v trojúhelníková prohnutá pole. Na hlavicí spočívá čtyřhranná deska s boky v ostrou hranu seříznutými; na hlavicí té pak jest krychlový nástavec, z něhož klenbové pásy vyrůstají (obr. 93.). Při zdech šikmo dolů jehlanovitě sříznuté konsoly (obr. 93.). U pravého sloupku v zadu oblý polosloup s hlavicí z prohnutých ploch (obr. 93.). Tři přední (nové) klenby jsou křížové, bez žebor, zadní (původní) dvě (třetí přerušena jest schodištěm) rovněž křížové, avšak s profilovanými žebry v hladkých svornících se protínajícími.

V jižní zdi lodi do špice sklenutý portál s jednoduše profilovaným pažením (1·20 m šir., 3 m vys.).

K severní zdi lodi přiléhá podlouhlá moderní přístavba r. 1864 zřízená. Při tehdejších vykonaných úpravách chrámu odkryty středověké malby, z nichž nejlépe patrný byl obraz sv. Michala, stojícího na přemoženém draku. Popis a vyobrazení viz: B. Grueber »Die Kunst des Mittelalters in Böhmen« I. 91.

Pod trámy krovu jest zevně na jižní zdi lodi 18 dřevěných a dva kamenné krákorce.

V průčelí při severozápadním rohu lodi čtyřhranná VĚŽ jejíž dolejší část pochází z doby přechodu ze slouhu románského v gotický. Poukazují k tomu ušlechtilá dvojité okénka (obr. 95.), v jejich středu stojí štíhlý oblý sloupek se sedlem tvarů ještě románských a hořejší polokruhové ostění gotickou špicí ze dvou kruhových segmentů konstruovanou jest přerušeno. Pozdějšího původu jest vyšší patro věže s okny gotickou kružbou (čtyřlist, pod ním dva necelé trojlisty) okrášlenými, jakož i osmiboká jehlanco-

Obr. 95. Sedlčany. Okno ve věži děkanského chrámu. (Kreslil V. Mokráček.)

vitá helmice (obvod helmice 8·92 *m*) z cihel zbudovaná a zubovitým cimbuřím, obklopená. Celá věž pokryta jest sgrafitovou rustikou.

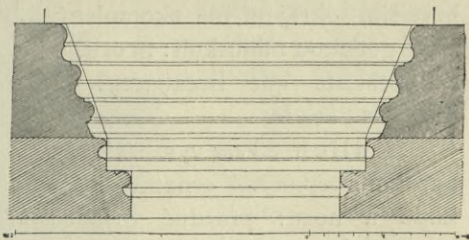
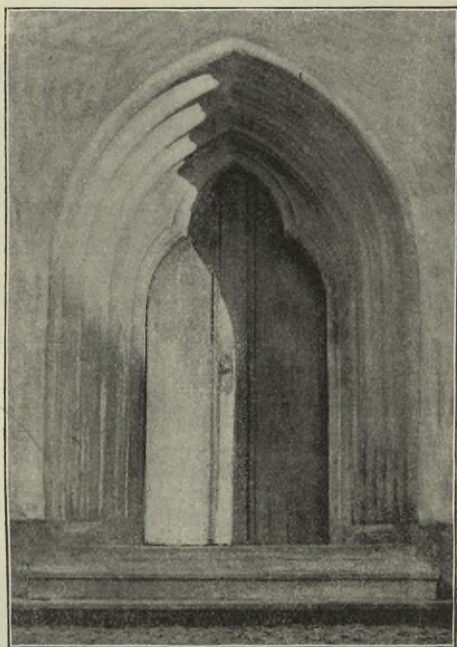
K lodi chrámové přiléhá vedle věže nevkusný přístavek, v jehož průčelí jest profilovaný portál gotický (1·42 *m* šir., 3 *m* vys.) druhdy v samé staré průčelní zdi chrámové stávavší a teprve r. 1864 sem přenesený (obr. 96.).

Původně byl chrám i hřbitov kolem něho ohrazen silnou, 6·00 *m* vysokou hradební zdí, opatřenou dřevěným podsebitím a arkýřovými vížkami. V rohu severozápadním, kde nyní zvonice stojí, vedla brána věžovitá, sedlovou střechou přikrytá a zvoditý most přes příkop. Požárem roku 1680 zničeno podsebití na hradební zdi, zdivo pak r. 1860 sneseno a příkop zasypán. Při presbytáři vztýčeny byly ještě dvě, štíhlými jehlancovými střechami opatřené věžky, které — spolu se štíhlým sanktusníkem nad presbytářem — kostelu k nemalé ozdobě sloužily. Sneseny byly r. 1754.

Někdejší podoba kostela patrna jest na dřevořezbě z r. 1602, otištěné v Paprockého Diadochu na str. 202, jejíž reprodukce připojena (obr. 97.).

Hlavní oltář barokový z r. 1701: pěkně řezaný rám obstupují dva a dva sloupy s korintskými hlavicemi z každé strany, z nichž vždy jeden s dřikem hladkým, druhý s dřikem hadovitě stočeným. Sloupky nesou vysoké kládí, nad nímž sochy tří klečících andělů drží ovální rámec obrazu bohatou řezbou listu akanthového obklopený. Rovněž po obou vnějších stranách oltáře vine se řezba akanthová, do jejíhož nejvyššího závitu vkomponován jest andělek. Uprostřed nad rámcem velikého obrazu kartuše se znakem děkana Čedíka z Eisenbergu (1704—1706), čímž doba vzniku oltáře datována. Nad vchody za oltář sochy sv. Václava a sv. Ludmily nevelké ceny.

Z ostatního barokního nábytku nic zvláště nevyniká.

Obr. 96. Sedlčany. Portál děkanského kostela.

Obr. 97. Sedlčany. Reprodukce dřevorezby z Paprockého Diadochu (1602).

Na pravém oltářníku postranním dosti dobrý, poněkud tvrdým koloritem malovaný obraz sedící Madonny s Ježíškem kvítko držícím (poprsí), jež r. 1778 maloval *Tadeáš Šmejkal* (obr. 98.)*).

Křtitelnice cínová 0,785 m vys. Kotlík spočívá na třech nohách (hlavy s knížecí korunou vyběhající v nohy se spárami) a pod hořejším okrajem má zkomolený nápis gotickou minuskulí: in urbem et predicatę que liveanarent et baptizate . . . fe.

Kalich 23 cm vys. stříbrný barokní s tepanými ornamenty na kupě a noze: prázdné oválové kartuše (na noze i mušle), mezi nimi jako dekor ovocné a květinové bouquety. Nodus litý a císlovaný: tři andílčí karyatydy s křídélky vzhůru vztýčenými. Pěkná práce z I. pol. XVIII. stol. (obr. 99.).

Ornát tak zv. »tříkrálový«: zlatotkaný brokát, ornament rostlinný naturalistický, XVIII. stol.

Obr. 98. Sedlčany. Děkanský chrám: Obraz Madonny.

*) Jest to poměrně nejlepší z chatrných jinak prací tohoto umělce.

Barokní rámec, bohaté listoví akanthové, ladně zkroucené, s květy v hořejší partii, jindy rámec relikviáře, nyní v soukromém majetku. (obr. 100.).

ZVONY *a)* na kostelní věži:

1. umíráček 0·40 *m* šir., 0·30 *m* vys.; na přední straně prelátský klobouk, pod nímž písmena

M E N | S C H I K

Na dolejší okraji: ANNA KÜHNER 1804.

Na zadní straně: umírající sv. František Xav. Kolem hořejšího okraje barokní ornament.

2. cimbál 0·57 *m*, v prům., 0·26 *m* vys. Nápis na hořejším okraji: GOSS MICHIOHANN CHRISTOPH WALTHER IN PRAG. Pod tím ornament (motiv: maska, z níž na obě strany pučí rozviliny). Na plášti:

STADT SEDLCZAN | ANNO 1684.

b) na nízké moderní zvonici:

1. 0·90 *m* šir., 0·68 *m* vys., nejhořeji dvojí věnec akanthových lístků

nahoru i dolů špic obrácených; uprostřed úzký pás s nápisem

ANNA KÜHNER.

Na plášti polovypuklé obrazy P. Marie a sv. Floriána.

Kolem dolejšího okraje akanthové listy šikmo nakloněné.

2. 1·16 *m* šir., 0·90 *m* vys., nahoře i dole týmž způsobem, jako předešlý ozdobený; na plášti polovypuklý obraz sv. Matina, pod ním nápis:

Obr. 99. Sedlčany. Kalich (0·23 *m* vvs.).

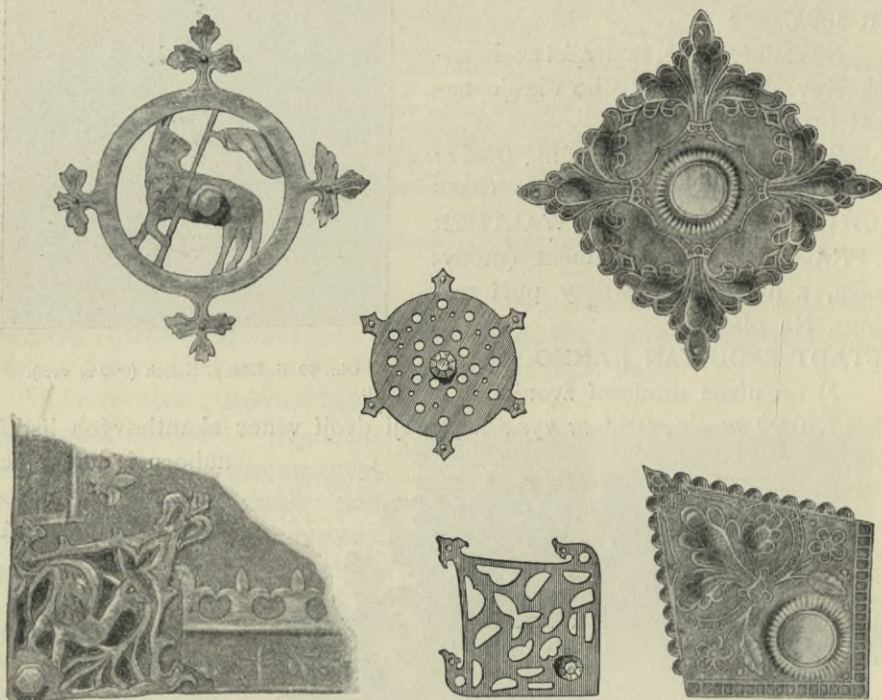

Obr. 100. Sedlčany. Rámec relikviáře z děk. kostela.

GA ZWON ZWUKU PROSTRZEDNIHO
 WOLAM CZASU POTRZEBNEHO
 MYM HLASEM WZDY NECO POWYM
 SSTUREM SWATKY ZEMRZELE OZNAMYM
 K ZALOZENY CHRAMV STAROZITNE SEDLCZANSKEHO
 KŮ POCZESTNOSTY MARTINA SWATEHO.

Na zadní straně polovypuklý krucifix s dvěma postavami pod křížem
 a nápis:

TYTO TRZY ZWONY PRZELITI SAU NAKLADEM
 ROZLICZNIICH PANU DOBRODINCŮ.

Obr. 101. Sedlčany. Kování na vazbách kancionálů.

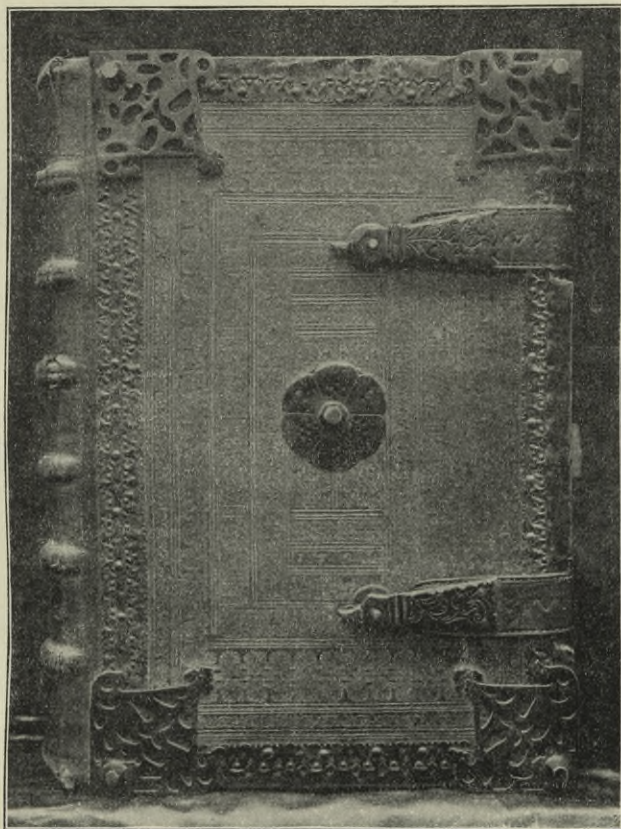
3. 0·705 *m* šir., 0·57 *m* vys., kolem dolejšího okraje týž ornament jako u předešlých, kolem hořejšího kraje dvojjí věnec barokních ornamentů, uprostřed nichž pás s nápisem: ANNA KÜHNER 1807: Na plášti polovypuklé obrazy: sv. Jan Nep. a sv. Václav.

4. 0·485 *m* šir., 0·38 vys.; kolem hořejšího okraje dvojjí řada akantových listů, uprostřed páska s nápisem: SCHOENFELDT ANNO 1698 PRAGAE ME FUDIT. Na plášti: A. R. D. GEORGIUS GENNEL DECAN. SELZAN. VICA. FORN. PATRIA TYN HORSSJOVIENSIS.

KANCIONÁLY (Vlasák, Okres Sedlčanský 23—27; Konrád Děj. posv. zpěvu staročeského I, 146, 221 et passim):

1. foliový, pergamenový, 0,43 *m* šir., 0,66 *m* vys.; vazba kožená bez vtačených ozdob; v rozích a ve středu gotické prolamované kování (obr. 101.): na přední straně v pravém dolejší rohu drak, v levém tři vížky; hořejší kování chybí; ve středu Beránek Boží s praporcem v kruhu, jenž na čtyřech stranách v gotické trojlisty vybíhá; na zadní straně v rozích zase drak a dva draci v jedno skombinovaní. Po krajích plechové lišty v gotické lilie vybíhající. Rukopis psán velmi úhlednou gotickou minuskulí. Na str. 5 iniciálka I z motivů listových složená, v pěkné okrajní rozviliny listové vybíhající. Na str. 40. v iniciálce S Kristus kalich žehnající. Na str. 96. iniciálka E s pěknými rozvilinami. Z XV. stol.

2. foliový, pergamenový, 0,41 *m* šir., 0,605 *m* vys. Vazba (obr. 102.): prolamované kování v rozích a ve středu (obr. 101.); po krajích plechové ozdobné lišty; desky kožené, ozdobené vtačenými vkusnými ornamenty, jež vyplňují několik obdélníkových do sebe vsunutých rámců (v jednom z nich medaillonky Erasma Roterdamského, Husa,

Obr. 102. Sedlčany. Vazba kancionálu (0,605 *m* vys.).

Luthera, císaře Karla V., Melanchtona, v jiném obrázky Isaiáše a některých evangelistův); nápis: GIRZYK | KNYHARZ | 1559. Rukopis sám psán úhlednou gotickou minuskulí (písmeny a noty černé, notové linky červené; veliká písmena a začáteční slova zpěvů modrá a červená). Iniciálky zpravidla do čtverce skomponované, z motivů rostlinných složené. Některé stránky nedokončeny (místa pro iniciálky prázdná, na některých arších chybí dokonce i noty).

3. foliový papírový z let 1580—1594. Vazba kožená s vtačenými vkusnými ornamenty v souběžných rámcích: jest tu i rámeček s poprsními medaillonky a rámeček s některými výjevy biblickými. Letopočet 1591.

V rozích a uprostřed vkusné prolamované kování, podél okrajů plechové lišty a dvě pěkné ryté spony (obr. 101.). Z krásných drobnomaleb a iniciálek uvádíme:

a) na str. 338 iniciálka R s obrazem zmrtvých vstavšího Vykupitele, an oběma rukama kříž objímaje, šlape po obludách pekelných, smrti a smyslnosti.

b) na str. 350 v písmeně S Vzkříšení Páně; na pravém kraji rozviliny, znak pekařský a nápis JAN WONIAWKA MDLXXXII; dole Jonáš velrybou na břeh vyvržený (obr. 103.).

c) na str. 393 v iniciálce D obraz seslání Ducha sv.

Obr. 103. Sedlčany. Inicialka S v kancionalu.

d) na str. 406 iniciálka D s obrazem nejsv. Trojice Boží; na pravém okraji Kristus hostem u farisea a erb Jana Kozského z Plechova; dole: Abraham hostí anděly.

e) na str. 444 nahoře dva rolníci v kroji XVI. věku držící kartuši s nářadím polním; pod tím prázdná kartuše, a v dolejší polovině obraz: Povolání Přemysla od pluhu (obr. 104.).

f) na str. 531 iniciálka D s obrazem Krista Zachaea se stromu volajícího; na levém kraji Mojžíš před hořícím keřem, pod tím znak pekařský, nejdoleji podélný obraz: Sen Jakobův.

4. v malém foliu, papírový, 0,28 *m* šir., 0,415 *m* vys. Vazba kožená se vtačenými ornamenty v obdélních rámcích (vnitřní rámeček s poprsími: Davida, sv. Pavla a P. Ježíše, vnější s allegorickými poprsími ženskými s podpisy: LVCRECIA, FIDES, IVSTITIA, CARITAS. Na okrajích a uprostřed krásné kování z motivů rostlinných (obr. 101.). Písmo zběžné; na listu 38 iniciálka A z motivů listových, modrá na zelené půdě, v ní zlaté paprsky. Konec stol. XVI.

Latinský žaltář 0,23 *m* šir., 0,31 *m* vys.; na přední kožené desce (zadní schází) v kosočtverečných polích pětিলistá růže, got. lilie, dvojocasý lev a dvojhlavý orel. Kování chybí až na dolejší část spony s got. nápisem Maria. Gotické krásné písmo; iniciálky červeno-modré. Stol. XV.

K. BELLMANN PHOTOTYP

Obr. 104. Sedlčany. Malba v kancionálu: »Povolání Přemysla od pluhu«.

HŘBITOVNÍ KOSTEL NANEBEVZETÍ PANNY MARIE, »CÍRKVIČKA« zvaný, na místě prastarého kostelíka*) v letech 1732—1735 vystavěný. Úhledná stavba ve střízlivém baroku. Ve středu průčelí 11·70 *m* širokého věž cibulovou bání krytá; k lodi 17·50 *m* dlouhé přiléhá obdélný presbytář 5·50 *m* dlouhý, polokruhovou apsidou (poloměru 4 *m*) zakončený. Fasáda rozčleněna jest lisenami s římsovými hlavicemi. Ostění segmentově zaklenutých oken ozdobeno plochým rámcem a třemi klenáky. Nad presbytářem vkusný cibulovitý sanktusník. Uvnitř apside konchou zaklenutá, před ní klenbové pole čtvercové s křížovou klenbou bez žeber; ve vítězném oblouku a u oltáře liseny, z části kanellované, s římsovými hlavicemi. Na stropě presbytáře srdcovité a jiné geometrické ozdoby římsové. V lodi, rovným stropem, kryté kromě lisen žádné ozdoby architektonické; toliko nad postranními oltáři římsa uprostřed segmentovitě prohnutá. Vzadu kruchta na trojdílné arkadě spočívající.

Oltáře ve střízlivém baroku umělecky bezvýznamné.

Dřevěný epitaf pod kruchtou z r. 1607, 1·75 *m* vys., 1·19 *m* šir. Nahoře malá římska s třemi krákorci. Kolem do čtverce nápis zlacený, již nečitelný. Střední plocha na dvě rozdělená: v hořejší čtvercové části malba »Poslední soud«; v dolejší obdélníkové části uprostřed malý kříž, v pravo dospělý muž, u něhož erb a písmena IZKM a dva synové klečící; v levo matrona se čtyřmi dcerami. Práce nad řemeslností nevynikající.

V lodi na stěně krásný obraz na plátně malovaný: P. Maria (poloviční post.) s Ježíškem, k němuž sv. Jan se sklání. Velmi zdařilá práce směru vlašské školy XVII. stol. (obr. 105.).

Zvon 0·63 *m* šir., 0·525 *m* vys.; kolem hořejšího okraje nápis gotickou minuskulí: Anno + domini + 1° 8° 8° 8° fusa + est + rampana ... ad honorem ꝑ dei | omnipotentis | gura. Na plášti polovypuklina sv. Petra, nad nímž ve výši hlavy nápis: S. petre ora pro nobis.

Obr. 105. Sedlčany. Obraz Madonny »na Církvičce«.

*) Kterak starobylá svatyňka ta asi vypadala, viděti lze na naší reprodukci staré rytiny na str. 98.

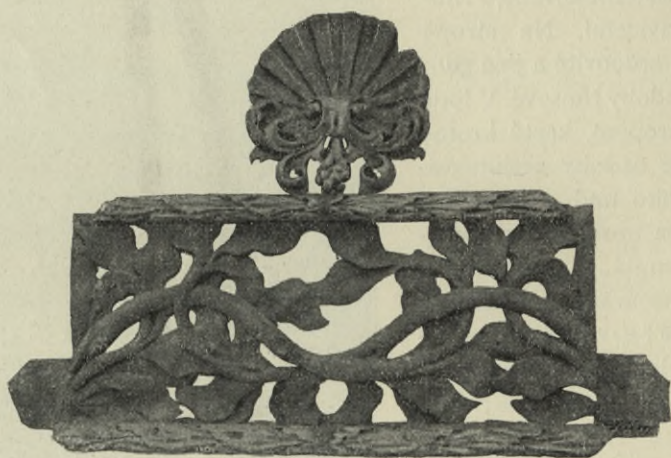
Kalich barokní 0 21 vys. stříbrný, pozlacený, tepanou výzdobou svojí s kalichem děkanského chrámu téměř zcela se shodující. Značka:

MR

Zbytky barokního oltáře (na půdě): úlomek rámce bohatě řezaného (z obou stran rovné věnoví dubové, uprostřed naturalisticky podaná, spleť větví s listovím) a ornament mušlový (obr. 106.).

SOCHA P. MARIE NA NÁMĚSTÍ r. 1713 nákladem 190 zl. zřízená: na štíhlém hladkém sloupu s jonskou hlavicí socha Neposkvrněného Početí P. Marie (za níž sochaři *Špinetovi* zaplacenó 45 zl.); kolem kamenné zábradlí z r. 1716, v němž na podstavcích socha sv. Josefa a sv. Anny z r. 1772.

Obr. 106. Sedlčany. Zbytek oltářního rámu na »Církvičce«.

DĚKANSTVÍ, jednopatrová budova ve střízlivém baroku, se zakulacenými rohy; střed jako risalit o něco málo povystupující jest trojhranným štítem opatřen. Nadpraží vchodu a u okna prvního patra jsou barokními ozdobami opatřena. Vystavěl r. 1742 Matyáš Seiner.

PEČETI MĚSTSKÉ: 1. stříbrná z r. 1737; uprostřed pětিলistá růže, kolkolem opis: SIGILLVM · MINVS · CIVITATIS · SEDLCZANENSIS.

2. mosazná z r. 1691; uprostřed pětिलistá růže, kolem níž dvě růže šestilisté; opis: SIGILLUM · MAIVS · CIVITATIS · SEDLCZANENSIS · 1691.

CECHOVNÍ KONVICE CÍNOVÉ: 1. cechu obuvnického s vyrytým obrazem sv. Václava a velikými květy slunečnicovitými, konec XVII. stol.

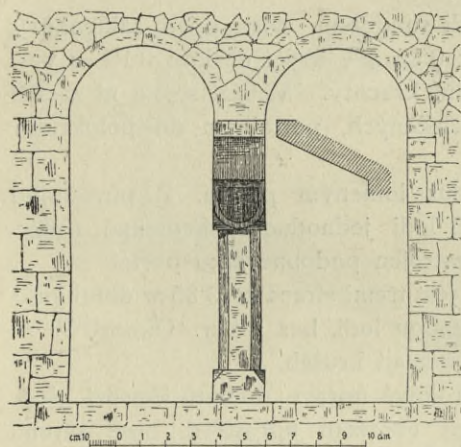
2. cechu obuvnického s letopočtem 1730.

Sedlec.

Vlasák: Okr. Sedlec. 11. sq. 37. sq. — Lehner: v »Methodu« XIV. 112.

KOSTEL SV. JERONÝMA, farní (již r. 1350. připomínáný), původně románská, orientovaná stavba, s věží románskou v západním průčelí a gotickým presbytářem, vysokou sedlovou střechou prejzovou, okolo níž kdysi podsebití obíhalo (jak patrně z dosud ze severní stěny vyčnívajících trámčův) přikrytá. Celek častým upravováním a neforemnými přístavky úplně znešvařen.

VĚŽ románská — z osy kostela na pravo vyšinitý čtyřboký hranol — z pečlivě vrstveného zdiva stavěná, ozdobena byla původně ve svrchním patře (uvnitř 4·75 *m* širokém a 4·05 *m* dlouhém), dvěma řadami okének,

Obr. 107. Sedlec. Románské okénko a hlavice ve věži kostelní.

sloupky dělených, v první řadě podvojných 1·35 *m* a 1·60 *m* šir., 2·00 *m* vys., v druhé (svrchní) nepochybně potrojných 2·06 *m* šir. Sloupky jsou dílem vylámaný (tak tomu v hořejší řadě), dílem zazděny. Pokud je bylo možno oprostiti, shledány při nich opukové dřívky, šestiboké, 0·17 *cm* v průměru, s hlavicemi 0·20 *m*² konstruovanými ze dvou poloválců sebe prostupujících, ozdobenými primitivní řezbou (pták, před ním tři jahůdky, lev.) Viz obr. 107. Zdivo věže (dole 1·35 *m*, nahoře 0·95 *m* silné) obloženo jest na nárožích a v otvorech okenních kvádry ze žuly a červeného pískovce. V přízemí upraven r. 1819. vchod do kostela. V prvním patře z empory přístupném jest stěna východní, lodi i věži společná, v celé šířce polokruhově prolomena, patro pak nevkusnou, pozdější klenbou opatřeno. R. 1874 věž »opravena,« (při čemž svrchní okna románská za své vzala), zvýšena a novou jehlancovou střechou přikryta.

LOŽ obdélníková, 8·05 *m* široká 13·35 *m* dlouhá, byla původně kryta rovným stropem. V XVII. stol. zaklenuli ji křížovou klenbou o nestejných šířkových polích, podepřenou polopilířky, k podélným stěnám lodi v síle 0·60 *m* přistavenými.

Portál, v jižní stěně upravený, tvoří dva z přitesané žuly vyzděné pilíře, 1·82 *m* vys., krycí deskou 0·14 *m* vys., jejíž spodní hrany šikmo jsou sříznuty, přikryté, a do půlkruhu zaklenutým, na hraně sříznutým pasem spojené. Vchod sám jest obdélníkový, 1·12 *m* šir. 1·78 *m* vys. Tympanon nad ním (0·93 *m* vys.) jest ozdoben starou freskovou malbou, zabílením nadobro zničenou, představující Krista z mrtvých vstalého (v poloviční postavě), v červeném plášti přes levé rameno, an dlaně plocho pozvedá a rány na nich ukazuje. Po každé straně koří se mu postava s rukama na prsou skříženými. Hlavy obrazu obklopeny jsou miskovitými, z malty urobenými povystupujícími svatozářemi. Stopy podobných maleb patrný jsou i na severní stěně lodi nad nynější klenbou.

Emporu nynější, s klenbou lodi soudobou, nese dvojí záklenkový oblouk opřený o hrubý kostkový pilíř 0·85 *m*², krycí deskou 0·10 *m* vys. opatřený, jenž jest pozůstatkem původní kruchty. Vchází se na ni zvenčí po schodech k severní stěně věžě přizděných, portálkem do polokruhu zaklenutým, 0·99 *m* šir., 2·46 *m* vys.

Vítězný oblouk jest zaklenut lomeným pasem. Z původního oblouku patrný jsou v obou koutech lodi jednoduché, kamenné římsy. Byl — podle těchto říms soudě — sestrojen podobně jako portál.

Kněžiště 7·20 *m* šir. zakončeno jest třemi stranami (3·85 *m* dlouhými) osmiúhelníka. Klenba jest stejná s klenbou lodi, bez žeber. Okna 0·50 *m* šir., 2·30 *m* dlouhá, silně špaletovaná, nemají kružeb.

Hlavní oltář, velmi slušné barokové úpravy: bohaté římsové hladkými sloupy podepřené s novodobým obrazem uprostřed, nese svrchu bohatý, ladně řezaný rám rozvilinový, jež dva andělé drží. Rám obemyká oválný drobnější obraz (rovněž novodobý); z rozvilin vyniká na vrcholu socha Matky Boží na měsíci stojící. Po stranách oltáře pěkné sochy, 1·42 *m* vys.) sv. Václava a Víta. Dobrá práce z 1. pol. XVIII. stol.

Na vedlejších, nevynikajících oltářích slušné barokové sošky 0·87 *m* vys.: sv. Jakuba a Judy, sv. Barbory a sv. Kateřiny.

Soška P. Marie 0·69 *m* vys. z poč. XVII. stol., ze dřeva řezaná s Ježíškem na ruce, červeně a modře (leštěným bronzem) polychromovaná. Výraz prostý, milý, šat podán po rázu doby vzniku a ve spodních partiích velmi bohatě drapován. Na hlavy soškám přidány barokové korunky ze zlacené mědi, hrubě tepané.

Obraz: »Smrť sv. Václava« 2·65 *m* vys., 2·10 *m* šir., obdélníkový, na plátně dosti slušně malovaný. Podepsán: EQUES FRANC. MARCHETTI PINC. 1690.

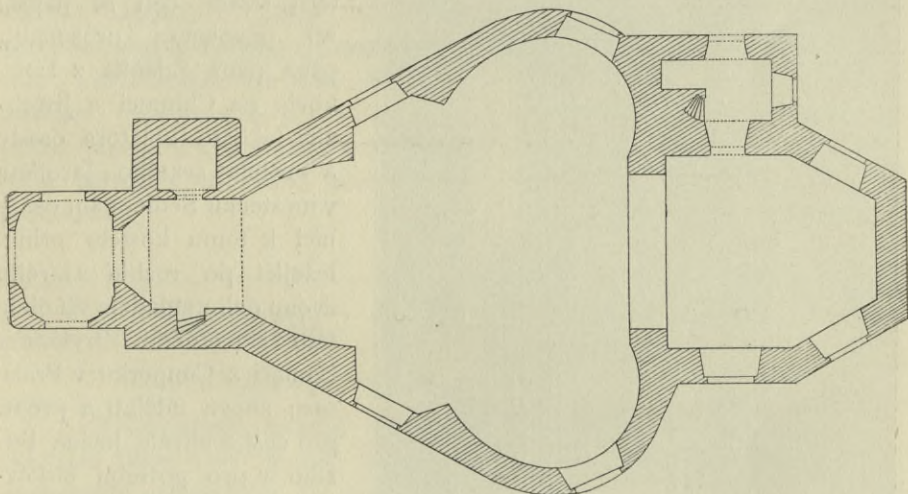
Kopie Madonny Zbraslavské na zlaceném dřevě (0·48·0·35 *m*) z r. 1777., dosti slušná.

Bezcenný obraz sv. Anny ve slušném vyřezávaném (akantový motiv) rámci zeleně natřeném, z části zlaceném, 1·00 *m* šir., 1·65 *m* vys. z 2. pol. XVII. stol.

Veliký cechovní praporec z červeného sukna z r. 1781 na žerdi soustruhované, na níž nasazen svrchu pěkně řezaný kříž.

Mešní roucho modré, na středním pasu ozdobené bílým, konturovým ornamentem barokovým. Z poč. XVIII. stol.

Kalich 0·22 *m* vys. ze stříbra částečně zlaceného; na kruhové šestilisté noze pěkně vytepané barokové rozviliny s velikými květy, jež obklopují 3 oválové tepané obrázky sv. Václava, Vojtěcha a Ludmily. Číše zasažena jest v prolamované ozdobě s podobným tepáním a obrázky: P. Marie, sv. Josefa a mladistvého Ježíška. Na obrubě ve spod vyryto: *Johannes*

Obr. 108. Skrýšov. Pádorys kostela.

Balthasar Graff von Clary zum Sperbersbach der k. k. Mg̃ Rath Hofflechen und Camerrechtsbeyfützer auch Verordneter König̃ Hauptman des Leutmeritzer Chräis in Königreich Böhmen und sein Gemahlin Johanna Francisca Graffin von Clary Geborne Graffin von Attimis 1682. Značka pražská, nezřetelná.

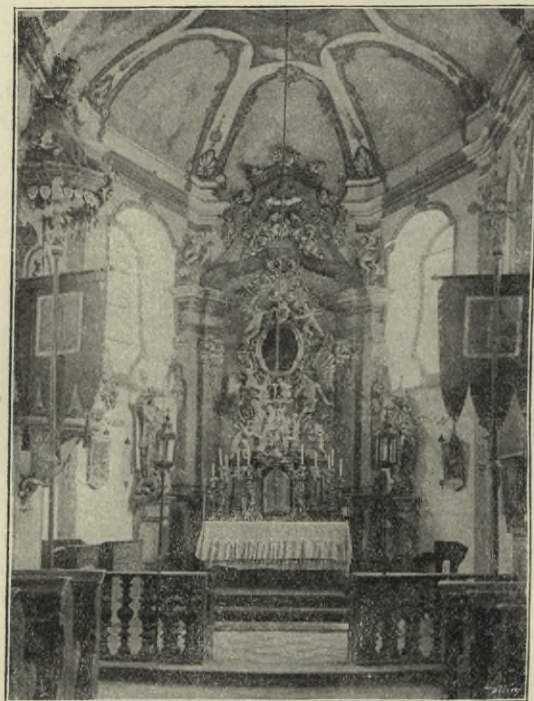
Monstrance 0·56 *m* vys., sluncové formy a ciborium 0·26 *m* vys., ze zlacené mosazi, empirové, tepáním ozdobené. Beze značek.

Kropenka: mosazný kotlík 0·15 *m* v průměru 0·08 *m* vys., pěkně na plášti prohybaný; držadlo pěknou andílčí hlavičkou uprostřed ozdobené. Z XVIII. stol.

Křtitelnice románská, 0·55 *m* vys.: ze žuly hrubě vytesaná oblá štoudev, kruhového průměru (0·74 *m*) na povrchu primitivně kanelovaná. (Vyobr. viz v »Methodu« l. c. 113.)

Gradual ze XVI. stol. psaný na papíře, s malovanými ozdobami. Původně majetek kaple sv. Marka u Vys. Chlumce. Práce venkovská nevalné ceny.

Zvony: 1. průměr 1·11 m, výška 0·95 m, r. 1855 přelítý nákladem 490·28 zl. konv. mince Karlem Bellmannem. Starý zvon, 1333 liber vážící, ozdoben byl (dle pamětní knihy farní) znaky Lobkovickým a městským, reliefy sv. Matouše a sv. Šimona, křížem s P. Marií a sv. Janem, a obrazy

Obr. 109. Skryšov. Vnitřek kostela.

sedícího sv. Marka a Lukáše, pod nimiž byl nápis: »Kristus umřel pro hříchy naše, vstal z mrtvých pro ospravedlnění naše.« Na protější straně četl se nápis: »S povolením urozeného pána pana Zdeňka z Lobkovic na Chlumci a Jistebnici jakožto kolátora osady a kostela svatého Jarolíma v městečku Sedlci páni osadníci k tomu kostelu přináležející po rozbití starého zvonu dali nákladem vši obce této slovuťnému Brykcímu zvonari z Cimperku v Praze zase znovu udělali a přelíti pro čest a chválu jména Božího a pro potřebu církevních služebností. Stalo se leta Páně 1594. v měsíci červnu.«

2. průměr 0·97 m, výška 0·82 m (s uchy hladkými). Při koruně obruba akanthových listů vztýčených a vlis pěkně stilisovaných rozvilin, v nichž stojí okřídlený geniové. Na plášti drobná kartuše, pod ní: ANNO 1703., naproti pak nízký relief sv. Jeronýma se lvem a dvouřádkový nápis: S. HYERONIME ORA PRO NOBIS.

3. r. 1804 Annou Kühnerovou v Praze zhotovený, nyní přelítý.

Sedlečko u Neustupova.

Vlasák: Okr. Vot. 74.

ZÁMEČEK, prostý, r. 1810 postavený; umělecky nevýznamný.

Semtín.

Vlasák: Okr. Vol. 34.

Při č. p. 17. na mírném návrší stávala TVRZ, již ve XIV. stol. připomínaná, se dvorcem. Zbytky před nedávným časem úplně rozmeteny.

KAPLIČKA SV. PROKOPA uprostřed vesnice: šestiúhelníková (hrany jsou do vnitř prohnuty) prostá stavba z 1. pol. XVIII. stol., jehlanovou střechou, na níž lucernová věžka, přikrytá.

Ve štítě domu čp. 16 kříž a socha bolestné P. Marie 1'20 m vys. ze dřeva slušně řezané, z konce XVII. stol. Polychromie na soše Madonny původní. Ve štítě č. p. 1. rokoková, pěkně řezaná socha světice 1'50 m vys. (Obé patrně z některého kostela sem přeneseno.)

Skoupý.

Vlasák: Sedlčansko 114.

TVRZ zdejší stávala uprostřed vsi, tam, kde nyní dvorec stojí. Při posledních přestavbách ve dvorci podniknutých přišlo se na její zbytky.

Skrýšov.

FARNÍ KOSTEL SV. JANA NEP. vystavěný r. 1764 na místě kaple Čtrnácti sv. pomocníků, jež tu od roku 1705 stávala. Zajímavá stavba baroková. Presbytář pětiboký klenutý, loď basového tvaru s rovným stropem. V průčelí nízká vížka, jejíž přední zeď rozšířená tvoří zároveň štít průčelní. Před vchodem podvěžní sáň, na jehož balustrádě pěkné barokové vázy a socha P. Marie. Ostění oken v barokních křivkách zprohýbáno. Loď kryta mansardovou střechou. Klenba presbytáře jest ornamentální malbou pokryta: ve středu perspektivní architektura, v jednotlivých polích klenbových barokní rámce, v nichž oblaka na blankytném pozadí (obr. 108. a 109.),

Obr. 110. Skrýšov. Křtitelnice.

Oltář zděný, pokrytý umělým mramorem. Anděly nesený oltářní obraz sv. Jana (pěkné poprsí na plátně) opatřen jest vkusným rámcem.

Na epištolní stěně presbytáře dobrý obraz »Čtrnácti sv. Pomocníků« z původní kaple. Prvá pol. XVIII. stol., způsob Reinerův.

Křtitelnice cínová tvaru válcovitého dvěma obručovými pásy ozdobená. Po obou bocích lví hlavy s kruhy. Dole tři hlavy lví vybíhající v drápy svírající kouli. Na víku dřevorezba: poprsí sv. Jana s beránkem na podstavci mušlovitém. Na přední straně vyryt erb (dvě děti na loďce) a nápis: MARCVS FRANCISCVS DE JOANELLI, vzadu erb (jelen) s nápisem:

M. A. V. I.

G. G. V. B.

Obr. 111. Skryšov. Svícen v kostele.

Značka konvářova:

Asi z let 1770—1778. (obr. 110.).

Svícný rokokový ze dřeva vkusně řezané. Podstavec trojnohý, stonek komponován z lupenového motivu rostlinného (obr. 111.).

Kalich barokový stříbrný s markantně tepanými nárožními vypuklinami; ve výplních klasy.

ZÁMEK, jednopatrová obdélníková stavba barokní s mansardovou střechou, na níž nízká vížka. Po obou stranách vikýře s trojhrannými štíty. Nad vchodem, nízkým segmentem překlenutým, pěkná kartuše s dvojím znakem uprostřed; svršek kartuše ozdoben mušlí, po obou stranách rohy hojnosti ovocem naplněné, dole stylisované lupeny.

Slavkov.

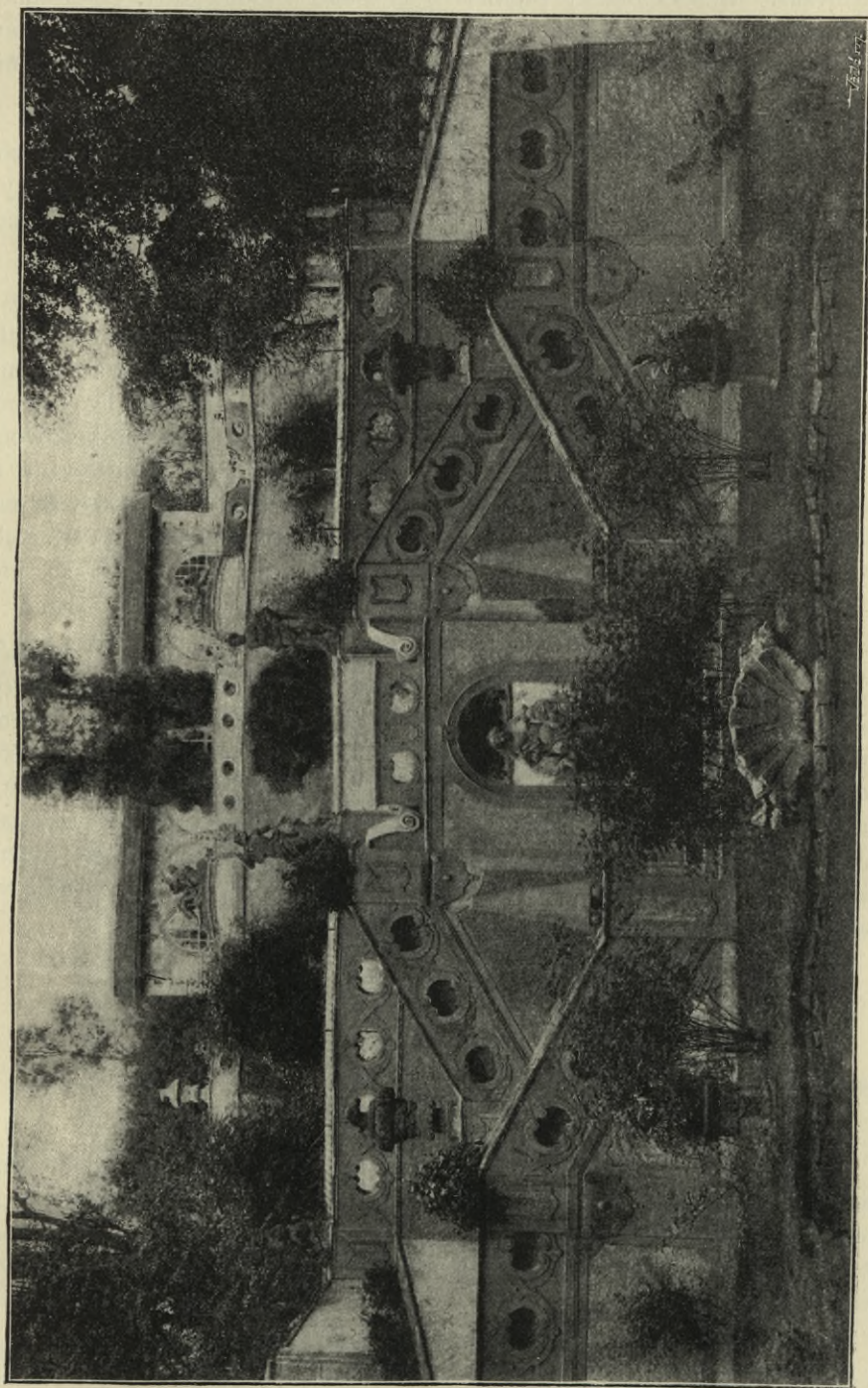
Vlasák. Okr. Vot. 42.

TVRZ, v XV. stol., původ a sídlo Vidlákův ze Slavkova, stávala uprostřed vesnice. Zdivo její rozebráno bylo — až na pranepatrné zbytky — teprve za naší doby na stavivo.

Smilkov.

A. N. Vlasák: Okr. Vlaš. 53. sq.

ZÁMEK, prostá, jednopatrová budova do pravého úhlu stavěná, při sklonku XVII. stol. založená, častěji přestavovaná, v nejnovější době z části

Obr. 112. Smil'kov. Theatre v zámeckém parku,

zgotisovaná. Architektonicky zajímavá jest toliko spodní patro čtyřhranné věže nyní za schodiště upravené, štíhlou stanovou, šindelem krytou střechou opatřené, a portál barokově upravený, žulovým prohybaným ostěním obložený.

KAPLE SV. ANNY při zámku, skrovné staveníčko beze všech stavitelských okras. V ní drobný oltářík, slušně ze dřeva řezaný, andílky, obrázkem sv. Rodiny a krucifixem ze slonoviny ozdobený, z polovice XVIII. stol.

V rozsáhlém, původně po francouzsku upraveném sadě znamenitě komponované terrassovitě THEATRON (obr. 112.), s bohatou sošnickou prací, vásami (z nichž vyhlédají supí hlavy) a elipsovitě prolamovanými zábradlími hojně ozdobené. (Nevkusná budova nad theatrem jest novodobá.) Zdivo zeleně a hnědočerveně omítáno. Vásy a sochy tesány jsou z červenavého pískovce. Četné allegorické sochy v nadživotní velikosti směle modelované a virtuosně tesané urobil Lazar Wideman, jehož signatura dvakrát se na nich vyskytá. († 1749.) Opodál pěkná socha Herkula z konce XVIII. stol. 1'50 m vys., z býv. Lobkovického paláce v Hybernské ulici v Praze sem převezená.

Při cestě do Arnoštovic na návrší barokové SOUSOŠÍ SV. JANA A PAVLA z červeného pískovce: světci (v životní velikosti), odění v antický kroj vojenský, opírajíce se o trojboký žulový jehlan, ozářeným Božím okem a plameny na vrcholu ozdobený, stojí na mohutném 3'00 m vys. trojbokém podstavci žulovém s bohatě profilovanou prohybanou římsou. Vzedmuté pilastry a reliefové, korunované kartuše jsou rovněž z červeného pískovce, Kartuše v předu nese dvojitý znak Bissingenský a Astfeldský, obě boční pak votivní letočtené nápisy. Pomník ten postaven r. 1761. Autorova značka "F. H. t. j. Tomáš Hatlák*") (obr. 113.).

Střezimíř.

Schaller, VIII., 222. — Sommer, XVI., 158. — Vlasák, Sedlecko 106—107. — Ant. Václavík v »Českém Jihu« 1878 č. 44.

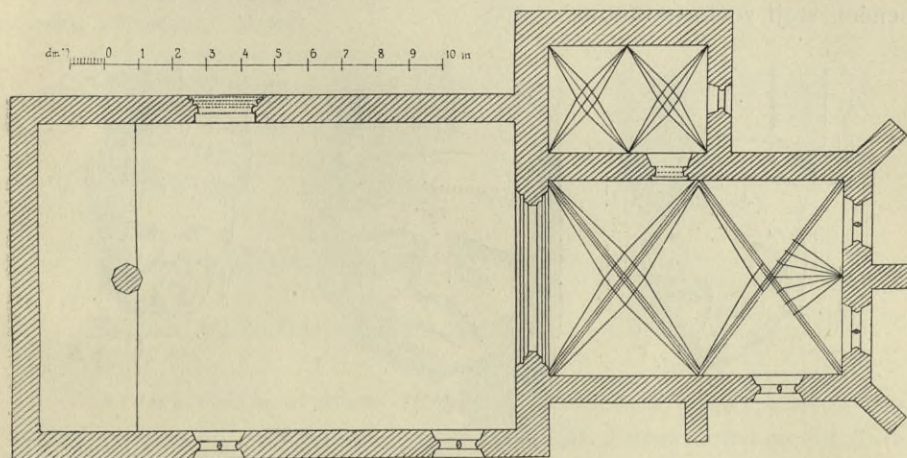
FARNÍ CHRÁM SV. HAVLA (již r. 1352 farní), orientovaná stavba gotická z prostředka XV. stol.: presbytář pravouhlý o dvou klenbových polích, cihlovou klenbou, z počátku XVII. stol. pocházející, překlenutých. Zdivo jest lánané, z vápence a žuly. Žebra klenbová skládají se ze dvou šikmých ploch v ostrou hranu se sbíhajících (obr. 115.).

*) Dle zápisů v matrikách Arnoštovických, bydlil Tomáš Hatlák, vrchnostenský sochař, ve Smilkově v letech 1764—1782. Dle rodinné tradice narodil se v Pišelicích. I syn jeho František, nar. 1764. ve Smilkově, oddal se umění sochařskému. Oběma možno všim právem připočísti mnohé řezbářské dílo v kostelích na patronatu Smilkovském.

Obr. 113 Smilkov. Sousoší sv. Jana a Pavla.

Výška klenby od země 8·98 *m*. Žulové konsoly žeber (celkem šest) ve výši 4·05 *m* od země mají tvar hlav lidských (obr. 116.). Ve zdi za oltářem dvě okna do špice sklenutá, z nichž kružby až na nepatrné zbytky vytlučeny. V okně levé (jižní) zdi zachovala se kružba poměrně nejlépe a dá se doplnit středním křížovým kusem, jenž nalezen byl zazděný ve zdi hřbitovní (obr. 117.).

Obr. 114. Střezimíř. Půdorys kostela.

Gotické sedile v jižní zdi presbytáře (hořejší ozdobná část 1·42 *m* vys. a 1·12 *m* šir.) o dvou pěkných gotických kružbách v části nejhořejší. (Obr. 118.)

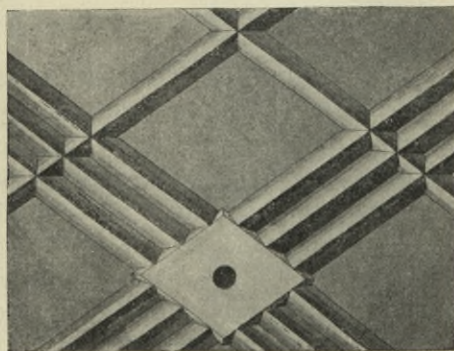
Sanktuarium gotické ve zdi severní (1·35 *m* vys., 0·50 *m* šir.) s mělce vypuklou, ve tvarech dosti obhroublou ornamentikou nad dvířky, v jejíž středu nepochybně byl původně obraz tváře Kristovy. (Obr. 119.)

Vchod do sakristie (1·96 *m* vys.) pravoúhlý, žlábkem a oblým prutem profilovaný, s kamennými trojhrannými výplněmi v hořejších koutech.

Sakristie překlenuta síťovým klenutím o dvou polích; hlavice jsou římsové; toliko jedna v podobě hlavy. Ve východní zdi gotické okénko s kružbou dvojnásou.

Vítězný oblouk, dosti bohatě profilovaný, do špice sklenutý.

Loď obdélníková plochým stropem krytá; v jižní zdi dvě okna, z nichž kružby až na nepatrné stopy vylámány. V severní zdi portál do špice sklenutý, dvěma žlábkem a jedním oblým prutem profilovaný (2·62 *m* vys., 1·46 *m* šir.).

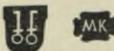
Obr. 115. Střezimíř. Část klenby kostela.

Oltáře barokní. Hlavní oltář s nevkusným štítovitým dřevěným nástavcem, jenž tvoří pozadí menší kopie obrazu P. Marie Klokotské. Lepší jsou postranní oltáře v lodi z. r. 1707, jichž hořejšek skládá se ze dvou rámců: dole čtyřhranného, nad ním malého oválového; oba jsou stylisovaným listovým obklopeny. V presbytáři u jižní stěny pod druhým polem klenbovým barokní oltář sv. Jana Nep.: v mělkém výklenku, barokním listovým obklopeném, stojí socha světceva.

Obr. 116. Střezimř. Konsoly klenby v kostele.

Kalich stříbrný, částečně zlacený (20 cm vys.; průměr kupy 8 cm., průměr nohy 13 cm.). Na noze, pokryté řídkým listovým ornamentem stylisovaným, 3 oblé medaillonky, v nichž vytepáno poprsí sv. Jana Nep., erb šikmo k levé straně čtyřmi úzkými pruhy dělený s letopočtem 1705 a erb ve čtyři pole rozdělený s malým štítkem uprostřed; v pravém poli nahoře a levém dole polovice orlice, v levém poli nahoře a pravém dole čáp. Kolem kupy listový ornament stylisovaný. Na ploché obrubě kruhové kolem nohy tečkovaně vybitý nápis: GEORGIUS · CAROLVS · STEINBACH · DE · KRANIGSTEIN · FRANCISCA · AMABILIA · STEINBACHIN · NATA · BROMIN · DE · MERODIN. Značka:

Monstrance paprsková, stříbrná a částečně zlacená, 0,43 m vys., 19 cm šir.; šířka nohy 16,5 cm. Noha ozdobena jest v užším průměru dvěma vytepanými hlavičkami okřídlenými; na širším průměru jsou bouquety květin s růží ve středu. Střed srdcovitý; kolem něho stilsované lupení a dvojnásobná řada paprsků za sebou. Značka: **ICP**

Křtitelnice cínová nízká (53 cm i s křížkem). Na kotlíku dvě kartuše a nápis:

TITVL
PAN STANISLAV
STRANIK Z KOPIDLNA
PÁN
NA STRZEMIRZY

A: 1704.

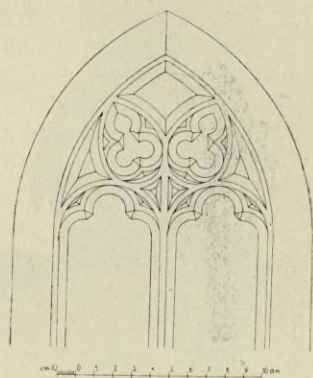
Na víku tři andělčí hlavinky okřídlené.

(Obr. 120.)

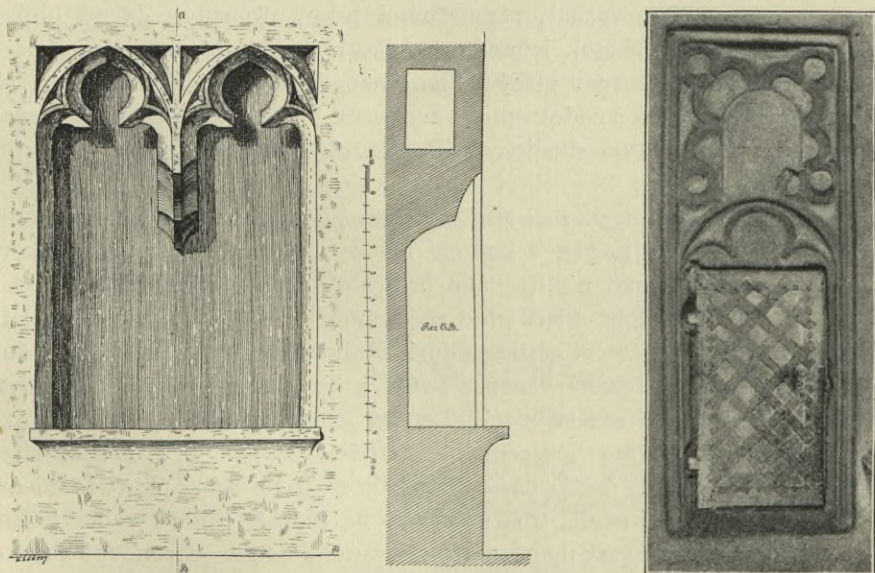
Svícný cínový s nohou trojbokou, na bocích polovypuklými ornamenty rostlinnými ozdobenou, z r. 1679 a 1709. Svícný s rovnou čtvercovou cínovou nohou uprostřed prohloubenou, z níž vyrůstá jednoduše profilovaný stvol. Na noze nápis: WACLAW SYN KOWARZE RADENSKYHO 1652.

Zvon 1. 62 cm šir., 53 cm vys. Kolem hořejšího okraje nápis gotickou minuskulí:

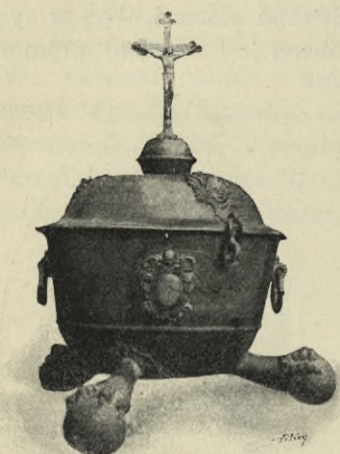
ꝛ anno ꝛ domini ꝛ milesimo ꝛ quingentesimo ꝛ secundo ꝛ ioannes ꝛ ranfarista ꝛ

Obr. 117. Střezimíř. Kružba v okně kostelním.

Obr. 118. a 119. Střezimíř: Sedíle (1,93 m vys.) a sanktuář (1,35 m vys.) v kostele.

Obr. 120. Střezimíř: Křtitelnice (0·53 m vys.).

Pod tím na plášti nad polovypuklým obrázkem sv. Pavla:

✠ ꝛerit ✠

Z v o n 2. 29 cm šir., 22 cm vys. Na plášti nezřetelná figurální polovypuklina na obou stranách stejná; u ní letopočet 1590. Kolem hořejšího kraje nápis:

TENTO VDIELIAN W TABORZE
V SLEPIPCZKI.

Pod tím gotický ornament, jenž se (o polovici zúžen) opakuje i při dolejších okraji.

Suchdol.

Sommer, o. c. XVI. 128. Vlasák, Okr. Sedlč. 159 sqt.

ZÁMEK, podlouhlá jednokřídlová budova, mansardovou střechou šindelovou přikrytá, o jednom patře. Klenuté přízemí bylo původně arkádovité do dvora otevřeno. Stavba vznikla ve stol. XVII.; jest prosta vší zajímavosti.

Nad zámekem na vrcholu lesnatého pahorku osamělá **KAPLE SV. JANA NEP.** Frant. Arnoštem hrabětem Vrtbou r. 1711 založená (dle zápisu na desce matriky v Kosové Hoře): pravidelný osmiúhelník (6·70 m vnitřní průměr, 4·70 m výška), nenatřenými prkny přikrytý. Zvenčí obíhá prostý trnož; při rozích stojí jednoduché pilastry; místo hlavic chudé římsy. Střecha prejzová sbíhá se v nízký jehlan; nade dvěma vyniká z ní prostá čtyřhranná zděná věžka s nedostupným zvonkem. Na východ přistaven čtvercový presbytářik, 4·20 m dlouhý, 3·60 m široký, rovněž prkny přikrytý. Okna lunetová.

Valně zpustlý vnitřek zachoval do dnes původní zajímavou, řemeslně zhotovenou výbavu. Oltářík v kněžišti má na vyduté mense jednoduchou římsovanou predellu, nad níž upevněn hrubý obrázek oválový (1·30 m vys., 1·12 m šir.): sv. Jan Nep. klečí před otevřenou knihou, v níž napsána lat. modlitba k světcí, počáteční písmena jména zakladatelova a r. 1711. Rám tvoří svěže ze dřeva řezaný věnec z květů a listů zeleně natřených. Dva andělé po stranách se vznášející (1·00 m vys.) obraz drží.

Na druhém oltáříku (bezenném) kopie Karlovské Madonny (1·10 m vys., 0·80 m šir.) dosti slušná. Mensa je zastřena antependiem, na rámci napnutém (1·66 m dl., 0·75 m vys.): na plátně cihlově zbarveném květy z bílého plátna vystříhané a uzlíčkovanými stehy obroubené (kara-fiaty, lilie, pivoňky); uprostřed ve svatozáří IHS — lidová práce.

Kazatelna dřevěná, osmistěnná 1·93 m vysoká, na osmistěnném sloupku; patka hojně profilována; místo hlavice nevkusné prkenné krákorce. Řečniště ozdobeno řezanými barokovými rozvilinami; na hranách pod římsou slunečnicové květy, od nichž splývají dolů pletence. Nátěr kazatelny hnědý, řezby zelený. Místo schodů primitivní řebřík. (Obr. 121.)

Pěkné řezbářské dílo*) realistického výrazu jest kříž s tělem Kristovým v paprskové svatozáři 0·90 m vysokým (obr. 122.), a dvěma postranníma sochama P. Marie a sv. Jana. Korpus obarven, sochy černě napuštěny.

Kalich, hladký, 0·18 cm vys., ušlechtilé formy, z 1. pol. XVIII. stol.

Kalich barokový 0·26 m vys. s tepanými kartušovými ozdobami. Hrubá práce. Pražský znak s letopočtem 1764 a značka: **CW**

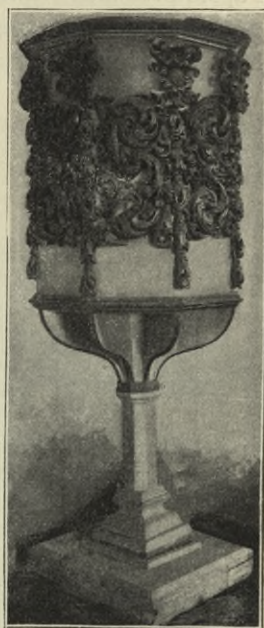
Relikviářík monstrancový 0·20 cm stejného provedení. Značky tytéž.

Monstrance hrubá, sluncová 0·52 m vys. Schránku objímá věnec z obláčků; nad ní veliká koruna, s níž splývá blánka s vyrytými slovy: LAV-DETVR SS. SACRAMENTVM. Na hrubě tepané noze písmena F. H. Z počátku XVIII. stol.

Rokokovým vyšíváním zdobená mešní roucha: 1. na modré hladké látce pestře hedvábím a zlatem vyšité květy; zhotoveno ze šatů dámských; 2. bílé, s pestrými vetkanými květy; střední pás vyšíván korálky (šmelcem) po celé ploše: do křivolakých záhybů vinutý stonek nese hrubé listy a květy;

3. tenoučký hedvábný atlas, růžové barvy, vatou podšitý, poset roztroušenými, drobnými, jemně vyšitými barevnými kvítky.

Misál z r. 1799 ve slušné kožené vazbě (jemné, zlacené ozdoby, po všech plochách rozložené).

Obr. 121. Suchdol. Kazatelna.

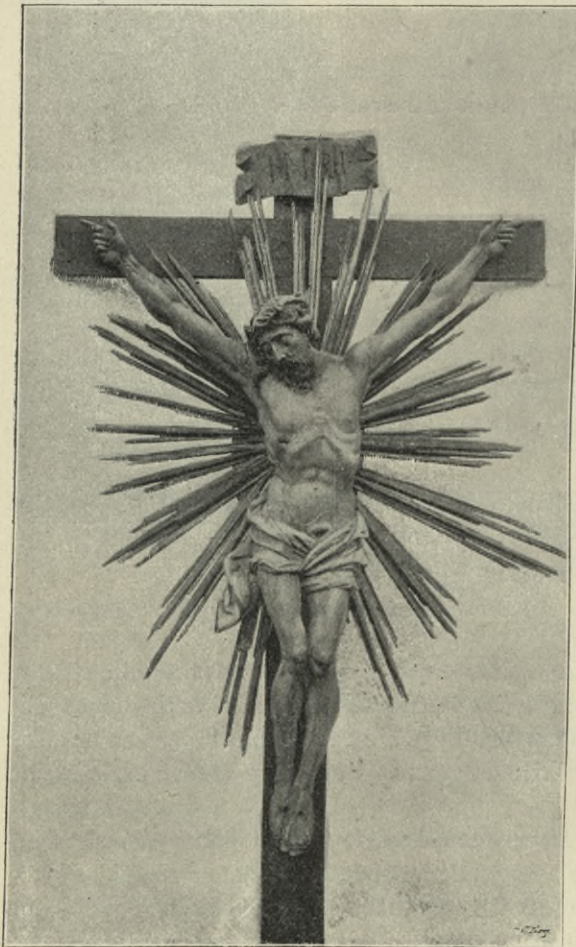
Šlapánov.

A. N. Vlasák. Okr. Vot. 94. sq.

KOSTEL SV. PETRA A PAVLA farní (již r. 1350.), skrovné stavení, orientované, z konce XII. stol., skládající se: z lodi obdélníkové

*) Nepochybně Laz. Widemana, na poč. XVIII. stol. komorního sochaře rodiny Vrtbovské.

14·20 *m* dlouhé, 8·10 *m* šir., 7·45 *m* vys., rovným stropem kryté, a z apsidy kruhové (3·00 *m* polom.), hrubými cihlami do konchy sklenuté; mezi loď i apsidu vsunuto čtvercové kněžiště (6·00 *m*², 7·75 *m* vys.) do kříže zaklenuté, od lodi oddělené neprofilovaným vítězným obloukem, 1·35 *m* silným, ve hrot 6·80 *m* vys. překlenutým.

Obr. 122. Suchdol: Socha Ukřižovaného (0·90 *m* vys.).

zachovalo okénko jižní v kněžišti, 0·50 *m* šir., 2·30 *m* vys., 3·80 *m* nad podlahou; ostění jeho, tupě zlomeným obloukem zaklenuté — původně nepochybně trojlístem zakončené — nyní vylámáno. Špaleta na 1·10 *m* šířky se rozvírající zaklenuta půlkruhem. V lodi jsou okna vysoko při stropě prolomena, po třech na každé straně, nyní zvětšených.

Portál v jižní stěně lodi slohu přechodního s dvojnásobnou záklenkou. Vchod vlastní, 2·10 *m* vys., 1·20 *m* šir., obložen je kamenným ostěním, na vnější hraně hluboce žlábkovaným, nahoře půlkruhovým. K němu se vchází

Věž — čtyřboký hranol — přistavěna teprve na počátku tohoto stol.; sakristie při severní stěně kněžiště jest rovněž pozdější přístavek. Střecha tašková, mansardová. Vnější okna omítnut, úplně prostý. Zdivo z lánaného kamene, v presbytáři 1·40 *m*, v lodi 1·35 *m* silné.

Klenba v kněžišti osazena do mohutných žebber hranolových, 0·30 *m*², jimž je na konci podložena polovice komolého osmistenného jehlance, 0·22 *m* vys., přikryté deskou (rovněž osmihrannou), 0·08 *m* vys. Žebra se protínají, nemajíce svorníku. Stejně upravené žebro dělí i konchu od kněžiště.

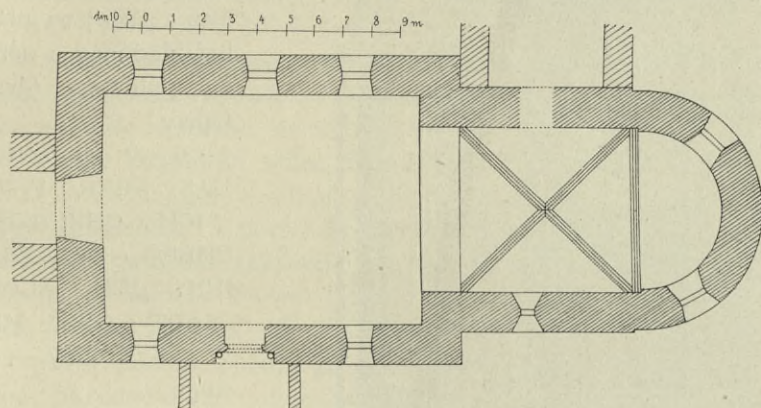
Okna (původně byla v apsidě tři okna stejnoměrně rozložená, v kněžišti bylo z každé strany po jednom okně, jež poněkud z osy klenby směrem k lodi bylo posunuto), jsou až na tři zadržena. Původní podobu

po dvou stupních do vnější špalety vložených. Špaleta — po každé straně o $0\cdot35\text{ m}$ v pravém úhlu ustupujíc — tvoří nad vchodem hladký tympanon $0\cdot96\text{ m}$ vys. Hrany jsou hruškovitě profilovány a sbíhají se v obloukový hrot. Po stranách hrany (lícni i příčné) jest po hlubokém žlábků. Do koutů ústupku vložen jest válcový ($0\cdot12\text{ m}$ prům.) sloupek s hlavicí jen hrubě nastíněnou (převrácený kužel); místo patky válcový, $0\cdot16\text{ m}$ vys., trnož. Sloupky nesou hranolové ($0\cdot14\text{ m}^2$) žebro, jež v hrot se lomíc, tympanon obepíná. Chodba portálu přeložena plochými kameny proti sobě poněkud vzepřenými. (Obr. 124.)

Při evangelní straně v apsidě prostá čtvercová schránka ve zdi s nízkým trojúhelníkovým štítem; kamenné obložení poškozeno.

Při poslední vnitřní opravě nalezeny na stěnách zbytky staré polychromie: kosočtverce zdobené zlatými hrotitými čtyřlísty.

V sakristii dubová skříň s nástavcem pěkného tvaru, z poč. XVIII. stol.

Obr. 123. Šlapánov: Půdorys kostela.

Kalich $0\cdot215\text{ m}$ vys. hojným tepáním (listy a prohybanými lisenami rámované okřídlené hlavy) ozdobený, zlacené stříbro. Značka porušená. Dobrá práce z 2. čtvrtky XVIII. stol.

Monstrance, ranný barok, sluncová, stříbrná, chudých ozdob, $0\cdot54\text{ m}$ vysoká.

Křtitelnice žulová, renesanční, nyní jen $0\cdot78\text{ m}$ vys., bez podnože, v podlaze zasazená: na dřívku válcovém, v prostřed pasem sesíleném polokoule $0\cdot48\text{ m}$ v průměru; v ní cínová $0\cdot23\text{ m}$ vys. štoudvička, okrouhlá ($0\cdot35\text{ m}$ prům.) mosaznými obroučky vykládaná. Na plášti v renesančním věnečku (porušeno): A PR . . . 161 . . . Obé z poč. XVII stol. (Víko později přiděláno.)

Mešní roucho bílé s modrým prostředním pásem, $1\cdot12\text{ m}$ vys., $0\cdot67\text{ m}$ šir.; na hladkém hedvábí propletavě rozloženy stonky s listy a květy ze zlatých souběžných nitěk, různě zbarveným hedvábím hustě našívaných (tím docíleno různých barevných odstínů při listech i květech). Efektivní (zvláště pěkná v kresbě), práce ze XVII. stol. (Majetek fil. kostela Libouňského.)

Na dvou brokátových kasulích vyšíty znak (barevným hedvábím) Vojtěcha Prokopa z Höpflingen a Bergendorfu z roku 1755 a 1757.

Socha Madonny, s neoděným Ježíškem, na půlměsíci v oblacích, 1'00 m vys., postoj živý, modelace vážná, roucho širokých, hebkých záhybův; postava Ježíškova genovitě podána. Pěkná práce ze sklonku XVII. stol. (obr. 125.).

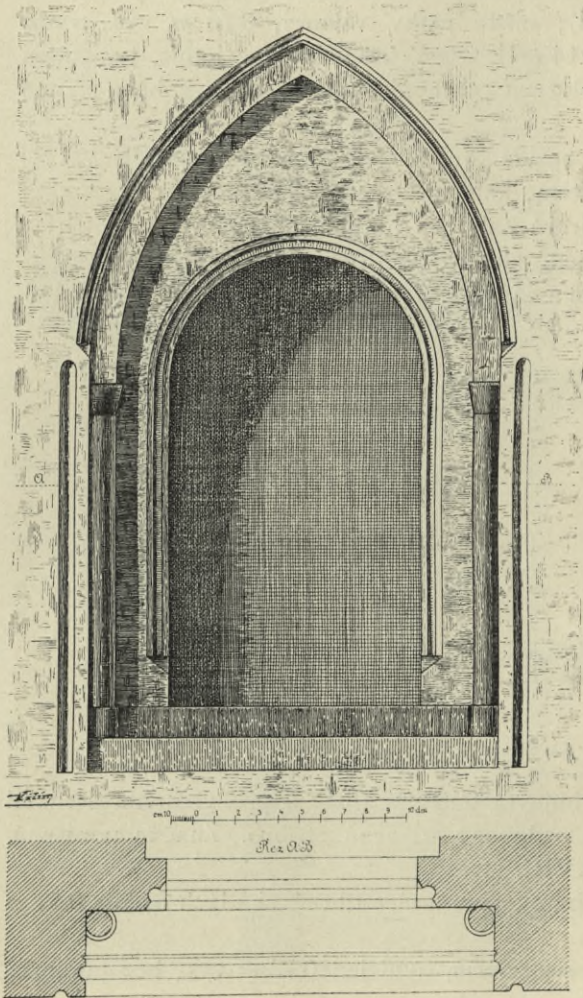
Zvony: 1. 0'98 m v průměru z r. 1497. Ptáčkem ulitý. Na plášti relief sv. Petra a Pavla.

2. ozdoben při koruně věncem akanthových listů a růžic; na plášti relief Madonny s dětátkem na půlměsíci (dvakrát).
Opis:

1 · 6 · 0 · 2 : DVRSCH ·
DAS · FEVR · FLVSCH ·
ICH · CHRISTOPF ·
CHERB · ZV · PRAG ·
INN · DER · ALDEN ·
SADT · GVS · MICH ·

3. drobný — nedostupný.

Náhrobníky hrubě pracované: 1. červenavý pískovec 1'68/0'82 m se znakem (orlice) Jana Petra Karvinského († 1738.);
2. rovněž pískovec červ. 1'75/0'82 m se znakem (půl šachovnice) ve čtyřlístu Kryštofa Bořka Dohalského († 1706).

Obr. 124. Šlapánov: Portál kostela.

3. v podlaze uprostřed kostela, žulový 1'45/0'92 m se znakem Maloveckým (půl koně) z r. 1706.

Štětkovice.

Vlasák. Okr. Sedlč. 152.

ZÁMEK, prostá hranolová budova jednopatrová, na starém, rybníky opevněném tvrzišti na poč. XVIII. stol. vystavěná. Nad podjezdem, z budovy povystupujícím, bývalá domácí kaple.

Před dvorcem na hrázi rybníka pískovcové sochy valně poškozené, sv. Jana Nep. a sv. Antonína; řemeslná práce z první pol. XVIII. stol.

Tožice.

Vlasák: Okr. Vot. 104. sq. — F. Lehner: v »Methodu« XIV. 109. sq.

KOSTEL SV. MARTINA filiální (r. 1350 farní). Drobná románská stavba na návrší, orientovaná, hřbitovní zdi a příkopem z části zachovaným (jímž nyní cesty vedou) ohražená.

Apsida 5·60 m vys., 3·80 m šir., 3·40 m dl.) sklenuta jest v konchu. Okénko je toliko na jižní straně, 2·10 m od podlahy, nyní rozšířené.

Triumfální oblouk chybí.

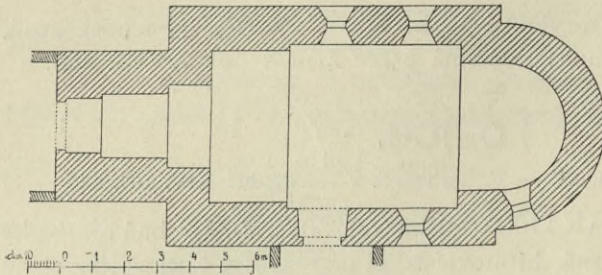
Lod' 7·80 m dl., 5·10 m šir., původně rovným trámovým stropem přikrytá, byla v 16. stol. překlenuta (ve výši 6 85 m) valenou klenbou s výseky okenními, na níž trojúhelníková, z omítky zhotovená žebra napodobují klenbu síťovou. Okna jsou rozšířena a plochým obloukem překlenuta. I portál v jižní stěně jest rozšířen a podobně zaklenut. Empora spočívá na mohutném 2·42 m silném pasu (rozpětí 4·75 m, výš. 3·00 m).

Západní průčelí opřeno o věž čtyřhrannou; původně toliko o dvou patrech. Přízemí do kostela prolomeno a otvor zaklenut půlkruhově (2·60 m rozpětí, 3·15 m výška, 7·35 m síla zdi). Kobka pod věží, 2·05 m², rovněž půlkruhem valeně je překlenuta (2·90 m výška). Vnější zeď, 1·40 m silná, je nyní proražena vchodem. Do patra vystupuje se po schodech zvenčí. Prostory vnitřní (stejných rozměrů jako dolejší) byla kryta trámovým stropem; jest osvětlena 0·90 m vys., 0·15 m šir., do vnitř špaletovaným obdélníkovým okénkem. Do kostela jest stěna opět otevřena; otvor sklenut v půlkruh 2·10 m vys., 2·70 m šir. Svrchní patro, původně dřevěné, nahrazeno nyní novodobým přístavkem, jenž stanovou střechou taškovou jest přikryt. Vnitřní úprava velmi chudá.

Oltář, z Ouběnic sem v min. stol. přenesený, z r. 1684, o dvou žlábkovaných, korintských sloupcích s vysokým štítem svrchu, s některými rokokovými přidavky, nemá zvláštní ceny.

Obr. 125. Šlapánov. Socha Madony (1·00 m vys.).

Obr. 126. Tožice. Půdorys kostela.

kosočtverečnými pruty prostoupeným, cylindrovou oblou schránkou s opěráčky po bocích. Šupinatá stříška jest korunována šestibokou věžkou se štíhlou helmicí, jejíž fiála nahrazena později křížkem se dvěma palmetami, korunou spjatými. Výška 0·56 *m*. Hrubé provedení. Řemeslná práce ušlechtilých proporcí z 1. pol. XV. stol. (Obr. 127.)

Vkusně kované železné rameno nástěnného svícnu 0·40 *m* dl.; druhé chudší; prostředka XVIII. století. (Obr. 128.)

Příkrývka oltáře křížkovým vyšíváním (geometrické obrazce) národního rázu ozdobená, ze XVII. stol.

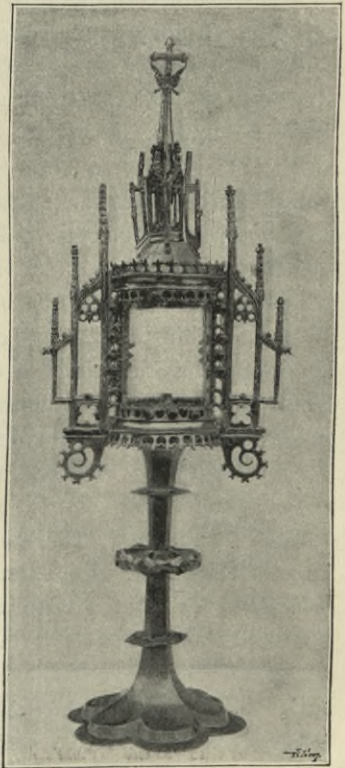
Na jižních dveřích kovaný zámek 0·31/0·24 *m*. Hrubá práce z 1. pol. XVI. stol. Na dveřích západních zámek barokový tepaný s ozdobnou klikou. Poč. XVIII. stol.

Zvony: 1. 0·60 *m* v průměru 0·57 *m* vys. (s uchy pletencovými), bez ozdob. Při koruně opis: † AVE ⊕ MARIA ⊕ GRATIA ⊕ PLENA ⊕ DOMINVS ⊕ TECVM ⊕ BENEDICTA. Z první pol. XIV. stol.

2. 0·73 *m* prům., 0·70 *m* výšky sličně ozdobený. Při koruně dvojnásobný vlis antických postav (celých) v různých postojích; pod tím bohatý renesanční ornament listový. Na plášti lištou profilovanou orámovaný nápis: LETHA PANIE. 1617. SLIT GEST TENTO | ZWON. KE CZTI A K CHWALE PANV BOHV | WSSEMOHVACZYMV. NAKLADEM VROZENE | PANNY ALZBIETY TRMALKY Z TAVSSYCZ. | A TO PRO BVDAVCZY SWAV WIECZNAV PAMAT | KV. DO WSY TOZICZE. K ZADVSSY A K TEMUZ | KOSTELV TOZICZKYHO.

Kazatelna — z cihel vyzděný ambonek ze XVII. stol. 0·86 *m* vys., 1·21 *m* šir., 1·09 *m* dl., na podezdívce cihlové 0·93 *m* vys.

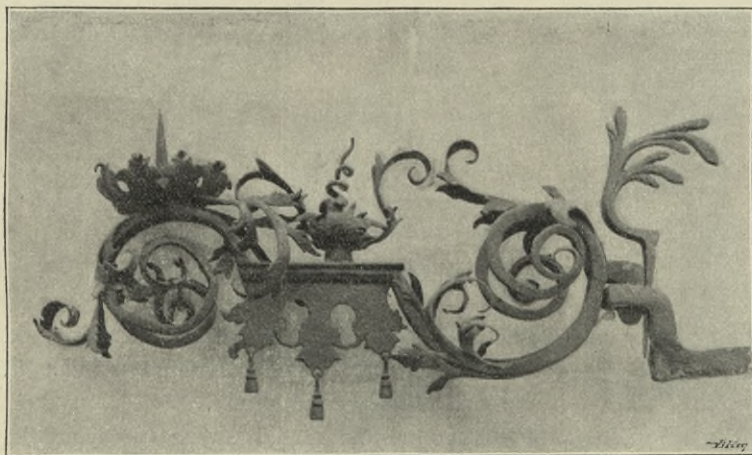
Monstrance gotická, zlacená z bronzu litá na šestilisté noze, s ořechem sploštělým, značně vysedlým, šesti

Obr. 127. Tožice. Monstrance (0·26 *m* vys.).

Pod nápisem reliefs sedících evangelistů s knihami a odznaky. Na protější straně znak Trmalský (květník se 4 liliemi) ve sličné kartuši dvěma genii držané. Nad ním počáteční písmena jména dávkyně: A. T. Z. T. Pod znakem podélná tabulka orámovaná, držaná dvěma okřídlenými lvy s nápisem: *Udielan gest ode mne Balthasara Hoffmana Bwonarze. W. W. H. P. w Slowanech.*

3. gotický, 0·38 *m* prům. i výška, bez nápisu i bez ozdob.

Náhrobníky v podlaze umělecky necenné: 1. šedý mramor 1·56 vys., 0·77 *m* šir., v erbu znak (kohout). Nápis: *Četa Panie 1532 w patek wšlech Swatych umrzela gest Urozena panij Katerzyna trmalowa z Deshwizdek a na Drahkowie tuto tielo gegie pochowano gest gegizto dusi pan buoh racz milostiw byti w swuj Swatij przybytek przigitij.*

Obr. 128. Tožice. Kuté rameno v kostele (0·40 *m* dlouhé).

2. červený mramor 1·65—0·78 *m* se znakem Trmalským pod silně reliefovou helmicí. Nápis: *Četa panie 1532 w pondielij po Swatem Lukassij Ewangelistu umrzela gest Urozena pan Bwohuław Trmal z Cauffycz a na Drahkowie a tuto tielo gegie pochowano gest gegie dusi pan Bwoh racz milostiw byti a w swuj swaty przybytek przigitij.*

Na západě souvisel kostel s TVRZÍ, z níž toliko nepatrné zbytky se zemí srovnané patrný jsou.

Trkov.

Vlasák, Sedlčansko, 107.

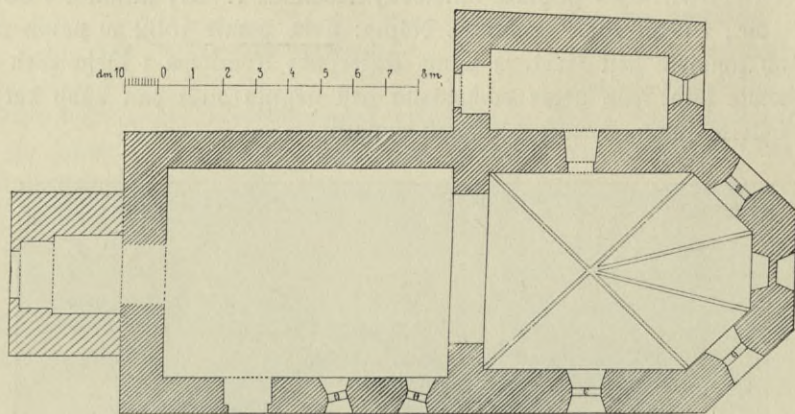
TVRZ při rybníce, na jejíž zbytcích nyní zřízen dvorec. R. 1771., kdy v ní i kaple byla, ještě stála (dle pam. knihy Sedlecké).

Třebnice.

Schaller VIII., 219; Sommer XVI. 180—181.

Západně pod vesnicí rozkopány při stavbě silnice mohyly (?), počtem asi 8.

ZÁMEK úplně zmodernisovaný. V přízemí prostičká kaple po stránce architektonické bezvýznamná. V kapli několik zajímavých barokových předmětů, jako: monstrancovitý relikviářík kovový, zrcadla v barokových rámcích

Obr. 129. Újezd Červený. Půdorys kostela.

dřevěných. Také empirový relikviářík ze dřeva řezaný v podobě kříže zasluhuje povšimnutí. Na stěně malý obrázek »Kristus Pán s učedníky v Emausích«, zdařilá kopie nizozemského mistra.

V komnatách zámeckých několik zajímavých polévaných nádob z tamějšího okolí.

Tynčany.

Vlasák, Sedlčansko. 113—114.

Nepolévané střepy nádob (ze XIV. stol.); na nich překřížený páskový ornament a ornament hvězdovitý (v museu Sedlčanském).

KAPLE sv. Jana Nep. při studánce pod vesnicí, vystavěná r. 1763. Prosté čtvercové staveňičko zevně lisenami zdobené, s římsovým trojhranným štítem v průčelí.

Uhřice.

Schaller VIII. 202. — Sommer XVI. 151. — Vlasák: Sedlecko. 48—52.

TVRZ nad potokem, kolem čtvercového nádvoří v XVI. stol. založená, byla r. 1855.

Obr. 130. Újezd Červený. Konsola klenby kostelní.

zničena požárem. Dosud zachováno z větší části přízemí stavení panského. Jeho zdivo jest mohutné, silnými šikmými opěráky podepřené a sgraffitovou omítkou ozdobené. Zaklenuto jest klenbou valenou, výsečovou, bez žeber.

I prostorná síň v protějším křídle, nyní za stáj užívaná, jejíž pásová klenba nesena jest čtyřbokými pilíři, prozrazuje původní výstavnost.

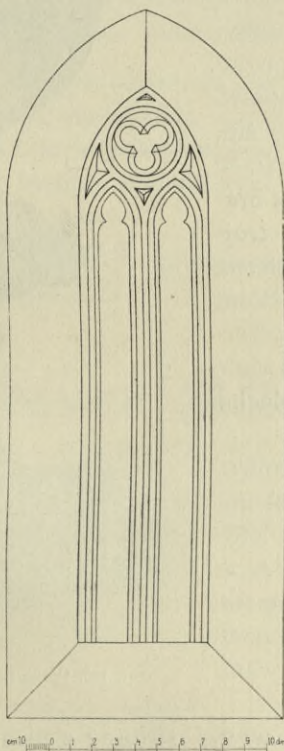
Újezd Červený.

Sommer XVI., 144. Vlasák, Okr. Votický 64—65.

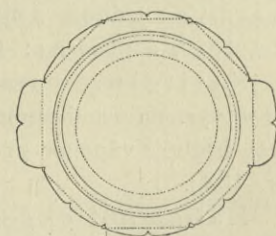
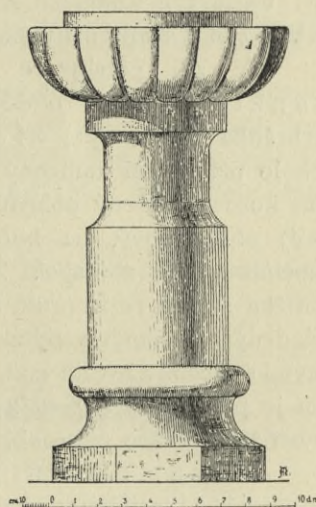
FARNÍ CHRÁM SV. MATOUŠE, připomínaný již r. 1397.

Orientovaná stavba gotická. Presbytář čtyřhranný (6·05 m šir., 6·25 m dlouhý, 7·90 m vys.)

s přistavenými třemi stranami osmiúhelníka. Klenba žebrová bez svorníku. Žebra vystupují 0·27 m ze zdi, jsou 0·20 m široká a na hranách mírně prohloubenými ploškami sešikmená. Žulové konsoly jsou deskové a vybíhají dole v obrácený jehlanpětistranný; dvě z konsol (po obou stranách oltáře) mají tvar hrubých tváří ženských (obr. 130.). Presbytář osvětlen třemi gotickými okny (uvnitř 2·60 m vys., 0·72 m šir.; se špaletou 3·46 m vys., 1·25 m šir.), kamenným prutem na dvě děleními a v hrotu kružbou (jetelový trojlist anebo čtyřlist do

Obr. 131. Újezd Červený. Okno v kostele.

Obr. 132. Újezd Červený. Křtitelnice (1·00 m vys.).

kruhu vsazený, pod ním neúplné trojlisty s obou stran středního prutu) vyplněnými (obr. 131.). Okno za oltářem jest zazděno.

Triumfální oblouk gotický (4·50 m šir.), uvnitř ve výši 3·50 m jednoduchou římsou (deska, jejíž spodní hrany jsou šikmo sříznuty) přepažený; hrany oblouku jsou rovněž šikmo sříznuty. V severní zdi presbytáře vchod

do sakristie špičatým gotickým ostěním obložený (0·80 *m* šir., 1·70 *m* vys.); šikmo sříznutá vnější hrana ostění ozdobena jest oblým válcem.

Loď (8·75 *m* dlouhá, 6·50 *m* šir. a 7·34 *m* vys.) rovným stropem krytá, na jižní straně dvěma do špice sklenutými vyšpaletovanými okénky (poněkud kosmo ve zdi prolomenými) osvětlená. Na téže straně nalézá se vchod do špice sklenutý a gotickým žulovým ostěním (v němž polokruhový žlábek a konická rýha) obložený.

Věž nová z r. 1833; dříve bývala dřevěná, a stávala opodál.

Na hlavním oltáři bohatě řezaný barokní rámec z listových rozvilin komponovaný, se slušnými soškami arch. Michaela, sv. Václava a Vojtěcha. Z konce XVII. stol. Ostatní nábytek hrubý.

Ve zdi presbytáře prosté s a n k t u a r i u m: obdélníková schránka 50 *cm* vys., 34 *cm* šir., okolo níž ve zdi kamenný rámec (na koso postavený poloviční hranol) obdélníkový, na hoře trojúhelníkově se sbíhajcí. Železná mřížka skládá se ze prutů křížem kladených s nanýtovanými pětistými růžicemi a hvězdicemi, u zámku je přinýtován kohout z plechu vystřižený. Práce obhroublá.

Svícný oltářní cínové trojnohé s rostlinným barokním dekorem; na jednom z nich letopočet 1689. a písmena: K A S.

Křtitelnice renesanční, 1·00 *m* vys. na osmihranném podstavci, hrubě z vápence pracovaná (obr. 132).

Kalich gotický 22 *cm* vys. stříbrný zlacený. Noha šestilistá (13 *cm* v prům.) s pěknou gotickou prolamovanou galerií, do jejíž rohů vloženy lité a ciselované lístky gotické. Na prohnutých listech nohy lité a ciselované reliefky: skupina pod křížem, Madona a čtyři symboly evangelistů. Nodus jest prostoupen šesti rotulemi kosočtverečného průměru, na jichž koncích čtou se písmena M A R I A; mezi rotule vloženy tepané květy s modrým tyrkysem uprostřed (obr. 133).

Zvon 0·71 *m* prům., 0·68 *m* vys.; při hořejším okraji guirlandy se slunečnicovými květy; na plášti relief Madony, dva znaky a nápis

Obr. 133. Újezd Červený. Kalich (0·22 *m* vys.).

LETA 1735 KE CZTI BLAHO : MARIGI PANNIE NAKLADEM VRO : RITT : FRANCE KARLA Z ADLERSHEIMV SKRZE SWO : PA : KARLA Z BISSINGV TENTO ZWON ZAWIESEN GEST.

Ustupenice.

Vlasák, Okr. Sedlčanský, 67.

Základy bývalé TVRZE zdejší zachovaly se jako pahoreček kruhovým příkopem a valem obehnaný při nynějším dvorci.

Vlčkovice.

A. N. Vlasák. Okr. Vot. 72 — Sedláček, Hrady a zámky IV., 248.

ZÁMEK dosud patrným příkopem a valem obehnané stavení s čtverhranou věží, upraven v 2. polovici stol. minulého na zbytcích bývalé tvrze v jednopatrovou budovu šindelovými mansardami krytou, chudobné výzdoby. Na východ vystupuje z budovy zrušená nyní kaplička Ježíšových přátel se zabílenými nástěnnými obrazy.

Bývalá středověká TVRZ v připojených Bromovicích, zkažena byla v bitvě Jankovské (1645.).

Vodlochovice (Adlochovice).

A. N. Vlasák: Okr. Vot. 98 sqt.

ZÁMEK v letech nynějších úplně přestavěný. V severní části zbytky sklepů valenou klenbou s výseky zaklenutých, zbytek to staré tvrze rybníky opevněné. Vchod do nádvoří klassickým slohem při konci min. stol. vystavěný, ozdoben nahoře dvěma bustami a bohatou trofejí, velmi slušně pracovanými. Pěkné vasy rokokové na zdi zahradní — z pálené hlíny — přenešeny sem z Votic.

KOSTELÍK SV. JANA NEP. z r. 1727. Centrální orientovaná stavba 7·20 m v prům. se třemi výstupky pro oltáře; čtvrtý výstupek, čtyřhraný pro kruchtu a vchod. Nad vchodem z pískovce slušně vytesaný drobný znak Zhorských s letop. 1737. Střecha, drobným sanktusníkem ozdobená, opírá se o štít volutami a pilastry zdobený.

Vnitřní úprava stavitelská i nábytková bohatá a vkusná. Hlavní oltář ozdoben nahoře sochami Nejsv. Trojice a dvou andělů po stranách. Na pilastrech 6 štítkův pro lampy, slušně z mosaze vytepaných. Dva vkusné relikviářiky ve čtyřhranných, hojnou listovou řezbou zlacenou ozdobených rámcích.

Na straně jižní krásný obraz na platně: »Stigmatisace sv. Františka« rázu Reinerova; pod ním ve skleněné rakvi ostatky sv. Gaudentia, r. 1737. z Říma sem přenešené — oděné v zelený, skvostnými zlatými květy protkávaný brokát. Po bocích správně modelované i provedené sochy sv. Barbory a Apolleny.

Lavice (čtyři) dubové s náplněmi vykládanými a stranicemi, řezanými. V sakristii skříň na paramenty podobné práce, slušně mosazí tepanou okovaná.

Kalichy: 1. uměle tepaný, zlacené stříbro 0'24 m vys. (obr. 134.). Na noze nápis: »Anna Terefia Zhorškiana de Zhorze nata Rosacziana de Carlsberg Fieri Fecit dono Capellae Sti Joannis Nepomuceni Wodlochowitii 1728.« Zhotovil Gotfried Lamprecht, zlatník na Starém městě Pražském. Značky:

Obr. 134. Vodlochovice. Kalich (0'24 m vys.).

2. rovněž zlacené stříbro 0'215 m vys. s bohatou ozdobou tepanou jako u předešlého. Značky tytéž.

Mešní roucho ze stříbrného brokátu; vetkané květy jsou barevným hedvábím poněkud křiklavě přešity. Parament (kasule, dalmatiky pluvíál) z dámských šatův zhotovený: nahnědlá látka poseta bohatě květy a listy, v jemně sladěných, tlumených barvách vyšitými. Obé z 1. pol. XVIII. stol.

Vojkov.

Vlasák. Okr. Vol. 44. sqt.

KOSTEL SV. JAKUBA, farní (již r. 1350 farní), původně románský o lodi podélné a čtverečném presbytáři, hrubých, úplně neozdobných tvarů. Některým oknům dostalo se kružeb gotických rázu XIV. stol., patrně odjinud přenesených. Věž přistavěna při konci XVI. stol., rovněž i sakristie. Oboje r. 1886 nově upraveno, při čemž sakristie zvětšena a nad ní panská oratoř zbudována.

Kněžiště 4·50 *m* dl., 4·60 *m* šir., kamenem zaklenuto bez žeber (patrna neumělá snaha klenouti do kříže).

Vítězný oblouk 0·85 *m* silný, do půlkruhu zaklenutý (u výšce 5·75 *m*, rozpjetí 4·35 *m*), neprofilovaný, splývá s klenbou presbytáře v jedno maličko jen se ve výšce odchyluje.

L oď poněkud nepravidelný obdélník, 11·47 až 11·70 *m* dl., 6·40—6·70 *m* šir., plochým stropem dřevěným, 6·95 *m* vys., přikrytý.

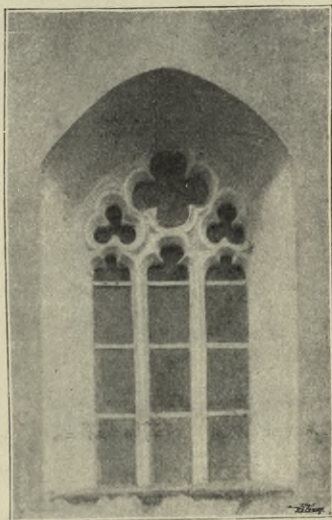
Okno v severní zdi (jediné) vysoko při stropě založené, zachovalo podobu původní, románskou; jest vys. 1·18 *m*, šir. 0·26 *m*, silně do vnitř i na venek špaletované (1·90 *m* šir., 0·60 *m* vys.) a půlkruhem zaklenuté.

V jižní stěně dvě okna, 0·93/3·00 *m*, jež mají nyní kružbu gotickou, která je dělí žebrem na dva obdélníky, oblým trojlistem zakončenými; nad nimi kolmý čtyřlist. Ostění je na hranách žlábkováno a z části špaletou (plochý segment) překlenutou, zakryto.

Ve východním průčelí za oltářem ze vnitř zazděné okno (1·38 *m* šir., 2·75 *m* vas.) s podobnou kružbou, avšak bohatší: dva žlábkované pruty, jež dělí okno na tři, sevřeny jsou zaokrouhleným dvojnosem. Nad nimi při stranách po listu jetelovém, nejvyšš zaokrouhlený čtyřlist. Špaleta opět segmentem překlenutá. (obr. 135).

V chod y obdélníkově, při opravách ve stol. XVI. upravené (z podvěží do lodi, z kněžiště do sakristie i z věže na krucht) mají hranolové kamenné ostění s výplněmi v hořejších rozích; vnitřní hrany jsou šikmo sříznuty.

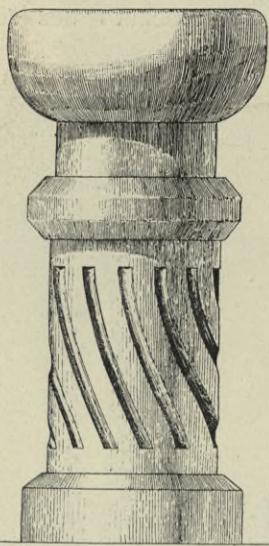
Věž k severu při západním rohu přistavěná, čtvercová, původně o jednom patře, střílnovými okénky (0·65/0·25 *m*) po každé venkovní straně prolomenými osvětleném a do kříže (bez žeber) překlenutém.

Obr. 135. Vojkov. kružba v kostelním okně.

Zdivo z lámaného kamene, omítnuté, značně nerovné, měří v lodi 1·25 *m* (v západním průčelí 1·66 *m*), v kněžišti 1·35 *m*, ve věži 0·95 *m*.

Na hlavním oltáři, novodobém, slušný obraz na plátně: »Korunování P. Marie«, 1·20 *m* šir., 1·93 *m* vys., živými jasnými barvami malovaný, z 2. pol. XVIII. stol.; dvě pěkné barokové sochy sv. Jakuba a sv. Jana Křtitele, 1·25 *m* vys. Nad vchodem do sakristie obdélný obraz na dřevě: »Kristus, jemuž fariseové podávají peníz daně«, živě komponovaný, poněkud tvrdého koloritu, 1·37 *m* dl., 0·94 *m* vys. ze XVII. stol., prostřední ceny.

Obr. 136. Votice. Křtitelnice (1·07 *m* vys.)

Při triumfálním oblouku úplně bezcenná kopie Brněnské Madony, orámovaná rovnou lištou, jež jest ozdobena prolamovanou řezbou (barokově stylisovaný akant), z konce XVII. stol. V lodi dva bezcenné obrazy sv. Barbory 1·80/2·30 *m* a sv. Rodiny 1·00/1·25 *m*, v podobných slušných rámcích.

Mešní roucha: 1. střední pás z červeného aksamitu, goticky stylisovaným ornamentem granátového jablka do srstnatého povrchu látky vhloubeného, ozdobený; při spodním konci našitý dvojnásobek: Říčanský trojlist, na druhém (na čtvero rozděleném) střídavě orlice a lev. Látka z XV. stol., znaky z konce XVI. stol.

2. fialové: do hedvábné látky vetkané zlaté ozdoby okolo stonkův kolmých se vinoucích. XVII. stol.

3. modré, plátěné; střední pás: na stramínu vlnou vyšíváné vlny duhových barev; po stranách rozsety květové ozdoby konturované (uzlíčkovým stehem) bílou nití. Na kalichové pokrývce LT

1790.

4. bílé, prostředek ze stříbrného grogrénu ozdoben žlutými kvítky rokokovými na prohybaných stoncích. 2. pol. XVIII. stol.

Křtitelnice cínová: zvonový kotlík, dole ovinutý vlysem čtyřnásobnou čarou obroubeným, na němž se opakuje v reliefu (0·09 *m* dl., 0·025 *m* šir.) lovecký výjev, stojí na třech kopytových nohách přecházejících v karyatydy. Víko poměrně ploché přidržují tři volutové krakorečky s nasazenými na předu ženskými maskami. Křížek přidělán r. 1886. Nápisy děleny jsou pěknými znaménky: ptáka (noh), lidské tváře (v profilu) větévky se žaludem a pod. Na víku vyryto okolo knoflíku:

TVTO KRZYTTEDNICY VDIELAL ⊕ BRYKCY ZWONARZ Z CYNPERKV
W PRAZE ⊕ LETA 1581 ⊕

Pod tím vrytý znak Řičanský ve věnečku a na opačné straně podobně upravený znak Skuhrovský, pod nimiž nápis pokračuje při okraji víka:

. . . . RZMAN Z RZY CZAN A NA
KOSOWIE HORZE HEYTMAN KRAGE
WLTAWSKHEHO ANNA RZY CZANSKA
Z SKVHROWA

Výška spodku 0·66 *m*, víka (bez křížku) 0·11 *m*.

Zvony: 1. prům. 0·84 *m*, výška 0·78 *m* (s uchy pletencovými) ze staršího přelítý. Při koruně vavřínové girlandy a opis:

IOHANN WENZL KÜHNER GOSS
MICH IN DER K. K. NEŮ STAD PRAG
ANNO 1789.

Při okraji barokový listový ornament; na plášti baroková kartuše s dvojím znakem a pod ní 5řádkový nápis:

BEATISSIMÆ VIRGINI MARIÆ HONORI
SVB AVSPICIIS ILLVSTRISSIMORVM COMITVM
RVDOLPHI ET MARIÆ ANNÆ DE WRATISLAV
TVNC WOGKOVII HÆC CAMPANA REIMFVSA EST
ANNO DOMINI MDCCLXXXIX

2. průměr 0·66 *m*, výška 0·65 *m* (i s uchy pletencovými). Na plášti relief sv. Matouše (celá postava); při koruně nápis:

✠ Anno d in ✠ m ✠ CCCC ✠ XXII ✠ Qui ✠ me d fecit ✠ magister d,
bartholomeus ✠ nomen ✠ in ✠ praga.

3 průměr i výška 0·50 *m*. Relief světce, velmi hrubý (dle inventáře sv. Jan?). Jedinou ozdobou je minuskulový gotický nápis:

» Zvon tento díelal mištr pavel komuaz w praze ke rfi.«

ZÁMEK, zmodernisovaný. Původní budova ze XVI. stol. s valenými klenbami, ostěními vchodů polokruhovými, s výplněmi při nadpraží. Pod nynějším nádvořím zbytky rozsáhlých sklepů, valenou klenbou zaklenutých.

Obr. 137. Votice. Průčelní štítý býv. zámku.

Voračice.

Vlasák Okr. Vot. 42.

TVRZ značnější rozsáhlosti na strmém srázu západně od nynějšího dvorce. Zmizela až na základy a část sklepů valeně cihlou zaklenutých.

Votice (Otice).

Schaller VIII, 195. — Sommer, XVI, 134. — Vlasák: Okres Votický 5. 59. Světozor VI. (1872) příloha k čís. 13. str. 154.: Boží hrob na hřbitově Františkánském ve Voticích od Em. H.

CHRÁM SV. VÁCLAVA, farní, již r. 1352 připomínaný, orientovaná stavba, po požáru z r. 1731 přestavěná a barokově upravená, taškovou mansardou přikrytá.

Obr. 138. Votice. Socha sv. Barbory, na náměstí.

Věž, v severozápadním rohu, čtyřboká, hranolová, r. 1894 zvýšená, bání plechem pobíjenou a čtyřhrannou lucernou přikrytá.

Loď obdélníková, zaklenutá valenou klenbou (s výsečemi nad okny křivkovými); klenba opírá se o prosté pilastry s římsovými hlavicemi.

Kněžiště čtvercové, jež stlačeným obloukem překlenutý vítězný pás od loď dělí, zaklenuto nízkou bání, na níž nástěnná malba: »Apotheosa sv. Václava«, nevalné ceny (z prostředka XVIII. stol.).

Při severní stěně kaple sv. Jana Nep. (r. 1755 vysvěcená) a sakristie.

Na hlavním oltáři zbytky sličného, vyřezávaného rámu (barokové rozviliny akantového motivu, z nichž nahoře vynikají dva kalichovité květy s polovičními postavami drobných andálkův), z konce XVII. stol.

Ostatní nábytek barokový, řemeslného provedení, hojnou sošnickou prací vyzdobený, z níž vyniká toliko ze dřeva řezaná socha Ukřižovaného při kazatelně 1·30 m vys.

Na ciboriu ze stříbra (z části zlaceného) svrchní část z první polovice XVIII. stol.; číše zasazena v prolamovaném košíčku, tepaným listovým ornamentem hojně ozdobeném.

Svícný bronzové, kroužené (dva 0·33 m, čtyři 0·305 m vys.), z poč. XVII. stol.

Křtitelnice (obr. 136.) žulová (v chodbě na kazatelnu), 1·07 *m* vys. na oblém, šroubovitě kanellovaném a prstěncem uprostřed opásaném dřívku miska na způsob polokoule (0·50 *m* v průměru).

Náhrobníky: 1. pod kazatelnou ve zdi osazený červený mramor 1·13 *m* vys., 0·52 *m* šir.; ve svrchní polovici reliefová dětská postava na podušce spící (hledí zpřítma na diváka), pod ní vyrytý nápis:

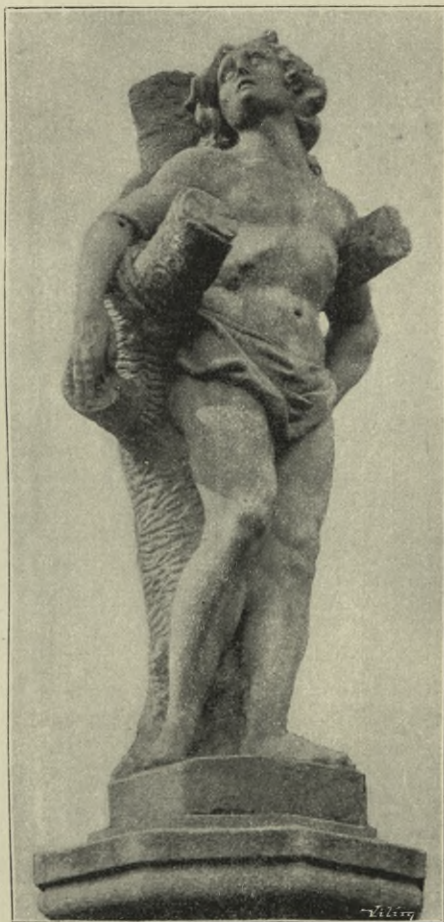
LETA MDLXXII W STR
ZIEDV PRZIED SESLA
NIM SWATEHO DVCHA
VMRZIELA NA NOWYM
RYCHNOWIE ANNA MAN
DELINA DCERA VROZ
ENEHO WLADYKY PANA
WACZLAWA SKVHROWSK
YHO Z ŠKVHROWA A NA
WOTICZYCH A TVTO
GEST POCHOWANA

2. stejné úpravy, rozbit, pod oltářem na straně evangelní. Nápis jeho dle Vlasáka zněl: »Leta MDLXXII v pondělí po sv. panně Dorotě umřel na Voticích Kryštof Přeč, syn urozeného vладыky pana Václava Skuhrovského ze Skuhrova a na Voticích a tuto jest pochován. Pán Bůh rač duši jeho milostiv býti!«

3. při hlavním vchodu v podlaze (šedý mramor) Jana Jetřicha Šlechty ze Všehrd, faráře Votického († 1711).

Zvony: 1. 1·05 *m* průměr, 1·00 *m* výška (s uchy, na nichž maskaron přecházející v akantový list). Při koruně vkusným barokovým proplétáním orámovaný nápis: LAUDATE DOMINVM OMNES GENTES LAVDATE EVM OMNES POPVLI. ANNO 1733. Na plášti relief P. Marie Staroboleslavské a sv. Václava.

2. 0·85 *m* průměr, 0·73 *m* výška i s uchy stejně upravenými jako u předešlého. Při koruně opis: A FVLGVRE ET TEMPESTATE LIBERA NOS DOMINE JESV CHRISTE. ANNO 1733., pod nímž slunečnicové festony. Na plášti relief sv. Vojtěcha a drobný krucifix.

Obr. 139. Votice. Socha sv. Šebestiána na náměstí.

3. 0·67 m průměr, 0·60 m výška, ozdobený reliefem sv. Barbory a při koruně nápisem orámovaným ornamentem větvicovitým: LAUDET V R I E S V S C H R I S T V S I N A E T E R N V M . A N N O 1 7 3 3 .

V okrouhlé ohradní zdi bývalého hřbitova (kolem kostela) úlomek renesančního portálu žulového, s vytesaným ornamentem: vása, z níž vyrůstá květina, symetricky rozložená.

STARÝ ZÁMEK, renesanční výstavnosti, původně (dle pamětní knihy farní r. 1661) na místě bývalé tvrze, tu, kde dodnes »na Hradčanech« sluje, do čtverce zbudovaný. Zničen byl požárem r. 1746. Polozřícených budov jeho používá se nyní za pivovar a octárnu. Průčelí jednotlivých hranolových křídel ozdobena jsou vysokými štíty, lisenami na čtvercová sgrafitová pole dělenými a křivkami, jakož i kamennými kyticemi zakončená. (obr. 137.).

Obr. 140. Votice. průčelí domu na náměstí.

RADNICE na náměstí, prostá budova z konce XVII. stol., původně dvojdílnou střechou a dvěma průčelními štíty ozdobená. V průčelí nynějším ze dřeva obstojně řezaný z n a k městský: socha sv. Václava o štít břevnem na příč rozdělený se opírajícího mezi dvěma hranolovými věžemi, přikrytými polokulovými báními s cimbuřím.

Zajímavý p r o s p e k t m ě sta spatřuje se na umělecky úplně bezvýznamném votivním obraze z r. 1765, na radnici chovaném. (Kostel vypočten tam s věží nízkou, opatřenou svrchním patrem dřevěným, na krakorcích spočívajícím a stanovou střechou přikrytým).

Uprostřed prostorného, čtvercového **NÁMĚSTÍ** čtyři dovedně provedené barokové sochy, z pískovce tesané, v životní velikosti: sv. Barbory, sv. Rosalie, sv. Rocha a sv. Šebestiána. Dobrá práce, živého pojetí, z první polovice XVIII. stol. (obr. 138 a 139).*)

Dům č. p. 80 vyniká pěkným průčelím, jehož rokokové ozdoby a hojně prohybané lištny jsou páleny z hlíny. Podobně, ač poněkud prostěji ozdobeno i průčelí domu sousedního (obr. 140).**)

*) Socha Madonny jakož i neslohové podstavce jsou novodobé (z r. 1875).

***) Vásy a kartušové ozdůbky z pálené hlíny — domácí to výrobky ze sklonku minulého století — častěji se na domech zdejších vyskytají. Některé přeneseny odtud do Vodlochovic, kdež jich bylo k ozdobě nového zámku použito.

K. BELLMANN PHOTOTYR

Obr. 141. Votice. Obraz Madonny v klášterním kostele (1'07 m vys.).

KLÁŠTERNÍ KOSTEL SV. FRANTIŠKA SER., Sezimou z Vrtby jižně při městě založený (byl posvěcen r. 1631). Orientovaná jednoduchá stavba, do níž se vchází portálem obloženým červeným mramorem: nad polokruhově zakončeným vchodem římsový štít, uprostřed přerušeny; výkroje při polokruhovém nadpraží vyplňují kosmo postavené okřídlené hlavy, plošně vytesané.

Loď obdélnou, plochým, omítnutým stropem přikrytou, odděluje v tupý hrot sklenutý vítězný oblouk od presbytáře, polovicí osmiúhelníka zakončeného, a výsečovou klenbou bez žeber přikrytého. Okna jsou štíhlá, značně vysoká a rovněž v tupý hrot se sbíhají.

Na hlavním oltáři pěkný obraz modlíciho se sv. Františka, na plátně malovaný, směru Brandlova.

V přistavěné (na sever při kruchtě) kapli na oltářku krásný obraz Madonny, za sklem (dvě třetiny postavy), s Ježíškem, na dubové desce (0·75 *m* šir., 1·07 *m* vys.), olejovými barvami malovaný, jemného, svěžího koloritu. Roucho Madonny šarlatové, plášť světle červený. Hlava zahalena bělošedou loktuší a průsvitným závojem. Dítě, matku líbající, jest neoděno; jen závoj s hlavy matčiny je obestírá. Velmi cenná práce z poč. XVII. stol. *) (obr. 141.).

Poboční oltář při severní stěně v lodi, mramorový, jednoduchých, dosti sličných forem renesančních: dva mramorové sloupy s korintskými hlavicemi, na žulových hranolových soklech (do jichž stěn vtesány slušné ozdoby: kytice a vásy) nesou hojně profilované římsy, nad nimiž uprostřed přerušeny trojúhelníkový štít se soškami andělův. Nad štítem oválový rámeček, nad ním pak soška anděla s troubou. **)

Náhrobníky: v jižní stěně chrámové lodi zasazené:

1. 0·95 *m* šir., 1·85 *m* vys., z bílého vápence se znakem Mitrovským ve spodní polovici a nápisem nad ním:

GEORGIVS FERDINANDVS LLB
WRATISLAW DE E
T IN MITTROVITZ
ÆTATIS: SVÆ 30
ANNORVM OBIIT
18 YANVARY 1685.
REGVIESCAT IN SANCTA PACE.
AMEN.

*) Dlabač (K—L. I, 170, č. 152) uvádí Birkhardovu (1748) rytinu obrazu toho: »Vera effigies gratiosae et pervetustae Matris Dei in templo DD. Franciscanorum percelebris, perillustri Domino Dno Joanni Vito Malowecz de Malowicz, Domino in Prosez, Brzezyna, Beczic etc., patrono gratiosissimo D. D. D. conventus Otticensis.«

**) Tohoto oltáře nepochybně týká se zpráva klášterní pamětní knihy, že »1. listopadu 1663 posvěcen byl nový oltář, jež zřídil Jan z Talmberka, pán na Smilkově.«

2. žulový, téže úpravy. Nápis:

LETHA PANIE
 • 1690 DNE 23. MARTII VSNV
 LA W PANV VROZENA PA
 NI KVNEGVNDA ANNA
 DOHALSKA. ROZENA
 SLE CZNA WRA'ISLAW
 KA Z MITROWICZ PANI
 NA WODLOCHOWICZICH
 A NA TOMTO MISTIE
 BLAHOSLAWENEHO
 Z MRTWICH WSTANI
 OCZEKAWA †

Po jižním boku souvisí s kostelem KLÁŠTER Františkánský, současně s chrámem založený, r. 1768 tak jak nyní se spatřuje přestavěný. Jednopatrové budovy obestupují ve čtverci prostranný paradís v zahrádku proměněný.

Z hojných místností vyniká pouze prostranný refektář v přízemí jižního křídla, valeně zaklenutý (štukové zprohýbané lištnové rámce zdobí klenbu nyní obílenou); při stěnách zbytky dubového, vykládaného pažení.

Po chodbách hojně soch a obrazův po většině z minulého století, řemeslně provedených. Zmínky zasluhuje:

kříž ze dřeva řezaný (skoro v životní velikosti) nad vchodem klášterním, již r. 1645 připomínaný, hrubé práce;

obrázek Krista kříž nesoucího ze XVII. stol., na dřevě dosti slušně malovaný, na jehož zadní straně nalepen výpis z pamětní knihy, hlásající, že »darovala tento obraz na památku vznešená paní Maxmiliana Rozhanská rozená (r. 1674) Doudlebská, tvrdíc, že již výše sto roků v rodině její se chová...«;

dosti slušná kopie Zbraslavské Madonny na dřevě, již maloval (dle nápisu na zadní straně) *P. W. Rudlovský* řádu Cistercienského r. 1712 (?).

V sakristii slušné dubové skříň, rokokové, ozdobené barevným vykládáním a vpalovanými ornamenty i obrázky: sv. Václava, sv. Františka se znakem Vrtbovským, večere Páně, jakož i jiných výjevů biblických.

V chodbě při chrámu pamětní kameny z červeného mramoru:

1. 0·90 *m* šir., 1·05 *m* dl., s reliefovým znakem Vrtbovským (troje parohy jelení) a rámcovým opisem:

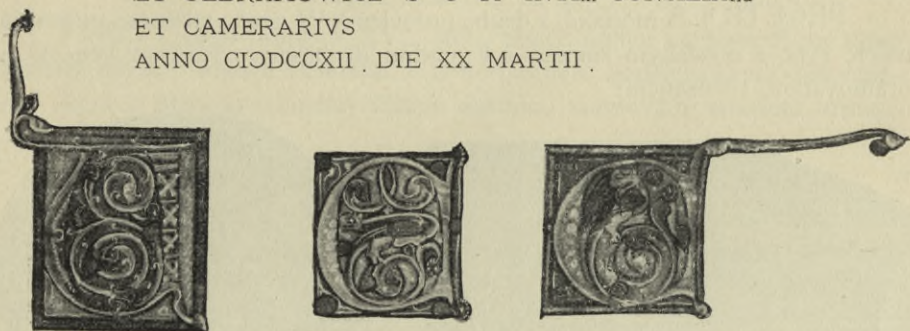
Sezema hrabie z Wrtby na Wrtbotowych Janowi | vřých Czerwenem
 Hradku Wotichy Kulsve Horze a | Wzallowe Hoffmistr Dworu G. M.
 Jako Kra | le Czeskeho w Kralowstwj Czeskem. Fundator.

2. 0·85 *m* šir., 0·70 *m* vys.: znak Wrtbovský, reliefový, při něm leto-počet 1686; pod znakem nápisová tabulka:

WENCESLAVS FRANCISCVS COMES DE WRTTBIJ

3. 0·87/1·12 *m*: ve čtvercovém poli rovněž znak Vrtbovský, plošně vytesaný, nad ním pak deska s nápisem:

ILL' : AC ECĽĽ' DNVS DNVS
 FERDINAĎ' FRANC' S · R · I · COMES DE
 WRTBY D · IN WOTTICZ · JANOWICZ · NEZASCHOW
 ET OLBRAMOWICZ · S · C · M · INTIm' CONSILIAriu'
 ET CAMERARIVS
 ANNO CIODCCXII · DIE XX MARTII ·

Obr. 142. Votice. Iniciály v rukopisu klášterní knihovny (skut. velikost.)

V KNIHOVNĚ klášterní hojně pěkných vazeb na knihách i psaných kancionálech ze XVI. a XVII. stol.

Latinský rukopis: »Liber sentenciarum« Petra Lombarda, z první polovice XIV. stol., velmi úhledně na hebkém pergameni psaný, s hojnými glossami, valně poškozený. Zachované tři initialy V, C, C, rázu románského (obr. 142), pestře na modré půdě malované, spleteny jsou z potvorných postav. Vazba v kůži hnědé: pěkným vlysem (listový a vinný motiv) — na přední straně dvojnásobným, na zadní toliko jednoduchým (obr. 143.) — orámovaný obdélník rozdělen jest na kosočtverce s vtačenými ozdobami: štítky, růžicemi, lvem, orlem a pod. Sem tam vtačeno v kruhovém okolku gotické R.

Drobnopisná bible, latinsky na pergameni psaná, v gotické vazbě z hnědé kůže: na přední desce rámcový nápis:

¶ec bijblia ueteris et noui testā

v rozích evangelisté v kruhových medailoncích; na ploše orámované vytlačeno jablko granátové po způsobu tkanivových vzorků, oválem větévkovým obklíčené a nad ním gotická koruna. Na zadní desce, stejně upravené, nápis pokračuje:

per me ridhenbach alliga. Majßlingen.

XV. stol.

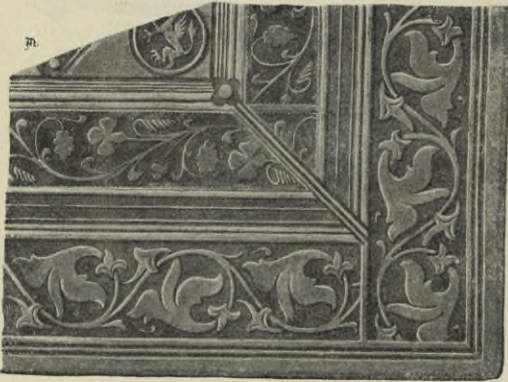
Misál v drobném kvartu ze XVI. stol., v Paříži tištěný, s hojnými a pěknými dřevořezbami, z nichž mnohé kolorovány; na okrajích přimalovány hojně barvené ornamenty po způsobu českých kancionálů.

HŘBITOV klášterní, nad jehož branou dovedně ze žlutavého pískovce tesaná kartuše se znakem Vrtbovským, barokovým listovým obklíčená; nad ní drží dva andělci hraběcí korunu. Pod znakem nápis:

MARIA FRANCISCA COMITISSA DE HEYSENSTEIN NATA
COMITISSA DE WRTBY 1685.

Uprostřed hřbitova téhož roku dle orientálního vzoru zbudovaný BOŽÍ HROB ze žulových kvádrů: Nad obdélníkovým massivním staveníčkem vztýčena šestiboká kamenná kopule, nesená v každém rohu dvojicí štíhlých sloupkův s hrubými listovými hlavicemi.

PEČETIDLA městská, z druhé polovice XVI. stol.; stříbrná, okrouhlá uměle rytá, s městským znakem a legendou, drobným vavřínovým věnečkem orámovanou, renesanční:

Obr. 143. Votice. Vazba v knihovně klášterní.

Obr. 144. Votice Městská pečeť. (skut. velikost.)

1. 32 mm v průměru, má opis: SIGILVM ⊕ IVDICIS ⊕ WOTICENSIS ⊕ na rubu stopy vyrytých renesančních točení a porušeného nápisu, z něhož čitelné: WACLAW SKVHROWSK . . . *) (Obr. 144.)

2. 37 mm v průměru, s opisem: PVRMISTRA · A RADİ · MIESTA · WOTIC. Na rubu opět zbytky nápisu, z něhož patrný jen číslice 16—9.

3. 48 mm v průměru, s legendou: SIGILLVM · CIVITATIS · WO-TICZENSIS ; na rubu vyryto:

BOHVSLAW SEWERIN RA |
FAEL WESELEG PRIMATOR |
OBNOWITÍ DAL 1669.

Sv. Vojtěch. (Větrov).

Vlasák: Okres Votický 23. — Ottovy »Čechy«.

Jihovýchodně od Votic, na skalnatém vrchu, krásný výhled do širého kraje skytajícím, 679 m nad hladinou mořskou, vypíná se osamělá KAPLICE

*) t. j. Skuhrovský ze Skuhrova, pán na Voticích v letech 1569—1574.

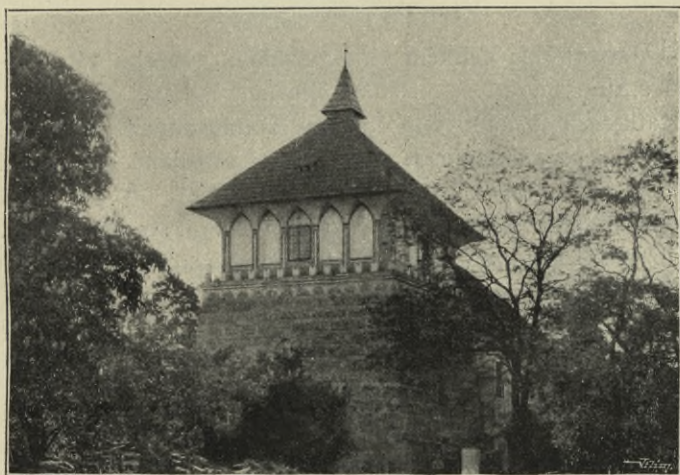
čtvercová, dvěma lunetovými okny osvětlená, prkenným stropem přikrytá s prostou, prkny obitou čtyřhrannou věžkou na taškové střeše. Vystupuje se k ní po několika z lámaného kamení narovnaných stupních. Vystavěna byla okolo r. 1680 hrabětem Ferdinandem z Vrtby.

Při kapličce pod širým nebem prostý kamenný stůl: žulová deska na čtyřech hladkých hranolových sloupcích.

Vrchotice.

Vlasák, Sedlecko, 64, 59.

TVRZ z prvé polovice XVI. stol., téměř úplně zachovaná, na dosti značném návrší: budova skromná, o dvou patrech, šindelem krytá, má v přízemí (nyní z části zasypáném) velkou světnici, trémovým stropem krytou,

Obr. 145. Vrchotice. Tvrz.

klenutou kuchyň a spíž. Sklepy jsou dílem ve skále vylámané, dílem valeně klenuté. Poschodí nově upravováno. Na východ opřena jest o mohutnou čtyřhrannou baštu o třech patrech, z lámaného neomítnutého zdiva, dole 2·00 *m* silného, jež se vzhůru značně zúžuje. Zdivo jest ozdobeno místo rustiky vodorovně kladenými obdélníkovými rámci, utvořenými z malty; pod římsou, oddělující patro druhé od třetího, obíhá okrasa maltou utvořených polokruhových obloučků. V přízemí jest valeně zaklenutá kobka 4·70 *m*² bez oken; kobka v prvním poschodí, rovněž valeně klenutá, osvětlena jest v prostředku stěn prolomenými, do špice sklenutými štíhlými okny, 2·00 *m* vys., 0·65 *m* šir., do vnitř silně špaletovanými (jsou nyní až na malé otvory zazděna). Svrchní patro, v němž zdivo značně ustupuje, ponechávajíc dosti prostory pro zubovité cimbuří, jest přikryto plochým stropem. Střecha stanová, šindelová. Pod ní vydutá lunetová římsa (původně byla omítka dojista sgraffitována; nyní jest vše obíleno).

Zahrádka Mladotova.

Schaller, VIII, 220. — Vlasák, Sedlčansko 115.

ZÁMEK v prostředku minulého století střízlivě vystavěný, s bývalou skromnou kaplí, nemá při sobě nic pozoruhodného.

Starobylá **TVRZ** stávala nepochybně severně nad zámekem na mírném návrší.

Na značně vysokém hřebenu horském zvaném »**ZADNÍ CHLUMY**«, severozápadně nad Zahrádkou, stával do nedávna soujmený renesanční zámek. Byl před 10 roky zbourán.

Zvěřinec.

Vlasák, Sedlecko 53 sq.

HRAD zřícený na kolmém téměř skalním výběžku táhlého, příkrého návrší. V tu stranu odkud se přichází opevněn byl příkopem až 7 m širokým. Pozůstatky zdí (z lomového kamene zbudovaných) nepatrně na povrch vynikající a rozmeteným kamením téměř zasypané, prozrazují dispoici hradu: obdélníkové pravidelné nádvoří, do něhož od jihu brána vedla, bylo obstoupeno třemi křídly budov, jež na severní straně odděloval příkop od hradního paláce, k povýšené skále přibudovaného. Při cestě hradní hojně stopy a základy četných budov.

Hrad ztroskotán již v XV. stol.

Zvěstov.

Vlasák, Okr. Votický 96.

ZAMEK na starém tvrzišti, rybníky ohrazeném: v čase nedávném zgotisovaná dvoukřídlá (v pravém úhlu) hranolová budova o jednom patře z poč. XVII. stol., kdysi červeně rustikovaná. Nad průčelím na vysoké střeše štíhlá renesanční věžka přikrytá sedlovou šindelovou střešou se dvěma korouhvičkami.

Nad vchodem z červ. pískovce vytesaný drobný znak Malovecký původně na farní budově Šlapánovské (okolo r. 1707 zbudované) osazený.

Zvírotice.

U samoty »Rybárny« na srážném Vltavském břehu praehistorické sídliště, značné rozsáhlosti, dosud neprozkoumané.

SEZNAM MÍST.

- Arnoštovice 1—4.
 Bedřichovice 4—8.
 Beztahov 8.
 Bolechovice 8—9.
 Borotín 9—11.
 Bromovice 127.
 Buchov 11.
 Dobrohošť 11.
 Doubravice 12.
 Drachkov 12.
 Dublovce 12—15.
 Habrovka 92.
 Heřmaničky 15.
 Hora Kosova 15—18.
 Hora Krásná 19—21.
 Hrádek Červený 21.
 Hřbet Kozí 22.
 Chlum 22—26.
 Chlumec Vysoký 26.
 Chlumy Zadní
 Chotětice 26.
 Jankov 27—32.
 Janovice Vrchotovy 32—39.
 Jesenice 39—41.
 Jetřichovice 41—42.
 Kamýk nad Vltavou 42—43.
 Klimětice 43
 Klokočov 43.
 Kniovice, Knihovice (Knovíz) 44.
 Kolo Hořejší a Dolejší 44.
 Kouty 44.
 Krašovice 44.
 Křenovice 44.
 Křepenice 45.
 Křešice 45.
 Kuní 46.
 Kvasejovice 46.
 Kvaštov u Mitrovic 46.
 Květuš 46.
 Lhota Starcova 46.
 Lhotka 46.
 Liběnice (Libenice) 46.
 Lidkovice (Bažanty) 47.
 Lovčice 47.
 Malkovice 47.
 Sv. Marek u Chlumce 47.
 Martinice 47—51.
 Měštice 51.
 Mezné 51.
 Milhostice 51,
 Mitrovce Nové 52—54.
 Mitrovce Staré 54—55.
 Modlíkov 55.
 Nadějkov 55—57.
 Nalžovice 57.
 Nedrahovice 58.
 Nechvalice 58—61.
 Neustupov 61—65.
 Obděnice 65—68.
 Olbramovice 68—69.
 Oldřichovec 70—71.
 Osečany 71.
 Otradovice Bílé 71.
 Otradovice Červené 71.
 Ouběnice 72—75.
 Pačická Hora 75.
 Petrovice 75—77.
 Plesišť (Plešišť) 77.
 Počepice 77—80.
 Podhájí Nalžejevické 80.
 Porešice 80.
 Prčice 81—87.
 Prosenice 87.
 Příčov (Luhy Příčovy) 87.
 Radeč 88.
 Radíč 88—89.
 Radešín (Radejšín) 89.
 Ratměřice (Ratmiřice) 89
 až 92.
 Sedlčany 92—104.
 Sedlec 105—108.
 Sedlečko 108.
 Semtín 109.
 Skoupý 109.
 Skrýšov 109—110.
 Slavkov 110.
 Smilkov 110—112.
 Střeziměř 112—116.
 Suchdol 116—117.
 Šlapánov 117—120.
 Štětkovice 120—121.
 Tožice 121—123.
 Trkov 123.
 Třebnice 124.
 Tynčany 124.
 Uhřice 124—125.
 Újezd Červený 125—127.
 Ustupenice 127.
 Vlčkovice 127.
 Vodlochovice 127—128.
 Vojkov 129—131.
 Voračice 131.
 Votice (Otice) 132—138.
 Sv. Vojtěch 138—139.
 Vrchotice 139.
 Zahradka Mladotova 140.
 Zvěholec 140.
 Zvěstov 140.
 Zvírotice 140.

SEZNAM UMĚLCU.

<p>Bartoloměj, zvonář 17, 25, 76, 108, 131.
 Bayer Josef, hodinář 52.
 Brandl Petr, malíř 13—14, 135.
 Brikcí z Cínperka, zvonář 34, 60, 74, 108, 130.
 Brikner (Brükner) Jan, zvonář 8.
 Dallinger Frant. Theod., malíř 37.
 Ditrich (Dietrich) Jan, zvonář 31.
 Ditrich Vít, zvonář 25.
 Dietrich Zachariáš, zvonář 25.
 Frank Frant. Ant., zvonář 20.
 Frank Václav, zvonář 57.
 Gleixner Tomáš, zvonář 8.
 Graff Josef, hodinář 37.
 Hatlák Tomáš F., sochař 112.
 Hoffmann Baltazar, zvonář 123.
 Cherb viz Scherb.
 Jan (Joannes Cantarista), zvonář 115.
 Jan Hradecký, konvář 15.
 Jaroš Tomáš, zvonář 41, 80.
 Jíra, (Georgius) zvonář 34, 67, 103.
 Jiřík, knihař 101.
 Kilian A., hrnčář 37.
 Kühner Frant. Jos., zvonář 69
 Kühner Jan Jiří, zvonář 31.
 Kühner Jan Václ., zvonář 131.
 Kühnerova Anna, zvonářka 99, 100, 108.
 Lamprecht Gotfried, zlatník 128.</p> | <p>Marchetti Frant., malíř 106.
 Matěj (Mathias), zvonář 50.
 Mrkvička Jan, konvář 23.
 Ondřej (Wondřej), zvonář 50.
 Pavel, konvář 131.
 Platzer I., sochař 42, 87.
 Ptáček, zvonář 120.
 Raab Ign., malíř 9, 56, 79.
 Reiner Václav Vavřinec, malíř 24, 110, 128.
 Richenbach, knihař 127.
 Rulovský W. 136.
 Rupertus a S. Dominico, řezbář 79.
 Seiner Matyáš, stav.tel 104.
 Scherb (Cherb) Kryštof, zvonář 120.
 Schmidl, malíř 76.
 Schoenfeldt, zvonář 68 100.
 Schunke Jan Kristian, zvonář 80, 91.
 Slepíčka, zvonář 164.
 Spitzer Jan Václav, malíř 2.
 Stanislav, zvonář 64.
 Šmejkal Tadeáš, malíř 98
 Špic Matěj, zvonář 69.
 Špinet, sochař 104.
 Walther Kryštof, zvonář 99.
 Wawra Martin, malíř 7.
 Wideman (Widman) Lazar, sochař 2, 112, 117.</p> |
|--|---|

OPRAVY A DOPLŇKY.

- Str. 3. ř. 12. zdola místo LHOTIETICÝCH čti CHOTIETICÝCH.
 Str. 14. ř. 5. zdola po slově »Značka« vleč: »chebská«.
 Str. 15. ř. 3. zdola místo IRADECKI čti: HRADECKI.
 Str. 21. k literatuře o Hrádku Červeném připoj také: Bernau Fried. Album der Burgen und Schlösser im Königreiche Böhmen I. (1881) str. 181—185 s vyobr.).
 Str. 26. k literatuře o Chlumci připoj taktéž. Bernau, o. c. str. 259—267 (s vyobr.).
 Str. 29. Sousoší sv. Anny reprodukováno jest v »Methodu« XXIV. (1898) str. 16.
 Str. 101. na obr. 102. jest reprodukována vazba kancionálu č. 3., a nikoliv č. 2., jak v textu (ř. 22. shora) mylně jest udáno.

zachovaly, určití — pokud možno — jich vznik a původ, odhadnouti uměleckou a historickou jich cenu a konečně označiti ony památky, na jejichž zachování obzvláště záleží. Vytčen tu programm úmorné drobné práce pro celá takřka pokolení pracovníků, práce však nevyhnutelné, aby se mohlo na jisto postavit, jak umění výtvarné v království Českém se vyvíjelo, odkud první motivy přicházely, jak se vytvářily, jakou měrou umělci cizí zde spolupůsobili, a co přímo z ciziny k nám bylo přivezeno; neboť jen podrobnou znalostí všech památek umění může se dojíti k ocenění vývoje tohoto umění neboli ku správným jeho dějinám. Mimo tento theoretický, velice žádoucí výsledek možno však i očekávati, že podrobné poznání, jak se umění u nás vyvíjelo, nezůstane bez účinku na umělce výtvarné, jakož i na správu zemskou a veřejnost naši, aby zachovány byly ony památky, jež pro vývoj umění domácího jsou zvláště charakteristické a naprosto zasluhují, aby byly ušetřeny a zachovány.

Archaeologická kommisce sestoupila se poprvé 8. května 1893, podala velesl. výboru zemskému dobré zdání o zachování památek domácího umění výtvarného a starožitností domácích vůbec, sjednala svá organizační pravidla, rozdělila se v odbory: praehistorický, historický a lidový. Jakožto přední úlohu vytkla si zdělati *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém*, snesla se na příslušných pravidlech a vyslala své delegaty do jednotlivých okresů. Šestnáctý díl soupisu předkládá se tuto veřejnosti.

Přední zásluhu o rychlé uskutečnění podniku tak vážného má zemské zastupitelstvo království Českého, které nejen poskytlo nezbytné podpory hmotné, ale i zvláštními oběžníky praesidialními doporučilo podnik ten úřadům samosprávným v příslušných okresech; také veledůstojné konsistoře vřelým doporučením podporovaly práce, jež ostatně i širší obecnstvo provázelo zájmem, porozuměním i všestrannou podporou.

S obzvláštním uznáním sluší podotknouti, že i peněžitá pomoc z okresů zkoumaných na důstojné vydání soupisu se dostavila.

Do soupisu jsou pojaty:

1. památky praehistorické krátkým označením;
2. památky umění stavitelského, sochařského, malířského od romanské doby do počátku XIX. století; předměty uměleckého průmyslu, pokud nejsou v majetku soukromém; stavby historicky důležité, jako hrady, opevnění, mosty a j.

Soupis bude se vydávati jazykem českým i v překladě německém pro každý politický okres zvlášť; ročně zamýšlí se vydati 4 až 5 okresů. Ke skupinám okresů podle starodávných krajů přidána bude úvodní stať o památkách lidového umění, a zároveň uvede se příslušná literatura. Při popisování ustanoveno šetřiti největší stručnosti.

 18906
L. inw.

Druk. U. J. Zam. 356. 10.000.

PUBLIKACE

ARCHAEOLOGICKÉ KOMMISSÉ PŘI Č

- SOUPIS PAMÁTEK HISTORICKÝCH A UMĚLECKÝCH V KOLÍNSKÉM. Napsal Karel B. Mádl. (Soupisu památek v království Českém svazek I.) Cena na papíře obyčejném 4 K 50 h.
- TOPOGRAPHIE DER HISTORISCHEN UND KUNST-DENKMALE IM POLITISCHEN BEZIRKE KOLIN. Verfasst von K. B. Mádl. (Topographie der historischen und Kunst-Denkmale im Königreiche Böhmen. I. Band.) Preis 4 K 50 h.
- SOUPIS PAMÁTEK HISTORICKÝCH A UMĚLECKÝCH V POLITICKÉM OKRESU LOUNSKÉM. Napsal Dr. Bohumil Matějka. (Soupisu památek v království Českém svazek II.) Cena na papíře obyčejném 2 K 40 h, na papíře velinovém 3 K 60 h.
- TOPOGRAPHIE DER HISTORISCHEN UND KUNST-DENKMALE IM POLITISCHEN BEZIRKE LAUN. Verfasst von Dr. Bohumil Matějka. (Topographie der historischen und Kunst-Denkmale im Königreiche Böhmen. II. Band.) Preis 3 K 60 h.
- SOUPIS PAMÁTEK HISTORICKÝCH A UMĚLECKÝCH V POLITICKÉM OKRESU SEDLČANSKÉM. Napsali Dr. A. Podlaha a Ed. Šittler. (Soupisu památek v království Českém svazek III.) Cena 4 K 80 h.
- TOPOGRAPHIE DER HISTORISCHEN UND KUNST-DENKMALE IM POLITISCHEN BEZIRKE SELČAN. Verfasst von Dr. A. Podlaha und Ed. Šittler. (Topographie der historischen und Kunst-Denkmale im Königreiche Böhmen. III. Band.) Preis 4 K 80 h.
- SOUPIS PAMÁTEK HISTORICKÝCH A UMĚLECKÝCH V POLITICKÉM OKRESU ROUDNICKÉM. Napsal Dr. Bohumil Matějka. (Soupisu památek v království Českém svazek IV.) Cena 7 K 40 h.
- TOPOGRAPHIE DER HISTORISCHEN UND KUNSTDENKMALE IM POLITISCHEN BEZIRKE RAUDNITZ. Verfasst von Dr. Boh. Matějka (Band IV.). Preis 7 K 40 h.
- SOUPIS PAMÁTEK HISTORICKÝCH A UMĚLECKÝCH V POLITICKÉM OKRESU MILEVSKÉM. Napsali Dr. A. Podlaha a Ed. Šittler. (Soupisu památek v království Českém svazek V.) Cena 6 K 80 h.
- TOPOGRAPHIE DER HISTORISCHEN UND KUNSTDENKMALE IM POLITISCHEN BEZIRKE MÜHLHAUSEN. Verfasst von Dr. Anton Podlaha und Ed. Šittler. (Band V.) Preis K 6:80
- SOUPIS PAMÁTEK HISTORICKÝCH A UMĚLECKÝCH V POLITICKÉM OKRESU MĚLNICKÉM. Napsal Dr. A. Podlaha (Soupisu památek v království Českém svazek VI.) Cena 9 K.
- TOPOGRAPHIE DER HISTORISCHEN UND KUNSTDENKMALE IM POLITISCHEN BEZIRKE MELNIK. Verfasst von Dr. Anton Podlaha. Band VI.) Preis 9 K.
- SOUPIS PAMÁTEK HISTORICKÝCH A UMĚLECKÝCH V POLITICKÉM OKRESU KLATOVSKÉM. Napsali Ferdinand Vaněk a Dr. Karel Hostaš: Soudní okresy Klatovský a Nýrský. F. A. Borovský: Soudní okres Plánický. (Soupisu památek v království Českém, svazek VII.) Cena 6 K.
- SOUPIS PAMÁTEK HISTORICKÝCH A UMĚLECKÝCH V POLITICKÉM OKRESU ČESKO-BUDĚJOVICKÉM. Sestavil Josef Braniš. (Soupisu památek v království Českém svazek VIII.) Cena 3 K 60 h.
- SOUPIS PAMÁTEK HISTORICKÝCH A UMĚLECKÝCH V POLITICKÉM OKRESU ROKYČANSKÉM. Napsal Dr. Antonín Podlaha. (Svazek IX.) Cena 6 K.
- SOUPIS PAMÁTEK HISTORICKÝCH A UMĚLECKÝCH V POLITICKÉM OKRESU TŘEBOŇSKÉM. Provedli Frant. Mareš a Jan Sedláček. (Svazek X.) Cena 3 K 50 h.
- LID NA HLINECKU. Podává Dr. Karel V. Adámek. (Soupisu lidových památek v království českém. I.) Cena 6 K.
- SOUPIS PAMÁTEK HISTORICKÝCH A UMĚLECKÝCH V POLITICKÉM OKRESU CHRUDIMSKÉM. Napsal Dr. Karel Chytil (Svazek XI.) Cena 6 K 50 h.
- SOUPIS PAMÁTEK HISTORICKÝCH A UMĚLECKÝCH V POLITICKÉM OKRESU SUŠICKÉM. Napsali Dr. Karel Hostaš a Ferdinand Vaněk. (Svazek XII.) Cena 6 K 50 h.
- SOUPIS PAMÁTEK HISTORICKÝCH A UMĚLECKÝCH V POLITICKÉM OKRESU PŘÍBRAMSKÉM. Napsal Dr. Antonín Podlaha. (Svazek XIII.) Cena 7 K 20 h.
- SOUPIS PAMÁTEK HISTORICKÝCH A UMĚLECKÝCH V POLITICKÉM OKRESU JINDŘICHOHRADECKÉM. Napsal Dr. Josef Novák. (Svazek XIV.) Cena 11 K 50 h.
- SOUPIS PAMÁTEK HISTORICKÝCH A UMĚLECKÝCH V POLITICKÉM OKRESU KARLÍNSKÉM. Napsali Dr. A. Podlaha a Ed. Šittler. (Svazek XV.) Cena 10 K.

WYDZIAŁY POLITECHNICZNE KRAKÓW

Biblioteka Politechniki Krakowskiej

III-307273

Kdn., Czapskich 4 — 678. 1. XII. 52. 10.000

Biblioteka Politechniki Krakowskiej

10000301138